

**«Қазатомөнеркәсіп»
Ұлттық Атом Компаниясы» АҚ**

**Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына сәйкес
2018 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін
шоғырландырылған қаржылық есептілік және
тәуелсіз аудитордың қорытындысы**

МАЗМУНЫ

ТӘҮЕЛСІЗ АУДИТОРДЫҢ АУДИТОРЛЫҚ ҚОРЫТЫНДЫСЫ

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛГАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІК

Пайда немесе шығын және өзге жиынтық табыс туралы шоғырландырылған есеп	1
Қаржылық ахуал туралы шоғырландырылған есеп	2
Ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есеп	3
Капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есеп.....	4

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛГАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

1. «Қазатомөнеркәсіп» Тобы және оның қызметі туралы жалпы меліметтер	6
2. Топ өз қызметін жүзеге асырған экономикалық орта	8
3. Есептілік саясатының негізгі ережелері	9
4. Маңызды есептеу бағалаулары және есептілік саясатын қолданудағы көсіби ой-пікірлер	30
5. Жаңа және қайта қаралған стандарттар мен түсіндірулерді қолдану	35
6. Жаңа есептілікке алу ережелері.....	38
7. Сегменттік ақпарат	40
8. Байланысты тараптармен есеп айрысу және операциялар	44
9. Табыс түрлері бойынша талдау	45
10. Өткізудің өзіндік күні	46
11. Өткізу бойынша шығыстар.....	47
12. Жалпы және әкімшілік шығыстар	47
13. Активтердің құнсыздандынын болған шығындар және құнсыздандыран болған шығындарды қалпына келтіру.....	48
14. Өзге кірістер.....	51
15. Өзге шығыстар и бағамдық айырма бойынша таза пайда/(шығын)	52
16. Персоналдың еңбегіне акы төлеу	52
17. Қаржылық кіріс және шығыс	52
18. Табыс салыны бойынша шығыстар	53
19. Акцияға келетін пайда	55
20. Материалдық емес активтер	57
21. Негізгі құралдар	59
22. Өндіріске дайында шығындары	61
23. Жер қойнауын пайдалану құқығы	62
24. Барлау және бағалау активтері	62
25. Қауымдастырылған көсіпорындарга инвестициялар	63
26. Бірлескен көсіпорындарга инвестициялар	66
27. Өзге инвестиациялар	68
28. Дебиторлық берешек	69
29. Өзге активтер.....	70
30. Қорлар	70
31. Мерзімдік депозиттер	71
32. Байланысты тараптарға берілген қарыздар	71
33. Ақша қаражаты және олардың эквиваленттері	72
34. Капитал	72
35. Несиелер мен қарыздар	73
36. Резервтер	76
37. Кредиторлық берешек.....	78
38. Өзге міндеттемелер	79
39. Шартты және келісімшарттық міндеттемелер	79
40. Бақыламайтын үлес	81
41. Негізгі еншілес көсіпорындар.....	83
42. Қаржы төуекелдерін басқару	84
43. Қаржы құралдарының әділ бағасы	94
44. Қаржылық құралдарды бағалау категориялары бойынша ұсыну	95
45. Бизнесті сатып алу	95
46. Тоқтатылған қызмет	103
47. Сатуға арналған активтер	105
48. Есептік саясаттың 2018 жылғы 1 қантарға дейінгі ережелері	105
49. Есептік кезең аяқталғаннан кейінгі оқигалар	109

Тәуелсіз аудитордың аудиторлық есебі

«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» ҰЛТТЫҚ АТОМ КОМПАНИЯСЫ» АҚ БАСШЫЛЫҒЫ, ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІ МЕН АКЦИОНЕРЛЕРИНЕ

Пікір

Біздін пікірімізше, шоғырландырылған қаржылық есептілік «Қазатомөнеркәсіп» АҚ (бұдан әрі «Компания») және оның еншілес үйымдарының (бірлесіп «Топ» деп аталады) 2018 жылдың 31 желтоқсандағы қаржылық жағдайын, сондай-ақ жоғарыда көрсетілген күнмен аяқталатын жыл ішіндегі оның қаржылық нәтижелері мен ақша қаражаттының қозғалысын Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына сәйкес барлық маңызды жақтарынан анық көрсетеді.

Аудит тақырыбы

Біз Топтың шоғырландырылған қаржы есептілігіне аудит жүргіздік, ол келесілерді қамтиды:

- жоғарыда көрсетілген күнмен аяқталатын жыл ішіндегі пайда немесе шығын және басқа жиынтық кірістер туралы шоғырландырылған есеп;
- 2018 жылдың 31 желтоқсанындағы қаржылық жағдайы туралы шоғырландырылған есеп;
- жоғарыда көрсетілген күнмен аяқталатын жыл ішіндегі капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есеп;
- жоғарыда көрсетілген күнмен аяқталатын жыл ішіндегі ақша қаражаттардың қозғалысы туралы шоғырландырылған есеп;
- есеп саясатының негізгі ережелеріне және басқа да түсіндірме ақпаратты қоса алғанда, шоғырландырылған қаржылық есептілігіне ескертпелер.

Пікір білдіру үшін негіз

Біз аудитті Халықаралық аудит стандарттарына сәйкес жүргіздік (ХАС). Осы стандарттарға сәйкес біздің жауапкершілігіміз «Аудитордың шоғырландырылған қаржылық есептілігінің аудитіне жауапкершілігі» бөлімінде төменде сипатталған.

Біз алған аудиторлық дәлелдер, аудиторлық пікірімізді білдіру үшін негізді қамтамасыз ету үшін жеткілікті әрі тиісті болып табылады деп есептейміз.

Тәуелсіздік

Біз халықаралық бухгалтерлер этика стандарттары Кенесінің профессионалды бухгалтерлер этика Кодексіне (ХБЭСК) сәйкес Топқа тәуелсізбіз. Біз ХБЭСК Кодексіне сәйкес өзге этикалық міндеттерді орындадық.

ТӘУЕЛСІЗ АУДИТОРДЫҢ АУДИТОРЛЫҚ ЕСЕБІ (жалғасы)

2 - бет

Біздің аудит тәсіліміз

Қысқаша шолу

Жалпы Топтың маңыздылығы: 4,000 миллион теңге, бұл сома 2018 жылдың 31 желтоқсанымен аяқталған бизнес бірлестіктерден таза пайданың және құнсызданудан болған шығындарды қалпына келтіруден таза пайдаға түзетілген жылдық салық салынғанға дейінгі табыстың 5%-ын құрайды.

- Біз Компания және оның Қазақстан аумағында орналасқан 11 еншілік кәсіпорынына, 8 бірлескен және қауымдастырылған кәсіпорындарына және Швейцария аумағында орналасқан 1 еншілік кәсіпорыны бойында аудитерлік шаралар жүргіздік.
- Біздің аудиттың көлемі жалпы табыстың 99% және Топтың таза пайдасының абсолюттік мөлшерінің 95% қамтыды.
- Уран өндірісімен байланысты негізгі құралдар мен өзге ұзак мерзімді активтердің құнсыздануы мен қалпына келтіру;
- Бизнес бірлестіктерін сатып алғандарын есепке алу;
- Экологиялық міндеттемелерді есепке алу.

Біздің аудит әдіснамамыз маңыздылықты анықтау және шоғырландырылған қаржылық есептің маңызды бүрмалауының тәуекелдерін бағалауын қамтиды. Атап айтқанда, біз қай жерлерде басшылық субъективті пайымдау жасағанын талдадық, мысалы, жорамалдар мен табигатына байланысты белгісіз болашактагы оқиғаларды талдауды талап ететін маңызды бухгалтерлік бағалауларды жасағанда. Біз сондай-ақ басшылықтың ішкі бақылауларды елемеу тәуекелін қарастырдық, соның ішінде, басқа да мәселелермен катар, алайтық себептерінен туындалған елеулі бүрмалау қауіп белгілерін бағаладық.

Маныздылық

Аудит көлемін анықтауга маңыздылықты қолдануымыз септігін тигізді. Аудит қаржылық есептілікте елеулі бүрмалаулардың болмауына жеткілікті сенімділік алу үшін жобаланған. Бүрмалау алайтық немесе категіліктер салдарынан туындауы мүмкін. Егер олар жеке немесе жиынтығында шоғырландырылған қаржылық есептілігі негізінде қабылданған пайдаланушылардың экономикалық шешімдеріне ықпал етуіне негіз бар деп қүтілсе, олар маңызды болып саналады.

Біз езіміздің кәсіби пікірімізге сүйене отырып, маңыздылық үшін, соның ішінде тұтастай алғанда шоғырландырылған қаржы есептілігі үшін жалпы топтық маңыздылық үшін, қажет төмендегі кестеде көрсетілгендей белгілі бір сандық мөлшердегі шектер ориаттық. Осы мөлшерлердің арқасында, және де сапалы факторларды есепке ала отырып, біз аудиттің көлемін, түрін, мерзімін және біздің аудиторлық шаралардың ауқымын анықтадық, сондай-ақ бүрмалаулардың жеке немесе жиынтығында шоғырландырылған қаржылық есепке тигізетін септігін бағаладық.

ТӘУЕЛСІЗ АУДИТОРДЫҢ АУДИТОРЛЫҚ ЕСЕБІ (жалғасы)

3 – бет

Шоғырландырылған қаржылық есептіліктің деңгейіндегі маңыздылық

4,000 миллион теңге

Берілген деңгей қалай анықталды

Бизнес бірлестіктен таза пайданың және құнсызданудан болған шығындарды қалпына келтіруден таза пайдага түзетілген салық салынғанға дейінгі табыстың 5%

Маңыздылық белгілерін қолдану негіздері

Біз бағдарлық көрсеткіш ретінде салық салынғанға дейінгі табысты таңдадық. Біз табыс көрсеткіші шоғырландырылған қаржылық есептіліктің пайдаланушылары қолданатын көшілік макулдаган бағдарлық көрсеткіш болып табылады деп сенеміз.

Біз табыстың 5% тең болатын маңыздылықты орнаттық.

Бұл маңыздылық осы секторда қолданылатын колайлы сандық шектемелер ауқымына кіреді.

Аудиттің негізгі мәселелері

Негізгі аудит мәселелері, біздің кесіби пікіріміз бойынша, ағымдағы кезеңнің шоғырландырылған қаржылық есептілікке жүргізілген аудит үшін маңызы деп есептелінетін мәселелер болып табылады. Біз бұл мәселелерді шоғырландырылған қаржылық есептілікке жүргізілген аудит мәтінінде біртұтас алып қарастырдық, және бұл мәселелерге байланысты бөлек пікір білдірмейміз.

Аудиттің негізгі мәселелері

Уран өндірісімен байланысты негізгі құралдар мен өзге үзақ мерзімді активтердің құнсыздану мен қалпына келтіре

Шоғырландырылған қаржылық есептіліктің 4 мен 13 ескертпелері

Уран бағасының тұрақты құбылмалылығы мен уран қорларын бағалау Топтың уран өндірісімен байланысты активтерінің баланстық құнына әсерін тигізді. Топ басшылығы 2018 жылғы 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша осы активтердің құнсыздану белгілерінің (және қалпына келтірудің белгілерінің) талдауын жүргізді, ол келесін көрсетті:

- 2018 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша құнсыздану белгілері анықталған жок: (а) 2018 жылы уран бағалары өсіп, алдынғы жылдағы болжамдарынан асып түсті (Top Ux Consulting Company жариялаған баға болжамдарын қолданды); (ә) уран қорлары 2018 жылы тұрақты болып қалды және 2017 жылға қарағанда, бірқатар кен орындарында

Аудит барысында аудиттің негізгі мәселелері қалай ескерілді

Аудиттеуге біздің көзқарасымыз:

- Біз басшылық дайындаған құнсыздану модельдерін алып, оларды зерттедік және бағаладық. Біз нарықтық деректермен салыстыруды қоса алғанда, уран бағалары, дисконттау мөлшерлемелері, инфляция деңгейі, елдегі тәуекелдер коэффициенті және айырбас бағамы сияқты үлгілерде қолданылатын әдіснамалар мен жорамалдарды бағалауга көмектесу үшін бағалау мамандарымызды тарттық.
- Біз ағымдағы және болашақтагы капиталдық шығындарды, сондай-ақ кен орындар мерзімін, бекітілген соңғы жоспарлар мен бюджеттерге салыстырдық.

ТӘУЕЛСІЗ АУДИТОРДЫҢ АУДИТОРЛЫҚ ЕСЕБІ (жалғасы)

4 - бет

Аудиттің негізгі мәселелері

есті (JORC SRK Consulting Inc есептемесіне сәйкес).

- 2018 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 2017 жылы Қарамұрын, Қанжуган және Заречное кен орындарындағы құнсызданудан шығындарға әкеліп соқтырған құнсыздану белгілері болмады. Тиісінше, 2018 жылы Топ бұрын құнсызданудан болған шығындарды толығымен қалпына келтірді. Уванас пен Оңтүстік Мойынкүм кен орындарына қалпына келтіру орын алған жоқ, себебі осы кен орындарындағы өндіру құны сату бағасынан жоғары болып қалады.
- Құнсыздануды талдау және сынау мақсаттары үшін Топ әрбір салымды (келісімшарттық аумакты) бөлек генерациялау бірлігі ретінде анықтады.

Болашақ ақшалай қаражаттар ағындары нақты анықтауга қызын болжамдарды пайдаланады. Сондай-ақ, басқа негізгі енгізу деректерін анықтау кезінде қолданылатын баламалар деңгейі де бар.

Біз әрбір ақшалай қаражаттарды өндіруші бірліктің өтелетін сомасын, сондай-ақ сынауга енгізілген активтердің елеулі баланстық құнын айқындау кезінде жоғары деңгейдегі пікірдің арқасында біз осы мәселеге назар аудардық.

Аудит барысында аудиттың негізгі мәселелері калай ескерілді

- Құнсыздану модельдерінде қолданылатын негізгі жорамалдарды тиісті өндіруші бірліктердің көрсеткіштерімен салыстырдық.
- Біз Топтың құнсыздану сынақтарға енгізілген уранның баға болжамдарын бағалап, оның ішінде нарыктағы деректермен салыстырдық.
- Біз сынауда пайдаланылған кен корларын бағалау есептілікті дайындаған тәуелсіз сарапшының құзыреттілігі мен объективтілігін, олардың кәсіптік біліктілігін, тәжірибесін және өнеркәсіпте қабылданған әдіснаманы ескере отырып, бағаладық.
- Біз құнсыздану нәтінделеріне ықтимал әсерді және өтелетін құнның ықтимал салдарын бағалау үшін негізгі болжамдар бойынша сезімталдық талдауын жүргіздік. Біз басшылықтың өндіруші бірліктерін құнсыздануы үшін уранға баға қаншалықты азайғаны туралы бағалауды зерттедік және басқа өзгерістер мен жорамалдардан бөлек мұндай даму ықтималдығын қарастырдық.
- Біз ХҚЕС бойынша шоғырландырылған қаржы есептілігіндегі ақпаратты ашып көрсетуді бағаладық.

Біздің жұмысымыздың негізінде, шоғырландырылған қаржылық есептілікте немесе тиісті қосымшадағы ескертпелерде көрініс тапқан, уран өндірісімен байланысты активтердің баланстық құнына елеулі түзетулер енгізуге әкелетін қандай да бір жайлар анықталмады.

ТӘУЕЛСІЗ АУДИТОРДЫҢ АУДИТОРЛЫҚ ЕСЕБІ (жалғасы)

5 – бет

Аудиттің негізгі мәселелері

Бизнес бірлестіктерді есепке алу

Шоғырландырылған қаржылық есептіліктің 4 мен 45 ескертпелері

2018 жылы Топ келесі бизнесті біркітіру бойынша мәмілелерді аяқтады:

- «Инкай» БК» ЖШС

2018 жылдың 1 қантарынан бастап Топ «Инкай» БК» ЖШС-ндегі қатысу үлесін 40%-дан 60%-ға дейін арттыруды және компанияны бақылауға алды. Сатып алынған активтер мен міндеттемелердің әділ құны тәуелсіз кәсіби бағалаушымен бағаланды.

Бағалау нәтижесі бойынша Топ пайда немесе шығын құрамында бизнесті біркітіруден 95,929 миллион теңге сомасындағы таза табысты есепке алды. Ол 37,283 миллион теңге сомасындағы теріс гудвилден, 37,461 миллион теңге сомасындағы сатып алу күніндегі кауымдастырылған компанияға салынған инвестициялардың әділ құнының артуынан, 21,174 миллион теңге сомасындағы валюталық бағамдық айырмашылық резервтерді аудару және 11 миллион теңге сомасындағы өтемақыдан құрылған.

- «Қаратаяу» ЖШС және «Ақбастау» БК» АҚ

2018 жылы Топ «Қаратаяу» ЖШС мен «Ақбастау» БК» АҚ-ның 50% қатысу үлесін бірлескен кәсіпорыннан бірлескен қызметке жіктеуді бизнесті біркітіру ретінде есепке алынған. Классификациядағы өзгерістер бірлескен кәсіпорын туралы екінші қатысуышымен жасалған келісімдердің өзгеруіне байланысты болды. Сатып алынған бірегейлендірілетін активтер мен міндеттемелер тәуелсіз бағалаушының бағалау есептері негізінде 3 (IFRS) ХҚЕС-ына сәйкес сатып алу әдісі бойынша қабылданды.

Топ бизнес сатып алушан 217,583 миллион теңге таза кірісті қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте мойындасты, оның ішіне 43,329 миллион теңге мөлшерінде гудвил және бизнесті сатып алушан бұрын бірлескен кәсіпорындардағы инвестициялардың әділ құнының олардың баланстық құнынан артықшылық сомасы кіреді.

Аудит барысында Аудиттің негізгі мәселелері қалай ескерілді

Аудиттеуге біздің көзкарасымыз:

- Біз басшылықтың бақылаудың болуы туралы пікірін, бірлескен бақылау немесе елеулі ықпал ету туралы пікірін бағаладық. Бұл бағалау инвестициялардың жіктеуіне, есепке алушың қолдану әдістеріне(шоғырландыру немесе үлестік қатысу әдісі) және мәміле күніне әсерін тигізді. Біздің аудиторлық жұмысымызға келесі құжаттарды карау кірді: жарғылар, акционерлердің келісімдер және өзге де келісімдер, отырыс хаттамалары, мердіглермен және билік органдарымен кездесулер мен хат алмасулары, жер койнауын пайдалануға арналған келісімшарттар, бухгалтерлік есептің меморандумдары, басшылық және зангерлердің ұсыныстары, басшылықпен сұхбат және басқалар.
- Біз басшылық тагайындаған сыртқы сарапшылардың құзыреттілігін, мүмкіндітерін және объективтілігін бағаладық және пайдалаылған негізгі жорамалдарға қатысты олардың қорытындыларының негізділігін бағаладық.
- Біз бағалау туралы есептерде пайдаланылған әдістеме мен жорамалдарды бағалауда бағалау жөніндегі мамандарымыздың қызметін қолдандық. Ол әдістеме мен жорамалдар: уран бағалары, дисконт ставкалары, инфляция қарқыны, нарыктық деректермен салыстыруды қоса алғандағы елдің накты пайыздық тәуекелі және валюта бағамдары сияқты мәліметтерден түрді.
- Біз, жоспарланған өндіріс пен уақытты, макроэкономикалық бақыланатын нарыктық деректерді және түгендеу туралы есептерді қамтитын, бағалау есептерінде қолданылған негізгі болжамдарды салыстырдық.
- Біз бухгалтерлік есеп бойынша техникалық мамандарымыздың бизнесті сатып алу операциясындағы есепке алу тәртібі бойынша көмек көрсетуіне және Топтың шоғырландырылған қаржылық

ТӘУЕЛСІЗ АУДИТОРДЫҢ АУДИТОРЛЫҚ ЕСЕБІ (жалғасы)

6 - бет

Аудиттін негізгі мәселелері

- Байкен-U» ЖШС, «Қызылқұм» ЖШС және «Хорасан-U» БК ЖШС

2018 жылдың желтоқсанында Топ Energy Asia (BVI) Limited акцияларының 40,05% -ын және Energy Asia Holdings (BVI) Limited компаниясынан «Хорасан-U» ЖШС-нің жарғылық капиталына 16.02% қатысу үлесін сатып алуды аяқтады. Осы мәміленің нәтижесінде Топтың «Байкен-U» ЖШС, «Қызылқұм» ЖШС және «Хорасан-U» БК ЖШС үлесі 2017 жылғы 31 желтоқсанда сәйкесінше 52,5%, 50% және 50% -га дейін есті. 2017 жылғы 31 желтоқсанда меншік үлесі тиісінше 14,45%, 33,98% және 33,98% болды.

2018 жылғы 31 желтоқсанда Топ байқауши көнесте дауыстардың көпшілігін және өкілдігін алу арқылы «Байкен-U» ЖШС-гің бақылауга алды. Топ, есептік кезеңнің соңындағы бизнесін сатып алудың әділ құны аяқталмағандықтан, сатып алынған активтер мен міндеттемелер бойынша алдын-ала (баланстық) құнды пайдаланды.

Топ «Қызылқұм» ЖШС мен «Хорасан-U» ЖШС-нің маңызды үлесін сақтап қалды. Топтың пікірінше, 2018 жылғы 31 желтоқсанда Топ «Хорасан-U» ЖШС-нің БК-ны бақылауға алмады, өйткені Топтың көпшілік дауыс беруіне мүмкіндік беретін кәсіпорынның құрылтай құжаттарына тиісті өзгерістер жасау процесінде. Топ үлестік қатысу әдісін қолдана осы компаниялардагы өз мұдделерін есепке алуды жалғастыруда.

«Байкен-U» ЖШС, «Қызылқұм» ЖШС және «Хорасан-U» БК» ЖШС-інде бұрын тиесілі қатысу үлестерін сатып алғаны үшін сыйакы және олардың құны алдын ала (баланстық) құнынан 15,480 миллион теңгеге жоғары болды, оның 15,215 миллион теңгесі гудвил және 265 миллион теңгесі инвестициялар құнына қосылды.

Сатып алу бағасы үлестірімінің кез келген бағалауы, активтер мен міндеттемелерді әділ бағалауы, сондай-ақ материалды емес активтерді сәйкестендіру және бағалау мәні бойынша субъективті болуы әрі елеулі пайымдауды талап етуі біздің осы салага назар аударуымызға себеп болды.

Аудит барысында Аудиттін негізгі мәселелері қалай ескерілді

есептілігіндегі 4 және 45-ескертпелерде бизнесін сатып алуға қатысты ақпаратты ашып көрсетулердің стандарттарға сәйкестігіне көмек көрсетуіне қолдандық. Алынған деректерге сүйене отырып, пайдаланылған негізгі болжамдар мен әдістер күтілетін шектердің ішінде орналасты деп қарастырамыз.

ТӘУЕЛСІЗ АУДИТОРДЫҢ АУДИТОРЛЫҚ ЕСЕБІ (жалғасы)

7 – бет

Аудиттің негізгі мәселелері

Экологиялық міндеттемелерді есепке алу

Шоғырландырылған қаржылық есептіліктің 4 ескертпесі

Топ өз активтерін жою, қалпына келтіру және оналту бойынша міндеттемелерді аткаруды езіне алады. Бұл міндеттемелер екі жалпы санатқа бөлінеді: (а) жер қойнауын пайдалануға арналған келісім-шарттардың талаптарына сәйкес танылатын уран өндіретін активтер бойынша және (б) колданыстағы жалпы заңнамаға және топтың саясатына сәйкес танылатын уран өндірмейтін активтер бойынша.

2018 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ кен орындарын қалпына келтіруге 29,607 миллион теңге мөлшерінде резервтерді жасады.

Бұл сала келесі себептер бойынша ағымдағы жылдың аудиті үшін маңызды деп танылды:

- Жергілікті заңнамадағы өзгерістермен қалпына келтіру мен оналтуға қатысты басшылықтан күтілетін тәсіл резерв мөлшеріне елеулі әсер етуі мүмкін. Уран кен орындары үшін болашақ шығындардың мөлшері мен мерзімдері жер қойнауын пайдалануға арналған тиісті келісім-шарттармен реттеледі және тәуелсіз инженердің бағалауына негізделген, пайдалы қазбаларды өндіруге байланысты емес кәсіпорындар үшін Топтың ішкі саясаты және заңнаманы түсіндіру негізінде міндеттемелердің болуы, көлемі мен мөлшері бағаланады.
- Басшылықтың активтерді қалпына келтіру ниеті туралы жария мәлімдемелері занды болып табылмайтындығына қарамастан, міндеттемелерді мойындау қажет ететін конструктивтік (тұспалданатын) міндеттемелер болу мүмкін.
- Осы резервтерді есептеу әрбір кен орнының бірегей сипаттын және олармен байланысты әлеуетті міндеттемелерді ескере отырып, болашақ шығындарды бағалау

Аудит барысында Аудиттің негізгі мәселелері қалай ескерілді

Колданылған аудиттік шаралар:

- Біз заңнамаға сәйкес активтерді қалпына келтірге байланысты іс-шараларды анықтау жөніндегі топтың ішкі және сыртық сарапшыларының жұмысын және кез келген жария мәлімдемелерді бағаладық, сондай-ақ олардың мерзімі мен ықтимал құнын бағаладық. Біз әдіснаманы салалық практикаға және қолданыстағы жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарттардың талаптарына және біздің бизнесі түсінігімізге сәйкес бағаладық.
- Біз әр түрлі уран кен орындарына қатысты Топтың болашақ шығындарын бағалауда пайдаланылған деректердің орындылығы мен дәйектілігін қарастырдық. Біз сондай-ақ сарапшылардың кәсіби біліктілігі, тәжірибесі және олармен салада қабылданған әдіснама негізінде олардың құзыреттілігі мен объективтілігін бағаладық.
- Біз сондай-ақ Топтың ағымдағы саясаты мен жария мәлімдемелері сындарлы міндеттеме құрама деп бағаладық.
- Активтерді қалпына келтіру үшін елеулі резервтерді есептеу кезінде қолданылған негізгі экономикалық болжамдарға, оның ішінде резервтің таза ағымдағы құнын есептеу үшін қолданылған дисконт ставкасына және болашақ міндеттемелердің қайта есептеу кезінде пайдаланылған айырбастау бағамдарына бағалау жүргіздік.
- Болжамдар қауіпсіз ставкалар бойынша деректерді қоса алғанда, байқалатын нарыктық деректермен салыстырылды.
- Топтың экологиялық міндеттемелеріне қатысты Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігінің 4 және 36 ескертпелерінде ашылып көрсетуіне бағалау жасадық, сонын ішінде Топтың экологиялық міндеттемелері бойынша ұсынылған сезімталдықты талдау тиісті есеп стандарттарының талаптарына сәйкес деп танылды.

Нәтижесінде, активтерді қалпына келтірге арналған резервтердің деңгейі жеткілікті есептелген деп санаймыз.

ТӘУЕЛСІЗ АУДИТОРДЫҢ АУДИТОРЛЫҚ ЕСЕБІ (жалғасы)

8 - бет

Аудиттің негізгі мәселелері

Аудит барысында Аудиттің негізгі мәселелері калай ескерілді

кезіндегі басшылықтың пайымдауын талап етеді. Бұл есептеулер басшылықтан болашақ таза көлтірілген құнына дейінгі шығындарды дисконттаудың тиісті ставкасын анықтауды талап етеді.

- Топ активтерінің көпшілігі үзак қызмет мерзімге ие, бұл болашақ ақша ағындарын бағалау белгісіздігін арттырады.
- Осындай шығындарды бағалауга кажетті шешім қынға түседі, себебі әр участкені қалпына келтіру және реабилитация ерекше болып табылады, ал болашақ шығындарды салыстыру үшін қалпына келтіру және реабилитация жұмыстары және тарихи прецеденттер шектеледі және
- Экологиялық міндеттемелер шоғырландырылған қаржылық есептілікте тиісінше ашылмауы мүмкін.
- Активтерді қалпына келтіруге арналған резервтер Топтың қаржылық жағдайына қатысты елеулі тұжырым деңгейіне, болашақ шығындардың саны мен мерзіміне қатысты басшылықтың пікірін бағалау кезінде қолданылған пайымдаулар деңгейіне байланысты аудиттің негізгі мәселесі болып табылады.

ТӘУЕЛСІЗ АУДИТОРДЫҢ АУДИТОРЛЫҚ ЕСЕБІ (жалғасы)

9 – бет

Топ аудитінің көлемін анықтау

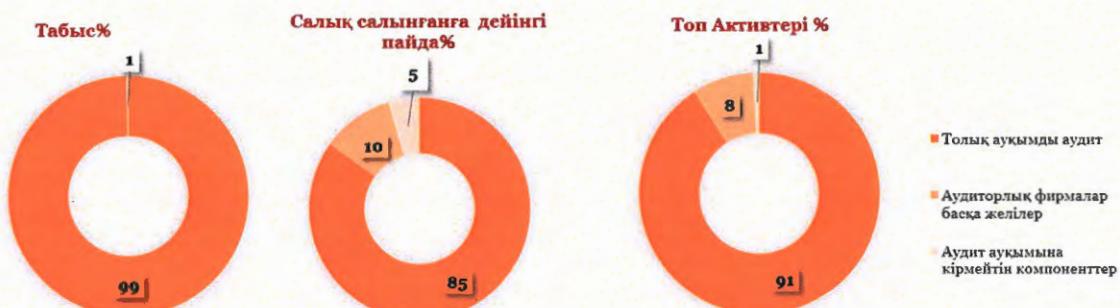
Біз аудит көлемін шоғырландырылған қаржылық есептілікке тұтастай Топтың құрылымын есепке ала отырып, және Топ қолданатын есептік процесстер мен бақылау құралдарын, сондай-ақ, Топ қызмет ететін саланың ерекшелігін есепке ала отырып, өз пікірімізді білдіру үшін жеткілікті жұмыс көлемін орындаі алатында анықтадық.

Топтың негізгі өндірістік куаттары мен уран кен орындары Қазақстан Республикасында орналасқан. Топтың саудасы негізінен Қазақстаннан, сондай-ақ Швейцариядағы сауда компаниясы арқылы жүзеге асырылады. Топ 6 тау-кен еншілес компаниясы (14 жер койнауын пайдалану келісімшартына сәйкес) арқылы жұмыс істейді, олардың 5 PwC желісінде тексеріледі, 8 бірлескен кәсіпорындар мен қауымдастырылған компаниялар (12 жер койнауын пайдалану келісімшартына сәйкес), олардың біреуі PwC желісі арқылы тексеріледі. Аудиттің ауқымы PwC желісінде аудит барысында тексерілген 5 ірі уран өндірмейтін кәсіпорынды да қамтиды.

Біздің тұрақты бағалауымызга сүйене отырып, біздің аудит көлеміне 25 субъект (компонент) кірді, оның ішінде басқа аудиторлармен тексерілген 8 компонент бар.

Аудиторлық күмәндарды, әрбір сегменттің және топтың функцияларын жеткілікті деңгейде қамтуды қамтамасыз ету үшін:

Елеулі компоненттер толығымен тексерілді немесе күмән түсіретін белгілі баланстар аудит процедурашынан немесе Топ деңгейіндегі процедурашардан өтті. Біздің таңдауымыз компанияның Топ ішіндегі салыстырмалы маңыздылығына немесе анықталған тәуекелдерге негізделді. Біз аудит аясында қарастырган компоненттер Топтың келесі пайыздық көрсеткіштерін⁽¹⁾ құрады:

(1) Топтың шоғырландырылған нәтижелерінен 2018 жылдан 31 желтоқсанданғы пайыздар

Компоненттерге арналған аудит нұсқаулыктарда аудиттің елеулі салалары, маңыздылық шегі (81 миллион теңgeden 2,146 миллион теңге арасында) және есептілікке койылатын белгілі талаптар көрсетілген. Топ аудиторлары компонент аудиторлары жүргізетін, оғистік және фирмааралық қорытындыларды үйлестіру, аудит және бухгалтерлік есеп мәселелері бойынша тұрақты өзара іс-кимыл жасау, клиент орындарына мерзімді сапарлар және аудит бойынша жұмыс қағаздарын тексеру арқылы жүргізілген жұмыстарға басшылық етті.

Топтың деңгейде орындалған қосымша процедурашармен бірге осы компоненттер үшін жоғарыда аталған рәсімдерді аяқтаганнан кейін, біз өз пікірімізге негіз болатын шоғырландырылған қаржылық есептілікке қатысты жеткілікті және тиісті аудиторлық дәлелдерді алдық.

ТӘҮЕЛСІЗ АУДИТОРДЫҢ АУДИТОРЛЫҚ ЕСЕБІ (жалғасы)

10 - бет

Өзге ақпарат

Басшылық өзге ақпарат үшін жауапты. Өзге ақпарат жылдық есепті қамтиды, бірақ шоғырландырылған қаржылық есептілік пен оған тәүелсіз аудитордың қорытындысын қамтымайды. Бұл есеп біздің аудиторлық есеп күнінен соң бізге берілетін болады.

Біздін шоғырландырылған қаржылық есептілік бойынша пікіріміз өзге ақпаратты қамтымайды, және біз бұл ақпаратқа қатысты қандай да бір формада сенімділік білдіретін қорытынды жасамаймыз.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке жүргізілген аудитке байланысты, біздін міндеттіміз жоғарыда көрсетілген өзге ақпаратты есептеген кезде, онымен танысып, және өзге ақпарат пен шоғырландырылған қаржылық есеп немесе біз аудит барысында алған біліміміз арасында маңызды келіспеушіліктердің бар болуы туралы, және өзге ақпараттың басқа мүмкін маңызды бүрмалауары бар болуы туралы сұраптарды қарастыру болып табылады.

Егер жоғарыда көрсетілген өзге ақпаратпен танысу барысында, оның маңызды бүрмалауы бар туралы қорытындыға келсек, біз корпоративтік басқаруға жауапты адамдарға айтуға міндеттіміз.

Басшылықтың және корпоративтік басқаруга жауапты адамдардың шоғырландырылған қаржылық есептілікке жауапкершілігі

Басшылық осы қаржылық есептіліктің Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына сәйкес жасалуына және дұрыс ұсынылуына, басшылықтың қаржылық есептілікті дайындауга қажетті деп санайтын ішкі бақылауына және алаяқтық әрекеттерден немесе қателіктердің салдарынан айтарлықтай бүрмаланбауына жауапты.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікті даярлай отырып, басшылық Топтың өз қызметін үздіксіз жалғастыруға қабілеттілігін бағалауға, қызметтің үздіксіздігіне қатысты тиісті жағдайлардағы мәліметтерді ашуға, және есептіліктің қызметтің үздіксіздігі жорамалының негізінде жасалуына жауапкершілік алады, басшылық Топты жоюға, қызметтің тоқтатуға инеттенген жағдайды, немесе қызметті тоқтату мен жоюдан басқа нақты қандай да бір балама болмаған жағдайларды есептемегендे.

Корпоративтік басқаруға жауапты адамдар Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігін дайындау процесsein қадағалауға жауапты.

Аудитордың шоғырландырылған қаржылық есептілігінің аудитіне жауапкершілігі

Біздің мақсатымыз тұтастай алғанда шоғырландырылған қаржылық есептілікте алаяқтық әрекеттер немесе қателіктердің салдарынан туындастын елеулі бүрмалаулардың жок екендігі туралы сапалы кепілділікті алу, және біздің пікірімізді қамтитын аудиторлық қорытындыны шыгару болып табылады. Сапалы кепілділік дегеніміз, жоғары деңгейдегі кепілділікті білдіреді, бірақ ХАС-на сәйкес жүргізілген аудит маңызды бүрмалаулардың бар болған жағдайында, оларды әрқашан анықтайдынына кепілдік болып саналмайды. Бүрмалаулар алаяқтық әрекеттер мен қателіктердің нәтижесі болуы мүмкін, және егер олар, жеке немесе тұтастай колданушылардың осы шоғырландырылған қаржылық есептілік негізінде қабылданатын экономикалық шешімдеріне айтарлықтай ықпалын тигізеді деп негізді болжауга болатын болса, маңызды болып есептелінеді.

ХАС-на тиісті жүргізілетін аудит барысында, біз кәсіби пікір колданып, кәсіби құдікшілдікті сактаймыз. Бұдан басқа, біз төмендегілерді орындаймыз:

ТӘУЕЛСІЗ АУДИТОРДЫҢ АУДИТОРЛЫҚ ЕСЕБІ (жалғасы)

11 – бет

- алайктикақ әрекеттер немесе категілердің салдарынан шоғырландырылған қаржылық есептіліктегі айтарлықтай бұрмалаулардың тәуекелдерін айқындаймыз және бағалаймыз; осы тәуекелдерге жауап ретінде аудиторлық рәсімдерді жобалаймыз және жүргіземіз; біздің пікірімізді білдіру үшін, жеткілікті әрі тиісті аудиторлық дәлелдерді аламыз. Алакөл әрекеттердің салдарынан болған елеулі бұрмалаулардың тәуекелі, категілердің салдарынан болған елеулі бұрмалаулардың тәуекелінен жогарырақ, себебі, алакөл әрекеттерге келісу, жалғандық, қасақана жіберу, акпаратты бұрмаланған күйінде беру немесе ішкі бақылауды айналып ететін іс-әрекеттер жатады;
- тиісті жағдайларға қатысты аудиторлық рәсімдерді жобалау мақсатында аудит үшін маңызы бар ішкі бақылау жүйесіне түсінік аламыз, бірақ Топтың ішкі бақылауының тиімділігі туралы пікір білдіру мақсатында емес;
- қолданылған есеп саясатының орындылығын, басшылық дайындаған тиісті акпараттың ашылуы мен бухгалтерлік бағалардың негізділігін бағалаймыз;
- басшылықтың үздіксіз қызмет туралы жорамалдың қолданылуының орындылығы туралы тұжырым жасаймыз, ал алынған аудиторлық дәлелдердің негізінде Топтың үздіксіз қызметін жалғастыру кабілеттілігіне елеулі күмәндар тудыратын оқигалар мен жағдайларға байланысты маңызды белгісіздіктердің бар болуы туралы корытынды жасаймыз. Егер біздің корытындыда маңызды белгісіздік болған жағдайда, біз өз корытындымызда шоғырландырылған қаржылық есептіліктегі тиісті акпараттың ашылуына назар аудару керекпіз, егер ондай акпараттың ашылуы орынсыз болған жағдайда, біз өз пікірімізді өзгерту керекпіз. Біздің тұжырымдарымыз аудиторлық корытындының шығарылу күніне дейінгі жиналған аудиторлық дәлелдерге негізделген. Алайда, одан кейін болатын оқигалар немесе шарттар Топтың қызметінің үздіксіздік қабілеттілігін тоқтатуына экеп соктыруы мүмкін;
- жалпы ұсынылуына, құрылымы мен мазмұнына, акпараттың ашылуына, және де негізінде жатқан операциялар мен оқигаларды осы шоғырландырылған қаржы есептіліктегі дұрыс ұсынылғанына баға береміз;
- шоғырландырылған қаржылық есептілік туралы пікірімізді білдіру үшін, Топқа кіретін ұйымдар немесе кәспікерлік қызметтердің қаржылық акпараттарына қатысты жеткілікті аудиторлық дәлелдемелерді алу. Біз Топ аудитінің басқаруына, бақылауына және жүргізуіне жауаптымыз. Біз өз пікірімізге толыктай жауапкершілік аламыз.

Біз корпоративтік басқаруга жауапты адамдармен өзара акпараттық қатынастар жасаймыз, оларға өзге акпараттан бөлек, жоспарланған аудиттің көлемі мен мерзімдері, сондай ақ, аудит нәтижелерінен туындаған маңызды корытындылар туралы, оның ішінде, аудит барысында айқындалған ішкі бақылаудың маңызды жетіспеушіліктері туралы мәлімет береміз.

Біз сондай-ақ, корпоративтік басқаруга жауапты адамдарға тәуелсіздікке қатысты барлық тиісті этикалық талаптарды ұстанғанымыз туралы хабарлаймыз, және аудитордың тәуелсіздігіне ықпал етуіне негізі бар деп санауға болатын барлық өзара карым-қатынастар мен өзге сұраптар туралы, және кажет болған жағдайда, тиісті сактық шаралары туралы мәлімдейміз.

ТӘУЕЛСІЗ АУДИТОРДЫҢ АУДИТОРЛЫҚ ЕСЕБІ (жалғасы)

12 – бет

Корпоративтік басқаруга жауапты адамдарга берілген мәліметтердің ішінен, біз ағымдағы кезеңнің шоғырландырылған қаржылық есептілік аудиті үшін маңызды болып саналатындарын анықтаймыз және сондықтан олар аудиттің негізгі мәселелері болып есептеледі. Бұл мәселелерді өз корытындымызда баяндаймыз, келесі жағдайлардан басқа кездерде: жария етуге заңды түрде немесе нормативтік актпен тыйым салынғанда, иемесе сирек жағдайларда біз бұл ақпараттың біздің қорытындымызда хабарлануының қажет емес жағдайларда, өйткені бұндай ақпаратты хабарлаудың теріс салдары оны хабарлаудың қоғамдық маңызы бар пайдасынан асып кетеді.

Тәуелсіз аудитордың жұмысы нәтижесінде берілген аудиторлық есептің тапсырма жетекшісі – Конратбаев Азамат.

PricewaterhouseCoopers LLP

Алматы, Қазақстан
2019 жылғы 5 наурыз

Бекітілді:

Дана Инкарбекова
Басқарушы директоры
«ПрайсуотерхаусКуперс» ЖШС

(Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің
1999 жылғы 21 қазандагы №0000005
Бас мемлекеттік лицензиясы)

Қол койылды:

A Konratbaev

Азамат Конратбаев
Аудит партнери
(Шартты бухгалтерлер институты ACCA
сертификаты №00770863 2003 жылдың 8
мамырынан)

Қол койылды:

Светлана Белокурова
Орындаушы-Аудитор
(Аудитордың Квалификациялық күәлігі
№00000357 1998 жылдың 21 ақпанынан)

«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» Ұлттық Атом Компаниясы» АҚ
Пайда немесе шығын және өзге жиынтық табыс туралы шоғырландырылған есеп

Миллион Қазақстан теңгесімен берілген	Еск.	2018 ж.	2017 ж. (қайта есептелді)
Табыс	9	436,632	277,046
Өткіздің өзіндік құны	10	(313,817)	(209,934)
Жалы пайда		122,815	67,112
Өткізу бойынша шығыстар	11	(10,530)	(4,316)
Жаппы және әкімшілік шығыстар	12	(34,805)	(30,194)
Қаржылық емес активтердің құнсыздандынуна пайда болған шығындарды қалпына көптіру	13	15,128	526
Қаржылық емес активтердің құнсыздандынуның шығындары	13	(5,848)	(24,210)
Қаржылық емес активтердің құнсыздандынуның таза шығындары	13	(3,770)	(3,728)
Еншілес кәсіпорынның шығынан алынған пайда	46	(511)	-
Багамдық айырмана таза пайда / (шығын)	15	7,250	(805)
Бизнесті сатып алудан алынған таза пайда	45	313,517	-
Өзге кірістер	14	1,242	114,907
Өзге шығыстар	15	(5,849)	(6,278)
Қаржылық кірістер	17	3,949	5,815
Қаржылық шығыстар	17	(12,672)	(8,933)
Қауымдастырылған кәсіпорындардың нәтижелеріндегі үлес	25	22,786	22,007
Бірлескен касіпорындардың нәтижелеріндегі үлес	26	(4,743)	22,107
Салық салынғанға дейінгі пайда		407,959	154,010
Табыс салығы бойынша шығыстар	18	(28,797)	(17,287)
Жалғасатын қызметтен алынатын пайда		379,162	136,723
Тоқтатылған қызметтен алынатын пайда	46	1,104	2,431
ЖЫЛ ІШІНДЕГІ ПАЙДА		380,266	139,154
Өзге жиынтық (шығын) / кіріс			
Кейіннен пайдага немесе шығынга жіктелуі мүмкін балтар :			
Шетелдік функционалдық валюталы кәсіпорындар бойынша багамдық айырма		(21,118)	383
Пайда немесе шығын құрамына			
қайта жіктелмейтін балтар:			
Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ қын бойынша бағаланатын, үлестік бағалы қағаздарға инвестициялардан шығыстарды шегергендең кірістер		14,509	-
Еңбек қызметі аяқталғаннан кейін төлеменін сыйақы бойынша міндеттемерді қайта бағалау		23	113
Кәсіпорындардың өзге жиынтық шығындары үлестік қатысу әдісі бойынша есепке алынатын үлес		5	(189)
Жыл ішіндең өзге жиынтық (шығын)/кіріс		(6,581)	307
Жыл ішіндең өзге жиынтық кірістің жиыны		373,685	139,461
Келесілерге жатқызылатын жылдық пайда:			
- Компанияның меншік иелеріне		372,176	138,527
- бақыламайтын үлеске		8,090	627
Жыл ішіндең пайда		380,266	139,154
Келесілерге жатқызылатын жылдық жиынтық кірістің жиыны:			
- Компанияның меншік иелеріне		365,664	138,837
- бақыламайтын үлеске		8,021	624
Жыл ішіндең жиынтық кірістің жиыны		373,685	139,461
Қарапайым акцияға шаққандағы меншік иелеріне жатқызылатын жалғасатын қызметтенн алғынан пайда негізінде есептелген негізіті және сұйылған пайда (акцияға тәнгемен)	19	1,431	525
Қарапайым акцияға шаққандағы меншік иелеріне жатқызылатын жылдық пайда негізінде есептелген негізіті және сұйылған пайда (акцияға тәнгемен)	19	1,435	534

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілікті басшылық 2019 жылды .5 наурызда бекітті:

Осупов М.Б.
Экономика және
каржы жөніндегі бас
директор

Қожа-Ахмет Дағынұлы
Каржы бақылаушысы

Көтінген Ә. Г.
Бас бухгалтер

**«ҚАЗАТОМӨНЕРКӨСІП» Ұлттық Атом Компаниясы» АҚ
Қаржылық ахуал туралы шоғырландырылған есеп**

Миллион Қазақстан теңгесімен берілген	Еск.	2018	2017
АКТИВТЕР			
Ұзақмерзімді активтер			
Материалдық емес активтер	20	69,314	8,009
Негізгі құралдар	21	171,352	122,175
Әндіріске дайындау шығындары	22	118,302	43,530
Жер қойнауын пайдалану құқығы	23	363,373	2,004
Барлау және бағалау активтері	24	23,609	5,608
Қауымдастырылған көсіпорындарға инвестициялар	25	88,866	101,746
Бірлескен көсіпорындарға инвестициялар	26	40,442	74,818
Әзге инвестициялар	27	619	1,726
Дебиторлық берешек	28	13	140
Кейінге қалдырылған салық активтері	18	7,552	6,836
Мерзімдік депозиттер	31	13	-
Тұынды қаржылық актив	9	1,369	-
Байланысты тараптарға берілген қарыздар	32	13,245	20,302
Әзге ұзақмерзімді активтер	29	20,847	24,125
		918,916	411,019
Қысқамерзімді активтер			
Дебиторлық берешек	28	94,477	58,085
Табыс салығы бойынша алдын ала төлем		4,366	5,493
Өтеуге ҚҚС		29,799	24,182
Қорлар	30	170,261	169,675
Мерзімдік депозиттер	31	205	8,472
Байланысты тараптарға берілген қарыздар	32	10,373	-
Ақша қаражаты және олардың эквиваленттері	33	128,819	239,936
Әзге қысқамерзімді активтер	29	18,322	18,396
		456,622	524,239
Шығатын топтардың сатуға арналған ретінде жіктелген активтері	47	5,578	2,774
		462,200	527,013
АКТИВТЕР ЖИЫНЫ		1,381,116	938,032

**«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» Ұлттық Атом Компаниясы» АҚ
Қаржылық ахуал туралы шоғырландырылған есеп (жалғасы)**

<u>Миллион Қазақстан теңгесімен берілген</u>	<u>Еск.</u>	<u>2018</u>	<u>2017</u>
КАПИТАЛ			
Акционерлік капитал	34	37,051	37,051
Қосымша төленген капитал		4,420	4,785
Резервтер		21	(2,229)
Үлестірілмеген пайда		789,563	586,998
Компанияның меншік иелеріне жатқызылатын капитал		831,055	626,605
Бақыланбайтын иелену үлесі		131,955	14,571
КАПИТАЛ ЖИЫНЫ		963,010	641,176
МИНДЕТТЕМЕЛЕР			
Ұзақмерзімді міндеттемелер			
Несиeler мен қарыздар	35	16,270	38,910
Қаржылық жалға беру бойынша міндеттемелер		350	294
Кредиторлық берешек	37	777	582
Резервтер	36	32,885	22,688
Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері	18	77,670	4,443
Қызметкерлерге сыйақылар		954	1,247
Өзге ұзақмерзімді міндеттемелер	38	5,825	7,711
		134,731	75,875
Қысқамерзімді міндеттемелер			
Несиeler мен қарыздар	35	183,420	82,374
Қаржылық жалға беру бойынша міндеттемелер		129	125
Резервтер	36	187	189
Кредиторлық берешек	37	51,534	112,642
Өзге салық пен міндетті төлемдер бойынша міндеттемелер		10,711	4,168
Қызметкерлерге сыйақылар		147	173
Табыс салығы бойынша міндеттемелер		977	5,618
Өзге қысқамерзімді міндеттемелер	38	30,319	14,349
		277,424	219,638
Шығатын топтардың сатуға арналған ретінде жіктелген міндеттемелері	47	5,951	1,343
МИНДЕТТЕМЕЛЕР ЖИЫНЫ		418,106	296,856
КАПИТАЛ ЖӘНЕ МІНДЕТТЕМЕЛЕР ЖИЫНЫ		1,381,116	938,032

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілікті басшылық 2019 жылғы 5 наурызда бекітті:

Юсупов М.Б.
Экономика және
каржы жөніндегі бас
директор

Кожа-Ахмет Да.А.
Каржы
бақылаушысы

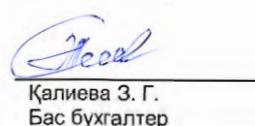
Калиева З. Г.
Бас бухгалтер

**«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» Ұлттық Атом Компаниясы» АҚ
Ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есеп**

<i>Миллион Қазақстан теңгесімен берілаен</i>	<i>Еск.</i>	<i>2018</i>	<i>2017</i>
ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТ			
Сатып алушылардан ақша қаражатының келіп түсүі		556,151	435,199
Бюджеттен КҚС қайтару		23,403	18,849
Алынған сыйакы		2,003	3,025
Жеткізушілерге төлемдер		(442,030)	(373,006)
Қызметкерлерге төлемдер		(45,856)	(43,213)
Операциялардан түсетін ақша қаражаты		93,671	40,854
Төленген табыс салығы		(28,642)	(13,069)
Төленген сыйакы		(6,702)	(4,430)
Операциялық қызметтөн түскен ақша қаражатының ағындары		58,327	23,355
ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТ			
Herізі құралдарды сатып алу		(23,578)	(14,913)
Herізі құралдарды есептен шығарудан алынған табыстар		76	749
Herізі құрал үшін берілген аванстар		(881)	(5,461)
Материалдық емес активтерді сатып алу		(2,606)	(628)
Кен орнын игеру активтерін сатып алу		(23,917)	(12,011)
Барлау және бағалау активтерін сатып алу		(8,215)	(2,775)
«Пут» опционын іске асрыу	14	-	173,719
Шыққан еншілес кәсіпорындың ақшалай қаражаты		(1,218)	-
Еншілес касіпорындарға салынған инвестицияларды өткізуден түсімдер	46	17,942	2
Мерзімді салымдар және шектеулі ақшалай қаражаттарды орналастыру		(8,525)	(12,095)
Мерзімді салымдар және шектеулі ақшалай қаражаттарды өтеу		8,666	55,216
Байланысты тараптардың қарыздарын өтеу		-	8
Бақыланатын кәсіпорындардан олардың құрамында сатып алған ақша қаражатын шегергенде үлесті сатып алу		(2,852)	(91)
Қауымдастырылған компанияларға және бірлескен кәсіпорындарға салынған инвестицияларды сатып алу		(8,415)	(2,687)
Қауымдастырылған компаниялардан, бірлескен кәсіпорындардан және өзге инвестициялардан алынған дивидендтер		12,773	36,486
Өзгелері		471	56
Инвестициялық қызметтөн түскен ақша қаражатының ағындары		(40,279)	215,575
ҚАРЖЫЛЫҚ ҚЫЗМЕТ			
Несиелер мен қарыздардан түскен табыстар	35	100,547	52,793
Облигацияларды орналастыру	35	70,000	-
Несиелер мен қарыздарды өтеу	35	(147,734)	(61,410)
Бақылаушы акционерге төленген дивидендтер	34	(161,661)	(65,849)
Бақыламайтын үлеске төленген дивидендтер		(273)	(19)
Өзгелері		(151)	(396)
Қаржылық қызметтөн түскен ақша қаражатының ағындары		(139,272)	(74,881)
Ақша қаражатының және оның баламаларының таза (азаюы) / үлгаюы			
Жыл басындағы ақша қаражаты және олардың баламалары		(121,245)	164,049
Ақша қаражаты және олардың баламаларына валюта багамдарының өзгерінің ықпалы		239,936	75,052
Ақша қаражаты және олардың баламаларының құнсыздануынан резервтері өзгерістер		10,128	835
		(21)	-
Жыл соңындағы ақша қаражаты және олардың эквиваленттері	33	128,819	239,936

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілікті басшылық 2019 жылғы 5 наурызда бекітті:

Қожа-Ахмет Д.А.
Қаржы бақылаушысы

Қалиева З. Г.
Бас бухгалтер

Юсупов М.Б.
Экономика және қаржы
жөніндегі бас директор

**«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» Ұлттық Атом Компаниясы» АҚ
Капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есеп**

Миллион Қазақстан тенгесімен берілген	Компанияның меншік иелеріне тиесілі					Бақыланбайтын иеленүү үлесі	КАПИТАЛ ЖИЫНЫ
	Акционерлік капитал	Резервтер	Үлестірілмегендік табыс	Қосымша төленген капитал	Жиыны		
1 қантар 2017 ж.	36,785	18,061	495,732	4,785	555,363	12,467	567,830
Жыл ішіндегі пайда Шетелдік қызмет аударымынан алынған багамдық айрма Еңбек қызметі аяқталғаннан кейін төленетін сыйакы бойынша міндеттемелерді қайта бағалау Касіпорындардың өзге жиынтық кірісіндегі үлестік қатысу әдісі бойынша есепке алынатын үлес	-	-	138,527	-	138,527	627	139,154
Жыл ішіндегі жиынтық кіріс Жарияланған дивидендтер Акционерлік капиталға салым Бақыланбайтын иелік үлесіндегі өзгерістер Резервтер арасындағы аударымдар	- 266	386 -	138,451 (65,849)	- -	138,837 (65,849)	624 (205)	139,461 (66,054)
31 желтоқсан 2017 ж.	37,051	(2,229)	586,998	4,785	626,605	14,571	641,176
ХКЕС 9 қабылдау әсері (5-ескертпе)	-	2,701	(1,889)	-	812	(21)	791
2018 ж. 1 қантарға қайта есептелген қалдық	37,051	472	585,109	4,785	627,417	14,550	641,967
Жыл ішіндегі пайда Әзге жиынтық кіріс арқылы әділ күн бойынша бағаланатын, үлестік бағалы қарастарға инвестициялардан таза пайда (45-ескертпе) Шетелдік қызмет аударымынан алынған багамдық айрма Еңбек қызметі аяқталғаннан кейін төленетін сыйакы бойынша міндеттемелерді қайта бағалау Касіпорындардың өзге жиынтық шығындарға үлестік қатысу әдісі бойынша есепке алынатын үлес	- - - - - -	372,176 14,509 (451) - 15 91	- - (20,676) -	372,176 14,509 (21,127) - 15 91	8,090 - 9 8 23 (86)	380,266 14,509 (21,118) - 8 5	
Жыл ішіндегі жиынтық кіріс жиыны Жарияланған дивидендтер (34-ескертпе) Акционерлік капиталға салым FVOCI бойынша бағаланатын, есептен шыгару кезінде инвестицияны қайта бағалауга арналған резервті бөлінбеген пайдага аудару Бизнес сатып алу (45 -ескертпе)	- - - - - -	14,058 - - - - -	351,606 (161,661) - (365) - -	- - (365) -	365,664 (161,661) (365) - - -	8,021 (635) - 110,019 -	373,685 (162,296) (365) - 110,019 -
31 желтоқсан 2018 ж.	37,051	21	789,563	4,420	831,055	131,955	963,010

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілікті басшылық 2019 жылғы 5 наурызда бекітті:

Юсупов М.Б.
Экономика және қаржы жөніндегі бас директор

Кожахмет Д.А.

Қаржы бақылаушысы

Қалиева З. Г.
Бас бухгалтер

1. «Қазатомөнекесіп» Тобы және оның қызметі туралы жалпы мәліметтер

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілік 2018 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл бойынша, Халықаралық Қаржылық Есептілік Стандарттарына (ХКЕС) сәйкес «Қазатомөнекесіп» Ұлттық атом компаниясы» АҚ (бұдан әрі – Компания) мен оның еншілес кәсіпорындары (бұдан әрі бірлесіп «Топ» немесе «Қазатомөнекесіп» ҰАҚ» АҚ деп аталады) үшін дайындалды

Компания Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес құрылған акционерлік қоғам болып табылады.

Компания Қазақстан Республикасы Президентінің 1997 жылғы 14 шілдедегі № 3593 «Қазатомөнекесіп» ұлттық атом компаниясын құру туралы» Жарлығына және Қазақстан Республикасы Үкіметінің 1997 жылғы 22 шілдедегі № 1148 «Қазатомөнекесіп» ұлттық атом компаниясының мәселелері» қаулысына сәйкес жаргылық капиталға мемлекеттің жуз пайыздық қатысуы бар жабық акционерлік қоғам ретінде құрылды. 2017 жылдың 31 желтоқсанында Компания акцияларының 100%-ы «Самұрық-Қазына» ұлттық әл-ауқат қоры» АҚ (бұдан әрі – «Самұрық-Қазына» АҚ) арқылы мемлекетке тиесілі.

2018 жылғы 13 қарашада «Самұрық-Қазына» АҚ жаһандық депозитарлық қолхаттарды немесе ЖДК қоса 38,903,491 акция ұсынды, бұл Компанияның Лондон қор биржасы (LSE) мен Астана халықаралық биржасындағы (AIX) қосарлы листинг түріндегі акционерлік капиталының 15% құрайды. Әрбір ЖДК бір акцияны білдіреді. Ұсыныстың бағасы тиісінше ЖДК үшін 11.60 АҚШ долларын және жай акция үшін 4,322.74 теңге құрады. 2018 жылғы 31 желтоқсан бойынша Компания акцияларының 85%-ы «Самұрық-Қазына» АҚ-ға және 15%-ы басқа акционерлерге тиесілі.

Компания Қазақстан Республикасы, Астана қ., Қонаев к., 10 мекенжайы бойынша тіркелген. Қызметінің негізгі орны Қазақстан Республикасы болып табылады.

Топтың негізгі қызмет түрі – уран өндіру және уран өнімдерін өткізу. Топ әлемдегі жетекші уран өндіруші компаниялар қатарына кіреді. Бұдан басқа, Топ сирек және сирек жағдайларда өндіру; бериллий және тантал өнімін шығару және өткізу; ғылымды қою қажетсінетін технологияларды өзірлеу қызметтерін жүзеге асырады.

«Қазатомөнекесіп» ҰАҚ» АҚ ядролық отын циклының бастапқы кезеңдерінде Қазақстан Республикасының атынан өкілеттік ететін Компания болып табылады. Топ оның ағымдағы және болашақтағы табыс көздерін генерирлеуші бірқатар бірлескен және қауымдастырылған кәсіпорындардың қатысуышы болып табылады (25жөне 26 Ескертулер). Жаңартылған даму стратегиясына сәйкес топ фокусы ұзақмерзімдік қосылған құн есімін қамтамасыз ету үшін уран өндірумен және оның құн тізбегі элементтерімен байланысты негізгі қызметке бағытталған. Топ өндіру көлемдерін нарық жағдайын ескерумен онтайланыратын және маркетинг функциясын Топтың нарыққа анағұрлым бағытталған жұмысының көрінісі ретінде қүшейттін болады.

**«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» Ұлттық Атом Компаниясы» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер – 2018 жылғы 31 желтоқсан**

1. «Қазатомөнеркәсіп» Тобы және оның қызметі туралы жалпы мәліметтер (жалғасы)

2018 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ уран өндіру және барлау жөніндегі мына келісімшарттардың тарапы болды:

Кен орны/төлім	Әзірлеу кезеңі	Келісім-шарт күні	Келісім-шарт мерзімі	Жер қойнауын лайдаланушы	Сервис компаниясы
Қанжуган	Өндіру	27.11.1996	25 жыл	«Қазатомөнеркәсіп-СаUран»	-
Уванас	Өндіру	27.11.1996	25 жыл	«Қазатомөнеркәсіп-СаUран»	-
Мыңқұдық, Шығыс телімі	Өндіру	27.11.1996	25 жыл	«Қазатомөнеркәсіп-СаUран»	-
Мойынкүм, № 1 телім (Оңтүстік) (оңтүстік белгі)	Өндіру	26.09.2000	20 жыл	«Қазатомөнеркәсіп-СаUран»	-
Мыңқұдық, Орталық телім	Өндіру	08.07.2005	28 жыл	«Орталық» ЕК	-
Мыңқұдық, Батыс телімі	Өндіру	08.07.2005	30 жыл	«Аппак» ЖШС	-
Солтүстік және Оңтүстік Қарамұрын	Өндіру	15.11.1996	25 жыл	ЖШС «РУ-6»	-
Мойынкүм, № 3 телім (Орталық) (солтүстік белгі)	Өндіру	31.05.2010	31 жыл	Компания «Инкай» БК	«Қазатомөнеркәсіп-SaUран» ЖШС
Инкай, №1 телім	Өндіру	13.07.2000	45 жыл	ЖШС	-
Инкай, №2 телім, 3	Барлау	25.06.2018	4 жыла	Компания «Орталық»	-
Жалпақ Солтүстік Хорасан, №2 телім	Барлау	31.05.2010	12 жыл	ЕК» ЖШС	-
	Өндіру	01.03.2006	48 жыл	«Байкен-У» ЖШС	-
Буденовское, №2 телім	Өндіру	08.07.2005	35 жыл	«Қаратая» ЖШС	-
Буденовское, №1 телім	Өндіру	20.11.2007	30 жыл	БК» АҚ	-
Буденовское, №3, 4 телім	Өндіру	20.11.2007	31 жыл	«Ақбастау» БК» АҚ	-

2018 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топқа Қазақстан Республикасының алты өнірінде – Оңтүстік Қазақстан (2018 жылғы 19 маусымнан бастап - Түркістан), Шығыс Қазақстан, Қызылорда, Ақмола, Алматы және Павлодар облыстарында орналасқан қауымдастырылған және бірлескен кәсіпорындардың қоса, 30-дан аса кәсіпорын кіреді (2017 ж.: 40 кәсіпорын). 2018 жылғы 31 желтоқсан бойынша Топ қызметкерлерінің жалпы саны 21 мыңнан аса адам құрайды (2017 ж.: 25 мың адам).

Теменде топ құрылымындағы жыл ішіндегі елеулі өзгерістер көрсетілген.

«Инкай» БК» ЖШС

2017 жылғы желтоқсанда Топ және Сатеско «Инкай» БК» ЖШС қайта құрылымда бойынша мәмілені аяқтады (Ескертпе 45). Келісім шарттарына сәйкес Топ өзінің «Инкай» БК» ЖШС-ындағы қатысу үлесін 40%-дан 60%-ға дейін үлгайтты және 2018 жылғы 1 қаңтардан бастап кәсіпорынға бақылау алды. Топ «Инкай» БК» ЖШС-ындағы үлесінің үлғаюын ХКЕС З стандартына сәйкес сатып алу өдісімен тәуелсіз бағалаушы есебінің негізінде көрсетті (Ескертпе 45). Топ «Инкай» БК» ЖШС-ын 2018 жылғы 1 қаңтардан бастап шоғырландырады.

1. «Қазатомөнеркәсіп» Тобы жене оның қызметі туралы жалпы мәліметтер (жалғасы)

«Ақбастау» БК» АҚ және «Қаратай» ЖШС

2018 жылды Топ пен Uranium One Inc. «Қаратай» ЖШС және «Ақбастау» БК» АҚ бойынша бірқатар көлісімшарттарға қол қойды (Ескертпе 45). Нәтижесінде, осы бірлескен кәсіпорындар ҚЕС 11 стандартына сәйкес бірлескен операциялар ретінде жіктелді. Топ бірлескен кәсіпорындарға инвестицияларды мойындауды тоқтатты және өзінің бірлескен кәсіпорындарға жататын активтер мен міндеттемелердегі өз үлесін мойындауды. Иемденулер активтер, міндеттемелерді сатып алу күнінен бастап осы кәсіпорындардың кірістері мен шығыстары иелік ету үлесі мөлшерінде жол бойынша шоғырландырылады. Топ жіктеудің бұл өзгерісін ХҚЕС З және ХҚЕС 11 стандарттарына сәйкес бизнесті біріктіру ретінде есепке алады.

«Байкен-У» ЖШС, «Қызылқұм» ЖШС, «Хорасан-У» БК» ЖШС

2018 жылғы желтоқсанда Топ Energy Asia (BVI) Limited 40.05% акциясын және Energy Asia Holdings (BVI) Limited компаниясынан «Хорасан-У» БК» ЖШС жарғылық капиталында 16.02% сатып алу бойынша мемілені аяқтады. Жасалған меміленің нәтижесінде Топтың «Байкен-У» ЖШС, «Қызылқұм» ЖШС және «Хорасан-У» БК» ЖШС-ындағы иелік ету үлестері тиісінше о 52.5%, 50% және 50% дейін үлгайды (Ескертпе 45). 2017 жылғы 31 желтоқсанға иелік ету үлестері тиісінше 14.45%, 33.98% және 33.98% құрады.

2018 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ байқау көнешінде көпшілік дауыс пен өкілдік алу жолымен «Байкен-У» ЖШС-ын бақылауға алды. Топ сатылып алынған активтер мен міндеттемелерді есепке алу үшін баланстық құнды қолданды, өйткені бизнесті сатып алу туралы есеп есептік кезең аяғында аяқталмаған болды.

Топ 2018 жылғы 31 желтоқсан кезінде «Қызылқұм» ЖШС және «Хорасан-У» БК» ЖШС-дагы елеулі ықпалын сақтап қалды. Топ 2018 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «Хорасан-У» БК» ЖШС-ына бақылау компанияның құрылтайшылық құжаттарындағы Топтың көпшілік дауысқа иелік етуіне мүмкіндік беретін өзгерістөрді активонерлердің макулдауы алынғанға дейін алынған жоқ деп қорытындылады. Топ осы компаниялардағы өзінің қатысу үлестерін үлестерік қатысу өдісін қолданумен есепке алуды жалғастыруды.

«МАЭК-Қазатомөнеркәсіп» ЖШС

2018 жылғы 25 маусымда Топ «Самұрық-Қазына» АҚ-мен «МАЭК-Қазатомөнеркәсіп» ЖШС-дагы 100% қатысу үлесін сату туралы келісімге қол қойды (Ескертпе 46). Сату 2018 жылғы маусымда үкіметтің келісімі алынғаннан кейін аяқталды. Осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте «МАЭК-Қазатомөнеркәсіп» ЖШС тоқтатылған қызмет ретінде көрсетілген.

Жекешелендіру бағдарламасы шенберінде активтерді өткізу

Қазақстан Республикасы Үкіметінің «2016-2020 жылдарға арналған жекешелендірудің кейір мәселелері туралы» 2015 жылғы 30 желтоқсандағы № 1141 қаулысына сәйкес, Топ KazPV жобалары: «Astana Solar» ЖШС, «Kazakhstan Solar Silicon» ЖШС және «MK KazSilicon» ЖШС қоса, бірқатар бейінді емес активтерді өткізуі жоспарлап отыр. Топ осы кәсіпорындарды 2019 жыл ішінде өткізуінде жоғары ықтималдылығы бар деп есептейді және Топ, тиісінше, 2018 жылғы 31 желтоқсан бойынша осы топтың активтері мен міндеттемелерін сатуға арналған деп көрсетті (Ескертпе 47).

2018 жылғы 25 маусымда Топ «Самұрық-Қазына» АҚ-мен «Қазақстан атом электр станциялары» ЖШС-ындағы 100% қатысу үлесін сату туралы келісімге қол қойды (Ескертпе 41). Сату 2018 жылғы маусымда аяқталды.

2018 жылғы қазанда Топ «Самұрық-Қазына» АҚ-ының байланысқан тарабы «Tay-Кен Самұрық» АҚ компаниясына «Sareco» БК» ЖШС-ындағы 100% үлесін өткізді (Ескертпе 41).

2. Топ өз қызметін жүзеге асырған экономикалық орта

Қазақстан Республикасының экономикасында дамушы нарықтарға тән кейір ерекшеліктердің көрініс табуы жалғасуда. Ол өсіресе Қазақстан экспорттың негізгі бөлігін құрайтын мұнай мен газ және минералдық шикізаттар бағаларының ауытқуына сезімтал. Бұл ерекшеліктерге, сонымен қатар, үлттық валютаның елден тысықары жерде еркін айырбасталмауы және құнды қағаздар нарығының төмен өтемпаздық деңгейі жатады және де ерекшеліктер осылармен шектелмейді. Өнірде сақталып отырган саяси шиеленісушілік, айырбастау бағамының құбылмалылығы Қазақстан Республикасының экономикасына теріс өсер етті және өтімділіктің төмендеуі мен халықаралық қаржыландыруды тартуда қыншылықтар туындауын қоса, теріс өсер етуді жалғастыруы мүмкін

2. Топ өз қызметін жүзеге асырған экономикалық орта (жалғасы)

2015 жылғы 20 тамызда Қазақстан Республикасының Ұлттық банкі және Үкіметі айырбас бағамын қолдауды тоқтату және инфляциялық таргеттеу, валюталық дәлізді жоғарылыштың айырбас бағамына көшүдің негізінде жаңа ақшалай-кредиттік саясатты іске асыру туралы шешім қабылдады. Бұл ретте, қаржылық тұрақтылықты қамтамасыз ету үшін Ұлттық банктің айырбас бағамына қатысты саясатты тәңгениң айырбас бағамының күрт ауытқуларының алдын алу үшін интервенцияларға жол береді.

Осы есептіліктің құру күнінің жағдайы бойынша Қазақстан Республикасының Ұлттық банкінің ресми айырбас бағамы 2018 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 1 АҚШ доллары үшін 384.20 теңгенен салыстыранда 1 АҚШ доллары үшін 376.65 теңгені құрады (2017 ж. 31 желтоқсаны: 1 АҚШ доллары үшін 332.33 теңге). Сөйтіп, тәңгениң айырбас бағамына және Ұлттық банк пен Үкіметтің алдағы уақыттардағы іс-қимылдана, сондай-ақ атаптап факторлардың Қазақстан Республикасының экономикасына әсеріне қатысты тұрлаусыздық бар.

2018 жылғы қыркүйекте Standard & Poor's халықаралық рейтинг агенттігі Қазақстанның шетелдік және ұлттық валюталардағы ұзақмерзімді кредиттік рейтингтерін «BBB» деңгейінде, Қазақстанның шетелдік және ұлттық валюталардағы қысқамерзімді кредиттік рейтингтерін "A-3", деңгейінде, ал ұлттық шекіл бойынша рейтингті - "kzAAA" деңгейінде растады. Ұзақмерзімді рейтингтер бойынша болжам «тұрақты». Тұрақты болжам Қазақстан Республикасының Ұлттық қорына қосымша түсімдер есебінен жасақталған оң балансстық көрсеткіштердің бар болуымен, сонымен қатар жыныстық көлемі мемлекеттің екі жыл ішіндегі сыртқы етімді активтерінен аспайтын мемлекеттік қарызбен расталады.

Өндіру көлемдерінің өсуі, жұмыссыздықтың төмен деңгейі және еңбекақының өсуі 2018 жылы бірқалыпты экономикалық өсуге ықпал етті. Мұндай экономикалық орта Топтың қызметі мен қаржылық ахуалына елеулі әсер етеді. Басшылық Топ қызметінің тұрақтылығын қамтамасыз ету үшін барлық қажетті шараларды қолданады. Алайда қалыптасқан экономикалық жағдайдағы көлемдегі салдарын болжакау қының және басшылықтың ағымдағы күтүлдері мен болжамдары нақты нәтижелерден ауытқуы мүмкін.

Бұдан басқа, Қазақстан Республикасының тау-кен секторы Қазақстан Республикасындағы саяси, заңнамалық, салықтық және реттеушілік өзгерістердің әсеріне бейім болып қалады. Қазақстан Республикасының экономикалық тұрақтылық перспективасы елеулі деңгейде Үкімет қабылдаған экономикалық шаралардың тиімділігіне, сондай-ақ құқықтық, бақылау және саяси жүйелердің дамуына, яғни Топтың бақылау аясынан тысқарыдағы жағдайларға байланысты.

Басшылық Қазақстан экономикасындағы өзгерістердің дәрежесін де, ұзақтығын да және олардың Топтың көлешектегі қаржылық ахуалына болуы мүмкін әсерін алдын ала көре алмайды және бағалай алмайды.

Басшылық ағымдағы жағдайларда Топ қызметінің тұрақтылығын және өсуін қолдау үшін барлық қажетті шараларды қолдануда екендіктегі әсерінен сенімді.

3. Есептілік саясатының негізгі ережелері

Қаржылық есептіліктің дайындаудың негізі

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілік Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына (ХКЕС) сәйкес өзгерістері пайда немесе шығын құрамында көрсетілетін өділ құн бойынша және өзге жыныстық кіріс арқылы өділ құн бойынша бағаланатын қаржылық құралдардың бастапқы құны бойынша есепке алу қағидаларының негізінде дайындалды. Осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің дайындауда қолданылған есептілік саясатының негізгі ережелері төменде көлтірілген. 2018 жылғы 1 қантардан бастап ХКЕС (IFRS) 9 және ХКЕС (IFRS) 15 стандарттарына көшу нәтижесінде есепке алу саясатындағы өзгерістерден басқа, есептілік саясатының бұл ережелері, басқаша көрсетілмеген жағдайда, есептілікте көрсетілген барлық кезеңдерге қатысты реттілікпен қолданылды, егер өзгеше көрсетілмесse. Қаржылық құралдар мен түсімді мойындауга қатысты 2017 жылғы 31 желтоқсанға дейін қолданылған есепке алу саясатының негізгі қағидалары 48-ескертуде көрсетілген.

Шоғырландырылған қаржылық есептіліктің дайындауда ХКЕС сәйкес кейбір маңызды бухгалтерік бағалауларды пайдалануды талап етеді. Бұдан басқа, Топтың есепке алу саясатын қолданған көзде басшылықтың өз ой-пікірлеріне сенүү қажет. Бухгалтерлік есептің анақұрлық жөнін дәрежедегі бағалауды болжайтын облыстарды және шоғырландырылған қаржы есептілік үшін рұқсат етулер мен бағалаулар анақұрлық елеулі болып табылатын облыстары 4-ескертуде көрсетілген.

Есептіліктің ұсыну валютасы

Егер өзгеше көрсетілмеген болса, осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің көрсеткіштері Миллион Қазақстан теңгесімен берілген.

3. Есептік саясаттың негізгі қағидалары (жалғасы)

Шоғырлану қағидаттары

(i) Шоғырландырылған қаржылық есептілік

Еншілес кесіпорындар, құрылымдық кесіпорындармен қоса инвестициялар болатын еншілес кесіпорындар, Топпен бақыланатын инвестиациялардың осындай объектілерін білдіреді, өйткені Топ (i) инвестиациялар объектісі табысина елеулі есер ететін елеулі қызметті басқаруга оған мүмкіндік беретін өкілеттерге ие, (ii)инвестициялар объектісіне қатысадан түскен өзгермелі табыспен байланысты тәуекелдердің ықпалына түседі, немесе осындай табысты алуға арналған құқығы бар, және (iii)инвестордың табыс мәлшеріне әсер ету мақсатында инвестиациялар объектісіне қатысты өз өкілдіктерін пайдалану мүмкіндігі бар. Топтың басқа кесіпорынға қатысты өкілеттігінің бар болуын бағалау кезінде, іс жүзіндегі елеуettі дауысымен қоса, іс жүзіндегі құқықтарының бар болуын және ықпалын қарau қажет. Құқық, егер де ұстаушы бұл құқықты инвестиациялар объектісінің елеулі қызметтің басқаруга қатысты шешімді қабылдау кезінде іс жүзіндегі іске асыру мүмкіндігі болса,іс жүзінде деп саналады. Құқық, егер де ұстаушы бұл құқықты инвестиациялар объектісінің елеулі қызметтің басқаруга қатысты шешімді қабылдау кезінде іс жүзіндегі іске асыру мүмкіндігі болса,іс жүзінде деп саналады. Топ, оның инвестиациялар объектісінде көпшілік дауысы болмаса да, инвестиациялар объектісіне қатысты өкілдіктерге ие болуы мүмкін. Ұксас жағдайларда инвестиациялар объектісіне қатысты іс жүзіндегі өкілеттіктердің бар болуын айқындау үшін Топ басқа дауыс құқығын ұстаушылардың пакеттерін жайғастыру мәлшері мен дәрежесіне қатысты өзінің дауыс құқығы пакетінің мәлшерін бағалауға тиіс. Басқа инвесторлардың, инвестиациялар объектісінің қызметтің түбектелі өзгерістерді енгізумен байланысты немесе айрықша жағдайда қолданылатын сияқты осындай қорғау құқықтары Топтың инвестиациялар объектісін бақылау мүмкіндігіне кедергі болмайды. Еншілес кесіпорындар Топқа олардың операцияларына бақылауды тапсыру құнінен бастап (сатып алу құнінен) шоғырландырылған қаржы есебіне кіргізіледі және бақылаудан айрылып құнінен бастап шоғырландырылған есептіліктен алып тасталады.

Еншілес кесіпорындар, жалпы бақылаудағы тараптардан сатып алынғанды қоспағанда, сатып алу әдісі бойынша шоғырландырылған қаржы есептілігіне енгізіледі. Сатып алынған сейкестірілген активтер, сондай-ақ бақыламайтын үлестің мәлшерінен тәуелсіз сатып алу құніндегі әділ құны бойынша бизнес біріктірілген кезде сатып алынған активтер, міндеттемелер және шартты міндеттемелер көрсетіледі.

Топ, тікелей қатысу үлесі болып табылатын жене жойылған жағдайда ұстаушыға таза активтердің тепе-тең үлестеріне арналған құқықты беретін, бақыламайтын үлесті әрбір операция бойынша жеке немесе а) әділ құны бойынша, немесе б) сатып алынған кесіпорынның таза активтеріндегі бақыламайтын үлеске тепе-тең бағалайды.

Гудвил сатып алынған кесіпорынның таза активтері сомасын мына мәлшерлермендердің: сатып алынған кесіпорынға берілген өтемнің, сатып алынған кесіпорынның бақыламайтын үлес сомасының және сатып алынған кесіпорынның тікелей сатып алу құні алдында тиесілі капиталдағы қатысу үлесінің әділ құнының жалпы сомасынан шегеру арқылы айқындалады. Теріс сомасы («теріс гудвил»), басшылық барлық сатып алынған активтер, сондай-ақ қабылданған міндеттемелер мен шарттық міндеттемелер толық сейкестірілгенін қайта бағалап, олардың бағаланғанын талдағаннан кейін, пайда немесе шығын құрамында мойындалады.

Сатып алынған кесіпорын үшін берілген өтөу тапсырылған активтердің, капиталдағы шығарылған қатысу үлестің жене туындаған немесе қабылданған міндеттемелердің әділ құны бойынша бағаланады, бұған активтердің әділ құны және шарттық өтөу туралы келісімдер нәтижесінде туындаған міндеттемелер кіреді, бірақ сатып алуға байланысты мына консультациялық қызмет көрсетуге, зан қызметтеріне, бағалауды жүргізу бойынша жене ұксас қәсіби қызметтерге төлеу сияқты шығыстар кірмейді. Мәміле бойынша үлес құралдарын шығару кезінде шеккен шығындар капитал сомасынан шегеріледі, мәміле бойынша бизнесі біріктіру шенберінде қарыздық құнды қағаздардың шығарылуына байланысты шеккен шығындар олардың баланстық құннынан шегеріледі, ал мәміле бойынша сатып алуға байланысты барлық қалған шығындар шығыстарға жатқызылады.

Топ кесіпорындары арасындағы операциялар тиісті шоттар бойынша қалдықтар және Топ кесіпорындары арасындағы операциялар бойынша іске асырылмаган пайда өзара есептілікке алынбайды. Іске асырылмаган шығын да өзара есептілікке алынбайды, тек шығыстардың өтөліү мүмкін болмаган жағдайлар бұған жатпайды. Компания және оның барлық еншілес кесіпорын есебі Топтың саясатына сәйкес бірегейесептілік саясаты қағидаттарын қолданады.

Бақыламайтын үлес – бұл, Топ тікелей немесе жанама түрде иеленбейтін капиталға қатысу үлесіне келетін, еншілес кесіпорынның қызметі мен капиталының таза қорытындысының бөлігі. Бақыламайтын үлес Топтың бөлек капиталының құрамбірлігін білдіреді.

3. Есептік саясаттың негізгі қағидалары (жалғасы)

(ii) Бақыламайтын үлестерді сатып алу және сату

Топ бақыламайтын үлестің иелерімен мәмілелерді есептілікке алу үшін экономикалық бірліктің моделін қолданады. Сатып алғынған бақыламайтын үлестің тапсырылған өтеуі мен тепе-тең құны арасында қандай-да айырмашылық болса, ол тікелей капиталда капиталмен операция ретінде көрсетіледі. Топ бақыламайтын үлестің сатылғаны үшін алғынған өтеумен және оның тепе-тең құны арасындағы айырмашылықты капиталдағы өзгерістер туралы есепте капиталмен жасалған мәміле ретінде мойындаиды.

(iii) Жалпы бақылаудағы тараптардан еншілес кәсіпорынды сатып алу

Жалпы бақылаудағы тараптан еншілес кәсіпорындарды сатып алу алдыңғы кәсіпорынның бағалау әдісі бойынша есептеледі. Осы әдістемеге сәйкес біріккен кәсіпорынның шоғырландырылған қаржы есептілігі, кәсіпорындар шоғырландырылған қаржы есептілігінде көрсетілген ең ertе кезеңнен бастап, немесе, кешірек болса, бірігейін дең жатқан касіпорындар алғашқы рет жалпы бақылауга түсken күннен бастап біrіkкен тәrіzdi ұsынылған. Еншілес кәсіпорынның, жалпы бақылаудағы, тараптар арасында тапсырылатын активтер мен міndettemeler алдыңғы кәсіпорынмен белгіленген тепе-тең құны бойынша көрсетілген.

Алдыңғы кәсіпорын ең жоғары деңгейдегі есептілік беруші касіпорын болып саналады, онда еншілес кәсіпорынның ХКЕС сәйкес дайындалған қаржы акпараты шоғырланған болатын. Алдыңғы кәсіпорынмен бастапқы алғынған зат кезінде пайда болған гудвил де аталған шоғырланған қаржы есептілікте көрсетіледі. Алдыңғы кәсіпорынның гудвилімен қоса, таза активтердің тепе-тең құны және алғынған затқа өтеу арасындағы айырмашылық аталған шоғырланған қаржы есептілікте капитал құрамындағы бөліп берілмеген пайда түзету ретінде көрсетіледі.

(iv) Қауымдастырылған кәсіпорындар

Қауымдастырылған кәсіпорындар – ол Топ елеулі ықпалын тиғізе алатын (тікелей немесе жанама), бірақ оларды бақыламайтын кәсіпорындар; едетте, бұл кәсіпорындардағы дауыс құқығының үлесі 20%-дан 50%-ға дейін құрайды. Қауымдастырылған кәсіпорындарға деген инвестициялар қатысу үлесінің әдісі бойынша ескеріледі және бастапқы өзіндік құны бойынша көрсетіледі. Қауымдастырылған кәсіпорындардан алғынған дивидендтер қауымдастырылған кәсіпорындарға құйылған инвестициялардың тепе-тең құнын азайтады. Топтың сатып алушан кейінгі қауымдастырылған кәсіпорындардың таза активтеріндегі үлесінің өзге өзгерістері мына түрде көрсетіледі: (i) Топтың қауымдастырылған кәсіпорындардың пайдасындағы және шығындағы үлесі қауымдастырылған кәсіпорынның қаржы қорытындысы ретінде жылдағы шоғырландырылған пайда мен шығын құрамында көрсетіледі, (ii) Топтың өзге де жыныстық табыстағы үлесі бөлек жолмен өзге жыныстық табыстың тепе-тең құнында көрсетіледі, (iii) Топтың қауымдастырылған кәсіпорындардың таза активтерінің тепе-тең құнындағы иелік үлесінің өзгерістері қауымдастырылған кәсіпорындардың қаржы қорытындысы үлесінің құрамындағы пайда мен шығында көрсетіледі.

Алайда, Топтың, кез келген дебиторлық берешегімен қоса, қауымдастырылған кәсіпорындардың шығындағы үлесі оның қауымдастырылған кәсіпорындарды үлесінен тең немесе одан асатын болса, Топ болашақ шығындарды мойындауды тоқтатады, бұған ол аталған қауымдастырылған кәсіпорын атынан өзінен міndettemelerді алу немесе төлемдерді жасау жағдайлары кірмейді.

Топ және қауымдастырылған кәсіпорындар аресындағы операциялар бойынша іске асырылмаған пайда Топтың осы қауымдастырылған кәсіпорындардағы үлесінен тең өзара алғынлып тасталады; іске асырылмаған шығындарда өзара алғынлып тасталады, бұған берілген активтердің құнсыздану операциялары кірмейді.

(v) Бірлескен қызмет туралы келісімдер

Егер де ол басқа тараптармен бірлесіп өрекет етіп, келісімдерге жалпы бақылауды жүргізсе, және егер де тиісті өрекеттер туралы шешімдерді қабылдау, бірлескен бақылаудың жүзеге асырылуына қатысушы тараптардың бір ауыздан келісіүн талап ететін болса, Топ бірлескен қызмет туралы келісімнің қатысушысы болып саналады. Бірлескен қызмет туралы Келісім осындай келісімнің қатысушыларының құқықтары мен міndettemelerіне қарай бірлескен қызмет немесе бірлескен кәсіпорын болып көрсетіледі.

Топ бірлескен қызметке өзінің қатысунана қарай мынаны: (i) кез келген бірлесіп бақыланатын активтердегі өз үлесімен қоса, өз активтерін, (ii) кез келген бірлесіп өзінен қабылдайтын міndettemelerдегі өз үлесімен қоса, өз міndettemelerін, (iii) бірлескен операция нәтижесінде шығарылған өнімдегі үлесін сатудан түсken өз пайдасын, (iv) бірлескен операция нәтижесінде шығарылған өнімді сатудан түсken пайдадағы өз үлесін; және (v) кез келген бірлесіп шеккен шығыстардағы өз үлесімен қоса, өз шығыстарын мойындаиды.

3. Есептік саясаттың негізгі қағидалары (жалғасы)

Топтың бірлескен кәсіпорындарда қатысуы үлес әдісі бойынша есептеледі және бастапқы алынған зат құны бойынша көрсетіледі. Бірлескен кәсіпорындардан алынған дивидендтер бірлескен кәсіпорындарға құйылған инвестициялардың баланстық құнын азайтады. Топтың бірлескен кәсіпорындардағы алынған заттан кейінгі таза активтердегі үлесінің өзге өзгерістері мына түрдө көрсетіледі: (i) Топтың бірлескен кәсіпорындардың пайдасындағы жене шығындарындағы үлесі бірлескен кәсіпорындардың қорытындысындағы үлесі ретінде жылдағы шоғырландырылған пайда мен шығындарда көрсетіледі, (ii) Топтың өзге де жиынтық табыстағы үлесі өзге жиынтық табыстың құрамына енгізіледі және бөлек жолмен ұсынылады, (iii) Топтың бірлескен кәсіпорындардың қорытындысы үлесіне енгізіледі.

Топтың, кез келген қамтылмаған дебиторлық берешекпен қоса, бірлескен кәсіпорындардың залалындағы үлесі оның аталған бірлескен кәсіпорындардағы қатысу үлесіне тең немесе артатын болса, Топ, өзміндептемелері туындағанда немесе ол бірлескен кәсіпорын атынан төлемдерді жасамайды. Болашақ шығындарды мойындағанды. Топтың бірлескен кәсіпорынның өзге де жиынтық табысы мен шығындағы үлесі өзге жиынтық табыс құрамында Топтың шоғырландырылған қаржы есебінде көрсетіледі.

Егер де Топ және оның бірлескен кәсіпорындар активтерінің құнсыздануынан пайда болмаса, Топ және оның бірлескен кәсіпорындар арасындағы операциялар бойынша іске асырылмаған табыстар Топтың бірлескен кәсіпорындардағы үлесіне тере-тең өзара алып тасталады; іске асырылмаған шығыстар да өзара алып тасталады. Бірлескен кәсіпорындардың есептілік саясаты Топ қабылдаған есептілік саясатымен сәйкестірілген.

(vi) Еншілес кәсіпорындардың, қауымдастырылған кәсіпорындардың немесе бірлескен кәсіпорындардың істен шығыл кетуі

Топ бақылаудан немесе елеулі ықпалдан айырылған болса, онда кәсіпорындардағы сақталынатын үлес әділ құны бойынша қайта бағаланады, ал баланстық құнының өзгеруі пайдада немесе залалда көрсетіледі. Әділ құны қауымдастырылған кәсіпорындардағы, бірлескен кәсіпорындардағы немесе қаржы активтеріндегі қалған үлесті одан әрі есептілікке алу мақсаты үшін бастапқы баланстық құны болып табылады. Бұдан басқа, аталған кәсіпорынға қатысты өзге жиынтық табыс құрамында бұрында мойындалған соманың барлығы Топтың тиісті активтердің немесе міндеттемелердің тікелей істен шығыл кетуін жүзеге асырды деп мойындалады. Бұл өзге жиынтық табыстың құрамында көрсетілген сомалар пайдага немесе шығынға ауысатынын білдіреді.

Қауымдастырылған кәсіпорындағы қатысу үлесі азаятын болса, бірақ сонымен қатар елеулі ықпалы сақталса, өзге жиынтық табыс құрамында бұрында көрсетілген соманың тере-тең үлесі ғана қажетті жағдайларда пайдага немесе шығынға аударылады.

Шетелдік валюталарды қайта санау

Топтың шоғырландырылатын кәсіпорындарының өркайсысының функционалдық валютасы осы кәсіпорын өз қызметін жүзеге асыратын экономикалық ортаниң валютасы болып табылады. Компания мен оның Қазақстандық еншілес кәсіпорындарының функционалдық валютасы және Топтың есептілігі ұсынылатын валюта Қазақстанның үлттүк валютасы – Қазақстан тенгесі болып табылады. Тенгенің басқа валюталарға конвертациялануына қатысты валюталық бақылау қағидалары әрекет етеді. Қазіргі уақытта тенге Қазақстан Республикасынан тысқары еркін конвертацияланатын валюта болып табылмайды.

Ақшалай активтер мен міндеттемелер әрбір кәсіпорынның функционалдық валютасына тиісті есептік кезең аяғындағы нарықтық бағам бойынша қайта есептеледі. Шетелдік валютадағы операциялар бойынша есеп айырысдан және ақшалай активтер мен міндеттемелерді кезең аяғындағы нарықтық айырбас бағамы бойынша әрбір кәсіпорынның функционалдық валютасына қайта есептеуден орын алған оқ және теріс бағамдық айырмалар жыл ішіндегі пайдада немесе залалда көрсетіледі. Жыл аяғындағы бағам бойынша қайта есептеу баланстың тарихи құн бойынша өлшенетін ақшалай емес балтарына қатысты жүргізілмейді.

Топ ішіндегі кәсіпорындардың арасында берілетін және алынатын несиелер және олармен байланысты алынған оқ және теріс бағамдық айырмалар шоғырландыру кезінде алынып тасталады. Алайда, несие алу және беру топтың ішіндегі, функционалдық валюталары өртурлі кәсіпорындар арасында өткенде, оқ және теріс бағамдық айырмалар толығымен алынып тасталады алмайды және, несиенің жуырдағы келешекте реттелеу және сондықтан шетелдік қызметке таза инвестициялардың бір бөлігін құрайтындығы күтілмейтін жағдайларды қоспағанда, шоғырландырылған пайдада немесе залалда есепке алынады. Бұл жағдайда оқ және теріс бағамдық айырмалар өзге жиынтық қорлар құрамында көрсетіледі.

3. Есептік саясаттың негізгі қағидалары (жалғасы)

Топтың әрбір кесіпорнының қызмет нәтижелері мен қаржылық ахуалы ұсынылатын валютаға келесі түрде аударылады:

- Қаржылық ахуал туралы ұсынылған есептердің әрқайсысындағы активтер мен міндеттемелер тиісті есептік кезең аяғындағы жабу бағамы бойынша қайта есептеледі;
- Кірістер мен шығыстар орташа айырбас бағамы бойынша аударылады (егер ол орташа бағам бағамдардың операция күнгі жинақталған әсеріне негізделген түрде жуықтатылған болып табылмаса, онда кірістер мен шығыстар операциялар күніндегі бағам бойынша қайта есептеледі);
- капиталдың компоненттері бастапқы бағам бойынша қайта есептеледі; және
- аудару нәтижесінде туындастын бағамдық айырмашылықтардың барлығы өзге жыныстық кіріс құрамында көрсетіледі.

Шетелдік белімшені бақылауды жоғалтқан жағдайда, бұрын өзге жыныстық кіріс құрамында көрсетілген бағамдық айырмалар жыл ішіндегі пайдага немесе шығынға шығудан пайда немесе шығын ретінде көшірілуі тиіс. Еншілес кесіпорнының бақылауды жоғалтусыз жартылай шығын жағдайында, жинақталған бағамдық айырмалардың тиісті бөлігі капиталдағы бақыланбайтын үлеске көшіріледі.

Шетелдік валютадағы шоттар бойынша қалдықтарды қайта есептеу үшін пайдаланылған нарықтық айырастың жабу бағамы 2018 жылғы 31 желтоқсан бойынша 1 АҚШ доллары үшін 384.20 теңге құрады (2017 жылғы 31 желтоқсан: 332.33 теңге 1 АҚШ доллары үшін).

Табысты мойындау

Табыс – бұл Топтың әдептегі қызметі барысында туындастын кіріс. Табыс мәміле бағасы мөлшерінде мойындалады. Мәміле бағасы үшінші таралтар атынан алынатын сомаларды ескерусіз, Топ сатып алушыға уәде етілген тауарлар немесе қызметтерді бақылауды берудің орнына құқық алуды күтетін өтеу болып табылады. Табыс женілдіктерді, қайтарымдарды және қосымша құн салығын, экспорттық баждарды, акциздерді және өзге осылар үкісін міндетті төлемдерді шегерумен мойындалады.

(i) тауарларды сату (уран, бериллий, тантал, ниобий және өзге өнімдер)

Сатулар тауарды бақылау көшетін мезетте мойындалады, яғни тауарлар сатып алушыға жеткізілгенде және сатып алушы тауарларға қатысты әрекеттер жасауға толық еркіті болғанда және сатып алушының тауарды қабылдауына әсер етуі мүмкін орындалмаган міндеттеме жоқ болғанда мойындалады. Тауарлар белгілі бір жерге жеткізілгенде, тозу және жоғалту тәуекелдері сатып алушыға көшкенде және сатып алушы тауарларды келісімшартқа сәйкес қабылданап алғанда, қабылдау туралы қағидалардың әрекет ету мерзімі аяқталғанда немесе қабылдаудың барлық критерийлері орындалғандығына Топтың объективті дәлелдері бар болғанда, Жеткізілім жүзеге асырылды деп есептеледі.

Женілдікпен сатулардан табыс көлем үшін есеп айырысу женілдіктерін шегергенде келісімшартта көрсетілген баға негізінде мойындалады. Женілдіктерге арналған резервті есептеу және құру үшін жинақталған тәжірибе негізіндегі күтілетін құн әдісі пайдаланылады және табыс мойындалған соманың келешек кезеңдерде елеулі тәмемдеуі орын алмайтындығының ықтималдылығы өте жогары сомадаған мойындалады.

Қаржыландыру элементі жоқ деп есептеледі, өйткені сатулар тәлемді 30-40 күнге кейінге қалдыруды ұсынумен жүзеге асырылады, бұл нарықтық тәжірибеге сәйкес келеді.

Дебиторлық берешек тауарлар жеткізілгенде мойындалады, өйткені, тәлем мерзімін келуі тек уақыт ағынымен ғана шартталатындықтан, осы мезетте өтеу сәзісі болып табылады.

Уран, тантал и бериллий өнімдерін жеткізу шарттары сатып алушылармен нақты келісімшарттармен, әдепте, Incoterms жіктемесіне сәйкес анықталады. Уран өнімдерін жеткізу: тауарларды Incoterms шарттарымен физикалық жеткізудің нақты күніне, не болмаса тапсырыс берушімен анықталған конвертордың шотына бүктрансфер күніне жүзеге асырылады. Бұл ретте бүктрансфер уран материалын таралтардың бірімен көрсетілген материалдық шоттан есептен шығару операциясын және бір мезгілде мұндағы материалды екінші тарап көрсеткен, бір мамандандырылған кесіпорындағы шотқа жатқызууды білдіреді.

3. Есептік саясаттың негізгі қағидалары (жалғасы)

(ii) Қызметтерді сату (тасымалдау, бұрғылау және өзгелері)

Топ сыйақы бекітілген және өзгермелі келісімшарттар бойынша қызметтер ұсынады. Қызметтер ұсынудан түсken табыс олар көрсетілген есептік кезеңде мойындалады. Сыйақы бекітілген келісімшарттар бойынша табыс, есептік кезең аяғына дейін нақты ұсынылған қызметтердің көлемінен шыға отырып, көрсетілетін қызметтердің жалпы көлеміне пропорционалды турде мойындалады, өйткені сатып алушы бір мезгілде пайдаларды алады және тұтынады.

Егер келісімшарттарға орындалатын бірнеше міндеттемелер кіретін болса, меміле бағасы орындалатын ербір белек міндеттемеге оларды жеке сатқан кездегі бағалардың ара қатынастарынан шыға отырып бөлінеді. Егер мұндай бағалар қадағаланатын болып табылмаса, олар күтілетін шығындар мен маржадан шыға отырып есептеледі.

Келісімшарт толық орындалғанға дейін табысты, шығынды немесе орындалған жұмыстардың көлемін бағалау мән-жайлар өзгерген жағдайда қайта қаралады. Табыстың немесе шығындардың есептік сомаларының осымен байланысты туындастын кез келген ұлғаюы немесе азаюы оларды қайта қарастыруға әкелген мән-жайлар туралы басшылыққа белгілі болған кезеңде пайда немесе шығын құрамында көрсетіледі.

Сыйақы бекітілген келісімшарт жағдайында сатып алушы бекітілген соманы төлем кестесіне сәйкес телейді. Егер Топ ұсынған қызметтердің құны төлем сомасынан асатын болса, сатып алушымен келісімшарт бойынша актив мойындалады. Егер төлемдердің сомасы көрсетілген қызметтер құнынан асса, сатып алушымен келісімшарт бойынша міндеттеме мойындалады.

Егер келісімшартқа өзгермелі өтеу кіретін болса, табыс тек осындағы өтеудің келешек кезеңдерде елеулі азаюы болмайтының ықтималдылығы өте жоғары жағдайда ғана мойындалады.

(iii) Қаржыландыру компоненттері.

Топ уеде етілген тауарларды немесе қызметтерді сатып алушыға табыстау және сатып алушының оларды төлеуі арасындағы кезең бір жылдан аспайтын келісімшарттар жасасуды көзdemейді. Осы себепті, Топ мәміленің бағасын ақшалардың үақыттық құнының ықпалына түзетпейді.

(iv) Өзара есепке алулар және бартерлік операциялар.

Сатып алу-сату операцияларының бір бөлігі өзара есепке алу, бартер немесе ақшалай емес нышандары басқа есеп айырысуы пайдаланумен жүзеге асыру жоспарланған сатып алу-сату операциялары ақшалай емес есеп айырысулар нәтижесінде алынатын немесе табысталатын активтердің әділ құнын басшылықтың бағалауы негізінде мойындалады. Әділ құн байқалатын нарықтық ақпарат негізінде анықталады. Ақшалай емес есеп айырысулар ақша қаражатының қозғалысы туралы есептен алынып тасталған. Инвестициялық және қаржылық операциялар, сонымен қатар операциялық қызметтің қорытынды нәтижесі ақша қаражатының нақты қозғалысы болып табылады.

Пайыздық кірістер

Пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатыннан басқа борыш құралдарының барлығы бойынша пайыздық кірістер мен шығыстар тиімді пайыздық мәлшерлеме әдісін пайдаланумен есептей әдісі бойынша барлық борыш құралдары бойынша көрсетіледі. Мұндай есептерде пайыздық кірістер мен шығыстарға келісімшарт тараалттары төлеген және алған және тиімді пайыздық мәлшерлеменің ажырамас белгін құрайтын комиссиялар мен төлемдердің барлығы, мәміле бойынша шығындар, сонымен қатар операциялық қызметтің қорытынды ақша қаражатының нақты қозғалысы болып табылады.

Пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын, номиналды пайыздық мәлшерлеме бойынша есептеген борыш құралдары бойынша пайыздық кіріс «Қаржылық кірістер» бабы бойынша пайда немесе шығын құрамында көрсетіледі.

Тиімді пайыздық мәлшерлемеге жататын комиссияларға қаржылық активтер жасақтауға немесе сатып алуға немесе қаржылық міндеттемелер шыгарумен байланысты (мысалы, несиеge қабілеттілікті бағалау үшін, кепілдікті немесе қамтамасыз етуді бағалау немесе есепке алу үшін, құралды ұсыну шарттарын реттеу үшін және мәміле бойынша құжаттарды өндеу үшін комиссия) Топ алған немесе төлеген комиссиялар кіреді.

3. Есептік саясаттың негізгі қағидалары (жалғасы)

Құрылған немесе сатылып алынған кредиттік құнсыздандырылған қаржылық активтерге қатысты тиімді пайыздық мәлшерлеме күтілетін ақша ағындарын (бастапқы күтілетін кредиттік шығындарды қоса) бастапқы мойындау кезінде әділ құнына дейін дисконттайтын (әдетте сатып алу бағасына сәйкес келеді) мәлшерлеме болып табылады. Нәтижесінде тиімді пайыз кредиттік тәуекелді ескерумен түзетілген болып табылады.

Пайыздық кіріс: (i) құнсыздандырылған (3-кезең) және пайыздық кіріс олардың амортизацияланған құнына тиімді пайыздық мәлшерлемені қолданумен есептелетін (кутілетін кредиттік шығындарға резервті шегергенде) қаржылық активтерден; және ii) кредиттік тәуекелді ескерумен түзетілген бастапқы тиімді пайыздық мәлшерлеме амортизацияланған құнға қолданылатын құрылған немесе сатылып алынған кредиттік құнсыздандырылған қаржылық активтерден басқа қаржылық активтердің жалпы балансы құнына тиімді пайыздық мәлшерлемені қолданумен есептеледі,

Табыс салығы

Табыс салығы қаржылық есептілікте, есептеме кезеңінің аяғында қолданылатын заңнаманың талаптарына сәйкес көрсетіледі. Табыс салығы бойынша шығыстарға (өтеулерге) ағымдағы және кейінге қалдырылған салықтар кіреді және жылдағы пайда мен шығындарда көрсетіледі, егер де олар өзге жынтық табыс құрамында немесе қандай болса да басқа есептілік беру кезеңдегі капиталда тікелей көрсетілетін операцияларға жататынына байланысты капиталда тікелей көрсетілмеуге тиіс болса.

Ағымдағы салық, ағымдағы және алдағы кезеңдердегі салық салынатын пайдага немесе шығынға қатысты салық органдарына (салық органдары есебінен өтеледі) төленеді деп күтілетін соманы білдіреді. Салық салынатын пайдалар немесе шығындар есептесу бағалау негізінде есептеледі, егер де қаржылық есептілікті тиісті салық декларацияларын бергенге дейін бекітілетін болса. Табыс салығынан айрықша салықтар операциялық шығыстар құрамында көрсетіледі.

Кейінге қалдырылған салық болашақ кезеңге қалдырылған салық шығындарына және активтер мен міндеттемелердің балансы базасы және олардың қаржылық есептіліктері балансы құны арасындағы уақытша айырмашылықтарына қатысты балансы міндеттемелер әдісімен есептеледі. Бастапқы мойындалуы бар ерекшелікке сәйкес, кейінге қалдырылған салықтар, бизнесті біріктірумен байланысты емес операциялар бойынша міндеттемелерді немесе активтерді бастапқы мойындалуы кезінде туындайтын уақытша айырмашылықтарға қатысты мойындалмайды, егер де осындаилар бухгалтерлікке де, салық салынатын пайдага да ықпал етпесе. Кейінге қалдырылған міндеттемелер гудвилды бастапқы мойындау кезінде туындайтын гудвилге қатысты есептелеіді. Кейінге қалдырылған балансы құны есептілік беру кезеңінің аяғында әрекет етілетін салық мәлшерлемесін қолданып есептеледі және, олар күтілетіндей, уақытша айрықшаларды қалпына келтіру немесе болашақ кезеңдерге ауыстырылған салық шығындары кезеңде қолданылатын болады. Кейінге қалдырылған салық активтері Топтың әр бір бөлек кәсіпорыны шенберіндеғанда кейінге қалдырылған салық міндеттемелерге қарсы есептелуі мүмкін. Барлық есептен шыгарылатын уақытша айырмашылыққа және салық шығындардың болашақ кезеңдеріне ауыстырылғандарға қатысты кейінге қалдырылған салық активтері, есептен шыгарылатын айырмашылықты есептеуге болатынына қарсы салық салынатын пайданы болашақта алу мүмкіндігі бар дәрежедеғанда мойындалады.

Топ, еншілес кәсіпорындардың дивидендтеріне арналған салықтарға немесе оларды сатудан түсken пайдага жататын уақытша айырмашылықты бақылайды. Басшылық жақын арадағы келешекте уақытша айырмашылықтың қалпына келтірілуін күтітін жағдайда қоспағанда, Топ осындау уақытша айырмашылық бойынша кейінге қалдырылған міндеттемелерді көрсетпейді.

Топтың айқындалмаган салық позицияларын басшылық әрбір есептілік беру кезеңінің аяғында бағалайды. Пайдага арналған салық бойынша позицияларға қатысты көрсетілетін міндеттемелер, қосымша салық міндеттемелердің туындау мүмкіндігі бар деп басшылық санаган жағдайларда ескеріледі, егер де Топтың салық позициясы олардың жоқ болу мүмкіндігінен жоғары деп салық органдары келіспеген болса. Осындау бағалау, қолданыстағы немесе есептілік беру кезеңінің аяғында қолданыстағы салық заңнаманы, сондай-ақ сottың кез келген белгілі қаулылары немесе ұқсас мәселелер бойынша өзге де шешімдерді талқылау негізінде жүргізіледі.

Пайданың салығын қоспағанда, айыппұл, өсімақы мен салықтар бойынша міндеттемелер есептілік беру кезеңінің аяғындағы міндеттемелерді реттеу үшін қажетті шығыстарды басшылықпен ең жоғары бағалау негізінде көрсетіледі.

3. Есептік саясаттың негізгі қағидалары (жалғасы)

Негізгі құралдар

(i) Негізгі құралдарды мойындау және бағалау

Негізгі құралдар жинақталған амортизациялау және құнсызданудан жинақталған шығындар есептен шығарылып, өзіндік құны бойынша көрсетіледі.

Бастапқы құн активті мақсаттық пайдалану үшін жұмыс орнына жеткізуге және жұмыс қалпына келтіруге тікелей байланысты кез келген шығындардан, импорт бажы және сатып алынғандар бойынша өтепмейтін салықпен қоса, сауда жөнілдіктерін және қайтаруларды есептемегендегі сатып алу құнынан тұрады. Шаруашылық әдісімен дайындалған немесе құрастырылған негізгі қаражат объектісінің бастапқы құны өзіне жұмсалған материалдар құнын, орындалған өндірістік жұмыстарды және өндірістік үстеме шығындардың сәйкесті үлесін қосудан тұрады. Олардың пайдалы қызмет мерзімі жалпы атап алған объектінің пайдалы қызмет мерзімінен айырмашылығы бар негізгі құралдар нысанының бөлек елеулі бөліктегі бөлек нысадар (компоненттер) ретінде есептеледі және осындағы бөліктегі пайдаланылатын мерзімін көрсететін нормалар бойынша амортизацияланады.

Бұдан әрі болатын шығындар атап алған нысанның баланстық құнына кіргізіледі немесе, Топтың атап алған нысады пайдаланудан экономикалық пайдасы мүмкін болып және оның құны сенімді бағалануы мүмкін болған жағдайда, бөлек актив ретінде көрсетіледі. Негізгі құрал-жабдықтар құрамында елеулі бастапқы құнымен және бір жылдан астам пайдалы пайдалану мерзімінен қоса арнайы қор белігі мен қосалқы жабдықтар көрсетіледі. Өзге қор беліктегі мен қосалқы құрал-жабдықтар тауарлық-материалдық қор құрамында көрсетіледі және шығындану деңгейі бойынша жылдағы пайда мен шығында көрсетіледі.

Ағымдағы жөндеу мен техникалық қызмет көрсетуге кеткен шығындар ағымдағы кезеңдегі шығындарға жатады. Негізгі құралдардың ірі түйіндерін немесе компоненттерін ауыстыруға кеткен шығындар ауыстыруға жататын бөлшектерді бір уақытта тізімнен шығару кезінде капиталдандырылады. Негізгі құралдардың шығып қалуынан болған пайда немесе шығын сатудан түсken ақша мен оның баланстық құны арасындағы айырмашылық ретінде айқындалады.

(ii) Негізгі құралдардың амортизациясы

Жерге амортизация есептелмейді. Уранды өндіруге және оны алдын ала өндеуге пайдаланатын «ғимараттар» категориясына кіретін объектілерді амортизациялау өндірістік әдіс негізінде есептеледі, осындағы әдіс ен жақсы тұрға тұтыну құрылымын көрсететін балтарға қатысты қолданылады. Негізгі құрал өзге объектілердің амортизациясы олардың бастапқы құнын қалдық құнына дейін олардың пайдалы пайдалану мерзімі ішінде тен тізімнен шығару арқылы желілікадісімен есептеледі:

	<u>Пайдалы пайдалану мерзімі</u>
Ғимараттар	10 наң 50 жылға дейін
Машиналар мен жабдықтар	3 тен 50 жылға дейін
Көлік құралдары	3 тен 10 жылға дейін
Әзгесі	Зтен 20 жылға дейін

Негізгі құралдардың пайдалы қызметтің есептесу мерзімі оның пайдалы қызметтің өз мерзіміне де, жер койнауын пайдалануға арналған келісім-шарт мерзіміне және (немесе), негізгі құралдардың атап алған нысаны орналасқан аумағындағы кен орнындағы экономикалық тұрғыдан түсіп жатқан қордың ағымдағы бағалануына да тәуелді.

Активтің қалдық құны есептесу сомасы болып табылады, оны Топ, актив пайдалы пайдалану мерзімінің соңына дейінгі жағдайға және пайдалы пайдалану мерзімінің соңы сипатталатын жағдайдың соңына жеткендей, істен шығуға болуы мүмкін шығындарды есептен шығарғанынан кейінгі активтің істен шығудан ағымдағы жағдайда алар еді. Активтердің қалдық құны және олардың пайдалы пайдалану мерзімі әр есептілік беретін кезеңнің аяғында қайта қарастырылады және өзгеріледі.

Өндіріске дайындау шығындары

Өндіріске дайындалу бойынша капиталдандырылған шығындар жинақталған амортизацияны және қажет болғанда, құнсызданудан жинақталған шығындарды есептен алғанда, өзіндік құны бойынша көрсетіледі.

3. Есептік саясаттың негізгі қағидалары (жалғасы)

Өндіріске дайындалу бойынша шығындарға технологиялық құйылатын және ағызылатын төтелдерді бүрғылау, төтелдердің магистральдік сыртқы айналымын жер бетіндегі коммуникациялар, жабдықтар және бақылау-өлшеу аппаратурасы, иондық алмасу шайыр құны, телімді қалпына келтіру бойынша бағалау шығындар және өндіруге дайындалу бойынша өзге шығындар кіреді. Өндіріске дайындалу бойынша шығындар кен орны немесе өндірістік әдісті қолданып блоктар деңгейінде амортизацияланады. Өндірістік әдісі бойынша амортизация мөлшерләмесі расталған қорларға негізделген, олар бар кен орындардан (блоктардан) қолданыстағы жабдықтарды және өндіру әдістерін қолдана отырып алынуы мүмкін. Расталған қорларды есептеу әрбір жер қойнауын пайдалануға арналған ақырамас бөлігі болып табылатын қорлар туралы есептемелерге негізделген. Қорлар туралы аталған есептемелер құзыретті органдың бекітілген, және жылдар бойынша күтілетін өндіру көлемі туралы егжей-төгжей ақпарат ұсынылған, техникалық-экономикалық модельдерге енгізіледі. 2017 жылдан бастап Топ қорлар туралы тәуелсіз консультант дайындастырын есептілікті пайдаланады (4 ескерту).

Материалдық емес активтер

(i) Материалдық емес активтерді мойындау және бағалау

Топтың материалдық емес активтерінде, гудвилден басқасында, пайдалы пайдаланудың ақырғы мерзімі бар және, негізінде, өндіріс технологиясын енгізу капиталдырылған шығындар, бағдарламалық қамту және лицензиялар мен патенттер кіреді. Сатып алынған компьютерлік бағдарламалық қамту және лицензиялар мен патенттер бастапқыда оларды сатып алуға және енгізуге шеккен шығындар сомасында мойындалады.

(ii) Материалдық емес активтердің амортизациясы

Материалдық емес активтер оларды пайдалы пайдалану мерзімі ішінде желілік әдіспен амортизацияланады:

	<u>Пайдалы пайдалану мерзімі</u>
Лицензиялар мен патенттер	3 тен 20 жылға дейін
Бағдарламалық қамту	1 ден 14 жылға дейін
Өзгесі	2 ден 15 жылға дейін

Материалдық емес активтер құнсызданған жағдайда, оның баланстық құны сатуға арналған шығындарды есептен шығара отырып әділ құны мен оларды пайдаланудың құндылығынан есептен шығарылады.

(iii) Гудвил

Гудвил, құнсызданудан жинақталған шығындарды, ондайлар бар болған жағдайда, есептен шығарып өзіндік құны бойынша есептеледі. Гудвилды құнсыздануға тестілеуді, сондай-ақ оның құнсыздануы болатын белгілері бар жағдайларда, Топ кем дегенде жылына бір рет жүргізеді. Гудвил генерирлеу бірлігіне немесе, біргі нәтижесінде синергиядан үтпіл алуы мүмкін осындағы бірлік топтарына жатады. Бұл бірліктер немесе бірліктер тобы гудвилды байқайтын ең тәмен деңгейді білдіреді және өз мөлшері бойынша операциялық сегменттен аспайды.

Аталған генерирлеу бірлігімен жүзеге асырылып жатқан қызметті жою кезінде, істеншығып жатқан қызметпен қауымдастырылатын гудвил шығып кетуден болған пайда немесе шығындарды айқындау кезіндегі қызметтің баланстық құнына кірізіледі және істен шықкан қызметтің және сақталынған генерирлеуші бірлік бөлігінің салыстырмалы құны негізінде бағаланады.

(iv) Зерттеулөрге және әзірлеуге кеткен шығындар

Зерттеулерге арналған шығындар олар туындауына қарай болған шығыстардың құрамында мойындалады. Әзірлеуге кеткен шығындар (жаға және модернизацияланған өнімдерді жобалауға және сынауға байланысты), жоба комерциялық мақсатқа сай екенін және технологиялық түрғыдан іске асырылатынын ескере отырып ойдағыдай іске асырылуы әбден мүмкін болған кезде, ал шығындар жеткілікті сенімділік деңгейімен бағаланатын болған кезде материалдық емес активтер ретінде мойындалады. Әзірлеуге арналған өзге шығындар олардың туындау шамасы бойынша шығыстарға жатады. Бастапқы кезде шығыстарға жатқызылған әзірлеуге арналған шығыстар келесі кезеңдерде капиталданырылуы мүмкін емес.

Пайдалы пайдаланудың айқындалған мерзімі бар әзірлеулөрге арналған капиталданырылған шығындар, осы әзірлеулөрдің мәні болатын комерциялық өнім өндірісі басталу сәтінен бастап, түсken ақшаны күтілетін алу мерзімі ішінде желілік әдіспен амортизацияланады.

3. Есептік саясаттың негізгі қағидалары (жалғасы)

Жер қойнауын пайдалану құқығы

Жер қойнауын пайдалану құқықтар, қажет болған кезде, амортизацияның және құнсызданданудан болған залалдардың жинақталған сомасын алып тастап, бастапқы құны бойынша ескеріледі. Жер қойнауы құқығын сатып алу құнына қол қойылатын бонус, коммерциялық тауып алу бонусы, жер қойнауы құқығын сатып алу құны және тарихи капиталдандырылған шығындар кіреді. Топ, үкімет лицензия берілгенге дейін лицензияланған аумақтарға қатысты шеккен тарихи шығындарды өтеуге міндепті. Аталған тарихи шығындар, лицензияның қолдану мерзімі ішінде өндірілетін төлемдердің көлтірілген құнына тең міндептемелерді тиісінше мойындаумен сатып алынған заттың құны ретінде мойындалады.

Жер қойнауын пайдалану құқықтар, уранды өндіруді бастау сәтінен бастап, расталған қорға сүйеніп, өндірістік әдісі бойынша амортизацияланады.

Қорлардың есептесуі жер қойнауын пайдалануға арналған әрбір келісімшарттың ажырамас бөлігі болып табылатын қор туралы есептемелерге негізделген. Қор туралы аталған есептемелер техникалық-экономикалық модельдерге қосылады, олар құзыретті органмен бекітіледі және онда жылдар бойынша күтілетін өндіру көлемі туралы егжей-тегжейлі ақпарат ұсынылған. 2017 жылдан бастап Топ қорлар туралы тәуелсіз консультант дайындастын есептілікті пайдаланады (4 ескерту).

Барлау және бағалау активтері

Барлау және бағалау активтері, қажет болған кезде, құнсыздандыруға деген резервті есептен шығарып бастапқы құны бойынша көрсетіледі. Топ барлау және бағалау бойынша активтерді сатып алынған активтер сипаттамасына сәйкес материалдық және материалдық емес активтерге жіктелінеді.

Барлау және бағалау активтерге Топ нақты аумақты барлауға арналған заңды құқықтарын алғанынан кейін және барлау жұмыстарына жататын геологиялық және геофизикалық зерттеулер, барлау ұғымаларын бүргілау және басқа да ұстеме шығыстар сияқты коммерциялық тұрғыдан ұтымды өндірісті жүзеге асыру мүмкіндігі бекітілгеніне дейін капиталдандырылған шығындар кіреді.

Жер қойнауы құқығын алғанға дейінгі қызмет барлауға дейінгі қызмет деп саналады. Барлау кезеңіне дейінгі қызмет бойынша барлық шығындар оларды шеккенге қарай кезеңін шығыстарына жатқызылады және мынадай жобалау жұмыстары, жобаның техникалық-экономикалық бағалауы және барлауға дейінгі қызметпен байланысты өзге табыс шығыстары сияқты шығындар кіреді. Барлау және бағалау кезеңі аяқталғаннан кейін жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшартты жасасу немесе ұзарту туралы шешім барлау жетістіктеріне және минералдық ресурстарды бағалауға және өндіру кезеңіне өту (өзірлеу) туралы Топтың шешіміне тәуелді.

Материалдық барлау және бағалау уранды шығару тиімділігін көрсеткеннен кейін өндіріске дайындалу бойынша шығындарға аударылады және, активтері расталған қорға сүйеніп, өндірістік әдіс бойынша амортизацияланады. Экономика түрінде дәлелденген жер бетіне көтерілетін қорларды («дәлелденген қорларды») немесе «коммерциялық қорларды» тапқан жағдайда барлау және бағалау бойынша материалдық емес активтер жер қойнауын пайдалану құқығын сатып алу шығындары ретінде қайта сипатталынады. Тиісінше, Топ барлау және бағалау бойынша активтерді экономика түрінде дәлелденген жер бетіне көтерілетін қорларды («дәлелденген қорларды») немесе «коммерциялық қорларды» тапқан сәтіне дейін амортизацияланбайды.

Топ, активтердің құнсыздандыруын көрсететін фактілер мен жағдайлар болған кезде, барлау және бағалау бойынша активтердің құнсыздандыру мәніне тексереді. Құнсыздандан болған залал барлау мен бағалау бойынша активтердің баланстық құны оның өтелетін сомасынан асатын сомада мойындалады. Өтелетін сома екі мөлшерлемеден ең кебі деп мойындалады: өткізу бойынша шығындарды және пайдаланудағы құнын есептен шығарып, барлау және бағалау бойынша активтердің әділ құны.

Темендегі фактілердің немесе міндептемелердің бірі немесе одан көбінің бар болуы Топ барлау және бағалау бойынша өз активтерін құнсыздандыру мәніне (тізімі жеткілікті болып табылмайды) тексеруге міндепті екенін білдіреді:

- жақын арада біткен немесе бітетін кезең, ол ішінде Топтың белгіленген телімде барлауды жүргізуге арналған құқығы бар;
- белгіленген телімдегі минералдық ресурстарды болашақ барлауға және бағалауға арналған елеулі шығыстар бюджетке кіргізілмеген және жоспарда жоқ;
- белгіленген телімдегі минералдық ресурстарды барлау және бағалау минералдық ресурстардың коммерциялық тұрғыдан ұтымды көлемін анықтауға жеткізген емес, және Топ белгіленген телімдегі осындағы қызметті тоқтатуға шешті;

3. Есептік саясаттың негізгі қағидалары (жалғасы)

- Топтың, белгіленген телімді өзірлеу мүмкіндігіне қарамастан, барлау және бағалау бойынша активтердің баланстық құны, мүмкін, нәтижелі өзірлеу немесе іске асырылуы нәтижесінде толық көлемінде өтмелейтін туралы жеткілікті деректері бар.

Қаржылық емес активтердің құнсыздануы

Әрбір есептілік беру кезеңінің аяғында басшылық қаржылық емес активтердің (кордан және кейінге қалдырылған салық активтерінен айырмашылығы бар) құнсыздану белгілері бар екенін анықтайды, осындау кез келген белгі анықталса, басшылық өтелеңтін құнын бағалайды, ол екі мәлшердің ең көбі ретінде айқындалады: активті сатуға кеткен шығыстарды алып тастагандагы әділ құнының (бағалау құніне нарықтың қатысуышылары арасында ерікті түрде өткізілген операция барысындағы міндеттемелерді өткізу кезінде төленген немесе активті сатылапуға болатын бағасы) және оны пайдалану құндылығы (яғни, ақшалай ағымдарды өндіретін, сәйкес келетін нысан бойынша болашақта күтілетін ақшалай ағымдардың таза келтірілген құны). Пайдалану құндылығын бағалау кезінде, бағаланатын болашақ ақшалай қаражат ағымдары дисконт мәлшерлемесін салық салуға дейін пайдаланумен қоса олардың келтірілген сомасына дейін дисконттады, ол уақытша ақша құнына және, болашақ ақшалай ағымдарын бағалау кезінде оларға түзетулер жүргізілмеген, аталған активтер тәуекелдеріне тән қолданып жатқан нарық бағалауын білдіреді.

Балек активтің өтелеңтін сомасын бағалау мүмкін емес болса, Топ аталған актив тиесілі бірліктің ақшалай ағымын генерирлейтін өтелеңтін соманы бағалайды. Ақшалай ағымдарын өндіретін нысан (генерирлеуші бірлік) – бұл ең аз айқындалатын активтер тобы, ол ақшалай ағымын өндіреді, және олар өзге активтерден немесе активтер тобынан түсken ақшалай ағымдарынан елеулі дәрежеде тәуелді емес. Генерирлеуші бірліктерді анықтау қағидасы 4 Ескертуде ұсынылған.

Құнсыздану мәніне тексеруді жүргізу кезінде қолданылатын бағалау мәні кен орнын өзірлеудің еткей-тегжейлі жоспарына және «Активтердің құнсыздануы» 36 (IAS) ХҚЕС талаптарына сәйкес келтірілген жұмыс бюджетіне негізделген. Болашақ ақшалай ағымдар мыналарға негізделген:

- есептесу резерв көлеміне, олар бойынша экономикалық түрғыдан негізделген алушағы жоғары дәрежедегі сенімділік бар;
- болашақ өндіріс көлеміне;
- болашақ тауар бағаларына (ағымдағы нарық бағалардың, үш жылдан бес жылға дейінгі мерзім ішінде, Топпен есептелген ұзақмерзімдік перспективадағы орташа бағадан айырмашылығы болмаған жағдайда), сондай-ақ
- болашақ өндірістің өзіндік құнына және өзге де операциялық және капиталдық шығындарға.

Активтің баланстық құны оның өтелеңтін құнынан асатын болса, активтің құнсыздануы мойындалады, және құнсызданудан болған залал, шоғырландырылған қаржы жағдай туралы есептілікте көрсетілген баланстық құнын активтің өтелеңтін құнына дейін азайту мақсатында, жылдағы пайда немесе залалда көрсетіледі. Активтердің өткен есептілік беру кезеңдерінде мойындалған құнсыздануынан болған шығын қалпына келтіріледі (қажет болған кезде), егер де активті немесе оның сатуға кеткен шығыстарын есептемегендеге, әділ құнын пайдаланудан болған құндылықтың айқындау кезінде бастапқы пайдаланған есептеу бағалары өзгерген болса. Аталған қалпына келтіру мәлшері, алдыңғы жылдары құнсызданудан ешбір шығын мойындалмасаң жағдайда айқындалуы мүмкін тозуды есептеп шығарып, баланстық құнының сомасымен шектелген.

Сатуға арналған санатқа жатқызылған ұзақмерзімді активтер

Бақылауды жоғалтуды қоса алғанда (ұзақмерзімдік және қысқамерзімдік активтер қамтуы мүмкін) ұзақмерзімдік активтер мен шығу топтары, олардың баланстық құны сату арқылы өтелеңді болады, егер «сатуға арналған ұзақмерзімдік активтер» қаржылық жағдай туралы есептілікте көрсетіледі (еншілес үйімі), есептілікті қүннен кейінгі 12 ай ішінде. (а) Активтердің класификациясы төменде көрсетілген шарттардың барлығы болған жағдайда активтер оның қазіргі жағдайы дереу сату үшін қол жетімді: төменде көрсетілген шарттардың барлығы кезде активтері қайта жіктеледі (б) Топ басшылығы клиенттерге іздеу үшін іс-кимыл багдарламасын бекітті және оны жүзеге асыруға кірісті; (в) активтердің ақылға қонымды бағамен сату үшін белсенді қызмет атқарады; (г) сатылым бір жыл ішінде күтіледі, және (д) сату жоспарына елеулі өзгерістер болмайды немесе оның жойылуы күтіледі.

Ағымдағы есептіліктің кезеңдегі қаржылық ахуал туралы шоғырландырылған есептілікте сатуға арналған ретінде жіктелген ұзақмерзімдік активтер немесе шығу топтары, басқа санатқа ауыстыруға жатпайды және ағымдағы есептілік кезеңінің соңындағы жіктелумен сәйкестікке келтіру үшін қаржылық ахуал туралы есептің салыстырмалы деректеріндегі ұсынылу нышанын өзгертпейді.

3. Есептік саясаттың негізгі қағидалары (жалғасы)

Шығатын топ сату немесе өзге тәсілмен бір операция нәтижесінде топ ретінде бірге шығуға жататын активтер (қысқамерзімді нәмесе ұзақмерзімді) және осы активтермен тікелей байланысты, осы операциялардың нәтижесінде табысталатын міндеттемелер болып табылады. Шығарылатын топ құрамында гудвил есептеледі, егер шығатын топ сатып алу кезінде гудвил бөлінген ақша құралын генерирлеуші бірлік болып табылса. Ұзақмерзімді активтер болып есеп беру күнінен кейін 12 айдан асатын мерзімде өтелуі немесе алышуы күтілетін сомалар кіретін активтер есептеледі. Егер жіктеуді өзгерту қажеттігі туындастын болса, мұндай өзгеріс активтің қысқамерзімді бөлігі үшін де, сонымен қатар ұзақмерзімді бөлігі үшін де жүргізіледі.

Сатуға арналған шығарылатын топтар жалпы алғанда екі мәннің: баланстық құн мен әділ құн сомаларын төменімен бағаланады. Сату үшін ұсталатын негізгі құралдар амортизацияланбайды. Қайта жіктелген ұзақмерзімдік қаржы құралдары сатуға жұмысалған шығындарды шегергенде баланстық құнның және әділ құнның аз сомасына дейін есептен шығаруға жатпайды.

Шығарылатын топпен тікелей байланысты және шығу кезінде табысталатын міндеттемелер қайта жіктеуге жатады және қаржылық ахуал туралы шоғырландырылған есептілікте бөлек жолмен көрсетіледі.

Тоқтатылған қызмет

Тоқтатылған қызмет Топтың шыққан немесе сатуға арналған болып жіктелетін компоненті болып табылады және: (а) қызметтің бөлек елеулі түрі немесе операциялар жүргізілетін географиялық аудан болып табылады; (б) қызметтің бөлек елеулі түрінің немесе операциялар жүргізілетін географиялық ауданының шығуының бірыңғай үйлестірілген жоспарының бір бөлігі болып табылады; немесе (в) тек кейіннен қайта сату мақсатындаған сатылып алынған еншілес үйым болып табылады.

Тоқтатылған қызметтен ақша ағындары, егер олар бар болса, жалғасатын қызметтен бөлек көрсетіледі; бұл ретте салыстырмалы көрсеткіштер ұсынымы тиісті түрде өзгереді.

Қаржы құралдары

Бағалаудың негізгі тәсілдері

Әділ құны – бағалау күніндеңі нарыйқ қатысуышылары арасындағы өз еркі негізінде активтерді сату кезінде немесе операцияларды жүргізу кезіндеңі міндеттемелерді тапсыру кезінде алышуы мүмкін баға. Белсенді нарыйқтағы баға белгілеу әділ құнның ең жақсы растауы болып табылады. Белсенді нарыйқ – бұл, тұрақты негізінде бағалау туралы ақпаратты алуды мүмкін ететін, жеткілікті жиілігі мен жеткілікті көлемінде активтер мен міндеттемелер мен операциялар жүргізілетін нарыйқ.

Белсенді нарыйқта айналымы бар қаржы құралдарының әділ құны, белгілеу бағасын бөлек активке немесе міндеттемені, олардың кесіпорын ұстап отырған санына көбейту кезінде алышған сома ретінде бағаланады. Нарыйқтаң тәуліктік қарапайым сауда айналымы кесіпорындағы активтер мен міндеттемелерді басып алуға жеткіліксіз болса, ал бөлек операцияларда позицияларды сатуға арналған тапсырыстарды орналастыру, белгілеу бағасына әсер етуі мүмкін.

Дисконтталған ақшалай ағымдардың моделі сияқты, сондай-ақ нарыйқ ережелерімен жасалатын ұқсас операциялардың деректерімен негізделген модельдер сияқты бағалау әдістері, немесе инвестициялар обьектісінің қаржы деректерін қарастыру көлданылды. Қаржы құралдарының әділ құнның айқындау үшін мәмілелер бағасы туралы нарыйқ ақпарат қол жетімсіз. Әділ құнның бағалау қорытындысына мынадай түрде әділ құнны иерархиясының деңгейі бойынша талдау жасалады және бөлінеді: (i) 1 Деңгейге ұқсас активтер немесе міндеттемелер үшін белсенді нарыйқтағы белгіленетін бағалар (белгіленбейтін) бойынша, (ii) 2 Деңгейге – бағалау әдісі арқалы алышған бағалаулар жатады, онда қолданылатын барлық елеулі шығыс деректер, тікелей (мысалы, баға), немесе жанама түрде (мысалы, баға негізінде есептелген) актив пен міндеттемелер үшін бақыланатын болып табылады, және (iii) 3 Деңгейдің бағалауы, олар, тек бақыланатын нарыйқ деректеріне негізделген емес бағалау болып табылады (яғни бағалау үшін бақыланбайтын шығыс деректерінің елеулі көлемі талап етіледі). Әділ құнны иерархиясының деңгейінен деңгейге ауысу есептілік беру кезеңнің аяғында орын алған деп саналады.

3. Есентік саясаттың негізгі қағидалары (жалғасы)

(i) Меміле бойынша шығындар

Меміле бойынша шығындар қаржы құралын сатып алуға, шығаруға немесе істен шығаруға тікелей жататын қосымша шығындар болып табылады. Қосымша шығындар – бұл, меміле жасалмай қалса, шегілмейтін шығындар. Меміле бойынша шығындарға агенттерге (сауда агенттері ретінде әрекет ететін қызметкерлерді қоса), консультанттарға, дедаптарға және дилерлерге төленген сыйақылар мен комиссиялық төлемдер, реттеуші органдарға және қор биржаларына төленетін алымдар, сондай-ақ меншікті тапсыру кезіндегі алынатын салық пен алуулар кіреді. Меміле бойынша шығындарға сыйақылар немесе борыштық міндеттемелер бойынша дисконттар, қаржыландауруға кеткен шығындар, ішкі әкімшілік шығыстар немесе сақтауға арналған шығыстар кірмейді.

(ii) Амортизациялық құн

Амортизациялық құн мәлшерлемені білдіреді, ондағы қаржы құралы есептелген пайыздың мәлшеріне азайтылған немесе кейбейтілген, қарызыңың негізгі сомасын өтеудегі үстап қалынған ақшаны, ал қаржы активтері үшін – құнсызданудан туындаған шығындар сомасын санамағанда (бағалау резерві шотын тікелей немесе пайдалану арқылы), бастапқы мойындалған кезде бағаланған болатын. Қосылған проценттерге меміле бойынша шығындардың, сондай-ақ кез келген сыйақылардың немесе тиімді пайыздық мәлшерлеме едісін қолданумен қоса өтеу сомасының дисконттың бастапқы мойындау кезіндегі кейінге қалдырылған амортизациясы кіреді. Қосылған пайыздық табыстар және қосылған пайыздық шығыстар, қосылған купондық табыспен және амортизацияланған дисконтпен немесе сыйақымен қоса (бар болған кезде, ұсынылған кезде кейінге қалдырылған комиссиямен қоса), бөлек көрсетілмейді, есептіліктің қаржы жағдайы туралы тиісті баптарының баланстық құнына кіргізіледі.

(iii) Тиімді пайыздық мәлшерлеменің әдісі

Тиімді пайыздық мәлшерлеменің әдісі – бұл, құралдың баланстық құнына әр бір кезеңде тұрақты пайыздық мәлшерлемені қамтамасыз ету мақсатында, тиісті кезең ішіндегі (тиімді пайыз мәлшерлемесінің) пайыздық табыстарды немесе пайыздық шығыстарды бөліп беру әдісі. Тиімді пайыздық мәлшерлеме – бұл, қаржы құралдың қолданынуы мүмкін уақыты бойы, немесе, орынды болған кезде, қаржы құралдың таза тепе-тен құнына дейінгі ең қысқа кезең бойы есептелетін болашақ төлемдерді немесе табыстарды (болашақ кредиттік шығындарды қоспағанда) тұра дисконттау кезіндегі қолданатын ставка. Тиімді пайыздық мәлшерлеме, пайызды өзгертудің келесі қуніне дейінгі өзгермелі мәлшерлемен қоса құралдар бойынша ақшалай ағымдарды дисконттау үшін пайдаланады, бұған аталған құрал үшін көрсетілген өзгермелі мәлшерлеме бойынша, немесе нарық мәғынасынан төуелсіз белгіленетін басқа да өзгермелі факторлар бойынша редиттік спредті көрсететін сыйақы мен дисконт кірмейді. Бұндай сыйақы мен дисконттар құралдың барлық күтілетін айналым мерзімі бойы амортизацияланады. Келтірілген құн есептесуіне тиімді пайыздық мәлшерлеменің ажырамас бөлігін құрайтын, шарт бойынша таралтармен төленген немесе алынған барлық сыйақылар мен сомалар кіреді. Сатылып алынған болып табылатын немесе бастапқы мойындау кезіндегі кредиттік қамтамасыз етілген (POCI) қаржылық активтермен құрылған активтер үшін тиімді пайыздық мәлшерлеме кредиттік төуекелді ескерумен түзетіледі, яғни келісімшарттық ақша ағындарының емес, бастапқы мойындау кезіндегі күтілетін ақша ағындарының негізінде есептеледі.

Қаржы құрапдарының бастапқы мойындалуы.

Қаржы құрапдары алғашқыда әділ құны бойынша және меміле бойынша шеккен шығындарды қоса есептеледі. Меміленің бағасы бастапқы мойындау кезіндегі әділ құнына ең жақсы растав болып табылады. Әділ құны мен меміле бағасы арасында айырмашылық болған жағдайда ғана бастапқы мойындау сөтінде пайда немесе шығын есептеледі, ол үксас құрапдармен немесе бағалау әдісімен меміле нарықтың аталған сөттері басқа да байқаушылармен расталуы мүмкін, онда кіріс өзгермелір ретінде тек байқаудағы нарық деректері қолданылады. Пайда немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржы құрапдары әділ құн бойынша мойындалады. Барлық өзге қаржылық құрапдардың барлығы бастапқыда әділ құн бойынша, меміле бойынша шығындарды қоса, көрсетіледі. Бастапқы мойындау кезіндегі әділ құнның ең жақсы дәлелі меміле бағасы болып табылады. Бастапқы мойындау кезіндегі пайда немесе шығын тек әділ құн мен меміле бағасы арасында айырмашылық бар болған жағдайда ғана есепке алынады, оның дәлелі нарықта байқалатын сондай құралымен жасалатын ағымдағы мәмілелер немесе байқалатын нарықтың деректерін ғана базалық ретінде пайдаланатын бағалау моделі бола алады. Амортизациялық құн бойынша бағаланатын қаржылық активтерге қатысты және әділ құн бойынша өзге жынытық кіріс арқылы бағаланатын борыш құрапдарына қатысты күтілетін кредиттік шығындарға бағалау резерві мойындалады, бұл активті бастапқы мойындаудан кейін бірден бухгалтерлік шығынды мойындауға әкеледі.

Занғамамен немесе аталған нарықтың ережелерімен белгіленген мерзімде тапсыруы көзделген қаржы активтерін сатып алу немесе сату (стандарттық ережемен сатып алу және сату) мемілені жасасу қуніне орай, яғни Топ қаржы активтерін тапсыруға өзіне міндеттеме алған қуніне мойындалады. Сатып алу бойынша барлық өзге операциялар көсіпорын аталған қаржы құрапына қатысты шарттың тарабы болғанда мойындалады.

3. Есептік саясаттың негізгі қағидалары (жалғасы)

Қаржы активтерінің жіктелімі және кейіннен бағалануы

(i) Бағалау санаттары

Топ қаржы активтерін мына категорияларды пайдаланумен жіктейді: пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын, өзге жыныстық кіріс арқылы әділ құны бойынша бағаланатын және амортизациялық құн арқылы бағаланатын Борыштық қаржылық активтердің жіктелімі және кейіннен бағалануы: (i) тиісті активтер толтамасын басқаруға арналған Топтың бизнес-моделінә және (ii) актив бойынша ақша қаржаты ағынның сипатына тәуелді.

(ii) Бизнес-модель

Бизнес-модель Топ ақша ағындарын алу мақсатында активтерді басқару үшін пайдаланатын тәсілді көрсетеді: Топтың мақсаты (i) активтерден тек келісімшартпен қарастырылған ақша ағындарын ғана алу («активтерді келісімшартпен қарастырылған ақша ағындарын алу үшін ұстап тұру»), немесе (ii) келісімшартпен қарастырылған ақша ағындарын да, активтерді сату нәтижесінде туындастын ақша ағындарын да алу («активтерді келісімшартпен қарастырылған ақша ағындарын алу және сату үшін ұстап тұру») болып табылады, немесе, егер (i) тармагы да, (ii) тармагы да қабылданымсыз болса, қаржылық активтер «өзге» бизнес-модельдер санатына жатады және пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланады.

Бизнес-модель бағалау жүргізілетін күнге қолда бар портфель үшін белгілекен мақсаттарға қол жеткізу үшін Топ жүзеге асыруға ниетті қызметтің барлық тиісті дәлелдері негізінде активтер тобы үшін (портфель дәңгейінде) анықталады. Топ бизнес-модельді анықтау кезінде ескеретін факторларға портфельдің мақсаты мен құрамы, тиісті активтер бойынша ақша ағындарын алуудың бұрынғы тәжірибесі, тәуекелдерді бағалау және басқару тәсілдемелері, активтердің кірістілігін бағалау әдістері және басшыларға тәлемдердің сыйбасы кіреді.

(iii) Ақша ағындарының сипаттамасы

Егер бизнес-модель келісімшартпен қарастырылған ақша ағындарын алу үшін немесе келісімшартпен қарастырылған ақша ағындарын алу және сату үшін активтерді ұстауды қарастыратын болса, Топ ақша ағындарының борыштық негізгі сомасы мен пайыздардың есебіне тәлемдер ғана болып табылатын-табылмайтындығын бағалайды («тек қана борыштық негізгі сомасы мен пайыздардың есебіне тәлемдерге тест») немесе «SPPI-тест»). Ішіндегі туынды құралдарымен қаржылық активтер олар бойынша ақша ағындарының тек қана борыштық негізгі сомасы мен пайыздардың есебіне болып табылатын-табылмайтындығын анықтау үшін, жыныстық қарастырылады.

Бұл бағалауды жүргізген кезде Топ келісімшартпен қарастырылған ақша ағындарының базалық кредиттік келісімшарттың шарттарына сәйкес келетін-келмейтіндігін қарастырады, яғни пайыздарға тек кредиттік тәуекелге, ақшаның уақыттық құнына, базалық кредиттік келісімшарттың басқа тәуекелдеріне қатысты өтеу мен пайданың маржасы ғана енгізіледі.

Егер келісімшарт шарттары базалық кредиттік келісімшарттың шарттарына сәйкес келмейтін тәуекелге немесе құбылмалылыққа бейімділікті қарастыратын болса, тиісті қаржылық актив пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша жіктеледі және бағалау жүргізілмейді.

Қаржылық активтердің қайта жіктеу

Қаржылық құралдар тек жалпы осы портфелді басқарудың бизнес-моделі өзгергенде ғана қайта жіктеледі. Қайта жіктеу бизнес-модель өзгергеннен кейінгі бірінші есептік кезеңнің басынан бастап перспективті түрде жүргізіледі. Топ ағымдағы немесе салыстырмалы кезеңде өзінің бизнес-моделін өзгерткен жоқ және қайта жіктеулер жүргізген жоқ.

3. Есептік саясаттың негізгі қағидалары (жалғасы)

Қаржылық активтердің құнсыздануы: күтілетін кредиттік шығындарга бағалау резерві

Болжамдар негізінде Топ амортизациялық құн бойынша және әділ құн бойынша өзге жиынтық кіріс арқылы бағаланатын борыш құралдарымен және кредиттер беру бойынша міндеттемелермен және қаржылық кепіл келісімшарттарымен байланысты күтілетін кредиттік шығындарды бағалайды. Топ күтілетін кредиттік шығындарды бағалайды және кредиттік шығынға бағалау резервін әрбір есептік қунға мойындаиды. Күтілетін кредиттік шығындарды бағалау: (i) болуы мүмкін нәтижелер диапазонын бағалау жолымен анықталған, алдын ала шешілмеген және ықтималдылықты ескерумен ойластырылған сома, (ii) ақшаның үақыттық құны және (iii) есепті қунға шығындар мен шектен тыс күш салусызың қолжетімді өткен оқигалар, ағымдағы жағдайлар мен болжамды келешек экономикалық шарттар туралы негізделген және расталған ақпаратты көрсетеді.

Амортизациялық құны бойынша бағаланатын борыш құралдары қаржылық ахуал туралы шоғырландырылған есепте күтілітін кредиттік шығындарга бағалау резерві шегеріліп ұсынылады. Кредиттік міндеттемелер мен қаржылық кепілдіктерге қатысты қаржылық ахуал туралы шоғырландырылған есепте міндеттемелер құрамында күтілітін кредиттік шығындарға бәлек резерв мойындалады. Өзге жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша, күтілітін кредиттік шығындарға бағалау резервін ескерумен бағаланатын борыш құралдарының амортизациялық құнындағы өзгерістер пайда немесе шығын құрамында көрсетіледі. Балансстық құндағы басқа өзгерістер өзге жиынтық кіріс құрамында «өзге жиынтық кіріс арқылы бағаланатын борыш құралдарынан шығыстарды шегергендең кірістер» бабында көрсетіледі.

Топ бастапқы мойындау мезетінен бастап кредиттік сапа өзгерістерінің негізінде құнсыздандыу есепке алуудың «үш кезеңді» моделін қолданады. Бастапқы мойындау кезінде құнсызданған болып табылмайтын қаржылық құрал 1-кезеңге жататын ретінде жіктеледі. 1-кезең қаржылық активтері үшін күтілетін кредиттік шығындар келесі 12 айдың ішінде немесе келісімшартқа сәйкес өтелетін қунға дейін, егер ол 12 ай таусылғанға дейін орын алса («12 айлық күтілетін кредиттік шығындар») орын алуды мүмкін дефолттар нәтижесінде туындаитын барлық мерзім ішіндегі күтілетін кредиттік шығындардың бір бөлігіне тең сомада бағаланады. Егер Топ бастапқы мойындау мезетінен бастап кредиттік тәуекел өлеулі түрде ұлғайғанын сәйкестендірсе, онда актив 2 кезеңге көшіріледі, ал осы актив бойынша күтілетін кредиттік шығындар барлық мерзім ішіндегі күтілетін кредиттік шығындар негізінде, яғни келісімшартқа сәйкес өтелетін қунға дейін, бірақ күтілетін алдын ала төлемді, егер ол қарастырылған болса, ескерумен бағаланады («барлық мерзім ішіндегі күтілетін кредиттік шығындар»).

Топтың кредиттік тәуекелдің ұлғаюын анықтау тәртібінің сипатталуы 42-ескертуде көлтірілген. Егер Топ қаржылық актив құнсызданған болып табылады деп анықтайтын болса, актив 3-кезеңге көшіріледі және ол бойынша күтілетін кредиттік шығындар барлық мерзім ішіндегі күтілетін кредиттік шығындар ретінде бағаланады. Топтың құнсыздандыған активтердің және дефолтты анықтауға қатысты түсіндірмелері 42-ескертуде көрсетілген. Сатылып алынған немесе құрылған кредиттік құнсыздандыған қаржылық активтер үшін күтілетін кредиттік шығындар негізінде, яғни келісімшартқа сәйкес өтелетін қунға дейін, бірақ күтілетін алдын ала төлемді, егер ол қарастырылған болса, ескерумен бағаланады («барлық мерзім ішіндегі күтілетін кредиттік шығындар»).

42-ескертуде күтілетін кредиттік шығындарды бағалаған кезде пайдаланылатын дереккөз деректері, рұқсат етулер мен есептеу өдістері туралы ақпарат, Топтың болжамдық ақпаратты күтілетін кредиттік шығындар модельдеріне енгізу тәсілін түсіндірумен қоса, көлтірілген.

Қаржылық активтерді шыгару

Қаржылық активтер Топ оларды өтетіп алу бойынша барлық іс жүзіндегі мүмкіндіктерін тауысып, мұндағы активтерді өтетіп алуға қатысты күтулердің негізсіздірі туралы қорытындыға келгенде тұтас немесе жартылай есептен шыгарылады. Есептен шыгару мойындауды тоқтату болып табылады. Өтемге қатысты негізделген күтулердің жоқ екендігінің белгілеріне (i) сот шешімі, (ii) қаржылық актив сатылып алынған кәсіпорынның таратылуы, (iii) 3 жыл және одан көп мерзімінен асқан кезең кіреді.

Туынды қаржы құралдары

Туынды қаржы құралдары әділ құны бойынша көрсетіледі. Егер туынды құралдарының әділ құны он шамада болса, аталған құралдар актив ретінде есептеледі, ал егер де олардың әділ құны теріс болып табылса, міндеттемелер ретінде есептеледі. Туынды құралдардың әділ құнының өзгеруі жылдагы пайдага немесе шығынға қосылады. Топ хеджерлеу есебін қолданбайды.

Басқа қаржы құралдарына енгізілген кейір туынды есепте құралдарының, тәуекелдері мен экономикалық сипаттамалары негізгі шарттың тәуекелдері мен экономикалық сипаттамаларымен тығыз байланыста болмаса бәлек туынды құралдар ретінде есептеледі.

3. Есептік саясаттың негізгі қағидалары (жалғасы)

Қаржы активтерін мойындауды тоқтату

Топ мына жағдайларда қаржы активтерін мойындауды тоқтатады: (а) бұл активтер өтелген кезде немесе осындай активтерге байланысты ақшалай қаражат ағымының әрекет ету құқығы етіп кеткен кезде, немесе (б) Топ қаржы активтеріне түсетін ақшалай қаражат ағымына арналған құқығын тапсырган кезде немесе тапсыру туралы келісімді жасасқан кезде, және бұл ретте (i) сондай-ақ осы активтерді иеленуге байланысты барлық тәуекелдер мен сыйақыларды тапсырса, немесе (ii) осы активтерді иеленуге байланысты барлық тәуекелдер мен сыйақыларды тапсырмай немесе сақтамай, бірақ аталған активтерге қатысты бақылау құқығынан айрылған кезде.

Байланысты емес үшінші тараپқа қарастырылатын активтердің барлығын осындай сатуға қосымша шектеулер салу қажеттілігінсіз сатуға контрагенттің іс жүзінде мүмкіндігі болмаған жағдайда бақылау сақталынады.

Қаржылық активтерді модификациялау

Кейде Топ қаржылық активтер бойынша келісімшерттық шарттарды қайта қарайды немесе өзгеше түрде модификациялады. Топ келісімшартпен қарастырылатын ақша ағындарын модификациялау басқалардың арасында, келесі: актив бойынша тәуекелдердің бейініне елеулі есер ететін келісімшарттық шарттардың бар екендігі, пайыздық мәлшерлеменің елеулі өзгерістері, валютадық деноминация өзгерістері, активпен байланысты кредиттік тәуекелге елеулі ықпал ететін жаңа немесе қосымша кредиттік қамтамасыз етудің пайда болуы немесе қарызы алушы қаржылық қыыншылықтар сезінбейтін жағдайларда кредит мерзімін елеулі ұзарту факторларын ескерумен елеулі болып табылатын-табылмайтындығын бағалайды.

Егер модификацияланған шарттар бастапқы актив бойынша ақша ағынына құқық таусылатындағы болып елеулі айрықшаланатын болса, Топ бастапқы қаржылық активті мойындауды тоқтатады да, жаңа активті әділ құн бойынша мойындаиды. Шарттарды қайта қарап күні кейінгі құнсыздандыу есептеу мақсаттары үшін, соның ішінде кредиттік тәуекелдің елеулі ұлғаюы фактісін анықтау үшін бастапқы мойындау күні болып табылады. Топ сонымен қатар жаңа кредиттің немесе борыш құралының тәлемдердің тек қана борыштың негізгі сомасының және пайыздардың есебіне жүзеге асыру критерийіне сәйкестігін бағалайды. Мойындалуы тоқтатылған бастапқы активтің баланстық құны мен жаңа, елеулі түрде модификацияланған актив арасындағы кез келген айырмашылықтар пайда немесе шығын құрамында көрсетіледі, егер айырмашылық мазмұны меншік иелерімен капиталмен операцияларға жатпайтын болса.

Шарттарды қайта қарап контрагенттің қаржылық қыыншылықтарынан және оның бастапқыда келісілген тәлемдерді орындауға қабілетсіздігінен туындаған жағдайда, Топ бастапқы және түзетілген күтілетін ақша ағындарын активтермен келісімшарт шарттарын модификациялау нәтижесіндегі актив бойынша тәуекелдер мен пайдалардың елеуді айырмашылығына салыстырады. Егер тәуекелдер мен пайдалар өзгермесе, онда модификацияланған активтің бастапқы активтен елеулі айырмашылығы жоқ және оның модификациялау мойындауды тоқтатуға әкелмейді. Топ бастапқы тиімді пайыздық мәлшерлеме бойынша (немесе сатып алынған немесе құрылған кредиттік құнсыздандыған қаржылық активтер үшін кредиттік тәуекелді ескерумен түзетілген тиімді пайыздық мәлшерлеме бойынша) модификацияланған ақша ағындарын келісімшартқа дисконттау жолымен баланстық құнды қайта есептейді және модификациялаудан пайданы немесе шығынды пайда немесе шығын құрамында мойындаиды.

Қаржы міндеттемелерін бағалау санаттары

Қаржылық міндеттемелер: (i) пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық міндеттемелерден: бұл жіктеу туынды қаржылық құралдарға, сауда-саттыққа арналған қаржылық міндеттемелерге, (мысалы, бағалы қағаздар бойынша қысқа позициялар), сатып алушы бизнес сатып алу кезінде мойындаитын шартты етеуге, және бастапқы мойындау кезінде осылай анықталған басқа қаржылық міндеттемелерге қолданылады; және (ii) қаржылық кепілдік және кредиттер беру бойынша келісімшарттардан басқа, кейіннен амортизациялық құн бойынша бағаланатын ретінде жіктеледі.

Қаржылық міндеттемелерді мойындауды тоқтату

Қаржылық міндеттемелерді мойындау олар өтелген жағдайда (яғни, келісімшартта көрсетілген міндеттеме орындағанда немесе тоқтатылғанда немесе оны орындау мерзімі таусылғанда) тоқтатылады.

3. Есептік саясаттың негізгі қағидалары (жалғасы)

Шарттары елеулі түрде айрықшаланатын борыш құралдарымен Топ және оның бастапқы кредиторларымен алмасу, сонымен қатар бар қаржылық міндеттемелерді модификациялау бастапқы қаржылық міндеттемелерді өтеу және жаңа қаржылық міндеттемелерді мойындау ретінде есепке алынады. Шарттар елеулі түрде әйрықшаланатын болып есептеледі, егер бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдаланумен дисконтталған алынған сыйақыларды шегергенде барлық төленген сыйақыларды қоса, жаңа шарттарға сәйкес ақша ағындарының дисконтталған келтірілген құны бастапқы қаржылық міндеттеме бойынша қалған ақша ағындарының дисконтталған келтірілген құнынан кемінде 10 пайыз айрықшаланатын болса. Бұдан басқа, құрал деноминацияланған валюта, пайыздық мөлшерләме типінің өзгерісі, құралды конвертациялаудың жаңа шарттары және кредит бойынша ектеу шарттарының өзгерісі сияқты басқа сапалық факторлар ескеріледі. Егер борыш құралдарымен алмасу немесе шарттарды модификациялау өтеу ретінде есепке алынса, барлық шығын немесе төленген сыйақылар өтеуде пайда немесе шығын ретінде құрамында мойындалады. Егер алмасу немесе модификация өтеу ретінде мойындалмаса, барлық шығын немесе төленген сыйақылар міндеттемелердің баланстық құнын түзету ретінде көрсетіледі және модификацияланған міндеттемелердің қалған өрекет ету мерзімі ішінде амортизацияланады.

Міндеттемелерді оларды өтеуге әкелмейтін модификациялау күмүлитивтік амортизация есептеу әдісімен бағалау мәнінің өзгерісі ретінде өткөн күнмен есепке алынады, бұл реттә пайда немесе шығын, егер балансстық құндағы айырмашылықтың экономикалық мазмұны меншік иесімен капиталмен операцияларға жатпайтын болса, пайда немесе шығын құрамында көрсетіледі.

Қаржылық құралдарды өзара есепке алу

Қаржылық активтер мен міндеттемелер өзара есепке алынады және қаржылық ахуал туралы есепте таза шама ретінде тек

көрсетілген сомаларды өзара есепке алууды жүргізу занды түрде белгіленген құқық бар болса, сонымен қатар не бір мезгілде активті өткізу және міндеттемені реттеу ниеті бар болғандаға көрсетіледі. Қарастырылып отырган өзара есепке алуға құқықтың (а) болуы мүмкін келешек оқиғаларға тәуелді болмауы және (б) мына жағдайларда: (i) әдetteгі қаржылық-шаруашылық қызметті жүзеге асыру барысында, (ii) төлемдер бойынша міндеттемелер орындалмаганда (дефолт оқиғасында) және (iii) қабілетсіздік немесе банкроттық жағдайында жүзеге асыруға занды мүмкіндігі бар болуы тиіс.

Ақшалай қаражаттар мен олардың эквиваленттері

Ақшалай қаражаттар мен олардың эквиваленттерге кассадағы, талап етілгенге дейін банк шоттарындағы ақшалай қаражат және үш айдан аспайтын шарт бойынша бастапқы өтеу мерзімі мен басқа да қысқамерзімдік жоғары өтімділік инвестициялар кіреді. Ақшалай қаражаттар мен олардың эквиваленттері амортизациялық құны бойынша ескеріледі Ақшалай қаражаттар мен олардың эквиваленттері амортизацияланған құн бойынша көрсетіледі, өйткені (i) олар келісімшартпен қарастырылған ақша ағындарын алу үшін үсталады және бұл ақша ағындары тек қана борыштың негізгі сомасы мен пайыздардың есебіне төлемдер болып табылады және (ii) олар пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын санатқа жатқызылмаган. Ақша қаражатының пайдалануы шектелген қалдықтары ақша қаражаты мен ақша қаражатының эквиваленттері құрамынан ақша қаражатының қозалысы туралы есеп құру мақсатында алынып тасталады. Ақша қаражатының айырбастау немесе есептік күннен кейінгі кемінде он екі ай ішінде өрекет ететін міндеттемелерді өтеу үшін пайдалану шектелген қалдықтары өзге айналымдық емес активтер құрамына енгізіледі.

Сауда және өзге дебиторлық берешек

Сауда және өзге дебиторлық берешек бастапқыда әділ құн бойынша, содан кейін тиімді мөлшерлеме пайызы әдістемесін қолданып есептелген амортизациялау құны бойынша ескеріледі.

Қорлар

Қорлар ең аз дегендеге екі мөлшерлеме бойынша есептеледі: өзіндік құны бойынша және сатудың таза бағасы бойынша. Қордың өндіріске жіберілген және өзге есептен шығып кеткен кезінде оларды бағалау орташа өлшенген құны әдісі бойынша жүргізіледі. Дайын өнімнің және ақтапмаган өндірістің өзіндік құнына шикізат пен материал құны, өндірістік жұмысшылардың еңбек ақыларын төлеуге кеткен шығындар және тікелей шығындар, сондай-ақ өндірістік үстеме шығындардың тиісті үлесі (өндірістік қуаттарын нормативтік пайдалану негізінде есептелген) кіреді, және қарыз қаражаттар бойынша шығыстар кірмейді. Сатудың таза бағасы – бұл, өндірісті аяқтауға деген есептескен шығындарды және сату үшін шегуге қажет есептесу шығындарды есептен шығарып, қарапайым қызмет барысындағы есептесу сату бағасы.

3. Есептік саясаттың негізгі қағидалары (жалғасы)

Алдын ала төлем

Құнсыздануға арналған резервті шығарып тастағанда, алдын ала төлем іс жүзіндегі шығыстар бойынша есептілікте көрсетіледі. Алдын ала төлем ұзақмерзімдік болып жіктелінеді, егер де оған қатысты тауарлар мен қызметтерді алушың күтілетін мерзімі бір жылдан асса, немесе алдын ала төлем бастапқы мойындалу кезінде ұзақмерзімдік болып есептілікте көрсетілетін активке кіретін болса. Активті алуға арналған алдын ала төлем сомасы оның баланстық құнына Топ осындай активтерге бақылауды алған кезінде және онымен байланысты болашақ экономикалық пайдалар Топпен алынатын мүмкіндік бар болған кезде кіргізіледі.

Озге алдын ала төлемдер тауарлар мен қызметтерді алу кезінде оған қатысты пайда немесе залапдар тізіміне кіргізіледі. Алдын ала төлеуге жататын активтер, тауарлар немесе қызметтер төленбейді деген белгісі болса, алдын ала төлемнің баланстық құны есептен шығаруға жатады, және құнсызданудан болған тиісті шығын жылдағы пайда мен шығынға қосылады. Ұзақмерзімдік алдын ала төлемдер дисконталмайды.

Қосымша құн салығы

Әткізу кезінде туындағы қосымша құн салығы (ҚҚС) тауарлар тиеп-жіберілген немесе қызметтер көрсетілген кезде салық органдарына төлеуге жатады. Алу бойынша ҚҚС жеткізуіден салық шот-фактурасын алған кезде әткізу бойынша ҚҚС-мен қоса есептеуге жатады. Салық заңнамасы ҚҚС-ын есептеуге рұқсат етеді. Тиісінше, есептеу күніне есептелмеген, әткізу және алу операциялары бойынша ҚҚС әрбір шоғырландырылған кәсіпорын үшін жеке тежелген қаржы жағдай туралы шоғырландырылған есептемеде мойындалған. Әтелетін ҚҚС айналымынан тыс актив болып жіктелінеді, егер де есептеу кезең аяқталу сөтінен бастап бір жыл ішінде өртөн ол бойынша қайтару күтілмейтін болса. Ұзақмерзімдік ҚҚС дисконталмайды.

Акционерлік капитал

Қарапайым акциялар капитал ретінде көрсетіледі. Жаңа акцияларды тікелей шығаруға жататын қосымша шығындар шығарудан алынған сомасы (салықты есептен шығарып тастап) азайту ретінде капитал құрамында көрсетіледі. Алынған қаржаждың еділ құнының сомасын шығарылған акциялардың номиналдық құнынан арттыру капиталда эмиссиялық табыс ретінде көрсетіледі. Қосымша төленген капитал негізінде иеліктің бақыламайтын үлесімен өз үлесінен асыра жасалған салымды көрсетеді.

Дивидендтер

Дивидендтер міндеттемелер ретінде көрсетіледі және олар жарияланып, мақұлданған сол кезеңдегі капиталдың сомасынан есептен шығарылады. Есептілік күнінен кейін, бірақ қаржылық есептілікті бекіту күнінен дейін, жария етілген дивидендтер туралы ақпарат «Есептілік кезеңнің аяқталуынан кейінгі жағдайлар» ескертуінде көрсетіледі.

Операциялық жалға алу

Топ, активтердің иесі болуына байланысты емес іс жүзінде барлық тәуекелдер мен түскен ақшаны жалға алушыдан Топқа тапсыруды көзdemейтін, жалға алу шарт бойынша жалға алушы болған жағдайда жалға алу төлемдердің жалпы сомасы барлық жалға алу мерзімі ішінде желілік әдіспен жылдағы пайда мен шығында көрсетіледі. Жалға алу мерзімі - бұл жалға алушы активтерді жалға алу туралы шартты жасасқан, мерзімінен өртө тоқтатуға жатпайтын кезең, сондай-ақ жалға алушы қосымша төлеп немесе онсыз да активті жалға алу құқығы бар қосымша кезеңдер, егер де жалға алушың бастапқы күніне жалға алушымен осындай құқық іске асырылатынына жеткілікті сенімі болса.

Қаржылық жалға беру бойынша міндеттемелер

Топ жалдау келісімшарты бойынша, иелік етүмен байланысты тәуекелдер мен пайдалардың барлығы Топқа табысталатын жалға алушы болып табылған жағдайларда, жалға алынатын активтер жалдау мерзімі басталатын күнге негізі құралдар құрамында, жалға алынатын активтердің еділ құны және барынша аз жалдау төлемдерінің көптірілген құны екі шамасының ең азы бойынша капиталданырылады. Әрбір жалдау төлемі етелмеген міндеттемелердің етелмеген қалдығы бойынша пайыздың тұрақты кезеңдік мөлшерлемесі шығатында түрде болінеді. Келешек қаржылық шығыстарды шегергендең тиісті жалға алу міндеттемелері кредиттер мен қарыздар құрамына қосылады. Жалға алу төлемдерінің құрамында пайыздар төлеуге шығындар жалдау мерзімі ішінде пайдада немесе шығында тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісімен көрсетіледі. Қаржылық жалдау келісімшарттары бойынша сатылып алынған активтер осы активке жалдау мерзімінің аяғында меншік құқығын алатындығына Топтың жеткілікті сенімділігі жоқ болғанда, оларды пайдалы пайдалану мерзімі ішінде немесе жалдау мерзімі ішінде, ол анағұрлым қысқа болған жағдайда, амортизацияланады.

3. Есептік саясаттың негізгі қагидалары (жалғасы)

Несиeler мен қарыздар

Несиeler мен қарыздар тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолданып амортизацияланған құны бойынша көрсетіледі.

Активті сатып алуға, құрылышқа немесе өндірге тікелей жатқызылатын және мақсатқа сай пайдалану немесе сату үшін міндетті түрде елеулі уақыт талап ететін қарыздар бойынша шығындар осындағы активтің құрамына енеді.

Капитализацияның басталу уақыты (а) Топ, белгілі талаптарға сай келетін, активтермен байланысты шығыстарды шегереді; б) қарыздардың шығыстарын өтейді және (в) ол активті маңызы бойынша пайдалануға немесе сатуға дайындау үшін қажетті әрекетті жасайды. Қарыз бойынша шығындарды капиталдау, активті маңызы бойынша пайдалануға немесе сатуға дайындау үшін қажетті барлық жұмыстар іс жүзінде аяқталған күніне дейін жалғасады.

Топ белгілі талаптарға сай келетін, активтер бойынша курделі шығындарды жасамағанда, болдырмауга болатын несиeler мен қарыздар бойынша шығындарды капиталдайды. Қарыздар бойынша капиталдырылған шығындар Топты орташа қаржыландыру құны негізінде есептеледі (орташа өлшенген пайыздық шығыстар жіктелген активтер шығыстарын қолданылады), бұган белгілі талаптарға сай келетін, активтерді алу үшін қараждатты қарызға алу жағдайы кірмейді. Бұл орын алған жағдайда, осы қарыз бойынша кезең ішіндегі шеккен іс жүзіндегі шығындар капиталдырылады, осы қарыздық қараждатты уақытша инвестициялаудан түсken кез келген инвестициялық табысты есептен шығарғанда.

Айрықшаландырылған акциялар

Белгілі бір күнге өтеуге жататын айрықшаландырылған акциялар міндеттемелер ретінде жіктеледі. Бұл айрықшаландырылған акциялар бойынша дивидендер пайда немесе шығын және өзге жынтық кіріс туралы есепте пайыздық шығыстар ретінде көрсетіледі.

Міндеттемелер және төлемдер бойынша резервтер

Міндеттемелер және төлемдер бойынша резервтер айқындалмаған орындалу мерзімі мен мөлшерімен қоса қаржылық емес міндеттемелерді білдіреді. Олар Топтың қандай да өткен жағдайдың әсерінен міндеттемелері бар болса (зандылық немесе конклюденстік) есептеледі, оларды реттеу үшін жоғары мүмкіндік дәрежесімен ресурстардың істен шығып кетуі талап етіледі, және міндеттеменің мөлшерін жеткілікті сенімділік дәрежесімен ақшалай көрсеткішпен бағалауға болады. Топтың резервтеріне кен орындарын қалпына келтіру резерві, қоршаган ортаны қорғау резерві және өзге де резервтер қосылады (36 ескерту).

Кен орындарын қалпына келтіруге арналған резерв

Активтерді жою және қалпына келтіру бойынша міндеттемелер олардың туындауы мүмкін болған кезде және олардың сомасының негізделген бағалауы мүмкін болған кезде мойындалады. Активтердің істен шығын бойынша шығындар құрамына гимараттарды рекультивациялау мен жоюға (гимараттарды, үй-жайларды және инфрақұрылым нысандарын қирату, машиналар мен жабдықтарды демонтаждау, қалдық материалды шығару, қоршаган ортаны тазалау, тасталымдарға мониторинг жүргізу және бұзылған жерлерді қалпына келтіру) арналған шығындар кіреді. Негізгі құрал демонтаждау мен орын ауыстыруға есептелген шығындар осы негізгі құрал алу сәтіндегі, немесе, кен орындарын езірлеу барысында жерді бұзудың немесе қоршаган ортаны ластандырудың тиісті фактісінен туындаудың міндеттеме пайда болған кезең ішінде, болашақ бағаланған шығындардың дисконттадаң құны негізінде, өндірісті дайындау залалдар құнына қосылады. Тиісті шығындардың есептесу мерзімінің немесе сомасының өзгерілуі нетижесінде, немесе дисконттық мөлшерлеменің өзгеру нетижесінде туындаған міндеттемелерді бағалаудағы өзгерістер негізгі құралдар немесе өндіріске дайындау бойынша шығындар құрамындағы тиісті активтің ағымдағы кезеңдегі құнын түзеті ретінде көрсетіледі. Бұл шығындар болашақта, атап алған активтерге сай келетін амортизация әдісін қолданып, активтердің пайдалы қызмет ету мерзімі ішінде амортизацияланады.

Активтерді жою және қалпына келтіру бойынша міндеттемелерге арналған резервтерге бұзушылық немесе болашақта келтірілген шығындар фактілерімен байланысты туындаған қандай-да қосыма міндеттемелер кіреді. Шығындар соманың бағалау мәні, мысалы, активтердің жаңартылған бағалау сомасының және қайта қаралған пайдалану мерзімдерінің, және тұрақты негізінде ресми түрдегі тексерулерді жүргізіп операциялық қызметтің белгіленген мерзімдерінің белгілі өзгерістерін ескеріп, пайдаланылуына қарай жыл сайын есептеледі. Қажетті шығындардың нақты қорытынды сомасы белгілі еместігіне қарамастан, Топ өз шығындарын, техникалық-экономикалық негізdemеге және инженерлік зерттеулерге сүйеніп, қолданыстағы техникалық қагидаларға және рекультивация жұмыстарын жүргізу нормалары мен қалпына келтіру әдістеріне сәйкес бағалайды.

3. Есептік саясаттың негізгі қағидалары (жалғасы)

Резервтің дисконтталған құнын айқындау кезінде қолданылатын дисконттың амортизация немесе «алып тастау» сомасы әрбір есептілік беру кезені қызметінің қорытындысына жатады. Дисконт амортизациясы қаржы шығындар құрамында көрсетіледі.

Қаржы кепілдіктері

Қаржы кепілдіктері – бұл қайтарылмайтын шарттар, олар Топтан, тиісті дебитор қарызы құралының шарттары бойынша уақытылы төлемді жасамаган жағдайда, кепілдерді ұстаушы шеккен шығындарды өтеу бойынша айқындалған төлемдердің жүзеге асырылуын талап етеді. Қаржылық кепілдіктер бастапқыда әдетте алынған комиссия сомасына тең еділ құны бойынша көрсетіледі. Аталған сома кепілдіктің қолданыс мерзімінде жепілік әдіспен амортизацияланады. Кепілдіктің әрбір есептілікті күніне екі соманың үлкені: (i) бастапқы тану кезінде көрсетілген өзі амортизацияланбаған сома; және (ii) есептілікті кезеңнің сонындағы жағдай бойынша міндеттемелерді реттеу үшін қажетті шығыс сомасының есептілікті бағалауының ең жақсысы бойынша бағаланады. Бұдан басқа, қаржылық ахуал туралы есепте актив ретінде көрсетілетін сыйақы бойынша дебиторлық берешекке қатысты құтілетін кредиттік залалдарға бағалау резерві мойындалады.

Кредиторлық берешек

Саудалық кредиторлық берешек контрагенттің өз келісімшарттық міндеттемелерін орындауы фактісі бойынша есептеледі және тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдаланумен амортизацияланған құн бойынша есепке алынады.

Қызметкерлерге сыйақы беру

(i) Қызметкерлерге ұзақмерзімдік сыйақы беру

Топтың кәсіпорындары, ұжымдық еңбек шартының ережелеріне сәйкес, өз қызметкерлерін ұзақмерзімдік сыйақылармен қамтамасыз етеді. Шарттар, мысалы, Топтың қызметкөрлеріне жұмысқа жарамсыз болған жағдайда, зейнетке шыққан кезде, мерт болу жағдайы бойынша сыйақыны беруді және өзге төлемдерді қаржылық көмек ретінде көрсетуді көздейді. Белек жәрдемақыны алуға арналған құқық зейнетке дейін қалған жұмыс істеу мерзіміне тәуелді және қызметкердің ең тәмен жұмыс етілі бар болуына байланысты ұсынылады.

Топтың қаржыланатын зейнетақы жүйесі жоқ. Әрбір есептілік беру кезеңіндегі міндеттеме зейнеттік міндеттемелердің ағымдағы құнын білдіреді. Жыл ішінде туындағын актуарлық пайда мен шығындар жылдағы пайда мен шығындарда көрсетіледі. Осы мақсат үшін актуарлық пайда мен шығындарға актуарлық ұсыныстардағы өзгерістер ықпалы да, актуарлық ұсыныстар мен іс жүзіндегі деректер арасындағы айырмашылықтардың өткен тәжірибесінің ықпалы да кіреді.

Еңбек қызметі аяқталысымен болатын міндеттемелер бойынша актуарлық пайда мен шығындар, олар туындаған кезең ішінде өзге жынытық табыстар құрамында көрсетіледі. Зейнетақылық міндеттемелердің ағымдағы құнындағы өзге өзгерістер, қызметтер бойынша ағымдағы шығындар құнымен қоса, жылдағы пайда мен шығындарда мойындалады.

Белгіленген ақша төлемдері бар зейнетақылық міндеттемелерді есептілікке алуда қолданылған ең елеулі ұсыныстарға дисконт мөлшерлемесі, кадрлар ағымы туралы ұсыныстар және өлім коэффициенті кіреді. Дисконт мөлшерлемесі болашақ міндеттемелердің келтірілген таза құнын айқындау үшін пайдаланылады, және әрбір жылда осындағы міндеттемелер бойынша дисконтты алып тастау, жылдағы пайда мен шығындарға жатқызылады. Өлім туралы ұсыныс, міндеттемелердің келтірілген таза құнын алу үшін дисконтталатын, сыйақылардың болашақ төлем ағымын болжай үшін қолданылады.

Топ қызметкерлерінің жұмысқа жарамсыз болған жағдайда, мерт болу жағдайы бойынша қаржылық көмек көрсетумен қоса, қызметкерлеріне сыйақы беруді қызметкерлерге өзге де ұзақмерзімдік сыйақыларды беру ретінде қарастырады. Осындағы сыйақылар бойынша құтілетін шығындарды есептеу, белгіленген ақша төлемдері бар зейнет жоспарларын есептеген кезде қолданылатын әдіс бойынша қызметкердің осындағы міндеттемелер тәуелсіз білікті актуарийлармен жыл сайынғы негізінде бағаланады.

(ii) Жалақыға, зейнетақыны төлеугө байланысты шығындар мен аударымдар

Жалақыға, зейнетақылық аударымдарға, әлеуметтік сақтандыру қорына салымдар, жыл сайынғы төленген еңбек демалыстарына және ауру парагына, сыйақылар мен ақшалай емес жөнілдіктерге шығыстар Топтың қызметкерлерімен тиісті жұмыстың жүзеге асырылуына орай есептеледі. Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес Топ қызметкерлердің жалақысынан зейнетақы аударымдарын жасайды және оны бірегей жинақтаушы зейнеткерлік қорына аударады. Қызметкер зейнетке шыгарда барлық зейнетақылық төлемдер бірегей жинақтаушы зейнеткерлік қорымен жүзеге асырылады.

3. Есептік саясаттың негізгі қағидалары (жалғасы)

Акцияға пайда

Акцияға пайда, Компанияның акция ұстаушылар үлесіне келетін пайда мен шығынды, есептілік беру жыл ішінде айналымда болған, пайдаға қатысатын акциялардың орташа өлшенген акциялар санына бөлу арқылы айқындалады.

Сегменттік есептілік.

Операциялық сегменттер бойынша есептілік Топтың операциялық шешімдер үшін жауапты басшысына берілетін ішкі есептілікке сейкес жасалады. Топтың операциялық шешімдер үшін жауапты басшысы ресурстарды бөлумен айналысады және операциялық сегменттерді бағалауды жүргізеді. Есептік сегменттер, егер олардың табысы, кірісі немесе активтері барлық операциялық сегменттердің жиынтық табыстарының, жиынтық кірістерінің немесе жиынтық активтерінің кемінде он пайзының құрайтын болса, бөлек ашып көрсетуге жатады.

Қаржылық есептілікті ұсынудағы өзгерістер

Тоқтатылған қызмет

46-ескертуде көрсетілгендей, осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте «МАЭК-Қазатомөнеркөсіп» ЖШС тоқтатылған қызмет ретінде жіктелді. Тоқтатылған қызметтен кірістер мен ақша ағындары ағымдағы кезең үшін де, сол сияқты салыстырмалы кезең үшін де жалғасатын қызметтен бөлек көрсетілген. Салыстырмалы ақпарат тиісінше қайта есептелді.

Қайта есептеуге қатысты қаржылық ақпарат төменде көлтірілген:

Миллион Қазақстан тенге сімен берілген	2017 ж. (қайта қаралғанға дейін)	Түзету	2017 ж. Қайта есептелді
Табыс	336,517	(59,471)	277,046
Өткізуудің өзіндік құны	(263,864)	53,930	(209,934)
Жалпы пайда	72,653	(5,541)	67,112
Өткізу бойынша шығыстар	(4,858)	542	(4,316)
Жалпы және әкімшілік шығыстар	(32,274)	2,080	(30,194)
Активтердің құнсыздануынан шығындар	(27,415)	3	(27,412)
Багамдық айырма бойынша таза шығын	(768)	(37)	(805)
Әзге кірістер	115,111	(204)	114,907
Әзге шығыстар	(6,768)	490	(6,278)
Каржылық кірістер	5,888	(73)	5,815
Каржылық шығыстар	(9,067)	134	(8,933)
Қауымдастырылған кәсіпорындардың нәтижелеріндегі үлес	22,007	-	22,007
Бірлескен кәсіпорындардың нәтижелеріндегі үлес	22,107	-	22,107
Салық салынғанға дейінгі пайда	156,616	(2,606)	154,010
Табыс салығы бойынша шығыстар	(17,462)	175	(17,287)
Жалғасатын қызметтөн жыл ішіндегі пайда	139,154	(2,431)	136,723
Тоқтатылған қызметтөн жыл ішіндегі пайда	-	2,431	2,431
ЖЫЛ ИШІНДЕГІ ПАЙДА	139,154	-	139,154

4. Маңызды есептеу бағалаулары және есептілік саясатын қолданудағы кәсіби ой-пікірлер

Топ, келесі қаржы жылындағы қаржылық есептіліктің көрсетілетін сомасына және активтер мен міндеттемелердің баланстық құнына ықпал ететін есептесу бағалауы мен үйғарымдарды өндіреді. Есептесу бағалауы мен ой-пікірлер үнемі талдауға жатады және басшылықтың өткен тәжірибесіне және басқа факторларға, соның ішінде, қалыптасқан жағдайда негізделген деп саналатын болашақ жағдайларға қатысты құтілетіндерге негізделеді. Есептілік саясатын қолдану процесінде басшылық сондай-ақ кәсіби ой-пікірлерді пайдаланады, бұған есептесу бағалауға байланысты ой-пікірлер кірмейді. Қаржылық есептілікте көрсетілген сомаларға ең елеулі ықпал ететін кәсіби ой-пікірлерге және, келесі қаржылық жыл ішіндегі активтер мен міндеттемелердің еділ бағасын елеулі түзету қажеттілігіне жеткізетін есептесу бағалауға мыналар кіреді:

Бизнесті біріктіру кезінде әділ құнды бағалау (бағалау)

ХҚЕС 3 «Бизнесті біріктіру» стандартына сәйкес Топ бизнесті біріктіру нәтижесінде алынған сәйкестендірілетін және шарттық активтерді, сонымен қатар міндеттемелерді сатып алу күніне әділ құны бойынша бағалайды.

Әділ құн бағалау туралы есеп негізінде анықталады (егер бизнесті біріктіру бойынша есепке алу есептік кезең сонына аяқталмаган болса, бұл жағдайда алдын ала мәндер пайдаланылады).

Әділ құнды бағалауға келешектегі ақша ағындары мен бағалау кезінде пайдаланылған басқа да бастапқы деректер туралы елеулі жорамалдар мен ой-пікірлер кіреді.

Бизнесті біріктірумен байланысты сатып алушың бағасы сатылып алынған активтер мен міндеттемелер арасында сатып алу мезетінде олардың бағалау әділ құны бойынша бөлінеді. Бөлу үдерісі субъективті сипатта ие және сәйкестендірілетін және шарттық активтерге жеке берілетін сомаларға ықпал етеді.

Нәтижесінде сатып алушың бағасы активтер мен міндеттемелерге, сонымен қатар тозу мен амортизацияға және құнсыздануға тестіге ықпал етуімен байланысты келешек таза пайдаға әсер етеді.

Бизнесті сатып алу бойынша мәмілелерді есепке алу кезінде қолданылатын әділ құнды бағалау Топтың 2018 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішіндегі пайдасына елеулі әсер етті. Бизнесті сатып алушан алынған таза пайда 2018 жылы 313,517 миллион теңге құрады (2017: жоқ).

Бизнесті біріктіру бойынша қосынша ақпарат 45-ескертуде көрсетілген.

Уран қорлары (бағалау)

Уран қорлары Топтың активтерінің өтелетін құнын және тозу мен амортизация бойынша аударымдарды анықтау үшін пайдаланылатын ақша қаражатының болжамды қозғалысын бағалаулардың негізгі компоненті болып табылады.

2018 және 2017 жылдары Топ Геологиялық барлау жұмыстары минералдық ресурстар жөнө кен қорлары нәтижелері туралы есеп құруға арналған австралиялық кодекске (2012) (бұдан ері «кодекс JORC») сәйкес қорлар мен ресурстарды бағалау үшін SRK Consulting (UK) Limited (бұдан ері – «SRK») компаниясын тартты.

Қорлар мен ресурстарды бағалау тиісінше 2018 жылғы 31 желтоқсандағы және 2017 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша орындалды. Қорларды бағалау кезінде SRK «Қазатомөнеркесіп» ҰАҚ» АҚ өндіру активтерінің минералдық ресурстар және кен қорларын анағұрлым соңғы бағалауына негізделген негізгі ақпараттың барлығын талдады.

SRK «Қазатомөнеркесіп» ҰАҚ» АҚ бағалаған минералдық ресурстар және кен қорларының көлемдерін өз бетінше қайта санауды орындаған жоқ, Топтың деректері бойынша санау және бағалауларды жіктеу нәтижелерін алу үшін пайдаланылған бастапқы деректер мен әдістемелердің көлемі мен сапасын талдап, осы санаулар бойынша, тау-кен жұмыстарының ағымдағы жоспарында жұмыс атқаруға жоспарланған уран тонналарын қоса, өз пікірлерін айтты. Бұл талдаудың негізінде SRK сосын бұл ақпаратты JORC Кодексінде ұсынылған жетекші қағидаттар мен терминологияға сәйкес ресурстар мен қорлар туралы күеландырылған есептер алу үшін пайдаланды.

SRK ресурстар туралы өсептері экономикалық пайдамен қазылуы ықтимал және қазіргі уақытта өндіру үшін әлеует ретінде қарастырылатын облыстарға сайды.

4. Маңызды есептеу бағалаупары және есептілік саясатын қолданудағы кәсіби ой-пікірлер (жалғасы)

SRK есебінде жерасты шаймалау бойынша бар және жоспарланған жұмыстар шеңберінде (минералдық ресурстар) өндірілу мүмкін уран көлемдері туралы, сонымен қатар тау-кен жұмыстарын дамытудың тиісті жоспарларында өндірге қазіргі уақытта жоспарланған уран көлемдері (кен қорлары) туралы пікір бар. Топ SRK есебіне сәйкес қорлар бойынша деректерді Топтың әрбір кен орындары бойынша өндірістік әдіспен үзақмерзімді активтердің құнсыздануы мән амортизацияны есептеу үшін пайдаланды.

Қаржылық емес активтердің құнсыздануы (бағалау)

Әрбір есептілік беру кезеңінің аяғында Топ активтердің (генерирленген бірліктердің) бағалауын олардың құнсыздану мүмкіндігі белгілерін анықтау үшін жүргізеді. Осындағы белгілер бар болған кезде активтердің өтелетін құны есептеледі және оның баланстық құнымен салыстырылады. Баланстық құнының өтегу құнынан артуы құнсыздану ретінде мойындалады. Топ гудвилге қатысты жылына бір реттен кем емес құнсыздануға тестілеу жүргізеді.

Пайдалану құндылықтарын есептеу басшылықтан Топтың активті (генерирлеуші бірлікті) пайдаланудан түсken ақшасының келешектегі қозғалысын бағалауды құрастыруды талап етеді. Ақшаның келешектегі қозғалысын бағалауға келешектегі тауарлық бағаларға (уранға және өзге өнімдер мен қызметтерге), өндіріс пен сатулар көлеміне, дисконт мелшерлемесіне, есү қарқынына, операциялық шығындардың деңгейіне және басқа факторларға қатысты елеулі ой-пікірлер кіреді. Құнсыздануға тексеру мен есептеулер Топтың бизнес модельдеріне сәйкес келетін болжамдарға негізделеді. Субъективті сипатына байланысты бұл бағалаупардың қызметі мен ақша қозғалысының іс жүзіндегі қорытындысынан айырмашылығы болуы мүмкін, кез келген осындағы айырмашылықтар болашақ кезеңде құнсыздануға және тиісті активтердің баланстық құнының тәмендеуіне әкеліп соктыруы мүмкін.

Гудвил

20-ескертуде 2018 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша гудвилдің құнсыздануына Топтың тестілеуі туралы егжей-тегжейлі ақпарат ашылып көрсетілген.

Уран өнімі өндірісімен байланысты активтер

Уран өнімі өндірісімен байланысты активтерге негізгі құралдар, өндіріске дайындау шығындары, жер қойнауын пайдалану құқығы, барлау және бағалау активтері, қауымдастырылған кәсіпорындарға инвестициялар, бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар және өзге инвестициялар кіреді.

Құнсыздануды бағалау үшін активтер басқа активтерден немесе активтер тобынан (генерирлейтін бірліктерден) келетін ақша қаржаттары ағынан елеулі дәрежеде тәуелсіз жекелеген идентификаттатын ақша ағындары бар ен тәменгі деңгейлерде топтастырылады. Топ әр кен орын (шарттық аумакты) жеке генерирлейтін бірлік ретінде белгіледі. Егер бірнеше кен орын бір қайта өндеу зауытымен (өнімдік ерітінділерді қайта өндеу телімімен) технологиялық байланыста болса, Топ мұндай кен орындарын біртұтас генерирлейтін бірлік ретінде қарастырады.

2018 жылғы 31 желтоқсан :

2018 жылғы 31 желтоқсан бойынша Топ уран өнімдерін өндірумен байланысты активтердің (генерирлейтін бірліктердің) құнсыздануының белгілеріне талдау жүргізді. 2018 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша құнсыздануы белгілері айқындалған жоқ: (а) 2018 жылы алдыңғы жылдардың болжамдарынан асып, уранға баға есті, (б) уран қорлары 2018 жылы тұрақты болып қалды және SRK JORC есебіне сәйкес, бірқатар кен орындары үшін үлгайды.

Топ қолайлы оқиғалардың немесе жағдайдағы алдыңғы кезеңде мойындалған шығындардың жоқ екендігін немесе азайғандығын білдіретін өзгерістердің бар болуын қарастырды.

2017 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша SRK есебіне сәйкес резервтердің тәмендеуі немесе басқа факторлар (тәменнен қараңыздар) 2017 жылы «Қанжуган», «Қарамұрын», «Заречное» және «Семізбай» кен орындарында құнсызданудан шығындарға әкелді. Бұл индикаторлар 2018 жылғы 31 желтоқсан бойынша қалпына келтірілгендей, Топ өтелетін құнды бағалады және осы генерирлеуші бірліктерде құнсызданудан шығындарды қалпына келтірді (Ескертпе 13). «Уванас» және «Оңтүстік Мойынқұм» генерирлеуші бірліктеріне қатысты қалпына келтіру мойындалған жоқ, өйткені бұл кен орындарында өндірістің өзіндік құны сату бағасынан жоғары болып қалып отыр.

4. Маңызды есептеу бағалаулары және есептілік саясатын қолданудағы кәсіби ой-пікірлер (жалғасы)

Теменде активтерді (генерирлейтін бірліктерді) пайдаланудың құндылығын желтоқсан 2018 жылғы 31 желтоқсан бойынша бағалау кезінде басшылық пайдаланған негізгі болжалдар көлтірілген:

- Уранға деген орташа жылдық бағалар 10% төмендететін коэффициентін қолдану есебімен 2018 жылдың төртінші тоқсанында (Mid Price Midpoint) жарияланған «Ux Consulting LLC» тәуелсіз ресми көзінің болжамы негізінде теменде ұсынылған негіздерде күтіледі:

	2019 ж.	2020 ж.	2021 ж.	2022 ж.	2023-2030 ж.
ИзОвфунт үшін орташа баға (АҚШ доллары)	28.92	30.37	31.21	31.76	32.47-47.39

- уран өндіру кезеңі мен көлемі болжалдары жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарттарда айқындалған жылдық өндіріс көлеміне сейкес келеді;
- 2019-2023 жылдарға арналған өндірістік және құрделі шығындар Топтың бекітілген 5 жылдық бюджетіне сәйкес келеді
- операциялық және капиталдық шығындардың үлғауы 2023 жылдан бастап жылына 2 пайыз құрайтын ұзақмерзімдік инфляция деңгейінде болады,
- Дисконтың мөлшерлемесі 11.87 бастап 12.92 жылдық пайызды құрайды
- Валютаның ұзақмерзімдік айырбас курсының болжамы АҚШ 1 доллар үшін 370 теңге деңгейінде.

Теменде құнсыздану индикаторлары белгіленген активтер (генерирлеу бірліктері) үшін негізгі рұқсаттардың негізделген өзгерту кезінде болуы мүмкін (басқа барлық айнымалылардың өзгермеуінде) құнсыздану сомасын көрсететін сезімталдылық талдауы берілген:

- болжамды кезең барысында уранға орташа жылдық бағалардың 10% және 20% төмендеуі құнсызданудан шығындарды мойындауга әкелмейді;
- өндірістің 10% төмендеуі де құнсызданудан шығындарды мойындауга әкелмейді.

2017 жылғы 31 желтоқсан:

2017 жылғы 31 желтоқсанға Топ уран өндірісімен байланысты активтердің (генерирленген бірліктердің) құнсыздануының белгілеріне талдау жүргізді және оның нәтижесінде «Уванас», «Қанжуған», «Оңтүстік Мойынқұм», «Қарамұрын», «Семізбай», «Ирколь», «Шығыс Мыңқұдық» және «Заречное» генерирлеуші бірліктерінің құнсыздану индикаторлары анықталды. Байқалған құнсыздану индикаторларына JORC кодексі бойынша бағалауға көшумен байланысты қорлардың төмендеуі және қорлардың сарқылуы немесе жоғары өндірістік өзіндік құн сияқты өзге де факторлар кіреді.

Басшылық Топтың уран өндірісімен байланысты активтерінің (генерирленген бірліктерінің) құнсыздануына тест жүргізді және «Уванас», «Қанжуған», «Оңтүстік Мойынқұм», «Қарамұрын», «Семізбай» және «Заречное» генерирлеуші бірліктері үшін құнсызданудан шығындарды мойындағы, ейткені бұл генерирлеуші бірліктердің өтелетін құны олардың құнантастық құнантастамен болды (Ескертпе 13).

Теменде Топтың 2017 жылғы 31 желтоқсанға құнсыздану индикаторлары анықталған уран өндірісімен байланысты активтерінің (генерирленген бірліктерінің) пайдалану құндылығын агалай кезінде басшылық пайдаланған негізгі болжалдар көлтірілген:

- уранға деген орташа жылдық бағалар 10% төмендететін коэффициентін қолдану есебімен 2017 жылғы төртінші тоқсанында (Mid Price Midpoint) жарияланған «Ux Consulting LLC» тәуелсіз ресми көзінің болжамы негізінде теменде ұсынылған негіздерде күтіледі:

	2018 ж.	2019 ж.	2020 ж.	2021 ж.	2022 ж.	2023-2030ж.
ИзОвфунт үшін ортаса баға (АҚШ доллары)	23.45	22.6	22.8	24.6	26.7	31.3 - 45.6

4. Маңызды есептеу бағалаулары және есептілік саясатын қолданудағы көсіби ой-пікірлер (жалғасы)

- урал өндіру кезеңі мен көлемі болжамдары жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарттарда айқындалған жылдық өндіріс көлеміне сәйкес келеді; бұл көлем басшылық тарапынан өндірісті төмендегу жоспарына байланысты түзетілген және SRK есебінің JORC кодексіне сәйкес анықталған қорлармен шектеледі;
- 2018-2022 жылдарға арналған өндірістік және құрделі шығындар Топтың бекітілген 5 жылдық бюджетіне сәйкес келеді;
- 2022 жылдан бастап операциялық және капиталдық шығындардың ұлғаюы ұзақмерзімдік инфляция деңгейінде болады, ол жылына 4-тен 6 пайызға дейін;
- Дисконтың мөлшерлемесі 9.57 бастап 12.1 жылдық пайызды құрайды ;
- Валютаның ұзақмерзімдік айырбас курсының болжамы IHS Global Insight көзінің негізінде қолданылады.

Төменде құнсыздану индикаторлары белгіленген активтер (генерирлеу бірліктері) үшін негізгі рұқсаттарды негізделген өзгерту кезінде болуы мүмкін (басқа барлық айнымалылардың өзгермеуінде) құнсыздану сомасын көрсететін сезімталдылық талдауы берілген :

- болжамды кезең барысында уранға орташа жылдық бағалардың төмендеуі:

Төмендеу %	Құнсызданудан шығындар, миллион теңге
10%	38,368
20%	40,549

Кен орындарын жою және қалпына келтіру бойынша міндеттемелерге резерв (бағалау)

Өндірістік активтер

Табиғатты қорғау заңнамасына және жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарттарға сәйкес Топта, өзінің операциялық қызметі нәтижесінде қоршаған ортаға келтірген залалынан айрылу, және жұмыс аяқталғанынан кейін кен орындарын және қалдықтар көмілтін полигондарды жою, жабдықтарды демонтаждау және жерлерді қалпына келтіру бойынша зандық міндеттемелер бар. Резервтер, өткен операциялық қызмет салдарынан болған міндеттемелердің туындауына қарай жою және қалпына келтіру бойынша шығындардың дисконтталған құны негізінде қалыптастырылады.

Кен орындарын жою және қалпына келтіру бойынша міндеттемелердің резерві Топпен Қазақстан Республикасының қолданыстағы табиғатты қорғау заңнамасын және келісімшарттық аумақтарында жер қойнауын пайдалану және өзге де операциялық қызметтің салдарын жоюға байланысты, қайта құнарландыру бойынша жұмыстарды қалпына келтіру және жүргізуінді ағымдағы нормалары мен әдістеріне сәйкес келетін техникалық-экономикалық негізdemені және инженерлік зерттеулермен күштейтілген бағдарламаларды өзінше пайымдау негізінде айқындалады.

2018 жылғы 31 желтоқсан бойынша Жою бойынша ағымдағы міндеттемелерді есептіліктік күнге есептеуі SRK тәуелсіз консультантты Топ берген деректер негізінде орынадады. Заңнамада қарастырылған және SRK есептеулеріне кіргізілген жұмыстардың көлеміне объектілер мен инфрақұрылымдар (айдау, бақылау ұнғымарапарын, ертінділерді тотықтандыру және тарату технологиялық тораптарын, құбырларды, келу жолдарын, полигондардың технологиялық алаңдарын, гимараттарды және басқа объектілерді) демонтаждау және содан кейін жерді қалпына келтіру енді.

Салдарын жою бойынша шығындарды бағалау табиғатты қорғау талаптарындағы және заңнамадағы пайымдаулардағы өзгерістерге бейім. Кен орындарын жою бойынша міндеттемелер олардың туындауы ықтимал кезде және олардың сомаларын негізді ағалау мүмкіндігі мойындалады

4. Маңызды есептеу бағалаулары және есептілік саясатын қолданудағы көсіби ой-пікірлер (жалғасы)

Осындағы бағалауды жүргізу кезіндегі маңызды ой-пікірлерге дисконт мөлшерлемесі және ақшалай қаражаттың жылжу мерзімі жатады. Дисконт мөлшерлемесі номиналдық жұмыс құнына қолданылған, оны басшылық болашақта көн орындарын жою және қалпына келтіру кезінде шегеді деп келтіруде. Тиісінше, басшылықтың ағымдағы бағалар бойынша өндірілген есептеу бағалауы, болжанатын ұзакмерзімдік инфляция құнын (2018 ж.: 5.30 %, 2017 ж.: 5.40%) пайдаланып артқан және болашақта дисконт мөлшерлемесі негізінде дисконтулған. Дисконт мөлшерлемесі ақша қаражаттың уақыттық құнының ағымдағы нарықтық бағалауларын, сонымен қатар жұмысалған шығындардың ең жақсы бағалауларында ескерілмеген міндеттемелер бойынша тәуекелділіктерді көрсетеді. Дисконт мөлшерлемесі мерзімдері жер қойнауын пайдалану шарттарының мерзімдерімен сәйкес келетін мемлекеттік облигациялардың кірістілігі ретінде анықталған тәуекелсіз ставкаға негізделеді. Топ компаниялары 2018 жылғы 31 желтоқсанға қорларды есептеу үшін қолданған дисконт мөлшерлемесі 7.45% (2017 ж.: 9.06%) құрады.

2018 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша көн орындарын қалпына келтіру бойынша міндеттемелерге резервтің ортақ баланстық құны 29,607 миллион теңге құрады (2017 ж.: 19,939 миллион теңге) (Ескертпе 36).

Басшылықтың бағалауы бойынша, негізгі жорамалдардағы болуы мүмкін өзгерістер мойындалған тарату бойынша міндеттемеге резервтегі елеулі өзгерістерге әкелмейді.

БН-350 реакторлық қондыргыны пайдаланудан шығару, сақтау және демонтаждау

2018 жылғы 3 шілдеде Топ «Самұрық-Қазына» АҚ-на «МАЭК-Қазатомөнеркәсіп» ЖШС-дағы 100% үлесін өткізді (Ескертпе 46). Бұл касіпорын энергия ресурстарын өндіру және жабдықтау қызметін жүзеге асырады және БН-350 жұмыс істемейтін реакторына ие. Сатып алу-сату келісімшартына сәйкес, «МАЭК-Қазатомөнеркәсіп» ЖШС иелік ету кезеңіне қатысты, Топ:

- Топтың бейберекеттің мен қасақана жазықты әрекеттері туындақтан жағдайларды қоспағанда, реактормен байланысты қандай да бір міндеттемелер үшін жауп бермейді; сонымен қатар
- Өндірістік қызметпен байланысты келешек кезеңдерде айқындалуы мүмкін қаржылық және экологиялық міндеттемелер үшін жауп береді.

Басшылық 2018 жылғы 31 желтоқсан бойынша Топтың бұл келісім бойынша міндеттемелері жоқ деп есептейді және, тиісінше, осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте міндеттемелер мойындалмайды.

Үлбі металлургия зауытын пайдаланудан шығару және демонтаждау

Топ басшылығы «Үлбі металлургиялық зауыты» АҚ өндірістік кешенін тұтасымен пайдаланудан шығару және демонтаждау бойынша міндеттемелердің бар болуына және мойындалтуы қажеттігіне қатысты талдау жүргізді және Топтың осы өндірістік кешенді жұмыс істеу мерзімінің аяғында пайдаланудан шығару бойына заңгерлік міндеттемесі жоқ деген қорытындыға келді.

Басшылық сонымен қатар Топтың саясаты мен басшылықтың сендірулері өндірістік кешенді пайдаланудан шығару бойынша конструктивті (ойдағы) міндеттемені қаншалықты құра алғандығын бағалады және пайдаланудан шығару бойынша қосымша міндеттемені мойындау қажеттігі жоқ деп қорытындылады, өйткені:

- Объектінің радиациялық ластануы шектеулі, ал қалпына келтірумен байланысты шығындар елеусіз.
- Өндірістік қызметті тоқтатқан жағдайда Топ ғимараттарды және өзге инфрақұрылымды жоюға міндетті емес. Бұдан басқа, өндірістік қуаттылықтарды баламалы пайдалану үшін қайта бейімдеу мүмкіндігі бар.
- Конструкциялар мен инженерлік жабдықтарды физикалық бүлінуден және қалыпты жағдайды қолдау үшін уақытылы тексеру, қарau, жондеу жұмыстары объектінің жұмыс істеу мерзімін белгісіз уақытқа соза алады. Бұл факторлар, сонымен қатар Топтың уран қорларын өндіру үшін қолжетімді болатын ұзак мерзім Үлбі металлургиялық зауытының өндірісін жабудың дәл күнін бағалаудың мақсатқа сәйкесіздігін білдіреді.

Табигатты қорғау заннамасындағы келешектегі өзгерістер немесе оларды интерпретациялау жағдайында, сонымен қатар Топтың саясатында мұндай міндеттемелер қаржылық есептілікте міндеттемелерді мойындау қажеттігіне әкелуі мүмкін.

Салық заннамасы және трансферттік бағаның құралу заннамасы

Қазақстан салық заннамасы және трансферттік бағаның құралу заннамасы әртүрлі түсіндіру мүмкіндігін жасайды (Ескертпе 39).

4. Маңызды есептеу бағалаулары және есептілік саясатын қолданудағы кәсіби ой-пікірлер (жалғасы)

Своп мемілелері (ой-пікір)

Топ уран өнімдерінің бір бөлігін своп (своп) негізінде сатады. Топ сол шарттарды қарастырады және бір мезгілде бір контрагентпен екі келісім-шартты, біреуі жеткізу үшін, екіншісі уранды бірдей көлемде екі түрлі жеткізу пункттерінде сатып алу үшін қарастырады. Нәтижесінде, ол (топтың кәсіпорындары өндіретін немесе сатып алынған) уранды және сатып алынған уранды ауыстырады. Эдette, своп операциялар кезінде Топ бір жеткізу пунктіне физикалық жеткізуді жүзеге асырады және үшінші тарап конвертеріндегі уранды бірдей мөлшерде сатып алушыларға сату үшін сатып алады. Сонымен бірге, Топ соңғы тұтынушыларға тауарларды жеткізу үшін тасымалдау шығындарын үнемдейді.

Своп мемілелер бойынша келісімшарттардың бір бірімен байланысты еместігіне қарамастан, басшылық бұл мемілелер байланысты және нарықтағы сұраныс пен ұсынысты түсінуден шыға отырып, оқшаша түрде жүзеге асырылmas еді деген қорытындыға келді. Басшылықтың пікірінше, біртекті тауардың (уранның) бірдей көлемін жеткізу, негізінде, тауарды алмастыру болып табылады, ол осы транзакцияның экономикалық мәнін көрсете отырып, қаржылық есептілікте қысқартылған негізде көрсетілуі тиіс. Своп операциялардың шарттарын түсіну және көрсету тәсілдемелері ой-пікірді талап етеді.

2017 жылы Топ своп операциялардан 57,177 миллион теңге сомасына табысты 52,532 миллион теңге өткізудің өзіндік құнын мойындаған жоқ және қорлардың балансын 4,645 миллион теңгеге түзетті.

2018 жылы Топ своп операциялардан 65,052 миллион теңге сомасына табысты 68,112 миллион теңге өткізудің өзіндік құнына мойындаған жоқ және қорлардың балансын 1,585 миллион теңгеге түзетті.

5. Жаңа және қайта қаралған стандарттар мен түсіндірулерді қолдану

ХКЕС (IFRS) 9 «Қаржылық құралдар»

Топ 2018 ж. 1 қантардан бастап ХКЕС (IFRS) 9 «Қаржылық құралдар» стандартына көшті. Топ салыстырма көрсеткіштер есептеле мейтін тәсілдемені таңдады және қаржылық активтер мен міндеттемелердің баланстық құнының түзетулерін бірінші қолдану күніне ағымдағы кезең басындағы бөлінбекен пайда құрамында мойындаады. Сол себепті ХКЕС (IFRS) 7 «Қаржылық құралдар: ақпаратты ашу» стандартының қайта қаралған талаптары тек ағымдағы кезеңге пайдаланылды. Салыстырмалы кезеңде ашылған ақпарат алдыңғы кезеңде ақпаратты ашумен салыстырымды. .

Есептік саясаттың ағымдағы жылы қолданылатын жаңа ережелері 3-ескертуде баяндалған. 2018 ж. 1 қантарға дейін қабылданған, салыстырмалы ақпаратқа қолданылғанды есептік саясат қағидаттары 48-ескертуде ашып көрсетілген.

**«ҚАЗАТОМӨНЕРКӨСІП» Ұлттық Атом Компаниясы» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер – 2018 жылғы 31 желтоқсан**

5. Жаңа және қайта қаралған стандарттар мен түсіндірулерді қолдану (жалғасы)

Темендегі кестеде қаржылық активтердің әрбір түрін бағалаудың алдынғы ХКЕС (IAS) 39 критерийлері бойынша балансстық құнын оларды бағалаудың ХКЕС (IFRS) 9 көшү кезінде қабылданған жаңа санаттарымен 2018 ж. 1 қаңтар бойынша салыстырып тексеру келтірілген.

Миллион Қазақстан тенге cімен берілген	Бағалау санаты		31 желтоқсан бойынша ХКЕС (IAS) 39 сәйкес балансстық құны	ХКЕС (IFRS) 9 көшуден әсер		2018 ж. 1 қаңтар бойынша ХКЕС (IFRS) 9 сәйкес балансстық құны
	ХКЕС (IAS) 39	ХКЕС (IFRS) 9		Қайта бағалау	Күтілетін кредиттік шығындар	
Ақша қаржаты және олардың эквиваленттері	Карыздар және дебиторлық берешек	Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын	239,936	(201)	-	239,735
Корпоративтік облигациялар	Сату үшін қолда барлары	Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын	598	-	-	598
Борыштық бағалы қағаздарға инвестициялар жынысы			598	-	-	598
Бастапқы өтеу мерзімі үш айдан асатын мерзімдік депозиттер	Карыздар және дебиторлық берешек	Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын	8,472	(109)	-	8,363
Мерзімдік депозиттер жынысы			8,472	(109)	-	8,363
Корпоративтік акциялар	Сату үшін қолда барлары	Бағаланатын өзге жылнтық кіріс	1,128	-	2,701	3,829
Үлестік бағалы қағаздарға инвестициялар жынысы			1,128	-	2,701	3,829
Саудалық және өзге дебиторлық берешек	Карыздар және дебиторлық берешек	Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын	58,085	(394)	-	57,691
Байланысты тараптарға берілген қарыздар	Карыздар және дебиторлық берешек	Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын	20,302	(57)	-	20,245
Пайдалану құрығы шектеуін ақша қаржаты	Карыздар және дебиторлық берешек	Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын	4,619	(98)	-	4,521
Өзге активтер	Карыздар және дебиторлық берешек	Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын	18,396	(132)	-	18,264
Өзге қаржылық активтер жынысы			101,402	(681)	-	100,721
Өзге активтер			(919)			
			(1,910)	2,701		

5. Жаңа және қайта қаралған стандарттар мен түсіндірулерді қолдану (жалғасы)

(а) Ақша қаражаты және ақша қаражатының баламалары

Ақша қаражатының және ақша қаражатының баламаларының 33-ескертуде ашылып көрсетілген барлық кластары XKEC (IAS) 39 стандартына сәйкес «қарыздар және дебиторлық берешек» бағалау санатынан XKEC (IFRS) 9 стандартына сәйкес амортизацияланған құн бойынша бағалау санатына көшу құні қайта жіктелді. Ақша қаражаты және ақша қаражатының баламалары бойынша күтілетін балансы үшіндер болды.

(б) Бағалы қағаздарга инвестициялар

Топ саудалық емес үлестік бағалы қағаздар портфеліндегі кейір инвестицияларды өзге жиынтық кіріс арқылы өділ құны бойынша бағаланатындар санатына сөзсіз жатқызу нұсқасын таңдал алды, бұган XKEC (IFRS) 9 стандартымен рұқсат етіледі.

XKEC (IFRS) 9 стандартында бағасы белгіленбейтін үлесті бағалы қағаздарға бастапқы құны бойынша инвестицияларды бағалауға мүмкіндік беретін ерекшелік жоқ. XKEC (IFRS) 9 стандартына көшкен кезде Топ өділ құны бойынша осындай инвестициялардың барлығын қайта бағалауды орындауды және оларды пайда немесе шығын арқылы өділ құны бойынша бағаланатындар немесе өзге жиынтық кіріс арқылы өділ құны бойынша бағаланатындар санатына жатқызыды.

2017 жылғы 31 желтоқсан бойынша құнсыздандынуға резервті және 2018 ж. 1 қантар бойынша кредиттік шығындарға бағалау резервін салыстырып тексеру

Тәмемдегі кестеде алдыңғы кезең аяғы бойынша XKEC (IAS) 39 стандартына сәйкес бағаланған көтерген шығындар моделін пайдаланумен бағаланған құнсыздандынуға резервті және XKEC (IFRS) 9 стандартына сәйкес бағаланған күтілетін шығындар моделін пайдаланумен бағаланған жаңа бағалау резервін 2018 ж. 1 қантар бойынша салыстырып тексеру келтірілген.

	Ықпал			XKEC (IFRS) 9 сәйкес
	Пайда немесе шығын	Өзге жиынтық кіріс	Көтерген шығындар моделінің орнына күтілетін	
2017 жылғы 31 желтоқсан бойынша XKEC (IAS) 39 немесе XKEC (IAS) 37 сәйкес резерв	арқылы өділ құн бойынша бағалана-тындарға қайта жіктеу	арқылы өділ құн бойынша бағалана-тындарға қайта жіктеу	шығындар моделі бойынша бағалау	2018 ж. 1 қантар бойынша кредиттік шығындарға бағалау резерві
Миллион Қазақстан теңгесімен берілген				

Қарыздардың және дебиторлық берешектің санаты

- Банктердегі қаражат	-	-	-	(109)	(109)
- Ақша қаражаты және олардың эквиваленттері	-	-	-	(201)	(201)
- Дебиторлық берешек	(1,731)	-	-	(394)	(2,125)
- Байланысты тараптарға берілген қарыздар	(11,545)	-	-	(57)	(11,602)
- Өзге қысқамерзімді активтер	(4,367)	-	-	(132)	(4,499)
- Өзге ұзақмерзімді активтер	(6,018)	-	-	(98)	(6,116)
- Шығарылған қаржылық сақтандыру кепілдер	-	-	-	(541)	(541)
- Өзге	-	-	-	(378)	(378)

2017 жылғы 31 желтоқсан бойынша Топтың барлық қаржылық міндеттемелері амортизацияланған құн бойынша көрсетілген. Қаржылық міндеттемелерді жіктеуге және бағалауға ықпал ететін өзгерістер жоқ.

XKEC (IFRS) 15 «Сатып алушылармен келісімшарттар бойынша табыс»

Топ көшудің женілдетілген әдісі үшін қарастырылған практикалық алып тастауды қолданады. Топ XKEC (IFRS) 15 стандартын ретроспективті түрде тек бастапқы қолдану қуніне (2018 ж. 1 қантар) орындалмай қалатын келісімшарттарға ғана қолданады.

XKEC (IFRS) 15 стандартын қолдану шоғырландырылған қаржылық есептіліктегі түзетулерге әкелген жоқ.

5. Жаңа және қайта қаралған стандарттар мен түсіндірулерді қолдану (жалғасы)

Теменде келтірілген қайта қаралған стандарттар Топ үшін 2018 жылғы 1 қаңтардан бастап міндettі болды, алайда Топқа елеулі әсер еткен жоқ:

- ХҚЕС (IFRS) 2 «Акцияларға негізделген төлем» стандартына түзетулер (2016 жылғы 20 маусымда шығарылған және 2018 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді).
- ХҚЕС (IFRS) 4 «ХҚЕС (IFRS) 9 «Қаржылық құралдары» және ХҚЕС (IFRS) 4 «Сақтандыру келісімшарттары» қолдану» стандартына түзетулер (2016 жылғы 12 қыркүйекте шығарылған және, тәсілдемеге байланысты, 2018 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін, уақытша босату нұсқасын таңдайтын үйімдар үшін, немесе үйім ХҚЕС (IFRS) 9 стандартын бірінші қолдану кезінде – наложenia тәсілдемесін қолданатын үйімдар үшін).
- Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарын жыл сайынғы жақсартулар, 2014-2016 ж. – ХҚЕС (IFRS) 1 және ХҚЕС (IAS) 28 стандартына түзетулер (2016 жылғы 8 желтоқсанда шығарылған және 2018 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді).
- ХҚЕСТК (IFRIC) 22 «Шетелдік валютадағы операциялар және алдын ала төлем» стандартына түсіндіру (2016 жылғы 8 желтоқсанда шығарылған және 2018 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді).
- ХҚЕС (IAS) 40 «Инвестициялық жылжымайтын мүлік» стандартына түзетулер (2016 жылғы 8 желтоқсанда шығарылған және 2018 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді).

6. Жаңа есептілікке алу ережелері

2019 жылғы 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін міндettі болып табылатын және Топ өлі мерзімінен бұрын қабылдамаған бірқатар стандарттар мен интерпретациялар жарияланды.

ХҚЕС (IFRS) 16 «Жалдау» (2016 ж. қаңтарда шығарылған және 2019 ж. 1 қаңтардан немесе осы күннен кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді). Жаңа стандарт есептілікте жалдау операциясына қатысты ақпаратты мойындау, бағалау, ұсыну және ашып көрсету қағидаттарын анықтайды. Жалдау келісімшарттарының барлығы жалға алушының жалдау келісімшартының әрекет ету мезетінен бастап активті пайдалану құқығын алуына, сонымен қатар, егер жалдау тәлемдері уақыт кезеңі ішінде жүзеге асырылатын болса, қаржыландыру алуға әкеледі. Осыған сәйкес, ХҚЕС (IFRS) 16 жалдауды ХҚЕС (IAS) 17 стандартында қарастырылғандай операциялық немесе қаржылық ретінде жіктеуді жояды және оның орнына жалға алушылар үшін жалдау операцияларын есепке алуудың бірыңғай моделін енгізеді. Жалға алушылар: (а) әрекет ету мерзімі 12 айдан астасын жалдау келісімшарттарының барлығына қатысты, жалдау объектісінің құны елеусіз болып табылатын жағдайларды қоспаганда, активтер мен міндettемелерді; және (б) пайда немесе шығын және өзге жынытық кіріс туралы есепте жалдау міндettемелері бойынша пайыздардан бөлек жалдау объектілерінің амортизациясын мойындауы тиіс болады. Жалдаудаң Жалға берушіде есепке алынуына қатысты ХҚЕС (IFRS) 16, шын мәнінде, ХҚЕС (IAS) 17 қарастырылған есепке алу талаптарын сақтайды. Сонымен, жалға беруші жалдау келісімшарттарын операциялық немесе қаржылық жалдау ретінде жіктеуді және, тиісінше, оларды есептілікте іртүрлі көрсетуді жалғастырады.

Топ активті есептеуге бағалауды бұрын ХҚЕС 16 «Жалдау» стандартының С8 параграфының (b) тармағының (ii) тармақшасына сәйкес операциялық жалдау ретінде жіктелетін жалдау бойынша пайдалану құқығы нышанында қолданатын болады. Жаңа стандартқа көшу Топтың бұрын жалға алынатын активтерді операциялық жалдау ретінде жіктеген еншілес көсіпорындарына әсер етеді, өйткені Топ активтерді есепке алғанда қаржылық жалдау қағидаларын қолданды.

2018 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың мерзімінен бұрын тоқтату құқығы жоқ жалдау келісімшарттары бойынша 261 миллион теңге мөлшеріндегі міндettемелері бар болды. Бұл міндettемелердің шамамен 44 миллион теңгесі қысқамерзімдік жалдауга жатады, ол пайда немесе шығын құрамында шығыстар ретінде көрсетілетін болады.

6. Жаңа есептілікке алу ережелері (жалғасы)

Тәменде операциялық жалдау бойынша келісімшарттық міндеттемелерді жалдау келісімшарты бойынша міндеттемемен салыстырып тексеру көрсетілген.

	2018 жылғы 31 желтоқсан/ 2019 ж. 1 қантар
<i>Миллион Қазақстан тенге</i>	
- Мерзімінен бұрын токтату құқығы жоқ операциялық жалдау келісімшарттары бойынша келешек барынша аз жалдау төлемдерінің жиыны	218
- Іске асырылуына қатысты негізделген сенімділік бар жалдау келісімшартын үзарту опционы таралатын кезең ішінде тиесілі келешек жалдау төлемдері	-
- Индекске немесе мәлшерлемеге негізделген келешек өзгермелі жалдау төлемдері	-
- Келтірілген құнды дисконттау өсері	(76)
Лизингтік міндеттемелердің жиыны	142

Жалдау бойынша қалған міндеттемелерге қатысты Топ активтерді пайдалану құқығы нышанында 142 миллион теңге мәлшерінде 2019 жылғы 1 қантардағы жағдай бойынша, жалдау бойынша міндеттемелерді 142 миллион теңге сомасында мойындауды топшылайды.

- ХҚЕС (IFRS) 10 және ХҚЕС (IAS) 28 стандарттарына түзетулер – «Инвестор мен оның қауымдастырылған үйімі немесе бірлескен кәсіпорны арасындағы мәмілелерде активтерді сату немесе жарнага салу» (2014 жылғы 11 қыркүекте шығарылған және ХҚЕС жөніндегі кеңеспен анықталатын құннен немесе осы құннен кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді).
- ХҚЕСТК (IFRIC) 23 «Пайдаға салықты көрсеткен кездегі белгісіздік» (2017 ж. 7 маусымда шығарылған және 2019 ж. 1 қантардан немесе осы құннен кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді).
- Теріс компенсация жорамалданатын мерзімінен бұрын етем сипаттамалары – ХҚЕС (IFRS) 9 стандартына түзетулер (2017 жылғы 12 қазанда шығарылған және 2019 жылғы 1 қантардан немесе осы құннен кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді).
- Қауымдастырылған үйімдарда және бірлескен кәсіпорындардағы ұзакмерзімді қатысу үлестері – ХҚЕС (IAS) 28 стандартына түзетулер (2017 жылғы 12 қазанда шығарылған және 2019 жылғы 1 қантардан немесе осы құннен кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді).
- ХҚЕС жыл сайынғы жақсартулар, 2015-2017 жж. –ХҚЕС (IFRS) 3, ХҚЕС (IFRS) 11, ХҚЕС (IAS) 12 және ХҚЕС (IAS) 23 стандарттарына түзетулер (2017 жылғы 12 желтоқсанда шығарылған және 2019 жылғы 1 қантардан немесе осы құннен кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді).
- ХҚЕС (IAS) 19 «Зейнеткерлік жоспарды өзгерту, қысқарту және реттеу» стандартына түзетулер (2018 ж. 7 ақпанды шығарылған және 2019 ж. 1 қантардан немесе осы құннен кейін басталатын жылдық кезеңдер үшін күшіне енеді).
- Қаржылық есептіліктің тұжырымдамалық негіздеріне түзетулер (2018 жылғы 29 наурызда шығарылған және 2020 жылғы 1 қантардан немесе осы құннен кейін басталатын жылдық есептік кезеңнің басында сатылып алынғандарға қатысты қолданылады).
- Маңыздылық анықтау –ХҚЕС (IAS) 1 және ХҚЕС (IAS) 8 стандарттарына түзетулер (2018 ж. 31 қазанда шығарылған және 2020 ж. 1 қантардан немесе осы құннен кейін басталатын жылдық кезеңдерге қатысты күшіне енеді).

Егер жоғарыда өзгеше көрсетілмесе, осы жаңа стандарттар мен түсіндірuler Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігіне елеулі ықпал етпейді деп күтіледі.

7. Сегменттік ақпарат

Операциялық сегменттер шаруашылық қызметтің жүзеге асыратын компоненттер болып табылады, бұл ретте олар табысты генерирлей алды немесе шығыстармен байланысты болуы мүмкін, сегменттердің операциялық нәтижелері жүйелі түрде операциялық шешімдер үшін жауп беретін басшылықпен талданады, және операциялық сегменттер үшін бөлек қаржылық ақпарат бар. Операциялық шешімдер үшін жауп беретін басшы ұйымның ресурстарын белетін және қызметтің нәтижелерін бағалайтын бір адам немесе тұлғалар тобы болуы мүмкін. Операциялық шешімдер үшін жауп беретін басшының функцияларын Топтың Басқармасы Тәраганың басшылығымен атқарады.

(а) Іске асырылуынан әрбір сегмент табыс алатын өнімдер мен қызметтердің сипатталуы

Топ геологиялық барлау, уран өндіру және ядролық отын өндірісінен бастап, өткізуге және көмекші қызметтер көрсетуге дейінгі өндірістік тізбекке (тасымалдау мен логистиканы, сатып алушы, зерттеуді және өзгелерін қоса) кірістірілген тік интеграцияланған бизнес болып табылады:

- Уран – уран өндіру және өндеу, Топтың бірлескен және қауымдастырылған касіпорындарынан уран сатып алу, өндірілген және сатып алған уранды сыртқа сату және маркетинг. Уран сегментіне уран өндірісімен және сатумен айналысадын бірлескен және қауымдастырылған касіпорындардың таза нәтижелеріндегі Топтың үлесі, сонымен қатар Топтың бас кеңесі («Қазатомөнеркасіп» ҰАҚ» АҚ) кіреді.
- Энергетика – Маңыстау облысында электр энергиясын, жылу энергиясын, өнеркәсіптік, ауыз су және ыстық су өндіру. Энергетикалық сегмент тек сыртқы таралтарға сатуды жүзеге асыруды. Энергетикалық сегментке включал результаты и деятельность «МАЭК-Қазатомөнеркәсіп» ЖШС қызметі мен нәтижелері кіреді (Ескертпе 46).
- ҮМЗ («Улбі металлургиялық зауыты» АҚ) – құрамында бериллий, тантал және ниобий бар өнімдерді, плавик қышқылы мен жанама өнімдерін өндіру және өткізу, Топ касіпорындары үшін өнделме шикізатты өндеу (топлинг шарттарымен) және сыртқы нарық үшін уран ұнтақтары мен отын таблеткаларын өндіру.

Топтың уран сегментіне қызметтер ұсынатын кейбір еншілес касіпорындарынің кірістері мен шығыстары (бұрғылау, тасымалдау, қузды қызметтері, геологиялық барлау және т.б.) осы операциялық сегменттің нәтижелеріне белінбеген. Топтың бұл касіпорындары есептік операциялық сегменттерге енгізілмеген, ейткені олардың қаржылық нәтижелері сандық шектік мәнге сәйкес келмейді. Осы және басқа елеуіз операциялардың нәтижелері «Өзгелері» тақырыбына енгізілді.

(б) Басшылық есептік сегменттерді анықтау үшін пайдаланатын факторлар

Топтың сегменттері әртүрлі клиенттерге бағдарланған стратегиялық бизнес-бірлік болып табылады. Өндірістік процестердегі, өндірілетін тауар түрлеріндегі, инвестициялық және маркетингтік стратегиялардағы айырмашылықтар себепті олардың әрқайсысы бөлек басқарлады.

Операциялық шешімдер үшін жауптты басшылық қарайтын сегменттер бойынша қаржылық ақпаратқа:

- бизнес-бірліктер (сегменттер) бойынша кірістер мен шығыстар туралы ақпарат тоқсандық негізде ХҚЕС негізінде;
- активтер мен міндеттемелер, онымен қатар күрделі қаржы жұмсалымдары туралы ақпарат сегменттер бойынша тоқсандық негізде;
- ай сайынғы және тоқсандық негізде талданатын операциялық деректер (өндіріс көлемі және қорлар деңгейі сияқты) және өткізу туралы деректер (өнім типі бойынша сатулардың көлемі, орташа бағалар сияқты).

(в) Операциялық сегменттердің пайдасын немесе шығынын, активтерін және міндеттемелерін бағалау

Операциялық шешімдер үшін жауптты басшылық әрбір сегменттің қызмет нәтижелерін жалпы маржа мен таза пайда негізінде бағалайды.

Сегменттік қаржылық ақпарат ХҚЕС сәйкес дайындалған және шоғырландырылған қаржылық есептіліктің деректеріне сай.

Басқа сегменттерден алынған табысқа шикізат пен материалдарды, тауарлар мен қызметтерді бір сегменттен екіншісіне табыстау кіреді, сомасы үксас тауарларға нарықтық бағалар негізінде анықталған.

«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» Ұлттық Атом Компаниясы» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер – 2018 жылғы 31 желтоқсан

7. Сегменттік ақпарат (жалғасы)

(г) Пайда немесе шығын, активтер мен міндеттемелер есептік сегментті туралы ақпарат

2018 және 2017 жж. 31 желтоқсан да аяқталған жылдар ішіндегі есептік сегменттер бойынша сегменттік ақпарат төменде берілген:

Милион Қазақстан теңгесімен берілген	Уран		Энергетика		УМЗ		Өзгелері		Элиминация		Жиыны	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Сыртқы табыс	366,040	205,187	-	-	39,181	32,793	31,411	39,066	-	-	436,632	277,046
Басқа сегменттерден табыс	739	416	-	-	3,796	4,691	47,768	41,232	(52,303)	(46,339)	-	-
Өткізуудің вәйндік құны	(258,202)	(151,318)	-	-	(28,554)	(28,946)	(77,012)	(75,293)	49,951	45,623	(313,817)	(209,934)
Жалпы пайда	108,577	54,285	-	-	14,423	8,538	2,167	5,005	(2,352)	(716)	122,815	67,112
Қалпына келтіруді шетергендеңі құнсызданудан шығындар,	8,343	(21,888)	-	-	(5,409)	(814)	2,576	(6,349)	-	1,639	5,510	(27,412)
Бизнесі сатып алудан алынған таза пайда	313,517	-	-	-	-	-	-	-	-	-	313,517	-
Пут опциондарын сатудан түсken кірістер	-	107,714	-	-	-	-	-	-	-	-	-	107,714
Қауымдастырылған және бірлескен кәсіпорындардағы үлес	25,695	40,395	-	-	(204)	(150)	(7,448)	3,869	-	-	18,043	44,114
Бағамалдық айырма бойынша таза пайда/(шығын)	6,818	2,701	-	-	2,115	34	(1,683)	(3,534)	-	(6)	7,250	(805)
Қаржылық кірістер	3,529	9,799	-	-	234	304	1,416	225	(1,230)	(4,513)	3,949	5,815
Қаржылық шығыстар	(8,806)	(8,856)	-	-	(396)	(364)	(4,058)	(2,862)	588	3,149	(12,672)	(8,933)
Табыс салығы бойынша шығыстар)/үнем	(26,274)	(16,726)	-	-	(2,069)	(1,363)	(454)	292	-	510	(28,797)	(17,287)
Жалғасатын қызметтөн жыл ішіндегі пайда/(шығын)	396,519	146,700	-	-	3,141	1,424	(17,745)	(9,842)	(2,753)	(1,559)	379,162	136,723
Тоқтатылған қызметтөн жыл ішіндегі пайда	-	-	1,104	2,431	-	-	-	-	-	-	1,104	2,431
Жыл ішіндегі пайда/(шығын)	396,519	146,700	1,104	2,431	3,141	1,424	(17,745)	(9,842)	(2,753)	(1,559)	380,266	139,154
Тозу және амортизация	(34,968)	(11,783)	-	-	(1,475)	(1,368)	(4,613)	(4,711)	251	3,416	(40,805)	(14,446)

«ҚАЗАТОМӨНЕРКЕСІП» Ұлттық Атом Компаниясы» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер – 2018 жылғы 31 желтоқсан

7. Сегменттік ақпарат (жалғасы)

2018 және 2017 жок. 31 желтоқсан да аяқталған жылдар ішіндегі есептік сегменттер бойынша сегменттік ақпарат төменде берілген (жалғасы):

Миллион Қазақстан теңгесімен берілген	Уран		Энергетика		УМЗ		Өзгелері		Элиминация		Жиыны	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Қауымдастырылған және бірлескен кесіпорындарға инвестициялар	102,562	144,978	-	2,818	6,885	5,287	19,861	23,481	-	-	129,308	176,564
Есептік сегменттер активтерінің жиыны	1,283,841	742,378	-	38,585	75,519	72,738	92,558	105,262	(76,380)	(23,705)	1,375,538	935,258
Шығатын топтардың сатуға арналған ретінде жіктелген активтері	-	-	-	-	-	-	5,578	2,774	-	-	5,578	2,774
АКТИВТЕР ЖИЫНЫ	1,283,841	742,378	-	38,585	75,519	72,738	98,136	108,036	(76,380)	(23,705)	1,381,116	938,032
Есептік сегменттер міндеттемелерінің жиыны	452,966	232,913	-	18,008	12,024	9,033	23,659	82,844	(76,494)	(47,285)	412,155	295,513
Шығатын топтардың сатуға арналған ретінде жіктелген міндеттемелері	-	-	-	-	-	-	5,951	1,343	-	-	5,951	1,343
МІНДЕТТЕМЕЛЕР ЖИЫНЫ	452,966	232,913	-	18,008	12,024	9,033	29,610	84,187	(76,494)	(47,285)	418,106	296,856
Негізгі құралдар жұмсалымдары	52,202	24,262	-	3,770	3,173	2,507	4,024	7,688	-	-	59,399	38,227

Негізгі құралдар жұмсалымдары қаржылық құралдардан, кейінге қалдырылған салықтық активтерден, еңбек қызметі аяқталғаннан кейінгі сыйақы жоспарының активтерінен және сақтандыру келісімшарттары бойынша туындағының құқықтардан өзгешеленетін айналымдық емес активтерден түсім болып табылады.

7. Сегменттік ақпарат (жалғасы)

(д) Өнімдер мен қызметтер бойынша кірістерді талдау

Топтың кірістері 9-ескертуде өнімдер мен қызметтер бойынша талданған. Қаржылық кірістер мен шығыстар туралы ақпарат 17-ескертуде берілген.

(е) Географиялық ақпарат

Топтың барлық негізгі активтері Қазақстан Республикасында орналасқан. Топтың сатуларының тапсырыс берушінің тұрақты тұратын елі негізінде бөлінуі мынадай болды:

<i>Миллион Қазақстан теңгесімен берілген</i>	2018 ж.	2017 ж.
Қытай	127,629	131,635
Үндістан	79,612	16,482
Ұлыбритания (Джерси аралы мен Кайман аралдарын қоса)	72,569	4,785
Қазақстан	34,018	41,688
АҚШ	34,282	19,153
Канада	27,935	-
Франция	22,131	22,201
Нидерланды	4,112	-
Жапония	7,061	15,064
Украина	5,051	35
Ресей	4,871	3,217
Германия	2,305	4,053
Оңтүстік Корея	700	9,636
Әзге елдер	14,356	9,097
Шоғырландырылған табыс жиыны	436,632	277,046

Aса ірі клиенттер

Топтың жалпы ақылаудағы клиенттер тобы бар, олардың үлесіне Топтың шоғырландырылған табысының 10%-дан артығы келеді. 111,012 миллион теңге (2017ж.:123,754 миллион теңге) сомасындағы бұл табыс «Уран» сегменті бойынша көрсетіледі.

**«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» Ұлттық Атом Компаниясы» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер – 2018 жылғы 31 желтоқсан**

8. Байланысты тараптармен есеп айырысу және операциялар

Егер тараптар жалпы бақылауда болса немесе тараптың біреуі басқа тарапты бақылауға мүмкіндігі болса, немесе қаржылық-шаруашылық қызметтің мәселелері бойынша онымен қабылданатын шешімдерге елеулі ықпалын көрсете алса немесе оған бірлескен бақылауды жүзеге асыра алса, Тараптар негізінде байланысты дег саналады,. Әрбір болуы мүмкін байланысты тараптармен өзара қатынастарын басшылықпен қараста көзінде осындай өзара қатынастардың тек заңды формасы ғана емес, оның экономикалық мазмұны, назарға алынады. Байланысты тараптарда «Самұрық-Қазына» АҚ бақылауындағы мекемелер бар. Өзге мемлекеттік кәсіпорындармен операциялар, егер де олар көдімгі қызмет жүрісінде барлық қоғамдық және жеке компанияларға ретімен қолданылатын шарттарға сәйкес (i), олар жеке-дара мәнді болмаса (ii), егер де Топтың қызмет көрсетуі стандарттық барлық пайдаланушыларға жетімді шарттарда көрсетілетін болса, немесе (iii) осындай қызмет көрсетуді, телекоммуникациялық қызметтерді, электр энергияны өткізу бойынша қызметтерді жеткізушіні таңдау жоқ болған жағдайда, ашылмайды. 2018 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша байланысқан тараптармен операциялар бойынша қалдықтар төменде көрсетілген :

Миллион Қазақстан теңгесімен берілген	Дебиторлық берешек және өзге активтер (еск. 28, 29)	Алуга арналған дивидендтер (еск. 29)	Берілген қарыздар (еск. міндеттемелер 32)	Кредиторлық берешек және өзге
Қауымдастырылған кәсіпорындар	2,580	8,659	23,618	12,560
Бірлескен кәсіпорындар	4,719	-	-	2,041
Жалпы бақылаудағы кәсіпорындар	199	-	-	563
Акционер	-	-	-	479
Акционердің қауымдастырылған кәсіпорындары	18	-	-	4,046
Жиыны	7,516	8,659	23,618	19,689

Төменде байланысқан тараптармен 2018 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішіндегі операциялар көрсетілген:

Миллион Қазақстан теңгесімен берілген	Тауарларды		Тауарларды			Қаржылық кірістер	Қаржылық шығыстар
	Тауарлардың жене қызметтер-ді сату (Еск. 25, 26)	Алынған дивидендтер (Еск. 25, 26)	және қызметтер-ді сатып алу (Еск. 34)	және қызметтер-ді сатып алу (Еск. 34)	Акционерге дивидендте		
Қауымдастырылған кәсіпорындар	13,678	7,885	58,130	-	4,081	613	-
Бірлескен кәсіпорындар	7,896	-	11,765	-	16	-	-
Жалпы бақылаудағы кәсіпорындар	9,107	-	27,431	-	5,735	980	-
Акционер	-	-	-	161,661	-	-	58
Акционердің қауымдастырылған кәсіпорындары	110	-	3,787	-	-	-	-
Өзелері	918	-	32,265	-	1	-	-
Жиыны	31,709	7,885	133,378	161,661	9,833	1,651	

**«ҚАЗАТОМӨНЕРКӨСІП» Ұлттық Атом Компаниясы» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер – 2018 жылғы 31 желтоқсан**

8. Байланысты тараптармен есеп айырысу және операциялар (жалғасы)

2017 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қалдықтар төменде көрсетілген:

<i>Миллион Қазақстан тенге</i> сімен берілген	<i>Дебиторлық берешек және өзге активтер</i> (Еск. 28, 29)	<i>Алуга арналған дивидендтер</i> (Еск. 29)	<i>Берілген қарыздар</i> (Еск. 32)	<i>Кредиторлық берешек және өзге міндеттемелер</i> (Еск. 37, 38)
Қауымдастырылған кәсіпорындар	3,189	13,707	20,302	39,196
Бірлескен кәсіпорындар	2,981	-	-	21,989
Жалпы бақылаудағы кәсіпорындар	186	-	-	8,778
Акционердің қауымдастырылған кәсіпорындары	49	-	-	1,607
Әзгелері	340	-	-	16,246
Жиыны	6,745	13,707	20,302	87,816

2017 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішіндегі операциялар көрсетілген:

<i>Миллион Қазақстан тенге</i> сімен берілген	<i>Тауарларды</i>		<i>Тауарларды</i>			<i>Қаржылық кірістер</i>	<i>Қаржылық шығыстар</i>
	<i>Тауарларды</i>	<i>Алынған дивидендтер</i>	<i>және қызметтер</i>	<i>және қызметтер</i>	<i>Акционерге</i>		
	<i>қызметтер</i> <i>ді сату</i>	<i>(Еск. 25, 26)</i>	<i>тер</i>	<i>ді сатып алу</i>	<i>(Еск. 34)</i>		
Қауымдастырылған кәсіпорындар	16,243	21,244	66,026	-	-	2,621	1,254
Бірлескен кәсіпорындар	13,233	22,942	49,169	-	-	517	11
Жалпы бақылаудағы кәсіпорындар	17,630	-	44,694	-	-	-	-
Акционер	-	-	-	65,849	-	-	-
Акционердің қауымдастырылған кәсіпорындары	108	-	193	-	-	-	-
Әзгелері	2,428	-	31,449	-	-	2	-
Жиыны	49,642	44,186	191,531	65,849	3,140	1,265	

2018 және 2017 жылдары өзге байланысқан тараптарға «Байкен-У» ЖШС кіреді (27 және 45 ескерту).

Негізгі басқарушы персонал – бұл Топтың қызметін жоспарлау, оған басшылық ету және оны бақылау өкілеттіктері мен жауапкершілігі берілген тұлғалар, яғни Компания Басқармасының және Директорлар кеңесінің мүшелері. Төмендегі кестеде негізгі басқарушы персоналға, атап айтқанда: Компания Басқармасының мүшелеріне және Тәуелсіз директорларына сыйақы туралы деректер көлтірілген:

<i>Миллион Қазақстан тенге</i> сімен берілген	<i>2018 ж.</i>		<i>2017 ж.</i>		<i>Міндетте-</i> <i>мелер</i>
	<i>Шығыстар</i>	<i>Міндетте-</i> <i>мелер</i>	<i>Шығыстар</i>	<i>Міндетте-</i> <i>мелер</i>	
Қысқамерзімдік төлемдер					
Жалақы және сыйақы	932	67	660	43	
Жиыны	932	67	660	43	

9. Табыс түрлері бойынша талдау

Топтың барлық табысы клиенттермен келісімшарттар бойынша табыс болып табылады, олар бойынша орындалуы тиіс міндеттемелер белгілі бір уақыт мезетінде орындалады.

**«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» Ұлттық Атом Компаниясы» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер – 2018 жылғы 31 желтоқсан**

9. Табыс түрлері бойынша талдау (жалғасы)

2018 ж. 1 қантарға дейін қолданылған табысты мойындау жөніндегі жетекшілікке сәйкес табысты санаттар бойынша талдау:

<i>Миллион Қазақстан теңгесімен берілген</i>	<i>2018 ж.</i>	<i>2017 ж.</i>
Уран өнімін сатудан түскен кіріс	368,325	207,788
Бериллий өнімін сатудан түскен кіріс	17,364	13,224
Тантал өнімін сатудан түскен кіріс	14,333	12,871
Алынған тауарларды сатудан түскен кіріс	9,424	11,655
Материалдар мен өзге тауарларды сатудан түскен кіріс	8,465	8,516
Көрсетілген өзге қызметтерден түскен кіріс	8,342	8,018
Ұнғымаларды бұргылаудан түскен кіріс	6,803	9,950
Тасымалдау бойынша қызметтердентүскен кіріс	2,887	3,895
Зерттеулер мен әзірлемелерден түскен кіріс	291	748
Фотоэлектрлік түрлендіргішті сатудан түскен кіріс	398	381
Табыс жынысы	436,632	277,046

Yellow Cake plc компаниясымен уран сатуға шарт

2018 жылғы 10 мамырда Топ Yellow Cake plc компаниясымен 2018 жылғы шілдеде 3,112 тонна көлемінде бастапқы жеткізілімді және 2019 ж. бастап 2027 ж. қоса алған аралықтағы өрбір жылда қосымша сатып алу үшін опционды қоса уранның шала тотығы-тотығының белгілі бір санатын жеткізуге уранның шала тотығы-тотығын сатып алу-сату туралы негізгі келісімге қол қойды. Топтың Yellow Cake plc компаниясынан уранға нарықтық баға белгілі бір деңгейден асқанда (уран шала тотығы-тотығының бір фунт үшін 37.5 АҚШ доллары) уран шала тотығы-тотығының санын көрі сатып алуға опционы бар.

Шарт құрамында, егер нарықтық баға жоғарыда сипатталғандай белгілі бір деңгейге жетсе, уранның бір бөлігін нарықтық бағаға дисконтпен сатып алу мүмкіндігімен ішкі туынды құралы бар. Топ бұл туынды құралды пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық актив ретінде мойындалады. Топ 819 миллион теңгеге бағалаған туынды құралдың бастапқы құны уранды сату үшін алынған сыйақының бір бөлігі болып табылды.

Туынды құралды кейінгі бағалау XKEC (IFRS) 9 стандартқа сәйкес пайдада немесе шығында көрсетіледі.

2018 жылғы 31 желтоқсан бойынша туынды құралдың әділ құнын Топ 1,369 миллион теңге мөлшерінде бағалады. Қайта бағалаудан алынған 413 миллион теңге мөлшеріндегі пайда қаржылық кірістердің құрамында көрсетілді (Ескертпе 17) және бағамдық айырма бойынша пайда 137 миллион теңге құрады. Бұл туынды құрал әділ құн иерархиясының 3-денгейінің аясына түседі.

Бұл шартта әртүрлі жағдайларды сақтаған жағдайда, Топтың кемінде тоғыз жыл бойы жылына 100 миллион АҚШ доллары мөлшеріне дейінгі сомага уранның қосымша көлемін нарықтық баға бойынша жеткізуі қарастырылған.

10. Өткізудің өзіндік құны

<i>Миллион Қазақстан теңгесімен берілген</i>	<i>2018 ж.</i>	<i>2017 ж.</i>
Шикізат пен материалдар	202,817	143,771
Тозу және амортизация	39,866	13,623
Персоналдың еңбегіне ақы төлеу	24,024	22,830
Табыс салығынан өзге салықтар	22,033	10,552
Қайта өндөу және басқа қызметтер	10,354	5,052
Тасымалдау бойынша шығыстар	3,490	2,570
Техникалық қызмет көрсету және өндөу	3,021	2,144
Коммуналдық қызметтер	1,581	1,432
Жалдау	233	238
Зерттеулер мен әзірлеулер	80	53
Әзгелері	6,318	7,669
Өткізудің өзіндік құнының жынысы	313,817	209,934

«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» Ұлттық Атом Компаниясы» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер – 2018 жылғы 31 желтоқсан

11. Өткізу бойынша шығыстар

<i>Миллион Қазақстан тәңгесімен берілген</i>	<i>2018 ж.</i>	<i>2017 ж.</i>
Тиег, тасымалдау және сақтау бойынша шығыстар	7,275	2,868
Персоналдың еңбегіне ақы төлеу	950	484
Комиссиялық сыйақылар	637	242
Шикізат пен материалдар	221	169
Жалдау	106	85
Тозу және амортизация	67	65
Өзгелері	1,274	403
Өткізу бойынша шығыстар жынысы	10,530	4,316

12. Жалпы және әкімшілік шығыстар

<i>Миллион Қазақстан тәңгесімен берілген</i>	<i>2018 ж.</i>	<i>2017 ж.</i>
Персоналдың еңбегіне ақы төлеу	17,809	16,556
Консультациялық және ақпараттық қызметтер	4,488	3,150
Өлеуметтік салындар – Түркістан облысы	2,000	-
Дебиторлық берешектің құнсыздануы	1,743	19
Табыс салығынан өзге салықтар	1,526	723
Жалдау	1,166	1,086
Тозу және амортизация	808	696
Іссапарлық шығыстар	687	568
Техникалық қызмет көрсету және жөндеу	575	502
Оқуға шығыстар	440	347
Салықтар бойынша айыппұлдар мен өсімақылар	340	184
Шикізат және материалдар	297	217
Корпоративтік іс-шаралар	252	621
Байланыс қызметтері	238	215
Зерттеулерге шығыстар	230	32
Коммуналдық шығыстар	163	145
Күзеттік шығыстар	148	146
Сақтандыру	145	50
Банк комиссиялары	89	83
Әкілдік мақсаттарға шығыстар	75	49
Кеңсе тауарлары	73	58
Уранды қайта орамдау бойынша берешектің құнсыздануы	-	2,990
Өзгелері	1,513	1,757
Жалпы және әкімшілік шығыстар жынысы	34,805	30,194

**«ҚАЗАТОМӨНЕРКӨСІП» Ұлттық Атом Компаниясы» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер – 2018 жылғы 31 желтоқсан**

13. Активтердің құнсыздануынан болған шығындар және құнсызданудан болған шығындарды қалпына келтіру

Топ келесі активтердің құнсыздануынан болған бүрын мойындалған шығындарды қалпына келтіруді мойындағы:

<u>Миллион Қазақстан тенгесімен берілген</u>	<u>Еск.</u>	<u>2018 ж.</u>	<u>2017 ж.</u>
Қаржылық активтер		905	-
Қауымдастырылған кәсіпорындарға инвестициялар	25	6,556	-
Қорлар	30	4,341	416
Өндіріске дайындау шығындары	22	3,933	-
Негізгі құралдар	21	292	76
Әзге активтер		6	34
Қаржылық емес активтер		15,128	526
Активтердің құнсыздануын қалпына келтіру жиынтығы		16,033	526

Топ келесі активтердің құнсыздануынан болған шығындарды қалпына келтіруді мойындағы:

<u>Миллион Қазақстан тенгесімен берілген</u>	<u>Еск.</u>	<u>2018 ж.</u>	<u>2017 ж.</u>
Қаржылық активтер		4,675	3,728
Негізгі құралдар	21	2,533	2,651
Өтеуге ҚҚС		1,607	3,136
Қорлар	30	1,238	5,118
Өндіріске дайындау шығыстары	22	165	4,954
Бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар	26	21	32
Материалдық емес активтер	20	4	1,598
Қауымдастырылған кәсіпорындарға инвестициялар	25	-	6,556
Әзге активтер		280	165
Қаржылық емес активтер		5,848	24,210
Активтердің құнсыздануынан болған шығындар жиынтығы		10,523	27,938

«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» Ұлттық Атом Компаниясы» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер – 2018 жылғы 31 желтоқсан

13. Активтердің құнсыздануынан болған шығындар және құнсыздан болған шығындарды қалпына келтіру (жалғасы)

2018 жылғы 31 желтоқсан бойынша құнсызданудан шығындарды қалпына келтіру мына генерирлеуші бірліктер (немесе активтер) үшін мойындалды:

Миллион Қазақстан тәңгесімен берілген	Негізгі құралдар	Активтер	Өндіріске дайындау шығыстар	Қаржылық бойынша шығындар	Корлар	Өзге активтер	Жиыны	Қауым-дастырылған
								кесіпорындарға инвестициялар
Қарамұрын	-	-	554	-	-	-	554	
Қанжуған	-	-	3,364	-	-	-	3,364	
Орталық Мойынқұм	-	-	-	-	1,480	-	1,480	
Оңтүстік Мойынқұм	-	-	-	-	477	-	477	
Шығыс Мыңқұдық	-	-	-	-	13	-	13	
Уванас	-	-	12	-	853	-	865	
Жалпақ	-	-	-	-	396	-	396	
Фотоэлектрлік модульдер өндірісі	-	-	-	-	715	-	715	
«Заречное» БҚ АҚ (Ескертпе 25)	-	-	-	6,556	-	-	6,556	
Материалдық емес активтер	-	-	-	-	-	5	5	
Өзге	292	905	3	-	407	1	1,608	
Құнсызданудан шығындарды қалпына келтіру жиыны	292	905	3,933	6,556	4,341	6	16,033	

2018 жылғы 31 желтоқсан бойынша құнсызданудан шығындар мына генерирлеуші бірліктер (немесе активтер) үшін мойындалды:

Миллион Қазақстан тәңгесімен берілген	Негізгі құралдар	Бойынша шығындар	Өндіріске дайындау	Қаржылық активтер	Өтеуге ҚҚС	Корлар	Өзге активтер	Жиыны
								Активтер
Фотоэлектрлік модульдер өндірісі	1,526	-	-	-	1,607	-	-	3,133
Оңтүстік Мойынқұм	-	165	-	-	-	-	-	165
Уванас	-	-	-	-	-	50	-	50
Солтүстік Инкай	-	-	-	-	-	456	-	456
Цесна Банктегі депозиттер	-	-	4,224	-	-	-	-	4,224
«Бейтерек» ҚҚК	342	-	-	-	-	-	-	342
Бірлескен кесіпорындарға инвестициялар	-	-	-	-	-	-	21	21
Материалдық емес активтер	-	-	-	-	-	-	4	4
Өзге	665	-	451	-	-	732	280	2,128
Құнсызданудан шығындар жиыны	2,533	165	4,675	1,607	1,238	305	10,523	

**«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» Ұлттық Атом Компаниясы» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер – 2018 жылғы 31 желтоқсан**

13. Активтердің құнсыздандынынан болған шығындар және құнсыздан болған шығындарды қалпына келтіру (жалғасы)

Қарамұрын, Қанжуған және Заречное

4-ескертпеде көрсетілгендей, басшылық «Қарамұрын», «Қанжуған» және «Заречное» кен орындарында 2017 жылы құнсыздандынудан шығындарға әкелген құнсыздану белгілері 2018 жылты 31 желтоқсандағы жағдай бойынша жоқ деп аныктады. Тиісінше, Топ бұрын мойындалған құнсыздандынудан шығындарды 2018 жылы толығымен қалпына келтірді (құнсыздану жоқ болған кезде есептелген амортизацияны шегергенде).

2017 жылғы 31 желтоқсанға құнсыздандынудан болған шығын келесі генерирленген бірліктерге (активтерге) қатысты мойындалды:

Миллион Қазақстан тенге cімен берілген	Негізгі құралдар шығындар	Өндіріске дайындау бойынша үзақмерзімдік активтер	Өзге үзақмерзімдік активтер	Өтеуге ҚКС	Корлар	Материалдық емес активтер	Жиыны
Қарамұрын	-	698	-	-	-	-	698
Уванас	-	10	-	-	557	-	567
Қанжуған	-	4,246	-	-	-	-	4,246
Оңтүстік Мойынқұм	-	-	-	-	639	-	639
Орталық Мойынқұм	-	-	-	-	677	-	677
Күн сапалы кремнийді, кремнийлік және фотоэлектрлік пластиналарды шығару	-	-	-	1,534	253	-	1,787
Фотоэлектрлік модульдер өндірісі	1,075	-	-	-	806	-	1,881
«Қазинвестбанк» АҚ үзақмерзімдік депозит	-	-	337	-	-	-	337
«Бейтерек» ҚКК	61	-	-	-	-	-	61
«Заречное» БК» АҚ (Ескертпе 25)	-	-	6,556	-	-	-	6,556
Гудвил «ТТК» ЖШС (Ескертпе 20)	-	-	-	-	-	1,515	1,515
«RBK» АҚ депозиттері (Ескертпе 27)	-	-	3,391	-	-	-	3,391
Өзге	1,515	-	197	1,602	2,186	83	5,583
Кұнсыздандынудан болған залалдар жиыны	2,651	4,954	10,481	3,136	5,118	1,598	27,938

Оңтүстік Мойынқұм, Уванас, Қанжуған, Қарамұрын, Заречное, Семізбай

JORC бойынша қорлардың тәмендеуі және басқа жағдайларды басшылық осы генерирлейтін бірліктердің құнсыздандының белгілері ретінде бағалады (4-ескерт). Генерирлейтін бірліктердің өтөлеңін құны пайдалану құндылығы ретінде анықталды. Қарамұрын кен орынның өтөлеңін құны 2,706 миллион теңге, Уванас және Қанжуған кен орындарының өтөлеңін құны нольге тең болды. Қолданылған дисконттау мәлшерлемесі 12,1 % құрады.

Фотоэлектрлік модульдер өндірісі

Қызыметтің жоспарланған жоспарынан ауытқу және сатулардың тәмендеуін басшылық 2016 жылды толығымен құнсыздандырылған генерирлеуші бірліктердің одан ері құнсыздандының индикаторлары ретінде бағалады. Генерирлеуші бірліктердің өтөлеңін құны нольге тең болды және пайдалану құндылығы ретінде анықталды. Қолданылған жисконттау мәлшерлемесі 12.8% құрды.

**«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» Ұлттық Атом Компаниясы» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер – 2018 жылғы 31 желтоқсан**

14. Өзге кірістер

Миллион Қазақстан тенгесімен берілген	2018 ж.	2017 ж.
Айыппулдар мен өсімақылардан түскен кіріс	169	961
Пут опциондарын сатудан түскен кірістер	-	107,714
Жарғылық капиталға жер қойнауын пайдалану құқығын беруден түскен кіріс	-	5,726
Негізгі куралдардың шығуынан түскен кіріс	-	422
Өзгелері	1,073	84
Өзге кірістер жиыны	1,242	114,907

«Toshiba Nuclear Energy Holdings (US) Inc.» және «Toshiba Nuclear Energy Holdings (UK) Ltd.» компанияларына инвестициялар

2007 жылғы қазанда Топ «Toshiba Nuclear Energy Holdings (US) Inc.» (бұдан әрі – «TNEH-US») және «Toshiba Nuclear Energy Holdings (UK) Inc.» (бұдан әрі – «TNEH-UK») компанияларының А классты акцияларының 10%-дан 540,000 мың АҚШ доллары (400,000 мың АҚШ доллары – TNEH-US және 140,000 мың АҚШ доллары – TNEH-UK) жалпы соммасына сатып алды. TNEH-US және TNEH-UK компанияларындағы қатысу үлестерін сатып алумен бір мезгілде Топ опцион «путқа» (бұдан әрі – «опцион «пут») келісім жасасты. Осы «опцион «пут» келісіміне қосымша ретінде 2012 жыл аяғында Топ пен «Toshiba» корпорациясы келісімге қол қойды, ол бойынша Топ опцион «пұтты» 2017 жылғы 1 қазаннан бастап 2018 жылғы 28 ақпанға дейінгі кезеңде пайдалана алады.

Опцион «пут» Топқа TNEH-US және TNEH-UK компанияларындағы қатысу үлестерін бастапқы құнының 540,000 мың АҚШ долларына тең 100% бойынша алғашқы 67% үшін және қалған 33% акцияның бастапқы төленген бағасынан 522,180 мың АҚШ долларына тең 90% бойынша өткізу құқығын берді, бұл опцион «пұттың» 522,180 мың АҚШ долларына тең орындалу құнына әкеледі.

2017 жылғы 29 наурызда Westinghouse Electric Company LLC (TNEH-US және TNEH-UK еншілес кәсіпорны кредиторлардан қорғау, активтерді қайта құрылымдау және кредиторлардың алдындағы берешекті өтеу мақсатында конкурстық негізде кейін сату мақсаттарында банкроттық процесіне бастамашылық етті.

2017 жылғы 2 қазанда Топ «Toshiba» корпорациясымен келісімдердің шарттарына сәйкес «пут» опционын өткізу туралы хабарламалар жолдады.

2017 жылғы қазан – қараша кезеңінде Топ Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес, «пут» опциондарын өткізу, TNEH-US және TNEH-UK компанияларының акцияларын сату және жоғарыда аталған компаниялардың акционерлері құрамынан шығу туралы тиісті корпоративтік шешімдер алды.

2017 жылғы 25 желтоқсанда Топ TNEH-US и TNEH-UK акцияларын «Toshiba» корпорациясының атына табыстау туралы келісім жасасты, оған сәйкес бенефициарлық құқықты және осы компаниялардың акцияларына иелік етуге мәншік құқығын табысталды және 522,180 мың АҚШ доллары (173,719 миллион теңге) мөлшерінде ақша қарахатын алды.

Топ өтеу мен иемденулер құны бойынша есепке алынатын инвестициялардың баланстық құны арасындағы айырмаса 107,714 миллион теңге мөлшеріндегі «пут» опциондарын өткізуден алынған кірісті мойындағы.

2017 жылғы 25 желтоқсаннан бастап, Топ TNEH-US және TNEH-UK компанияларының акционері болып табылмайды.

**«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» Ұлттық Атом Компаниясы» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер – 2018 жылғы 31 желтоқсан**

15. Өзге шығыстар және бағамдық айырма бойынша таза пайда/(шығын)

<i>Миллион Қазақстан тәңгесімен берілген</i>	<i>2018 ж.</i>	<i>2017 ж.</i>
Өтелмеген ҚКС	2,614	1,629
Өндірістің тоқтауынан шеккен шығындар	799	717
Өлеуметтік салага шығыстар	730	2,521
Тозу және амортизация	64	62
Ұзақмерзімді активтердің шығуынан шығын	-	791
Өзегелері	1,642	558
Өзге шығыстар жынысы	5,849	6,278

Бағамдық айырма бойынша таза пайда/(шығын)

<i>Миллион Қазақстан тәңгесімен берілген</i>	<i>2018 ж.</i>	<i>2017 ж.</i>
Қаржылақ қызметтөн бағамдық айырма бойынша таза (шығын)/пайда	(14,467)	(1,848)
Операциялық қызметтөн бағамдық айырма бойынша таза пайда	21,717	1,043
Жынысы бағамдық айырма бойынша таза пайда/(шығын)	7,250	(805)

16. Персоналдың еңбегіне ақы төлеу

<i>Миллион Қазақстан тәңгесімен берілген</i>	<i>2018 ж.</i>	<i>2017 ж.</i>
Еңбекақы	57,379	55,666
Өлеуметтік салық және әлеуметтік аударымдар	6,034	6,163
Персоналдың еңбегіне ақы төлеу жынысы	63,413	61,829

17. Қаржылық кіріс және шығыс

<i>Миллион Қазақстан тәңгесімен берілген</i>	<i>2018 ж.</i>	<i>2017 ж.</i>
Тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісі бойынша есептелген пайыздық кіріс		
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын қарыздар	1,280	2,307
Мерзімдік депозиттер	1,083	2,447
Ақша қаражаты және олардың эквиваленттері	985	908
Өзге үқсас кіріс		
Тұынды қаржылық актив (Ескертпе 9)	413	-
Өзегелері	188	153
Қаржылық кіріс жынысы	3,949	5,815
Қаржылық шығыс		
Несиәлер мен қарыздар бойынша пайыздық шығыстар	8,558	5,491
Резервтер бойынша дисконтты есептен шығару	2,385	1,267
Шетел валютасын конвертацияудан келген шығын	1,130	290
Айрықшаландырылған акциялар бойынша дивидендтер	53	53
Қаржылық активтердің қайта бағалауының шығыстары	30	1,223
Өзге қаржылық міндеттемелер бойынша дисконтты есептен шығару	-	286
Өзегелері	516	323
Қаржылық шығыстар жынысы	12,672	8,933

18. Табыс салығы бойынша шығыстар

(а) Табыс салығы бойынша шығыстардың компоненттері

Жыл ішіндегі пайдада немесе шығында көрсетілген табыс салығы бойынша шығыстарға келесі компоненттер кіреді:

<i>Миллион Қазақстан теңгесімен берілген</i>	<i>2018 ж.</i>	<i>2017 ж.</i>
Ағымдағы табыс салығы	31,412	20,292
Кейінге қалдырылған табыс салығы	(2,615)	(3,005)
Табыс салығы бойынша шығыстар жиыны	28,797	17,287

(б) Табыс салығы бойынша шығыстардың салық салудың қолданылатын мөлшерлемесіне көбейтілген бухгалтерлік пайда сомасымен салыстырыл тексеру

Топтың 2018 және 2017 жок. ішіндегі пайдасының көп бөлігіне қолданылатын табыс салығының ағымдағы мөлшерлемесі 20% құрайды.

Теменде табыс салығы бойынша есептіліктік және нақты шығыстарды салыстыра тексеру ұсынылып отыр:

<i>Миллион Қазақстан теңгесімен берілген</i>	<i>2018 ж.</i>	<i>2017 ж.</i>
Салық салынғанға дейінгі пайда	407,959	154,010
Табыс салығы бойынша шығыстың заңмен белгіленген 20% мөлшерлемесі бойынша есептелген сомасы	81,592	30,802
Шығыстардың салық салынатын базасын және салық салынатын базага енгізілмейтін кірістерді азайтпайтын салық әсері:		
Күнсизданудан болған шығындарға мойындалмаған салық активі	5,583	2,331
Шегерілмейтін шығыстар	6,023	8,087
Ағымдағы жылға қатысты кейінге қалдырылған салықтық активтер бойынша мойындалмаған шығындар	1,120	188
Бірлескен кесіпорындар нәтижелерінің үлесі	949	(4,421)
Трансферттік баға белгілеу бойынша түзетулер	191	509
Будан бұрынғы кезеңдерге түзетулер	(938)	717
Салық салынбайтын кіріс	(1,012)	(253)
Қауымдастырылған кесіпорындар нәтижелерінің үлесі	(4,557)	(4,401)
Бизнесі сатып алудан алынған салық салынбайтын таза пайда	(62,703)	-
Үстеме пайдаға салық	-	5,609
Пут опциондарын сатудан түскен салық салынбайтын кірістер	-	(21,543)
Әзге баптар	2,549	(338)
Табыс салығы бойынша жыл ішіндегі шығыстар	28,797	17,287

2017 жылды инвестициялардың шығуы пут опциондарын сатудан түскен салық салынбайтын 107,714 миллион теңге мөлшеріндегі кірістерге жатады (Ескертпе 14).

2018 және 2017 жылғы 31 желтоқсанға топ қүнсизданудан болған шығындарға кейінге қалдырылған салық активін мойындаған жоқ, ейткені шегерістерді пайдалану үшін келешекте салық салынатын кірістің бар болуы ықтимал деп есептелмейді.

(в) uaқыттық айырма түрлері бойынша бөлінген кейінге қалдырылған салықтар

ХҚЕС пен Қазақстанның салық заңнамасындағы айырмашылықтар активтер мен міндеттемелердің қаржылық есептілік құрастыру мақсаттарындағы балансстық құны мен олардың табыс салығын есептеуге арналған базасы арасында uaқытша айырмашылықтардың пайда болуына әкеледі

18. Табыс салығы бойынша шығыстар (жалғасы)

Бұл уақытша айырмашылықтардың салықтық салдары тәменде нақтылап көрсетілген және 20% мөлшерлеме бойынша көрсетіледі.

Миллион Қазақстан теңгесімен берілген	1 қаңтар 2018 ж.	Пайда немесе шығын құрамында қалпына келтірілді (жатқызылды)	Бизнес сатып алу	Тоқтатылған қызмет	2018 жылғы 31 желтоқсан
Шегерілетін (салық салынатын) уақыттық айырмашылықтардың салықтық әсері					
Негізгі құралдар, материалдық емес активтер және жер қойнауын пайдалану құқығы	(5,734)	(1,189)	(77,135)	2,330	(81,728)
Дебиторлық берешек	698	(371)	(122)	(251)	(46)
Алынған қарыздар	(165)	131	2	-	(32)
Резервтер	1,140	115	179	(38)	1,396
Міндеттемелерді есептей	890	17	302	(126)	1,083
Шеккен салықтық шығын	1,267	(654)	233	(402)	444
Салықтар	514	501	234	(216)	1,033
Өзге активтер	3,655	4,100	136	(243)	7,648
Өзге міндеттемелер	128	(35)	5	(14)	84
	2,393	2,615	(76,166)	1,040	(70,118)
Мойындалған, кейінге қалдырылған салықтық актив					
	6,836	(315)	1,091	(60)	7,552
Мойындалған, кейінге қалдырылған салықтық міндеттеме					
	(4,443)	2,930	(77,257)	1,100	(77,670)

Басшылық 1,840 миллион теңге сомасындағы кейінге қалдырылған салық активтері 2018 ж. (2017 ж.: 3,105 миллион теңге) есептіліктік кезең аяқталғаннан кейін 12 айдан астам мерзімде өтелуі мүмкін деп есептейді. Еншілес, Қауымдастырылған және бірлескен мекемелердегі инвестициялар, негізінен, дивидендтер арқылы өтеледі. Еншілес, Қауымдастырылған және бірлескен мекемелерден дивидендтер салық салудан босатылған, сондықтан Топ осы инвестициялардың бөлінбекен пайдасына кейінге қалдырылған салықты мойындаған жоқ.

18. Табыс салығы бойынша шығыстар (жалғасы)

2017 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылға қарасты уақыттық айырмашылықтар қозғалысының салықтық әсері төменде көлтірілді:

	Пайда немесе шығын кұрамында қалпына келтірілді (жатқызылды)	31 желтоқсан 2017 ж.
<i>Миллион Қазақстан теңгесімен берілген</i>	1 қантар 2017 ж.	
Шегерілетін (салық салынатын) уақыттық айырмашылықтардың салықтық нәтижесі		
Негізгі құраДар және материалдық емес		
активтер	(6,412)	678
Дебиторлық берешек	854	(156)
Альянс қарыздар	(311)	146
Кредиторлық берешек	(192)	192
Резервтер	961	179
Міндеттемеперді есептеу	799	91
Шеккен салықтық шығын	1,270	(3)
Салықтар	768	(254)
Өзге активтер	1,709	1,946
Өзге міндеттемелер	110	18
	(444)	2,837
	2,393	
Мойындалған, кейінге қалдырылған салықтық актив		
	4,299	2,537
		6,836
Мойындалған, кейінге қалдырылған салықтық міндеттеме		
	(4,743)	300
		(4,443)

Топтың қазіргі құрылымында Топтың қайсыбір кәсіпорындарының салықтық шығындары мен ағымдағы салықтық активтері Топтың басқа кәсіпорындарының салықтық пайдасы мен ағымдағы салықтық міндеттемелеріне қарсы есептелмейді және тиісінше салықтар, тіпті егер де шоғырландырылған салық шығындары орын алған күннің өзінде, салықтар есептелуі мүмкін. Сондықтан кейінге қалдырылған салықтық активтер мен міндеттемелерді, егер олар бір ғана салық төлеушіге жататын болса, өзара есептілікке алу жүргізілуі мүмкін.

Топ өтпелі салықтық шығындарға қатысты 2018 ж. 5,022 миллион теңге (2017 ж.: 4,002 миллион теңге) сомасындағы және құнсызданудан шығындарға қатысты 2018 ж. 16,445 миллион теңге (2017 ж.: 10,862 миллион теңге) сомасындағы кейінге қалдырылған салықтық активтерді мойындалған жоқ. Мойындалмаған салықтық шығындарды есепке жатқызу мерзімдері төменде көрсетілгендей таусылады:

<i>Миллион Қазақстан теңгесімен берілген</i>	2018 ж.	2017 ж.
2024 ж.	560	660
2025 ж.	2,478	2,478
2026 ж.	676	676
2027 ж.	188	188
2028 ж.	1,120	-
Салықтық шығындарға қатысты мойындалмаған салықтық актив жиыны	5,022	4,002

19. Акцияға келетін пайда

Акцияға келетін базалық пайда, езі сатып алған акцияларды есептемегендеге, Компания акционерлерінің үлесінен келетін пайда немесе шығынның жыл ішінде айналымда болған жай акциялардың орташа багамдалған санына қатынасы ретінде есептеледі. Компанияның сұйытатын әлеуетті жай акциялары жоқ, демек, акцияға келетін сұйытылған пайда акцияға келетін базалық пайдамен үқсас болады.

**«ҚАЗАТОМӨНЕРКӨСІП» Ұлттық Атом Компаниясы» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер – 2018 жылғы 31 желтоқсан**

19. Акцияға келетін пайда (жалғасы)

Акцияға келетін пайда былай есептеледі.

<i>Миллион Қазақстан теңгесімен берілген</i>	2018 ж.	2017 ж.
Жай акциялардың иелеріне тиесілі жыл ішіндегі жалғасатын қызметтөн пайда (миллион Қазақстан теңгесімен берілген)	371,072	136,096
Жай акциялардың иелеріне тиесілі жыл ішіндегі пайда (миллион Қазақстан теңгесімен берілген)	372,176	138,527
Айналымдағы жай акциялардың саны (мын)	259,357	259,357
Қарапайым акцияға шаққандагы меншік иелеріне жатқызылатын жалғасатын қызметтөн алынған пайда негізінде есептелген негізгі және сұйылған пайда (акцияға теңгемен)	1,431	525
Қарапайым акцияға шаққандагы меншік иелеріне жатқызыплатын жылдық пайда негізінде есептелген негізгі және сұйылған пайда (акцияға теңгемен)	1,435	534

«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» Ұлттық Атом Компаниясы» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер – 2018 жылғы 31 желтоқсан

20. Материалдық емес активтер

<i>Миллион Қазақстан теңгесімен берілген</i>	<i>Лицензиялар мен патенттер</i>	<i>Бағдарламалық қамтамасыз ету</i>	<i>Гудвил</i>	<i>Өзгелері</i>	<i>Жиыны</i>
2017 ж. 1 қантарға					
Құны	939	1,772	10,110	1,393	14,214
Жиналған амортизация және құнсыздандын болған шығындар	(476)	(1,172)	(4,944)	(505)	(7,097)
Баланстық құн	463	600	5,166	888	7,117
Түсімдер	788	161	1,515	2	2,466
Қаржылық жалдау бойынша түсімдер	136	-	-	-	136
Шығулар	-	(42)	-	(103)	(145)
Жыл ішіндегі амортизация	(396)	(215)	-	(82)	(693)
Құнсыздану	-	-	(1,515)	(84)	(1,599)
Құнсызданды қалпына келтіру	-	13	-	-	13
Еншілес компанияны бақылауды жоғалту	-	-	-	(12)	(12)
Негізгі құралдардан/га аударымдар (Ескертпе 21)	-	750	-	(36)	714
Сатуға арналған активтерден аударымдар	-	-	-	12	12
2017 жылғы 31 желтоқсан бойынша					
Құны	1,851	2,371	11,625	944	16,791
Жиналған амортизация және құнсыздандын болған шығындар	(860)	(1,104)	(6,459)	(359)	(8,782)
Баланстық құн	991	1,267	5,166	585	8,009
Түсімдер	489	144	-	-	633
Бизнесті сатып алу кезіндегі түсімдер (Ескертпе 45)	142	325	58,543	-	59,010
Қаржылық жалдау бойынша түсімдер	443	-	-	-	443
Жыл ішіндегі амортизация	(257)	(330)	-	(80)	(667)
Құнсыздану	(4)	-	-	-	(4)
Құнсызданды қалпына келтіру	-	3	-	2	5
Еншілес компанияны бақылауды жоғалту	(9)	(14)	-	-	(23)
Негізгі құралдардан аударымдар(Ескертпе 21)	-	1,831	-	78	1,909
Сатуға арналған активтерден аударымдар	-	(1)	-	-	(1)
2018 жылғы 31 желтоқсан бойынша					
Құны	2,571	4,532	70,168	1,022	78,293
Жиналған амортизация және құнсыздандын болған шығындар	(776)	(1,307)	(6,459)	(437)	(8,979)
Баланстық құн	1,795	3,225	63,709	585	69,314

20. Материалдық емес активтер (жалғасы)

Гудвилдің құнсыздандыруна тест

(i) Орталық Мыңқұдық, «Ақбастау» БҚ АҚ, «Қаратай» ЖШС және «Байкен-У» ЖШС

2018 және 2017 жок. 31 желтоқсанға 5,166 миллион теңге сомасындағы гудвил «Орталық Мыңқұдық» көн орындағы жер қойнауын пайдалану бойынша операциялармен байланысты бір генерирлеуші бірлікке жатты.

2018 жылғы 31 желтоқсан бойынша 58,543 миллион теңге сомасындағы гудвил 2018 жыл ішінде сатып алған - Ақбастау» БҚ АҚ, «Қаратай» ЖШС и «Байкен-У» ЖШС генерирлеуші бірліктеріне жатады (Ескертпе 45).

Өтелетін сома жер қойнауын пайдалануға шарттардың қолданылу мерзімі бойындағы болжамды ақша ағындарының негізінде есептелген пайдалану құндылығы ретінде анықталды. Ақша ағындарының болжамдары басшылықпен бекітілген барланған қор көлемдерінің, өндірудің есептік көлемдерінің және көн орындары пайдалану мерзімдерінің және жылдық 2018 ж. 12.33% дисконттау мөлшерлемесінің (2017 ж.: 12.10% годовых) негізінде анықталды. Өндіріс көлемдері құзыретті органның келісілгенге және SRK есебіне сәйкес келеді (Ескертпе 4) және генерирлеуші бірліктердің өндірістік қуаттарына негізделген. Есептеулерде пайдаланылған негізгі жорамалдарға еткізу бағасындағы болжанымды өзгерістер мен кезеңнің тікелей шығындары кіреді. Болжамды ақша ағындарын есептеуде пайдаланылған еткізу бағалары 2018 жылғы төртінші тоқсанда жарияланған «Ux Consulting LLC» тәуелсіз ресми дереккозін пайдаланумен анықталады. Кезеңнің тікелей шығындары 2019-2023 жок. Арналған бекітілген бюджетке және есептеулердегі 2-3% өсуге негізделген, бұл шамамен ұзақмерзімді орташа болжамдарға сәйкес келеді. Есептелген өтелетін құн генерирлеуші бірліктердің баланстық құнына елеулі түрде асады, сондықтан негізгі жорамалдардағы елеулі өзгерістердің өзі құнсыздандыруға әкелмейді.

(ii) MKS аялдау базасы

2017 жылғы желтоқсанда Топ Шиелі к. (бұдан әрі - MKS аялдау базасы) ыдыстарға салынған химиялық жүкті қайта тиесу және сақтау жұмыс істеп тұрган торабын сатып алды. MKS аялдау базасының иемденулерінің құны 4,276 миллион теңге құрады. Басшылық MKS аялдау базасының сатылып алынған муліктік кешені активтерден төрі, жұмыс істеп тұрган бизнес болып табылады, және тиесінше оны сатып алу XKEC (IFRS) 3 сәйкес бизнесі сатып алу ретінде есепке алынды. 1,515 миллион теңге сомасындағы гудвил 2017 жылы құнсыздандырылды (Ескертпе 13).

«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» Ұлттық Атом Компаниясы» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер – 2018 жылғы 31 желтоқсан

21. Негізгі құралдар

Негізгі құралдар баланстық құнының өзгерістері тәменде көлтірілді:

Милион Қазақстан теңгесімен берілген	Жер	Гимарат	Машина-пар мен жабдықтар	Көлік құрал- дары	Өзгелері	Аяқтал-маган құрылым	Жыныс
2017 ж. 1 қаңтарға							
Құны	361	96,011	75,678	14,005	5,434	39,812	231,301
Жиналған амортизация және құнсыздандан болған шығындар	-	(30,719)	(43,747)	(7,711)	(3,177)	(28,612)	(113,966)
Баланстық құн	361	65,292	31,931	6,294	2,257	11,200	117,335
Түсімдер	9	3,470	3,211	1,190	629	12,211	20,720
Аударымдар	-	2,716	3,163	240	95	(6,214)	-
Жыл ішіндегі амортизация	-	(4,636)	(5,237)	(1,149)	(502)	-	(11,524)
Құнсыздандан болған шығындар(Ескертупер 4, 13)	-	(1,624)	(289)	(33)	(6)	(711)	(2,663)
Өткен кезеңдерде мойындалған құнсыздандандан болған шығынды қалпына көлтіру	-	-	20	1	7	13	41
Шыгулар	(10)	(274)	(63)	(18)	(19)	(48)	(432)
Корлардан/ға аударымдар	-	-	10	-	-	(29)	(19)
Материалдық емес активтерден/ға аударымдар(Ескертпе 20)	-	-	36	-	-	(750)	(714)
Сатуға арналған ұзақмерзімді активтерден/ға аударымдар	-	2	(1)	(7)	-	-	(6)
Есептіліктік бағалаудағы өзгерістер	-	(566)	-	-	-	-	(566)
Ұсыну валиотасына қайта есептей	-	-	-	2	1	-	3
2017 жылғы 31 желтоқсан бойынша							
Құны	360	100,308	81,301	15,699	6,015	49,519	253,202
Жиналған амортизация және құнсыздандандан болған шығындар	-	(35,928)	(48,520)	(9,179)	(3,553)	(33,847)	(131,027)
Баланстық құн	360	64,380	32,781	6,520	2,462	15,672	122,175
Түсімдер	135	14,922	5,435	1,105	680	15,018	37,295
Бизнесті сатып алу кезіндегі түсімдер(Ескертпе 45)	1	27,989	21,191	1,585	713	4,102	55,581
Аударымдар	-	2,667	2,960	348	430	(6,405)	-
Жыл ішіндегі амортизация	-	(4,807)	(6,321)	(1,366)	(711)	-	(13,205)
Құнсыздандандан болған шығындар(Ескертупер 4, 13)	(39)	(703)	(759)	(488)	(18)	(526)	(2,533)
Өткен кезеңдерде мойындалған құнсыздандандан болған шығынды қалпына көлтіру	-	10	72	-	20	190	292
Шыгулар	(12)	(25)	(69)	(56)	(25)	(18)	(205)
Еншілес қасіпорынның шығуы	(52)	(5,540)	(10,299)	(472)	(1,109)	(8,298)	(25,770)
Корлардан / ға аударымдар	-	-	(32)	6	(16)	46	4
Материалдық емес активтерден/ға аударымдар(Ескертпе 20)	-	-	-	-	1	(1,910)	(1,909)
Сатуға арналған ұзақмерзімді активтерден/ға аударымдар	-	(25)	(1)	2	(20)	2	(42)
Есептіліктік бағалаудағы өзгерістер	-	(66)	(107)	-	-	-	(173)
Өндіріске дайындау шығындарына аударымдар(Ескертпе 22)	-	-	-	-	-	(162)	(162)
Ұсыну валиотасына қайта есептей	-	-	-	3	1	-	4
2018 жылғы 31 желтоқсан бойынша							
Құны	393	132,633	78,953	22,703	4,911	19,498	259,091
Жиналған амортизация және құнсыздандандан болған шығындар	-	(33,831)	(34,102)	(15,516)	(2,503)	(1,787)	(87,739)
Баланстық құн	393	98,802	44,851	7,187	2,408	17,711	171,352

21. Негізгі құралдар (жалғасы)

12,030 миллион теңге мәлшеріндегі амортизация бойынша шығыстар 2018 ж. (2017 ж.: 10,231 миллион теңге) еткізудің өзіндік құнының құрамында көрсетілді, 71 миллион теңге (2017 ж.: 74 миллион теңге) еткізу шығыстарының құрамында көрсетілді, 426 миллион теңге (2017 ж.: 476 миллион теңге) жалпы және әкімшілік шығыстар құрамында көрсетілді, 182 миллион теңге (2017 ж.: 66 миллион теңге) өзге шығыстар құрамында көрсетілді. Амортизацияның 496 миллион теңге құрамындағы қалған бөлігі 2018 ж. (2017 ж.: 677 миллион теңге) дайын өнім, аяқталмаған құрылымы және өзге баптар құрамына кіргізілді.

2018 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша аяқталмаған құрылымы «Үлбі металлургиялық зауыты» АҚ өндірісін 3,966 миллион теңге мәлшерінде техникалық қайта жарақтандыру, Жалпақ кен орнына 1,295 миллион теңге мәлшеріндегі технологиялық автохол салу және «Қазатомөнеркәсіп» ҰАҚ» АҚ 4,408 миллион теңге мәлшеріндегі ақпараттық технологиялар бойынша жобалары (IT жобалар) кіреді.

«Қазатомөнеркәсіп» ҰАҚ АҚ IT жобаларына цифрлық кеңіш бойынша 1,599 миллион теңге (2017: 1,018 миллион теңге) көлеміндегі капиталданырылған шығындар және 1,599 миллион теңге (2017: 1,018 миллион теңге) және 2,184 миллион теңге (2017: 951 миллион теңге) көлеміндегі SAP ERP енгізу бойынша шығындар кіреді. Цифрлық кеңішті енгізу бойынша жұмыс 2018 жылды Топтың қасіпорындарының бірінде өнгізілді. 2019 жылы жүйені жоба периметріне кіретін өндіруші қасіпорындарға тарату жоспарланып отыр. 2018 жылды корпоративтік орталықта және еншілес қасіпорындардың бірінде SAP ERP негізіндегі мақсаттық бизнес-процестерді енгізу және автоматтандыру бойынша жұмыстар аяқталды және корпоративтік орталықта 782 миллион теңге мәлшеріндегі материалдық емес актив мойындалды.

Негізгі құралдар сатып алу бойынша көлісімшарттық міндеттемелердің сомасы 2018 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 2,091 миллион теңге құрады (2017 ж.: 1,890 миллион теңге).

2018 жылды капиталданырылған қарыздар бойынша шығындар 110 миллион теңге құрайды (2017 ж.: 212 миллион теңге). Капиталданырудың орташа мәлшерлемесі 2018 жылды жылыша 3.41% құрады (2017 ж.: жылыша 3.22%).

Толығымен амортизацияланған, бірақ өлі пайдаланылатын негізгі құралдардың жалпы баланстық құны 2018 жылғы 31 желтоқсан бойынша 16,732 миллион теңге құрайды (2017 ж.: 10,582 миллион тәңге).

31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін ұзақмерзімді активтерге тозу және амортизация бойынша шығыстар есептеу тәменде көлтірілген:

<i>Миллион Қазақстан тәңгесімен берілген</i>	<i>2018 ж.</i>	<i>2017 ж.</i>
Негізгі құралдар	13,205	11,524
Өндіріске дайындау шығындары	19,251	11,023
Материалдық емес активтер	667	693
Жер қойнауын пайдалану құқығы	12,578	191
Есептелген тозу және амортизация жиыны	45,701	23,431

31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін тозу және амортизация бойынша пайдаға немесе шығынға жатқызылған шығыстар тәменде көлтірілген:

<i>Миллион Қазақстан тәңгесімен берілген</i>	<i>2018 ж.</i>	<i>2017 ж.</i>
Өткізудің өзіндік құны	39,866	13,623
Жалпы және әкімшілік шығыстар	808	696
Өткізу бойынша шығыстар	67	65
Өзге шығыстар	64	62
Тозу және амортизация бойынша пайдаға немесе шығынға жатқызылған шығыстар жиыны	40,805	14,446

22. Өндіріске дайындау шығындары

Миллион Қазақстан тенге сімен берілген	Кең орнын дайындау	Кең орындарын қалпына келтіру	Ионалмас-тырғыш шайыр	Жиыны
2017 ж. 1 қаңтар бойынша				
Құны	66,298	7,062	4,887	78,247
Жинақталған амортизация және құнсызданудан шығындар	(33,178)	(1,921)	(1,466)	(36,565)
Балансстық құн	33,120	5,141	3,421	41,682
Түсімдер	11,308	-	-	11,308
Барлау және бағалау активтерінен аударым (Ескерте 24)	-	-	(32)	(32)
Қорлардан аударым	896	-	764	1,660
Жыл ішіндегі амортизация	(10,052)	(726)	(245)	(11,023)
Құнсызданудан шығын	(4,955)	-	-	(4,955)
Құнсыздануды қалпына келтіру	39	5	-	44
Есептіліктік бағалаудағы өзгерістер	-	4,846	-	4,846
2017 жылғы 31 желтоқсан бойынша				
Құны	65,843	11,728	5,359	82,930
Жинақталған амортизация және құнсызданудан шығындар	(35,487)	(2,462)	(1,451)	(39,400)
Балансстық құн	30,356	9,266	3,908	43,530
Түсімдер	18,896	-	876	19,772
Бизнесті сатып алу кезіндегі түсімдер(Ескерте 45)	53,549	823	6,196	60,568
Қорлардан аударым	4,140	-	602	4,742
Негізгі құралдардан аударымдар (Ескерте 21)	1	-	161	162
Жыл ішіндегі амортизация	(17,356)	(1,235)	(660)	(19,251)
Құнсыздануды қалпына келтіру	3,930	3	-	3,933
Құнсызданудан шығын	(165)	-	-	(165)
Есептіліктік бағалаудағы өзгерістер	-	5,011	-	5,011
2018 жылғы 31 желтоқсан бойынша				
Құны	154,565	14,754	13,710	183,029
Жинақталған амортизация және құнсызданудан шығындар	(61,214)	(886)	(2,627)	(64,727)
Балансстық құн	93,351	13,868	11,083	118,302

Теліміні қалпына келтіру бойынша активтер Топ кенорындарын қалпына келтіруге арналған резервтерді құру кезінде құрылған капиталдандырылған шығыстардан тұрады. Резервтер мен байланысты активтердің балансстық құны әрбір есептіліктік кезеңнің аяғында қайта қаралады. Қосымша ақпарат үшін 4 және 36-ескертулерді қараңыздар.

**«ҚАЗАТОМӨНЕРКӨСІП» Ұлттық Атом Компаниясы» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер – 2018 жылғы 31 желтоқсан**

23. Жер қойнауын пайдалану құқығы

<u>Миллион Қазақстан тенге</u> сімен берілген	
2017 жылғы 1 қаңтар бойынша	
Құны	9,593
Жинақталған амортизация және құнсызданданудан шығындар	(7,302)
Баланстық құн	2,291
Түсім	90
Жыл ішіндегі амортизация	(191)
Есептіліктік бағалаудағы езгерістер	(186)
2017 жылғы 31 желтоқсан бойынша	
Құны	9,183
Жинақталған амортизация және құнсызданданудан шығындар	(7,179)
Баланстық құн	2,004
Түсім	7
Бизнесті сатып алу кезіндегі түсімдер (Ескертпе 45)	373,942
Сатуға арналған активтерге аударымдар	(2)
Жыл ішіндегі амортизация	(12,578)
2018 жылғы 31 желтоқсан бойынша	
Құны	376,215
Жинақталған амортизация және құнсызданданудан шығындар	(12,842)
Баланстық құн	363,373

24. Барлау және бағалау активтері

<u>Миллион Қазақстан тенге</u> сімен берілген	Материалдық активтер	Материалдық емес активтер	Жиыны
2017 ж. на 1 қаңтар бойынша	2,747	724	3,471
Түсімдер	3,626	17	3,643
Шығу	(83)	(24)	(107)
Өндіріске дайындау шығындарына аударым (Ескертпе 22)	32	-	32
Тестілік өндіруді еткізуден табыс	(1,644)	-	(1,644)
Есептіліктік бағалаудағы езгерістер	-	213	213
2017 жылғы 31 желтоқсан бойынша	4,678	930	5,608
Түсімдер	2,663	152	2,815
Бизнесті сатып алу кезіндегі түсім (Ескертпе 45)	13,131	2,357	15,488
Сатуға арналған активтерге аударымдар	(4)	-	(4)
Еншілес көспорынның шығу	(37)	(2)	(39)
Қорларға аударымдар	(251)	(8)	(259)
2018 жылғы 31 желтоқсан бойынша	20,180	3,429	23,609

**«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» Ұлттық Атом Компаниясы» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер – 2018 жылғы 31 желтоқсан**

25. Қауымдастырылған кәсіпорындарға инвәстициялар

Тәмендегі кестеде Топтың қауымдастырылған кәсіпорындарға салған инвәстицияларының баланстық құнының өзгерістері берілген:

<i>Миллион Қазақстан тенгесімен берілген</i>	<i>2018 ж.</i>	<i>2017 ж.</i>
1 қаңтарға баланстық құн	101,746	107,773
Қауымдастырылған кәсіпорындардың нәтижелеріндегі үлес	22,786	22,007
Иемденулер	6,522	-
Құнсызданды қалпына келтіру / (Құнсыздану)	6,556	(6,556)
Шығулар (Ескертпе 45)	(40,389)	-
Қауымдастырылған кәсіпорындардан алынған дивидендтер	(7,885)	(21,244)
Ұсыну валютасына қайта есептеу	-	(234)
Әзге	(470)	-
31 желтоқсан бойынша баланстық құн	88,866	101,746

Тәменде Топтың өзінің қауымдастырылған кәсіпорындарындағы қатысу үлестері көлтірілген:

<i>Ел</i>	<i>Негізгі қызметі</i>	<i>2018 ж.</i>		<i>2017 ж.</i>	
		<i>Қатысу үлесі/Дауыс беру құқығы</i>	<i>Миллион тенгемен</i>	<i>Қатысу үлесі/Дауыс беру құқығы</i>	<i>Миллион тенгемен</i>
«КАТКО» БҚ» ЖШС «Оңтүстік тау-кен химиясы компаниясы» БҚ» ЖШС	Қазақстан өндеу және экспорттау	49%	49,704	49%	38,504
«Заречнө» БҚ» АҚ	Уран өнімін өндіру, Қазақстан өндеу және экспорттау	30%	7,290	30%	5,029
«Каустик» АҚ «Бетпақ Дала» БҚ» ЖШС	Уран өнімін өндіру, Қазақстан өндеу және экспорттау	49,98%	9,705	49,98%	1,947
«Хорасан-У (Хорасан-У)» БҚ» ЖШС	Каустикөлек сода	-	-	-	-
«СКЭ Қазатоменеркесіп» БҚ» ЖШС	Каустик қызылкүн өндіру	40%	3,517	40%	3,775
«Росбурмаш» БҚ» ЖШС	Каустик қызылкүн өндіру	-	-	-	-
«Жанакорган -Транзит» ЖШС	Каустик өндіру,	50%	11,458	33,98%	5,259
«Қызылкүн» ЖШС	Каустик өндіру	9,89%	710	9,89%	720
«Инкай» БҚ» ЖШС	Каустик өндіру	49%	346	49%	553
Қауымдастырылған кәсіпорындарға инвәстициялар жиыны			88,866		101,746

2018 жыл ішінде «Бетпақ Дала» БҚ» ЖШС таратылды.

«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» Ұлттық Атом Компаниясы» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер – 2018 жылғы 31 желтоқсан

25. Қауымдастырылған кәсіпорындарға инвестициялар (жалғасы)

Топтың әрбір елеулі қауымдастырылған кәсіпорны бойынша 2018 жылғы жиынтық қаржылық ақпарат төменде көлтірілді. Бұл ақпарат Топтың қатысу үлесі әдісін қолдануы нәтижесіндегі түзетуперден кейінгі қауымдастырылған кәсіпорындардың ХҚЕС бойынша есептілік көрсеткіштерін көрсетеді.

Миллион Қазақстан тәңгесімен берілген	«Қызылқұм» ЖШС	«КАТКО» БК» ЖШС	«Инкай» БК» ЖШС	«Оңтүстік тау-кен химиясы» БК» ЖШС	«Заречное» БК» АҚ	«Хорасан-У (Хорасан-Ү)» БК» ЖШС	Өзге	Жиыны
Қысқамерзімді активтер	10,411	60,478	-	29,386	9,644	20,124	5,145	135,188
Соның ішінде ақша қаражаты	8,752	34,794	-	5,390	1,264	4,700	995	55,895
Жақмерзімді активтер	29,851	62,657	-	39,261	16,507	25,160	23,772	197,208
АКТИВТЕР ЖИЫНЫ	40,262	123,135	-	68,647	26,151	45,284	28,917	332,396
Қысқамерзімді міндеттемелер	(12,017)	(6,450)	-	(36,346)	(5,508)	(20,825)	(6,619)	(87,765)
Соның ішінде сауда және өзге кредиторлық берешектер мен резервтерді шегергендең қаржылық міндеттемелер	(10,154)	-	-	(529)	(2,743)	(17,441)	(1,799)	(32,666)
Жақмерзімді міндеттемелер	(16,303)	(9,778)	-	(7,630)	(1,309)	(1,231)	(14,497)	(50,748)
Соның ішінде сауда және өзге кредиторлық берешектер мен резервтерді шегергендең қаржылық міндеттемелер	(15,333)	-	-	(4,469)	-	-	(13,572)	(33,374)
Компаниядан қарызыды қоса	(15,333)	-	-	-	-	-	-	(15,333)
МИНДЕТТЕМЕЛЕР ЖИЫНЫ	(28,320)	(16,228)	-	(43,976)	(6,817)	(22,056)	(21,116)	(138,513)
Таза активтер	11,942	106,907	-	24,671	19,334	23,228	7,801	193,883
Қауымдастырылған кәсіпорындардың таза активтеріндегі								
Топтың үлесі	5,971	52,385	-	7,402	9,663	11,614	667	87,702
Топтагы іске асырылмаган пайда	-	(2,749)	-	(112)	-	(353)	-	(3,214)
Өзгелері	25	-	-	-	42	197	(392)	(128)
Гудвил	-	68	-	-	-	-	4,438	4,506
Инвестициялардың баланстық құны	5,996	49,704	-	7,290	9,705	11,458	4,713	88,866
Табыс жиыны	13,689	71,441	-	54,056	16,646	31,020	16,369	203,221
Тозу және амортизация	(738)	(13,665)	-	(5,662)	(3,529)	(4,279)	(895)	(28,768)
Қаржылық кірістер	900	12	-	240	82	203	528	1,965
Қаржылық шығыстар	(3,497)	(1,137)	-	(254)	(224)	(48)	(864)	(6,024)
Бағамдық айырма бойынша таза пайда/(шығын)	(1,712)	4,190	-	1,909	(362)	417	(527)	3,915
(Құнсыздандыу)/Құнсыздандыу қалпына келтіру	(66)	-	-	-	4	(3)	-	(65)
Табыс салыны	(1,014)	(7,522)	-	(6,063)	(803)	(1,655)	(365)	(17,422)
Жыл ішіндегі (шығын)/пайда жиыны	136	28,092	-	24,916	2,820	7,656	(726)	62,894
Жиынтық (шығын)/пайда жиыны	55	28,092	-	24,844	2,820	7,656	(726)	62,741
Өзге	27	(2,565)	-	496	57	923	-	(1,062)
Алынған дивидендтер	-	-	-	5,617	199	-	2,069	7,885

«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» Ұлттық Атом Компаниясы» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер – 2018 жылғы 31 желтоқсан

25. Қауымдастырылған кәсіпорындарға инвестициялар (жалғасы)

Топтың әрбір елеулі қауымдастырылған кәсіпорны бойынша 2017 жылғы жиынтық қаржылық ақпарат төменде көлтірілді. Бұл ақпарат Толтың қатысу үлесі әдісін қолдануы нәтижесіндегі түзетулерден кейінгі қауымдастырылған кәсіпорындардың ХҚЕС бойынша есептілік көрсеткіштерін көрсетеді.

Милион Қазақстан тәңгесімен берілген	«Беттақ Дала» БК» ЖШС		«Қызылкум» ЖШС		«КАТКО» БК» ЖШС		«Инкай» БК» ЖШС		ЖШС «СП «Оңтүстік тау-кен химиясы компаниясы»		«Заречное» БК» АҚ		«Хорасан-У (Хорасан-У)» БК» ЖШС		Өзге	Жиыны
	Кысқамерзімді активтер	6,519	7,877	39,270	28,850	27,585	7,935	19,391	6,306	143,733	575	8,769	2,106	23,986	26,755	326,124
АКТИВТЕР ЖИЫНЫ	6,519	37,577	101,842	159,848	64,035	23,598	43,377	33,061	469,857							
Кысқамерзімді міндеттемелер	(21)	(3,072)	(15,152)	(43,551)	(42,686)	(5,679)	(26,862)	(6,948)	(143,971)							
Соның ішінде сауда және өзге кредиторлық берешектер мен резервтерді шегергендең қаржылық міндеттемелер	-	-	(360)	(38,955)	(4,625)	(2,813)	(17,499)	(1,611)	(65,863)							
Ұзақмерзімді міндеттемелер	-	(22,269)	(7,875)	(11,720)	(2,562)	(876)	(892)	(15,807)	(62,001)							
Соның ішінде сауда және өзге кредиторлық берешектер мен резервтерді шегергендең қаржылық міндеттемелер	-	(21,179)	-	(45)	-	-	-	(14,614)	(35,838)							
Компаниядан қарызы қоса	-	(21,179)	-	-	-	-	-	-	(21,179)							
МИНДЕТТЕМЕЛЕР ЖИЫНЫ	(21)	(25,341)	(23,027)	(55,271)	(45,248)	(6,555)	(27,754)	(22,755)	(205,972)							
Таза активтер	6,498	12,236	78,815	104,577	18,787	17,043	15,623	10,306	263,885							
Қауымдастырылған кәсіпорындардың таза активтеріндегі Толтың үлесі	1,949	3,671	38,620	41,831	5,636	8,518	5,308	1,644	107,177							
Толтагы іске асырылмаган пайда	-	-	(184)	(1,442)	(607)	(57)	(49)	-	(2,339)							
Құнсыздану	-	-	-	-	-	(6,556)	-	-	(6,556)							
Әзегелері	-	(50)	-	-	-	42	-	(1,034)	(1,042)							
Гудайл	-	-	68	-	-	-	-	4,438	4,506							
Инвестициялардың баланстық құны	1,949	3,621	38,504	40,389	5,029	1,947	5,259	5,048	101,746							
Табыс жиыны	-	17,604	65,426	37,449	51,181	14,657	28,138	19,749	234,204							
Тозу және амортизация	-	(734)	(14,331)	(9,597)	(7,458)	(3,510)	(4,418)	(1,892)	(41,940)							
Қаржылық кірістер	22	58	511	64	159	25	134	83	1056							
Қаржылық шыныстар	-	(2,234)	(1211)	(177)	(167)	(97)	(81)	(1,514)	(5,481)							
Бағамдық айрыма бойынша таза пайда/(шығын)	-	182	(311)	70	(19)	142	132	112	308							
Құнсыздану	-	-	-	(612)	-	27	6	54	(525)							
Табыс салыны	(1)	(1,697)	(6,246)	(2,728)	(5,086)	(260)	(421)	(109)	(16,548)							
Жыл ішіндегі (шығын)пайда жиыны	(1,221)	5,685	19,148	9,036	18,724	797	1,741	1,413	55,323							
Жиынтық (шығын)пайда жиыны	(1,221)	5,685	19,148	9,036	18,724	797	1,741	1,413	55,323							
Өзге	-	-	112	(678)	177	502	250	-	363							
Алынған дивидендтер	-	-	10,834	-	9,023	1,089	-	298	21,244							

**«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» Ұлттық Атом Компаниясы АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер – 2018 жылғы 31 желтоқсан**

26. Бірлескен кесіпорындарга инвестициялар

Төмөндегі кестеде Топтың бірлескен кесіпорындарга инвестицияларының баланстық құнының өзгерістері көрсетілген:

Миллион Қазақстан теңгесімен берілген	2018 ж.	2017 ж.
1 қантарға баланстық құн	74,818	66,862
Жарғылық капиталға жарна	2,487	8,413
Иемденулер	896	-
Бірлескен кесіпорындардың өзге жиынтық табысындағы үлес	5	44
Шығулар	(32,523)	-
Бірлескен кесіпорындардың нәтижелеріндегі үлес	(4,743)	22,107
Презентация валютасына қайта есептеу	(232)	366
Құнсыздану	(21)	(32)
Бірлескен кесіпорындардан алынған дивидендтер	-	(22,942)
Өзелері	(245)	-
31 желтоқсан бойынша баланстық құн	40,442	74,818

Төмөндегі кестеде Топтың оның негізгі бірлескен кесіпорындардағы қатысу үлестері көлтірілген:

Еп	Негізгі қызметі	2018 ж.		2017 ж.	
		Катысу үлесі/Дауыс беру құныбы	Миллион теңгемен	Катысу үлесі/Дауыс беру құныбы	Миллион теңгемен
«Семірабай-У» ЖШС	Қазақстан	Уран өнімін өндіру, өндеу және экспорттау	51.00%	12,675	51.00% 10,037
«ЦОУ» АҚ	Ресей	Өңделу дәрежесі жогары уран өнімдерінің өндірісі	50.00%	10,678	50.00% 16,787
«Үлбі» ЖБҚ ЖШС	Қазақстан	Жылу бөлшік элементтер шыгару зауытын салу	51.00%	6,885	51.00% 5,287
«Буденовское» БҚ» АҚ	Қазақстан	Уран өнімін өндіру, өндеу және экспорттау	51.00%	5,732	51.00% 5,719
«Уранэнерго» ЖШС	Қазақстан	Электр энергиясын беру және белу, электр жепілері мен қосалық станцияларды пайдалану	79.45%	2,839	58.90% 2,818
«СКЗ-У» ЖШС	Қазақстан	Күкірт қышқылын өндіру	49.00%	1,633	49.00% 1,625
«Ақбастау» БҚ» АҚ	Қазақстан	Уран өнімін өндіру, өндеу және экспорттау	-	-	50.00% 17,887
«Қаратаяу» ЖШС	Қазақстан	Уран өнімін өндіру, өндеу және экспорттау	-	-	50.00% 14,637
УКР ЖБҚ» БҚ» ЖАҚ «Үлбі Конверсия» ЖШС	Украина Қазақстан	Ядролық отын өндірісі Конверсиялық зауыт құрылышы және оны басқару	33.33% -	-	33.33% 50.96% 21
Бірлескен кесіпорындарга инвестициялар жынысы			40,442		74,818

«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» Ұлттық Атом Компаниясы» АҚ

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер – 2018 жылғы 31 желтоқсан

26. Бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар (жалғасы) Топтың әрбір елеулі бірлескен кәсіпорны үшін шоғырландырылған қаржылық ақпарат төменде көлтірілген. Бұл ақпарат Топтың қатысу улесі әдісін қолдануы нәтижесіндегі түзетулерден кейінгі қауымдастырылған кәсіпорындардың ХКЕС бойынша есептілік көрсеткіштерін көрсетеді.

Миллион Қазақстан теңгесімен берілген	«Каратай» ЖШС		«Ақбастау» ЕҚ» АҚ		ЖШС «Семірабай-У»		«ЦОУ» АҚ		Өзге	Жынысы	
	2018 ж.	2017 ж.	2018 ж.	2017 ж.	2018 ж.	2017 ж.	2018 ж.	2017 ж.		2018 ж.	2017 ж.
Кысқамерзімді активтер	-	14,306	-	18,326	9,851	11,921	8,464	13,179	17,784	18,166	36,099
Соның ішінде ақша қаржаты	-	743	-	3,027	812	177	5,192	12,239	10,394	7,299	16,398
Ұзакмерзімді активтер	-	26,108	-	21,503	18,541	15,104	113,872	124,690	53,433	46,225	185,846
АКТИВТЕР ЖЫНЫСЫ	-	40,414	-	39,829	28,392	27,025	122,336	137,869	71,217	64,391	221,945
Кысқамерзімді міндеттемелер	-	(9,132)	-	(2,199)	(7,522)	(12,088)	(13,469)	(23,381)	(8,473)	(7,597)	(29,464)
Соның ішінде сауда және взе кредиторлық берешектер мен резервертерді шегергендеі қаржылық міндеттемелер	-	(4,470)	-	(1,156)	(4,600)	(9,497)	(8,856)	(6,050)	(5,340)	(4,590)	(18,796)
Ұзакмерзімді міндеттемелер	-	(829)	-	(4,065)	(2,883)	(87,511)	(80,914)	(17,943)	(19,936)	(109,519)	(24,607)
Соның ішінде сауда және взе кредиторлық берешектер мен резервертерді шегергендеі қаржылық міндеттемелер	-	-	-	-	(47)	(87,511)	(80,914)	(17,917)	(19,926)	(105,428)	(100,887)
МИНДЕТТЕМЕЛЕР ЖЫНЫСЫ	-	(9,961)	-	(3,355)	(11,587)	(14,971)	(100,980)	(104,295)	(26,416)	(27,533)	(138,983)
Таза активтер	-	30,453	-	36,474	16,805	12,054	21,356	33,574	44,801	36,858	82,962
Бірлескен кәсіпорындардың таза активтеріндегі Топтың улесі	-	15,227	-	18,237	8,570	6,147	10,678	16,787	24,249	19,243	43,497
Бірлескен кәсіпорынның шығындарындағы жинақталған мойындалмagan улес	-	-	-	-	-	-	-	-	(5,742)	(2,376)	(5,742)
Гудвил	-	-	-	-	4,105	4,105	-	-	(1,397)	(1,397)	2,708
Құнсыздану	-	-	-	-	-	-	-	-	(21)	-	(21)
Топтың іске асрыпмаган пайда	-	(590)	-	(350)	-	(215)	-	-	-	-	(1,155)
Инвестициялардың балансстық құны	-	14,637	-	17,887	12,675	10,037	10,678	16,787	17,089	15,470	40,442
Табыс жынысы	-	43,615	-	31,939	20,915	20,789	3,410	58,495	14,238	16,055	38,563
Тозу және амортизация	-	(4,630)	-	(3,422)	(2,981)	(4,557)	(3)	(2)	(1,200)	(1,248)	(4,184)
Каржылық кірістер	-	72	-	523	77	67	12,274	193	194	264	12,545
Каржылық шығыстар	-	(107)	-	(128)	(543)	(742)	(4,722)	(4,721)	(743)	(665)	(6,008)
Бағамдық айырма бойынша таза шығын / пайда	-	(100)	-	(172)	(941)	(81)	(16,976)	4,655	-	103	(17,917)
Құнсыздану	-	(97)	-	-	1,721	(3,639)	-	-	-	(4,134)	1,721
Табыс салығы	-	(5,593)	-	(3,865)	(747)	330	2,961	5	540	(171)	2,754
Жыл ішіндегі пайда / (шығын)	-	19,289	-	15,045	4,828	(1,725)	(11,755)	7,892	(2,039)	(1,150)	(8,966)
Өзге	-	1,062	-	1,732	215	-	-	-	(70)	-	145
Алынған дивидендтер	-	11,861	-	10,766	-	315	-	-	-	-	22,942

**«ҚАЗАТОМӨНЕРКӨСІП» Ұлттық Атом Компаниясы» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер – 2018 жылғы 31 желтоқсан**

26. Бірлескен кәсіпорындарға инвестициялар (жапғасы)

Барлық жоғарыда аталған бірлескен кәсіпорындар есептіліктегі үлестік қатысу әдісі бойынша көрсетілді.

2018 жыл ішінде «Ульба Конверсия» ЖШС таратылды.

Топ Қытайдағы жалпы ядролық-энергетикалық корпорациямен (CGNPC) Қытайдағы атом электр стансалары үшін байытылған уран көлемі бойынша жылдан 200 тоннага дейін отын құрастыру қондырығысын салу бойынша жобаны жүзеге асыруды. 2015 жылғы желтоқсанда «Қазатомөнеркөсіп» ҰАК-ның еншілес кәсіпорындары мен CGNPC «Ульба-TBC» ЖШС бірлескен кәсіпорның құрды (тисінше 51% және 49%), ол құрылышты және зауытты одан әрі пайдалану үшін жаупаты болады. Құрылышты аяқтау 2019 жылы және пайдалануға енгізу - 2020 жылға жоспарланып отыр.

Басшылық еншілес, қауымдастырылған және бірлескен кәсіпорындардагы бақылауды (бірлескен бақылау, елеулі ықпал) жүйелі түрде бағалайды. Басшылық бағалау кезінде ой-пікірді келесілерді қоса қолданады: (а) Топтың тиісті қызмет түрлеріне олардың кірістеріне ықпал ететін инвестициялар жолдау мүмкіндігін беретін өкілеттіктердің бар болуы, және (б) инвестор пайdasының мөлшеріне ықпал ету үшін өзінің инвестиацияларға өкілеттіктерін пайдалану қабілеттілігін анықтау. Басшылық «Уранэнерго» ЖШС бақылауды жүзеге асыру үшін Топтың өз өкілеттіктерін пайдалану мүмкіндігі жоқ деген қорытындыға келді. Бақылаудың, бірлескен бақылаудың және елеулі ықпалдың бар-жоқтығын қайта бағалау негізінде 2016 жылы басшылық Топтың «Уранэнерго» ЖШС бірлескен бақылауға ие деген қорытындыға келді.

27. Өзге инвестициялар

<i>Миллион Қазақстан тенге</i> сімен берілген	<i>2018 ж.</i>	<i>2017 ж.</i>
«Байкен-У» ЖШС Өзге	- 619	1,022 704
Өзге инвестициялар жиыны	619	1,726

«Байкен-У» ЖШС

«Байкен-У» ЖШС-на инвестициялар кәсіпорынға 5% қатысу үлесі болып табылады. 2018 жылғы желтоқсанда Топ «Байкен-У» ЖШС бақылауға ие болды (Ескертулер 41 и 45).

Өзге

2018 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Өзге инвестицияларға «DSFK (ДСФК) арнайы қаржылық компаниясы» ЖШС облигациялары кіреді. Бұл облигациялар Топтың «Банк «Bank RBK» АҚ-дагы депозиттерін қайта құрайымдауы нәтижесінде алынды. Облигациялардың айналым мерзімі шығарылған күннен бастап 15 жыл құрайды және белгіленген сыйақы мөлшерлемесі жылдан 0.01% құрайды. Облигацияларды өтеу ДСФК негізгі компаниясы берген кепілмен қамтамасыз етілген. Облигацияларды Топ негізгі компания кепілдің құны мен дисконттың жылдан 13% мөлшерлемесінен шыға отырып бағалаған әділ құны бойынша мойындағы.

**«ҚАЗАТОМӨНЕРКӨСІП» Ұлттық Атом Компаниясы» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер – 2018 жылғы 31 желтоқсан**

28. Дебиторлық берешек

<i>Миллион Қазақстан тенгесімен берілген</i>	2018 ж.	2017 ж.
Байланысты тараптардың саудалық дебиторлық берешегі	13	-
Әзге дебиторлық берешек	7	141
Әзге дебиторлық берешектің құнсыздану қоры	(7)	(1)
Таза ұзақмерзімді дебиторлық берешектің жиыны	13	140
Саудалық дебиторлық берешек	91,094	53,217
Байланысты тараптардың саудалық дебиторлық берешегі	3,277	5,997
Саудалық дебиторлық берешек жиыны	94,371	59,214
Дебиторлық берешектің құнсыздануына резерв	(90)	(1,246)
Дебиторлық берешектің құнсыздануына байланысты тараптардың резерві	(49)	(52)
Таза қысқамерзімді саудалық дебиторлық берешектің жиыны	94,232	57,916
Әзге дебиторлық берешек	607	595
Байланысты тараптардың әзге дебиторлық берешегі	2	7
Жалпы әзге дебиторлық берешек жиыны	609	602
Әзге дебиторлық берешектің құнсыздану қоры	(364)	(433)
Таза қысқамерзімді әзге дебиторлық берешек жиыны	245	169
Таза қысқамерзімді дебиторлық берешек жиыны	94,477	58,085

Топтың кредиттік және валюталық төуекөлдерге, сонымен қатар саудалық дебиторлық берешектің құнсыздануынан шығындарға бейімділігі туралы ақпарат 42-ескертуде ашылып көрсетілген.

**«ҚАЗАТОМӨНЕРКӨСІП» Ұлттық Атом Компаниясы» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер – 2018 жылғы 31 желтоқсан**

29. Өзге активтер

<i>Миллион Қазақстан теңгесімен берілген</i>	<i>2018 ж.</i>	<i>2017 ж.</i>
Ұзақмерзімді		
Пайдалануда шектеулі ақша қаражаты	10,552	4,377
Ұзақмерзімдік қорлар	6,483	7,349
Келешек кезеңдердің шығыстары	1,343	674
Ұзақмерзімді активтер үшін берілген аванстар	1,276	10,430
Қызметкерлерге берілген қарызы	869	898
Байланысты тараптарға берілген аванстар	324	397
Өзге ұзақмерзімді активтер жиыны		
20,847		
Қысқамерзімді		
Байланысты тараптардан дивидендтер бойынша берешек	8,659	13,707
Байланысты тараптарға тауарлар мен қызметтер үшін берілген аванстар	3,949	396
Тауарлар мен қызметтер үшін берілген аванстар	2,760	2,813
Сақтандыру бойынша алдын ала төлем	833	162
Табыс салығынан басқа салықтар бойынша алдын ала төлем	737	291
Пайдалануда шектеулі ақша қаражаты	490	242
Жұмыскерлердің берешегі	482	414
Келешек кезеңдердің шығыстары	412	355
Өзге активтер	-	16
Өзге қысқамерзімді активтер жиыны		
18,322		

Шектеулі ақшалай қаражаттар, қызметкерлерге берілетін несиeler және басқа да ұзақмерзімдік және қысқамерзімдік активтердегі дивидендтерді төлеу қаржы активтері болып табылады. Басқа ұзақмерзімдік және қысқамерзімдік белсенді қатысуышылар қаржылық емес активтер болып табылады.

Ұзақмерзімдік қорлар құрамына Топқа тиесілі және болашақта уран түйіршіктерін өндіруге арналған жаңа қондырғыларды пайдалануға бергеннен кейін пайдалануға арналған байытылған уран қорлары кіреді. Басшылық есептілікті бергеннен кейін бір жыл ішінде осы қорларды экономикалық қызмет барысында пайдалануға жоспарламайды.

Жер қойнауын пайдалану келісімшарттарының шарттарына сәйкес, Топ болашақ қалпына келтіру қызметін қаржыландыру үшін ақша қаражатын ұзақмерзімдік банктік салымдарға аударады. 31 желтоқсандағы жағдай бойынша кен орындарын қалпына келтіру бойынша келешектегі қызметті қаржыландыруға жататын ұзақмерзімдік банк депозиттеріндегі пайдаланылуы шектеулі ақша қаражатының жалпы сомасы 2018 ж. 10,552 миллион теңге құрады (2017 ж.: 4,377 миллион теңге).

30. Қорлар

<i>Миллион Қазақстан теңгесімен берілген</i>	<i>2018 ж.</i>	<i>2017 ж.</i>
Дайын өнім мен қайта сатуға арналған тауарлар		
Аяқталмаған өндіріс	130,157	140,533
Шикізат және материалдар	19,768	17,563
Отын	13,728	14,520
Қайта өндеудегі материалдар	1,875	889
Қосалқы бөлшектер	1,226	762
Өзге материалдар	720	819
Ескірген және өтімсіз қор бойынша резерв және өткізудің таза құнына дейін есептен шығару	5,459	2,842
	(2,672)	(8,253)
Қорлар жиыны		
170,261		

**«ҚАЗАТОМӨНЕРКӨСІП» Ұлттық Атом Компаниясы» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер – 2018 жылғы 31 желтоқсан**

30. Қорлар (жалғасы)

Теменде резервтегі өзгерістер көлтірілген:

<i>Миллион Қазақстан теңгесімен берілген</i>	2018 ж.	2017 ж.
1 қантардағы қалдық	(8,253)	(4,232)
Жыл ішіндегі резервті есептеу	(1,238)	(5,125)
Жыл ішіндегі резервті қалпына келтіру	4,341	424
Жыл ішінде есептен шығарылған қорлар	425	680
Сатуға арналған активтерге аударымдар	2,733	-
Бизнесті сатып алушан түсім	(680)	-
31 желтоқсан бойынша қалдық	(2,672)	(8,253)

31. Мерзімдік депозиттер

<i>Миллион Қазақстан теңгесімен берілген</i>	2018 ж.	2017 ж.
Ұзақмерзімді		
Қазақстан банкі	13	-
Ұзақмерзімдік депозиттер жиыны	13	-
Қысқамерзімді		
Қазақстандық банктер	205	8,230
Шетелдік банктердің жергілікті еншілес банктері	-	242
Қысқамерзімдік депозиттер жиыны	205	8,472

Топтың балансында 2018 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша мерзімді депозиттер бойынша сыйақы жылына 0% -дан 9.5%-ға дейін (2017: жылдық 0.01%-дан 10.5%-ға дейін) өзгереді. Топтың пайыздық мөлшерлеменің өзгеруі тәуекеліне бейімділігі және қаржылық активтер мен міндеттемелерге қатысты сезімталдықты талдау туралы ақпарат 42-ескертуде ашып көрсетілген.

32. Байланысты тараптарға берілген қарыздар

<i>Миллион Қазақстан теңгесімен берілген</i>	2018 ж.	2017 ж.
Ұзақмерзімді		
«Қызылқұм» ЖШС	13,399	20,302
Құнсыздануға резерв	(154)	-
Ұзақмерзімді қарыздар жиыны	13,245	20,302
Қысқамерзімді		
«Қызылқұм» ЖШС	10,373	-
Қысқамерзімді қарыздар жиыны	10,373	-

2010 жылы қаржылық қолдау көрсету мақсатында Топ «Қызылқұм» ЖШС-ге 2024 жылы өтеге мерзімімен ұзақмерзімдік несие берді. Бұл қарыз бойынша міндеттемелердің қамтамасыз етілуіне мүлік кепілдігі алынды. С 2015 жылғы желтоқсаннан бастап «Хорасан-У» БҚ» ЖШС бірлескен қарыз алушы болып табылады және Бұл несие бойынша «Қызылқұм» ЖШС-мен бірге ынтымақтас жауапкершілігі бар. Байланысты тараптарға қарыздар бойынша орташа өлшемделген жылдық пайыздық мөлшерлеме 2018 жылы 8.5% құрады (2017 ж.: 8.5%). Берілген ішкі кредиттік рейтинг - В.

**«ҚАЗАТОМӨНЕРКЭСІП» Ұлттық Атом Компаниясы» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер – 2018 жылғы 31 желтоқсан**

33. Ақша қаражаты және олардың эквиваленттері

<i>Миллион Қазақстан тенгесімен берілген</i>	<i>2018 ж.</i>	<i>2017 ж.</i>
Банктегі ағымдық шоттар	125,959	234,845
Талап етілгенге дейінгі салымдар	2,847	5,053
Кассадағы ақша қаражаты	31	38
Құнсыздануға резерв	(18)	-
Ақша қаражаты және олардың эквиваленттерінің жиыны	128,819	239,936

34. Капитал

2018 жылғы 31 желтоқсан бойынша Компанияның жарияланған және орналастырылған (төленген) жай акцияларының саны 259,356,608 дана құрады (2017 ж.: 37,050,944 дана).

2018 жылғы 17 тамызда Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Компанияның жарияланған (төленген) акцияларының жалпы санының ұсақталуын (сплит) 1:7 қатынасымен тіркеді.

Осы үлғаудың нәтижесінде Компанияның жарияланған және орналастырылған (төленген) жай акцияларының саны 259,356,608 дана құрады, бұл 2018 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша өзгеріссіз қалды.

2018 жылғы қарашада «Самұрық-Қазына» АҚ сатушы акционер ретінде «Қазатомөнеркәсіп» ҰАҚ АҚ 15% акциясын немесе 38,903,491 дана акциясын / жаһандық депозитарлық қолхатын Лондон қор биржасында (LSE) және Астана халықаралық биржасында (AIX) орналастырды. 2018 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «Самұрық-Қазына» АҚ – Компанияның 85% жай акциясына, басқа заңды және жеке тұлғалар – владеют 15% жай акциясына иелік етеді. Әрбір жай акция бір дауыс беру құқығын береді.

Жыл ішінде келесі дивидендтер жарияланды және төленді:

<i>Миллион Қазақстан тенгесімен берілген</i>	<i>2018 ж.</i>	<i>2017 ж.</i>
1 қантардағы дивидендтер бойынша кредиторлық берешек	-	-
Жыл ішінде жарияланған дивидендтер	135,012	65,849
Жыл ішінде қосымша жарияланған дивидендтер	26,649	-
Жыл ішінде төленген дивидендтер	(161,661)	(65,849)
31 желтоқсанға дивидендтер бойынша кредиторлық берешек	-	-
Акцияга жарияланған дивидендтер, теңге	624	254

**«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» Ұлттық Атом Компаниясы» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер – 2018 жылғы 31 желтоқсан**

35. Несиелер мен қарыздар

<i>Миллион Қазақстан теңгесімен берілген</i>	<i>2018 ж.</i>	<i>2017 ж.</i>
Ұзақмерзімді міндеттемелер		
Банк несиелері	16,270	38,557
Банктік емес несиелер	-	353
Ұзақмерзімді несиелер мен қарыздар жиыны		16,270
Қысқамерзімді міндеттемелер		
Банк несиелері	74,159	82,374
Банктік емес несиелер	35,726	-
Шыгарылған облигациялар	73,535	-
Қысқамерзімді несиелер мен қарыздар жиыны		183,420
		82,374

2015 жылдың 19 қаңтарында Топ 450 миллион АҚШ доллары мөлшерінде 5 банкпен қамсыздандырылмаған синдикатталған қарыз туралы келісімге қол қойды. Топ бұл синдикатталған қарызды 2010 жылғы шыгарылған және 2015 жылғы өтелген облигацияларды қайта қаржыландыру мақсатында жұмылдырды. Қарызды 2015 жылдың қыркүйек айынан, 2019 жылдың маусым айына дейін тәндес төлемдермен өтейді. Қарыздың міндетті шарттарына Топ көсіпорындарының кредиттік келісіммен қарастырылғаннан басқа сату және қайтарымды жалдау, факторинг бойынша елеулі мәміпелер жасауына, сонымен қатар елеулі түрдегі қосылулар, белінүлер, бірігулер және корпоративтік қайта құрылымдау, елеулі сатып алу және көсіпорындар құруды жүргізулеріне шектеулер кіреді. Топ сонымен қатар қаржылық міндеттемелер сомасының ЕБИТДА-ға ара қатынасын 3.5-тен аспайтындей және қаржылық міндеттемелер сомасының өзіндік капиталға ара қатынасын 1-ден аспайтындей үстап тұруға міндетті.

Қазақстан заңнамасына сәйкес айналымдық капиталға талаптарды толықтыру үшін 2018 жылғы 11 қазанда Топ 70,000 миллион теңге сомасына 4.6% жылдық мөлшерлемемен АҚШ долларына индекстелген облигациялар шығарды. Облигациялар 2019 жылғы қарашада өтеуге жатады.

Банктік емес несиелері, негізінен, Netherland International Uranium B.V. (NIU) компаниясынан «Инкай» БК» ЖШС алған несиемен байланысты, ол 2018 жылғы 1 қаңтарда шоғырландырылады (Ескертпе 45). Қарыз келісімшартының шарттарына сәйкес, «Инкай» БК» ЖШС қарыз келісімшартын орындаған немесе тиісінше орындаған жағдайда, NIU компаниясының «Инкай» БК» ЖШС-нан NIU нұсқауы бойынша ресурстарды және өзге активтерді пайдалану туралы лицензиялар, келісімшарттар бойынша құқықтарды кепілге табыстауды талап ету құқығы бар. 2018 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша NIU тарапынан қарыз келісімшарты бойынша мұндай талап қойылған жоқ.

**«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» Ұлттық Атом Компаниясы» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер – 2018 жылғы 31 желтоқсан**

35. Несиелер мен қарыздар (жалғасы)

Теменде Топтың кредиттері мен қарыздары туралы ақпарат берілген:

<i>Миллион Қазақстан тенгесімен берілген</i>	<i>Валюта</i>	<i>Төлем мерзімі (жыл)</i>	<i>2018 ж.</i>	<i>2017 ж.</i>
Банк несиелері				
Mizuho Bank, Limited	АҚШ долл.	2020	38,433	-
«Ситибанк Қазақстан» АҚ	АҚШ долл.	2019	30,744	-
Синдикатталған қарыз	АҚШ долл.	2019	21,252	55,126
Societe Generale	АҚШ долл.	2018	-	23,319
The Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ. Ltd	Евро	2024	-	16,977
«Ситибанк Қазақстан» АҚ	АҚШ долл.	2018	-	9,816
«Қазкоммерцбанк» АҚ	Тенге	2020	-	4,233
Natixis Bank	АҚШ долл.	2022	-	3,420
«Ситибанк Қазақстан» АҚ	Евро	2018	-	3,344
«Fortebank» АҚ	АҚШ долл.	2018	-	3,335
«Халық банкі» АҚ	Тенге	2018	-	1,361
Банк несиелерінің жиыны			90,429	120,931
Банктік емес несиелер				
Netherlands International Uranium B.V.	АҚШ долл.	2019	35,085	-
Кожема-Катко-Демеу	Тенге	2024	641	353
Банктік емес несиелердің жиыны			35,726	353
Облигациялар				
«Fortebank» АҚ	АҚШ долл.	2019	73,535	-
Облигациялар жиыны			73,535	-

2018 жылы сыйақының белгіленген пайыздық мөлшерлемесімен қарыздар бойынша орташа өлшенген жылдық пайыздық мөлшерлемесі 5.61% (2017 ж.: 6.29%) және құбылмалы сыйақы мөлшерлемесімен қарыздар бойынша 4.05% (2017 ж.: 3.47%) құрады.

**«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» Ұлттық Атом Компаниясы» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер – 2018 жылғы 31 желтоқсан**

35. Несиeler мен қарыздар (жалғасы)

Қарызды салыстыру

Төмөндеңде кестеде көрсетілген кезеңдерінен әрқайсысы үшін қаржылық қызметтің нәтижесінде туындастын Топтың міндеттемелерінде қарыздың сомасының талдауы көлтірілген:

<i>Миллион Қазақстан тенгесімен берілген</i>	Несиeler мен қарыздар	Қаржылық жалға беру бойынша міндеттемелер	Жиыны
2016 ж. 31 желтоқсан бойынша борыш	127,765	164	127,929
Несиeler мен қарыздардан түсімдер	52,793	-	52,793
Несиeler мен қарыздарды өтеу	(61,410)	(69)	(61,479)
Сыйақы есептеу	4,944	17	4,961
Сыйақы төлеу	(4,414)	(16)	(4,430)
Бағамдық айрма	1,810	-	1,810
Ақша қаражатының қозғалысымен байланысты емес өзге өзгерістер	(204)	323	119
2017 жылғы 31 желтоқсан бойынша борыш	121,284	419	121,703
Несиeler мен қарыздардан түсімдер	100,547	-	100,547
Облигациялар шығару	70,000	-	70,000
Несиeler мен қарыздарды өтеу	(147,734)	(151)	(147,885)
Бизнес сатып алудан түсімдер(Ескертпе 45)	41,190	-	41,190
Сыйақы есептеу	8,503	55	8,558
Сыйақы төлеу	(6,653)	(49)	(6,702)
Бағамдық айрма	16,547	-	16,547
Еншилес кәсіпорынның шығуы	(4,365)	-	(4,365)
Ақша қаражатының қозғалысымен байланысты емес өзге өзгерістер	371	205	576
2018 жылғы 31 желтоқсан бойынша борыш	199,690	479	200,169

Қарыз шарттарына сәйкес, банктермен тобының компаниялары енген, Group заңмен оған қолданылатын барлық жағынан ұстануды қажет оның активтерінің кез келген қатысты міндеттемелерді жасау немесе активтерді жүзеге асыру, несие шарттарында көзделген жағдайларды қоспағанда, алуға жасау немесе рүқсат етпеу тиіс олардың пайда жағдайда сатып алу, бірігу мен шегерулер бойынша кредитор банктердің бекіту, сондай-ақ топтық шатыр тұтынуышлар үшін азаматтық мақсаттар үшін уран сатуға мүмкін Ядролық қаруды таратпау туралы шартқа қол қойды, және Атом энергиясы жөніндегі халықаралық агенттікін мүшелері болып келеді.

Бұдан басқа, Топ кейбір деңгейлерде Топтың шоғырландырылған ақпаратына, мысалы, заемдық қаражаттарды меншікті капиталға қатынасына, қарыз алудың салыққа, пайызга, амортизация мен амортизацияға дейінгі арақатынасқа қатынасы сияқты бірнеше негізгі қаржылық көрсеткіштерді қолдауды талап етеді. Топ басшылығы 2018 жылғы 31 желтоқсандағы және 2017 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ барлық жоғарыда аталған міндетті талаптарын орындауды деп санайды.

«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» Ұлттық Атом Компаниясы» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер – 2018 жылғы 31 желтоқсан

36. Резервтер

<i>Миллион Қазақстан тәңгесімен берілген</i>	<i>Көсіби аурулармен байланысты өтемақыны төлеуге резерв</i>	<i>Коршаган ортага резерв</i>	<i>Кен орындарын қалпына келтіру резерв</i>	<i>Өзге</i>	<i>Жиыны</i>
2017 ж. 1 қаңтар бойынша					
Ұзақмерзімді	369	2,733	14,187	31	17,320
Қысқамерзімді	97	-	1	-	98
Жиыны					
	466	2,733	14,188	31	17,418
Жыл ішінде қалыптастырылған резервтер					
Дисконтты есептен шығару	(58)	96	-	3	41
Қалпына келтірілген	32	185	1,049	1	1,267
Шығу	-	-	(8)	-	(8)
Жыл ішінде пайдаланылған резервтер	(93)	(1)	-	-	(94)
Есептік бағадағы өзгерістер	-	(457)	4,885	-	4,428
2017 жылғы 31 желтоқсан бойынша					
Ұзақмерзімді	254	2,460	19,939	35	22,688
Қысқамерзімді	93	96	-	-	189
Жиыны					
	347	2,556	19,939	35	22,877
Жыл ішінде қалыптастырылған резервтер					
Дисконтты есептен шығару	49	-	44	2	95
Шығу	31	192	2,161	1	2,385
Бизнес сатып алудан түсімдер	-	-	(356)	-	(356)
Жыл ішінде пайдаланылған резервтер	-	-	3,534	-	3,534
Есептік бағадағы өзгерістер	(90)	(3)	(233)	-	(326)
Бағамдық айырманың ықпалы	-	345	4,514	-	4,859
2018 жылғы 31 желтоқсан бойынша					
Ұзақмерзімді	246	2,994	29,607	38	32,885
Қысқамерзімді	91	96	-	-	187
Жиыны					
	337	3,090	29,607	38	33,072

36. Резервтер (жалғасы)

Кесіби аурулар жағдайында өтемеңдік төлеуге резерв

Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексінің 939, 943, 944 баптарына сәйкес Топтың жұмыс орнында жұмыс шарттарының нәтижесі ретінде зейнетақы жасында немесе жұмысбастылық кезеңі барысында туындастын еңбек қабілеттілігінің жоғалуы және кесіби аурулар бойынша жәрдемақы төлеу міндеттемелері болады.

Жәрдемақы мәлшерін айқындау кезінде Топ басшылығы өзінің бағаларын осы төлемдерге құқығы бар қызметкерлердің саны, төлемдердің күтілетін ұзақтығы және аурулар мен қазіргі және бұрындық қызметкерлердің еңбекке жарамсыз болып қалу жағдайларының күтілетін болашақтағы деңгейіне экстрополяцияланатын сәйкес қызметақысына негізделген әр түрлі санаттағы қызметкерлердің орташа жылдық төлемдерге негізделген. 2018 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша бағалау міндеттемелерінің дисконтталмаған сомасы 535 миллион теңге (2017 ж.: 607 миллион теңге) құрады. Резерв келтірілген құн бойынша тәуекелсіз мәлшерлеме болып танылатын 7.45% (2017 ж.: 9.06%) дисконттау мәлшерлемесін, өйткені келешек ақша жылыстаудары мұндай міндеттемеге тән тәуекелдерді көрсетеді, және инфляция мәлшерлемесін 5.3% (2017 ж.: 5.4%) пайдаланумен мойындалды.

Қоршаған ортаны қорғау жөніндегі іс-шараларға арналған резерв

Қазақстан Республикасының қоршаған ортаны қорғау жөніндегі заңнамасына сәйкес Топ радиоактиви қалдықтарды жоюы және ластаңған негізгі құралдарды пайдаланудан шығаруы тиіс. 2018 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша бағалау міндеттемелерінің дисконтталмаған сомасы 48,988 миллион теңге (2017 ж.: 64,826 миллион теңге) құрады. Табигатты қорғау іс-шаралары бойынша шығыстардың елеулі бөлігі 2068-2073 жж. келеді.

Міндеттемелердің ұзақмерзімді сипатын ескере отырып, шығындардың іс жүзіндегі құнына қатысты белгісіздік бар. Резерв келтірілген құн бойынша, келешектегі ақша жылыстауы мұндай міндеттемеге тән тәуекелдерді көрсететін болғандықтан, тәуекелсіз мәлшерлеме болып табылатын 2018 ж. 7.45% дисконттау мәлшерлемесін пайдаланумен (2017 ж.: 9.06%) және 2018 ж. 5.3% инфляция мәлшерлемесін (2017 ж.: 5.4%) пайдаланумен мойындалды. Қоршаған ортаны қорғауға резерв сомасын анықтаған кезде Топ басшылығы 2000-2017 жж. жүргізілген осыған ұқсас сипаттағы пайдаланудан шығару және тазарту жұмыстарын жүргізу тәжірибесіне негізделген жорамалдар мен бағалаулады пайдаланды. Есептеу жорамалдары мен бағалауларды Топтың инженерлері, сонымен қатар кесіби консультанттар қоршаған ортаны қорғау бойынша заңнаманың ең жақсы интерпретациясының негізінде ұсынды.

Кен орнын қайта қалпына келтіруге арналған резерв

Топ өзінің әр жер телімінде орналасқан кен орнын қайта қалпына келтіру бойынша шығындарды бағалады. Болжам бойынша, тарату іс-шаралары бойынша шығындардың жалпы дисконтталмаған сомасы 2018 жылы 87,572 миллион теңге (2017 ж.: 40,939 миллион теңге). Кен орындарын қайта қалпына келтіруге арналған резервтің сомасы шегеретін шығыстар бойынша ағымдағы бағаларын (есептіліктік күндеңі бағаларын) пайдаланып және міндеттеме етеу күніне дейін үақыт кезеңіндегі инфляцияның болжамды мәлшерлемесін (2019-2038 жж. кезеңі үшін 5.13%) пайдалана отырып айқындалған. Міндеттеменің ағымдағы құнын айқындау мақсатында пайдаланған дисконттық мәлшерлеме 2018 жылғы 31 желтоқсан бойынша жылына 7.45% (2017 ж.: жылына 9.06%), бұл тәуекелсіз болып келеді, себебі келешектегі ақшалай қаражаттардың жылыстауы осында міндеттемеге тән тәуекелдерді қамтып көрсетеді.

Міндеттеменің ұзақмерзімді сипатын есептілікке алғанда, әр кен орнын қайта қалпына келтіру кезеңіндегі шығындардың нақты құнына байланысты белгісіздік орын алады (Ескертпе 4). Бағалаудағы өзгерістер қайтадан бұргылаған үнғымаларды, құм тұндырығыштарды және өзге де алдағы жойылуға тиіс объектерді есептілікке алып полигон объектелірін жою құнын әр жыл сайын қайта есептеу салдарынан туындаиды.

Топ жер қойнауын пайдалану келісімшарттарына сәйкес кен орындарын қайта қалпына келтіру жөніндегі іс-шараларды қаржыландыруға арнайы ұзақмерзімді депозиттік шотқа ақшалай қаражат аударады. 2018 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша арнайы ұзақмерзімді шоттагы жиналған аударымы 15,667 миллион теңге құрады (2017 ж.: 8,903 миллион теңге).

36. Резервтер (жалғасы)

Теменде міндеттемелердің баланстық құнын есептеуге негіз болған негізгі болжаулар берілген:

- Топтың қазіргі уақытта барлау сатысында тұрған көн орындарында игеру мен өндіруді жалғастыру ықтималдығы жоғары. Топ өзінің ұзақмерзімдік стратегиялық жоспарының бір бөлігі ретінде уран көн орындарының санын арттыру туралы жоспарларын көпшілікке жария етті. Стратегиялық жоспарды Қазақстан Республикасының Үкіметі бекіткен. Бұл фактілер Топтың өндіру мен барлауға арналған барлық көлісімшарттары бойынша көн орындарды қалпына келтіру жөніндегі конструктивтік міндеттемелердің туындауына әкеліп соғады;
- ақшалай қаражаттардың жылыштауы болатын болжады кезеңді есептеу көн орындар қызметінің мерзіміне негізделеді. Шығыстардың едәүір бөлігі 2019-2034 жылдары, яғни көн орындарының қызмет көрсету мерзімінің соңы деп күтілуде; және
- инфляцияның болжамды деңгейі – 2018 ж. жылына 5.30% (2017 ж.: 5.40%).

37. Кредиторлық берешек

<i>Миллион Қазақстан теңгесімен берілген</i>	2018 ж.	2017 ж.
Сауда кредиторлық берешек	777	573
Ұзақмерзімдік қаржылық кредиторлық берешек жиыны	777	573
Өзге кредиторлық берешек	-	9
Өзге кредиторлық берешек жиыны	-	9
Ұзақмерзімдік кредиторлық берешек жиыны	777	582
Сауда кредиторлық берешек	30,525	24,979
Байланысты тараптарға сауда кредиторлық берешек	19,165	83,712
Қысқамерзімдік қаржылық кредиторлық берешек жиыны	49,690	108,691
Өзге кредиторлық берешек	1,844	3,951
Өзге кредиторлық берешек жиыны	1,844	3,951
Қысқамерзімдік кредиторлық берешек жиыны	51,534	112,642

Топтың валюта тәуекелі және сауда және өзге де кредиторлық қарыздың өтелімділігіне қатысты ақпараты 42 ескертуде ашылып көрсетілген.

**«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» Ұлттық Атом Компаниясы» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер – 2018 жылғы 31 желтоқсан**

38. Өзге міндеттемелер

<i>Миллион Қазақстан тенгесімен берілген</i>	2018 ж.	2017 ж.
Ұзақмерзімді		
Алынған аванстар	3,260	3,261
Тарихи шығындар бойынша міндеттемелер	1,442	1,749
Келешек кезеңдердің табыстары	738	856
Артықшылық берілген акцияларды ұстаушылар алдындағы міндеттемелер	265	265
Шығарылған қаржылық сақтандыру кепілдер	89	96
Байланысты тараптардан алынған аванстар	17	1,450
Өзге міндеттемелер	14	34
Өзге ұзақмерзімдік міндеттемелер жиыны	5,825	7,711
Қысқамерзімді		
Бірлескен операциялар бойынша міндеттемелер	16,995	-
Қолданылмаған демалыстар мен сыйақылар бойынша есептелген міндеттемелер	5,416	4,460
Алынған аванстар	2,253	2,120
Еңбекақы бойынша берешек	1,990	2,620
Тарихи шығындар бойынша міндеттемелер	1,423	818
Өлеуметтік салымдар	824	963
Шығарылған қаржылық сақтандыру кепілдер	422	48
Өзге қатысушыларға телеуге дивидендер	244	253
Келешек кезеңдердің табыстары	142	102
Байланысты тараптардан алынған аванстар	28	2,654
Өзге міндеттемелер	582	311
Қысқамерзімді өзге міндеттемелер жиыны	30,319	14,349

Жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарттардың аясында Топ жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарттарды жасасқанға дейін мемлекеттің келісімшарттық аумақтарды геологиялық зерттеуге және уран кен орындарын барлауға жұмсалған жиынтық шығындарын етеуге жауапты. Жаңа салық заңнамасының талаптарына сәйкес тарихи шығындар уранды коммерциялық түрде өндіру күнінен басталатын 10 жылдық кезең аяқталғанға дейін тәң тоқсан сайынғы төлеммен етеуге жатады. Тарихи шығындар бойынша міндеттемелер АҚШ долларымен номиналданған тарихи шығындар үшін 3.3%, және теңгеде номиналданғандар үшін 7% мөлшерлемесі бойынша дисконтталған болжамды келешек төлемдер сомасында көрсетіледі.

39. Шартты және келісімшарттық міндеттемелер

Сот қараулары

Топтың әдettегі қызметінің барысында қуынның талаптары түсупері мүмкін. Басшылық өз бағалаудың сүйене отырып, олар қандай да бір елеулі шығындарға әкелмейді деп санайды.

Салық салу

Қазақстан Республикасындағы салық ережелері өзгеру мен тиянақсыз қолдануға және өзінше пайымдауға шалдыққыш. Атап айтқанда, жер қойнауын пайдалануға арналған ағымдағы келісімшарттарда 2009 жылдың 1 қаңтарынан бастап салықтық тұрақтылық жоқ, және де салық міндеттемелері жалпы қалыпта есептелініп, Топтың позициясын қоса, жер қойнауын пайдаланушылардың салық позицияларын жағымсыз өзгерістерге әкелуі мүмкін есепте. Қазақстандық заңдар мен ережелерді Топ және қазақстандық үекілетті органдарының өзіндік пайымдауындағы алшақтық қосымша салықтарды, айыппұлдар мен өсімпұлдарды есептеуге әкелуі мүмкін.

39. Шартты және келісімшарттық міндеттемелер (жалғасы)

Қазақстандық заңнама және салық салу тәжірибесі үздіксіз даму жағдайында тұр, сондықтан ол көрі күші болуы мүмкін әртүрлі түсіндірүлдерге және жиі өзгерістерге ұшырайды. Кейбір жағдайларда салық салынатын базаны анықтау мақсатында салық заңнамасы ХҚЕС ережелеріне сілтеме жасайды, бұл ретте қазақстандық салық органдарының ХҚЕС-тің тиісті ережелерін түсінуі осы қаржылық есептілікті дайындаған кезде басшылық қолданған саясаттардан, ой-пікірлерден және бағалаудардан айрықшалануы мүмкін, бұл Топтың қосымша салықтық міндеттемелерінің пайда болуына әкелу мүмкін. Салық органдары салықтық жыл аяқталғаннан кейін бес жыл ішінде ретроспективті тексеру жүргізе алады. Топ басшылығы тиісті заңнаманы түсіндіруге қолайлы болып саналады және Топтың салықтық позициясы негізделеді деп санайды. Тәменде осы ескертпеде салықтық даулар мен жинақтар туралы толық ақпарат көлтірілген. Топ басшылығының пікірі бойынша, Топ осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктегі Қорлардан асып түсетін ағымдағы және ықтимал салықтық талаптарға қатысты елеулі шығындарға ұшырамайды.

(а) Трансфертті баға құру

Трансферттік баға белгілеу туралы заңға сәйкес халықаралық операциялар мемлекеттік бақылауға жатады. Бұл заң қазақстандық компанияларға, егер қажет болса, баға мен дифференциалды растайтын құжаттаманың бар екендігін қоса, халықаралық мәмілелерде пайдаланылатын бағаларды есептеудің экономикалық негізdemесін және әдісін қамтамасыз етуді талап етеді. Бұдан басқа, оффшорлық елдерде тіркелген компаниялармен халықаралық операцияларға дифференциалды қолдану мүмкін емес. Егер мәміле бағасы нарықтық бағадан ауытқып кетсе, салық органдары салық салу объектілерін түзетуге және қосымша салықтар, айыппұлдар мен өсімпұлдар салу құқығына ие. Салық органдары Топтың трансферттік бағасының құралу саясатына келіспеуі мүмкін тәуекелдеріне қарамастан, егер салық органдары Топтың трансферттік бағасының құралу саясатына келіспеген жағдайда, онда ол өзінің позициясын негіздеуге және экспорттық бағалардың қалыптасуын растайтын қажетті барлық құжаттаманы ұсына алады деп басшылық есептейді. 2009 жылдың 1 қантарынан бастап Топ өз бетінше табыс салығына нарықтық бағаға дейін қоса есептеу жүргізіп отыр. 2018 жыл ішіндегі қоса есептеу сомасы 191 миллион теңге құрады (2017 ж.: 509 миллион теңге) (Ескертпе 18).

(б) Топ кәсіпорындарының кешенде салық тексерістері

2014 жылы салық органдары 2009-2012 жылдарға Топтың Қауымдастырылған кәсіпорны «КАТКО» ЖШС БК-ның кешенде салықтық тексеруін аяқтады. Салықтық органдармен салықтық тексеру қорытындысы бойынша 2017-2018 жылдары «КАТКО» ЖШС БК-мен шағымдалған қосымша есептілікке алынған салықтар, өсімақылар мен айыппұлдарды талап етті. «КАТКО» БК» ЖШС салықтық есептеудердің белгілі бір сомасын төледі. 2018 жылғы 31 желтоқсан бойынша 1,960 миллион теңге сомасына қосымша есептеулер тәуекелі бар. Басшылық заңнамадағы және жер қойнауын пайдалану шартындағы күтілетін өзгерістерге байланысты бұл сома төлеуге жатпайды деп есептейді. Тиісінше, бұл қосымша есептеу Топтың қаржылық есептілігінде көрсетілмеген.

Сақтандыру

Қазақстандағы сақтандыру қызметін көрсететін нарық қалыптасу сатысында тұр және басқа елдерде таралған сақтандырудың көптеген түрлери әлі қолжетімді емес. Компанияның өз өндіріс ғимараттарына, өндірістің тоқтатылуымен болған шығындарға, немесе апattyң қаржыланыстағы жылжымайтын мүлік объектілеріне, немесе қоршаган ортаға келтірілген зиянға байланысты үшінші тараптардың алдында туындаған міндеттемелерге қатысты толық сақтандыру арқылы қорғауы жоқ.

Қоршаган ортанды қорғау бойынша міндеттемелер

Есептік кезеңдегі жағдай бойынша басшылық BN-350 реакторын (УПН қондырғысын қоса) және Улбі металлургиялық зауытының өндірістік кешенін қалпына келтіру және демонтаждауды қаржыланыстағы жылжымайтын заңгерлік немесе конструктивті міндеттемелері жоқ (Ескертпе 4).

Кепілдіктер

Кепілдіктер Топтың басқа тарап өз міндеттерін орындаған жағдайдагы төлемдерді жүзеге асыру бойынша қайтарылмайтын міндеттемелерді білдіреді. Кейбір байланысты тараптарға ұсынылған қаржы кепілдіктері бойынша ең жоғарғы кредиттік тәуекел 2018 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 13,935 миллион теңге құрады (2017 ж.: 14,732 миллион теңге).

39. Шартты және келісімшарттық міндеттемелер (жалғасы)

Nесие шарттарының талаптарын сақтау

Топ көбінесе несиелер және қарыздармен байланысты белгілі талаптарды орындауы тиіс (Ескертпе 35). Осы талаптарды орындау Топ үшін қарыз қаражаттар құнының артуын қоса, жағымсыз нәтижелерге әкелу мүмкін. 2018 жылғы 31 желтоқсандағы және 2017 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ жогарыда көрсетілген міндетті шарттардың барлығын орындауда.

Жер қойнауын пайдалануға келісімшарттар бойынша міндеттемелер

Топтың 2018 жылға арналған жер қойнауын пайдалану келісімшарттарының талаптарына сәйкес 30,948 миллион теңге сомада (2017 ж.: 4,927 миллион теңге) барынша аз жұмыс бағдарламаларын орындауға қатысты қурделі шығындар бойынша міндеттемелері бар.

40. Бақыламайтын үлес

Теменгі кестеде 2018 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ үшін маңызды болып табылатын бақыламайтын үлесі бар еншілес кәсіпорындар туралы ақпарат ұсынылып отыр:

Еншілес кәсіпорынның атауы	Тіркеу орны және қызметтің негізгі орны	Бақыла майтын үлестің пайызы	Бақыла майтын үлескеге тиесілі пайда немесе шығын	Еншілес кәсіпорын-дагы жинақталған бақыламайтын үлес
«Үлбі металлургиялық зауыты» АҚ	Қазақстан	9.82%	30	6,399
«Аппақ» ЖШС	Қазақстан	35%	1,533	8,031
«Инкай» БҚ» ЖШС	Қазақстан	65%	7,457	84,133
«Байкен-У» ЖШС	Қазақстан	47.5%	-	33,298

Теменгі кестеде 2017 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ үшін маңызды болып табылатын бақыламайтын үлесі бар елеулі еншілес кәсіпорындар туралы ақпарат ұсынылып отыр :

Еншілес кәсіпорынның атауы	Тіркеу орны және қызметтің негізгі орны	Бақыла майтын үлестің пайызы	Бақыла майтын үлескеге тиесілі пайда немесе шығын	Еншілес кәсіпорын-дагы жинақталған бақыламайтын үлес
«Үлбі металлургиялық зауыты» АҚ	Қазақстан	9.82%	155	6,369
«Аппақ» ЖШС	Қазақстан	35%	620	7,121

**«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» Ұлттық Атом Компаниясы» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер – 2018 жылғы 31 желтоқсан**

40. Бақыламайтын үлес (жалгасы)

Осы еншілес көсіпорындар бойынша жалпыланған қаржылық ақпарат төменде кестеде берілген:

Милион Қазақстан теңгесімен берілген	«Үлбі металлургиялық зауыты» АҚ		«Аппак» ЖШС		«Инкай» БҚ» ЖШС		«Байқен-У» ЖШС	
	2018 ж.	2017 ж.	2018 ж.	2017 ж.	2018 ж.	2017 ж.	2018 ж.	2017 ж.
Қысқамерзімді активтер	38,282	38,798	14,373	16,212	57,052	-	42,141	-
Ұзақмерзімді активтер	40,499	37,008	13,252	14,367	228,651	-	32,624	-
Қысқамерзімді міндеттемелер	(6,150)	(3,510)	(2,306)	(8,643)	(42,747)	-	(2,792)	-
Ұзақмерзімді міндеттемелер	(5,903)	(5,523)	(2,376)	(1,579)	(35,334)	-	(1,872)	-
Капитал, соның ішінде	66,728	66,773	22,941	20,357	207,622	-	70,101	-
Топтың өзіндік капиталы	60,329	60,404	14,910	13,236	123,489	-	36,803	-
Бақыламайтын үлес	6,399	6,369	8,031	7,121	84,133	-	33,298	-
Табыс	42,977	37,484	18,927	16,718	55,146	-	-	-
Тозу және амортизация	(1,475)	(1,301)	(2,177)	(2,316)	(10,850)	-	-	-
Қаржылық кірістер	199	277	164	269	43	-	-	-
Қаржылық шығыстар	(360)	(336)	(720)	(617)	(1,755)	-	-	-
Табыс салыны	(2,069)	(1,363)	(1,424)	(1,586)	(5,049)	-	-	-
Бағамдық айрма бойынша таза пайда/ (шығын)	2,115	34	445	(181)	(3,963)	-	-	-
Құнсыздану	(5,409)	(858)	(991)	(118)	(456)	-	-	-
Жыл ішіндегі пайда	353	1,464	4,379	1,770	15,905	-	-	-
Компания акционерлеріне жататын пайда	322	1,309	2,846	1,150	8,448	-	-	-
Бақыламайтын үлеске жататын пайда	31	155	1,533	620	7,457	-	-	-
Жыл ішіндегі пайда	353	1,464	4,379	1,770	15,905	-	-	-
Жыл ішіндегі өзге жыныстық кіріс/(шығын)	99	(34)	3	17	(217)	-	-	-
Жыл ішіндегі жыныстық кіріс / (шығын) жыныны	452	1,430	4,382	1,787	15,688	-	-	-
Ақша қаражатының таза түсімі/(шығыы):								
- операциялық қызметтен	3,365	2,775	9,726	(2,679)	26,678	-	-	-
- инвестициялық қызметтен	(1,593)	314	(964)	(2,377)	(7,520)	-	-	-
- қаржылық қызметтен	(386)	(2,204)	(5,065)	3,437	(9,025)	-	-	-
Ақша қаражатының таза түсімі/(шығыы)	1,386	885	3,697	(1,619)	10,133	-	-	-

**«ҚАЗАТОМӨНЕРКӨСІП» Ұлттық Атом Компаниясы» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер – 2018 жылғы 31 желтоқсан**

41. Негізгі еншілес кәсіпорындар

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілікке келесі еншілес кәсіпорындар кіреді:

Қызмет түрі	Иелік ету үлесі	
	2018 ж.	2017 ж.
«МАӘК-Қазатомөнеркесіп» ЖШС (Ескерту 46) «Қазатомөнеркесіп-Даму» ЖШС («Қазатомөнеркесіп-Демеу» ЖШС) «КАР -Technology» ЖШС (Байланыс-НАҚ) «Қорған Қазатомөнеркесіп» ЖШС «Аппақ» ЖШС «Үлбі металлургиялық зауыты» АҚ «Волковгеология» АҚ «Жогарғы технологиялар институты» ЖШС «Қызылту» ЖШС «SARECO» БҚ ЖШС «KazSilicon» МК ЖШС «Kazakhstan Solar Silicon» ЖШС «Astana Solar» ЖШС «Орталық» ЕҚ ЖШС «Ру-6» ЖШС «Қазатомөнеркесіп-Sauran» ЖШС «Геотехносервис» ЖШС «Сауда-Транспорттық компания» ЖШС «Қазақстан атом-электр станциялады» АҚ Kazakatom TH AG «Инкай» БҚ ЖШС (Ескертне 45) «Байкен-У» ЖШС (Ескертне 45) Power System International Limited (PSIL)	Өндіріс, электр энергиясы мен жылу энергиясын тарату және іске асыру, ауыз су, техникалық және дистиллденген су өндірісі және іске асыру, теңіз сұы шығару және газды тасымалдау Топтық инвестициялық қызметі бойынша косультациялық қызмет көрсету Байланыс қызметін көрсету Күзет қызметтерін көрсету Барлау, өндіре және уран кенін алдын ала өңдеу Уран материалдарын өндіру және қайта өңдеу, сирек металдарды және жартылай өткізгіш материалдарды өндіру Геологиялық барлау және уран кенорындарын зерттеу, бұргылау жұмыстарын жүргізу, радиоактивтілі деңгейлерін, экологиялық шарттарын мониторинглеу Ғылыми-зерттеу, жобалау-құрастыру, тәжірибелік-құрастыру және инженерингтік консультациялық қызметтер көрсету Барлау, өңдеу және уран құрамы бар молибден-мис кендерін өңдеу Кен байту, сирек металдардың концентратарының гидрометаллургиялық өндірісі, металдардың жеке оксидтеріне сирек металдардың жайылуы бойынша химия өндірісі Металлургиялық және поликристаллдық кремний өндірісі және іске асыру, кремний өндірісінің қалдықтарын қайта өңдеу Күн сапалы кремний, кремний пластиндерін және фотоэлектр модульдері өндірісі Фотозлектр модульдері өндірісі Өндіру бойынша қызмет көрсету, уранның химиялық концентратына дейін қайта өңдеу Күрамында уран бар кендерді барлау, өндіру және алғашқы өңдеу Күрамында уран бар кендерді барлау, өндіру және алғашқы өңдеу Тау-кен жұмыстарының жоспарын жасау, жобалардың тау-кен белгілін әзірлеу Кешенді материалдық-техникалық қамтамасыз ету Атом электр станцияларын салу жөніндегі жобаларды іске асыру Маркетинг, инвестициялау, қарж және тауар сұрақтары бойынша әкімшілдік қызметін атқару Барлау, өндіру, өңдеу және уран өнімін өткізу Барлау, өндіру, өңдеу және уран өнімін өткізу Коммерциялық және инвестициялық қызмет	- 100% 90% 90% 100% 100% 90.18% 90.18% 90% 90% 100% 100% 76% 76% - 100% 100% 100% 100% 100% 100% 100% 100% 100% - 100% 100% 100% 100% 100% 99.9999% 99.9999% - 100% 100% 100% 60% - 52.5% - 100% 100%

**«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» Ұлттық Атом Компаниясы» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер – 2018 жылғы 31 желтоқсан**

41. Негізгі еншілес кесіпорындар (жалғасы)

2016 жылы Компания Швейцарияда Kazakatom TH AG еншілес кесіпорнында құрды. Kazakatom TH AG акционерлік капиталы толықтай төленген және 339 миллион теңгені құрайды, олардың 270 миллион теңгесі 2017 жылы төленген болатын.

Қалған барлық еншілес кесіпорындар Қазақстанда құрылып, өздерінің қызметтерін жүзеге асыруда.

2018 жылы Топ «МАЭК-Қазатомөнеркәсіп» ЖШС және «Қазақстан атом электр станциялары» - «Самұрық-Қазына» АҚ-ға және «Sareco» БҚ» ЖШС - «Tay-Ken Самұрық» АҚ-ға сатты.

42. Қаржы тәуекелдерін басқару

Есептілікке алу саясаты және қаржылық құралдарға қатысты ашылулар қаржылық құралдардың келесі топтарына қолданылады:

<u>Миллион Қазақстан теңгесімен берілген</u>	<u>Еск.</u>	<u>2018 ж.</u>	<u>2017 ж.</u>
Қаржылық активтер			
Банктегі ағымдық шоттар	33	125,941	234,845
Саудалық дебиторлық берешек	28	94,245	57,916
Байланысты тарантарға берілген қарыздар	32	23,618	20,302
Байланысты тарантардан дивидендтер бойынша берешек	29	8,659	13,707
Пайдалануда шектеулі ақша қаражаты	29	11,042	4,619
Талап етілгенге дейінгі салымдар	33	2,847	5,053
Тұынды қаржылық актив	9	1,369	-
Қызметкерлерге берілген қарыз	29	869	898
Мерзімдік депозиттер	31	218	8,472
Өзге инвестициялар	27	619	1,726
Өзге дебиторлық берешек	28	245	309
Кассадағы ақша қаражаты	33	31	38
Қаржылық активтер жиыны		269,703	347,885
Қаржылық міндеттемелер			
Банк несиелері	35	90,429	120,931
Шығарылған облигациялар	35	73,535	-
Сауда кредиторлық берешек	37	50,467	109,264
Банктік емес несиелер	35	35,726	353
Тарихи шығыстар бойынша міндеттемелер	38	2,865	2,567
Өзге кредиторлық берешек	37	1,844	3,960
Қаржылық жалға беру бойынша міндеттемелер		479	419
Артықшылық берілген акцияларды ұстаушылар алдындағы міндеттемелер	38	265	265
Өзге қатысуышыларға төлеуге дивидендтер	38	244	253
Шығарылған қаржылық сақтандыру кепілдер	38	89	96
Қаржылық міндеттемелер жиыны		255,943	238,108

Топтың тәуекелдерін басқару функциясы қаржылық, операциялық және заңды тәуекелдерге қатысты жүзеге асырылады. Қаржылық тәуекелдерге кредит тәуекелі, өтемпаздық тәуекелі және нарықтық тәуекелі (валюта тәуекелі, пайызыдық тәуекел және басқа баға тәуекелі) кіреді. Тәуекелдері басқару тобының саясаты Топ соқтығысусы мүмкін тәуекелдерді анықтау және талдау, тәуекелдің рүқсатты шекті мәндерін және бакылаудың тиісті механизмдерін орнату, сондай-ақ тәуекелдері мониторингілеу және бекітілген шектеулерді басқару мақсатында өзірленген. Тәуекелдерді басқару саясаты мен жүйесі Топтың нарықтық шарттары мен қызметтің өзгерістеріне байланысты өзгертулерді енгізу қажеттілігі пәнніне тұрақты талданып отырады. Топ бакылаудың реттелген және әрекетті жүйесін құру мақсатында оқыту және басқару стандарттары мен процедураларын орнатады, онда барлық жұмысшылар өздерінің рөлдері мен міндеттерін түсінеді. Операциялық және заңды тәуекелдерді басқару осы тәуекелдерді азайту мақсатында ішкі саясаттар мен процедураларды тиісті қызмет жасауын қамтамасыз етүі тиіс.

42. Қаржы тәуекелдерін басқару (жалғасы)

Бұл ескертуде Топтың көрсетілген қаржылық тәуекелдердің әрқайсысына ұшырағыштығы туралы, Топтың мақсаты туралы, оның саясаты және осы тәуекелдерді бақалау және басқару процедуралары, және Топтың капиталды басқаруға қатысты тәуекелдері туралы ақпарат ұсынылған. Сандақ сипаттағы қосымша ақпарат осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктегі барлық мәтін бойынша ашылады.

Директорлар кеңесі Топтың мақсаттарын орнатуға және тәуекелдерді басқару бойынша саясатты бекітуге жауап береді. Басқарма тәуекелдерді басқару саясатын іске асyrуга және тәуекелдерді басқарудың тиімді жүйесін іске асyrуга жауап береді. Тәуекелдерді басқару комитеті оның орындалуына жауапкершілік алады және өзінің жұмысы туралы Басқарма мен Директорлар кеңесінің алдында үнемі есептілік беріп отырады.

Кредиттік тәуекел

Топ кредиттік тәуекелге бейім, атап айтқанда, қаржылық құрал бойынша тараптардың біреуі келесі тарапқа өзінің міндеттемелерін атқармауы арқылы қаржылық шығын келтіреді. Кредиттік тәуекелге бейімділігі Топтың төлем мерзімін ұзарту шартында өнімді сату және контрагенттермен басқа мәмілелерді жасау нәтижесінде туындаиды, осылардың нәтижесінде қаржылық активтер туындаиды. Кредиттік тәуекел негізінен Топтағы сатып алушылардың дебиторлық берешегінен, қаржы қаражаттарынан және оның баламаларынан, мерзімді депозиттерден және қызметкерлерге берілген және байланысты тараптардың қарызына байланысты.

Қаржылық активтердің балансы құны Топтың кредиттік тәуекелге ұшырағыштығының максималды дәрежесін көрсетеді (Ескерту 39).

Ақша қаражаттарымен және олардың баламасымен және мерзімді депозиттермен байланысты кредиттік тәуекел мынаған байланысты шектеулі, яғни контрагенттер халықаралық рейтингтік агенттіктер тағайындаитын жоғары кредиттік рейтингі бар банктермен ұсынылған.

Темендеңі кестеде 2018 жылғы 31 желтоқсан бойынша Топтың салымдары орналастырылған қаржылық мекемелердің кредиттік рейтингі туралы ақпарат берілген :

Миллион Қазақстан тенге cімен берілген	Standard & Poor's B рейтингімен	Standard & Poor's C рейтингімен	Өзге	Жиыны
Пайдалануда шектеулі ақша қаражаты	10,552	-	490	11,042
Мерзімдік депозиттер	218	-	-	218
Банктегі ағымдық шоттар	113,705	-	12,236	125,941
Талап етілгенге дейінгі салымдар	2,847	-	-	2,847
Жиыны	127,322	-	12,726	140,048

2017 жылғы 31 желтоқсан бойынша Топтың салымдары орналастырылған қаржылық мекемелердің кредиттік рейтингі туралы ақпарат берілген:

Миллион Қазақстан тенге cімен берілген	Standard & Poor's B рейтингімен	Standard & Poor's C рейтингімен	Өзге	Жиыны
Пайдалануда шектеулі ақша қаражаты	3,451	3	1,165	4,619
Мерзімдік депозиттер	8,472	-	-	8,472
Банктегі ағымдық шоттар	230,035	2,793	2,017	234,845
Талап етілгенге дейінгі салымдар	5,008	45	-	5,053
Жиыны	246,966	2,841	3,182	252,989

Топ күтілетін кредиттік шығындарды бағалауғаа ХКЕС (IFRS) 9 стандартында қарастырылған жеңілдетілген тәсілдемені қолданады, ол бойынша барлық сауда және өзге дебиторлық берешек үшін барлық мерзім ішінде күтілетін кредиттік залалдарға бағалау резерві пайдаланылады. Күтілетін кредиттік залалдарды бағалау үшін саудалық және өзге дебиторлық берешек кредиттік тәуекелдің жалпы сипаттамалары мен төлемдердің мерзімінен кешіктірілген күндерінің саны негізінде топтастырылды.

**«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» Ұлттық Атом Компаниясы» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер – 2018 жылғы 31 желтоқсан**

42. Қаржы тәуекелдерін басқару (жалғасы)

Күтілетін кредиттік залалдардың дөнгейі тиісінше 2018 жылғы 31 желтоқсанға немесе 2018 жылғы 1 қаңтарға дейінгі 24 ай ішіндегі сатулар бойынша төлемдер кестесіне және осы кезең ішінде көтерген үксас тарихи кредиттік залалдарға негізделеді. Өткен кезеңдер үшін деңгейлер макроэкономикалық факторлар туралы ағымдағы және болжамдық ақпаратты ескерумен түзетілмейді. Тауадағы келешектегі (12 ай) күтілетін орта күтілітін кредиттік залалдардың параметрлерін бағалау үшін пайдаланылатын уақыттық қатарларда көрініс тапқан ортага сейкес.

Кредиттік шығындарға бағалау резерві саудалық және өзге дебиторлық берешекке қатысты төмендегі кестеде көрсетілген резевтер матрицына сәйкес анықталады.

Жалпы құнның %	Шығындар дөнгейі	Жалпы баланстық құн	Барлық мерзім ішіндегі күтілетін кредиттік шығындар
Саудалық дебиторлық берешек			
- ағымдағы	0.04%	94,044	(39)
- төлемнің кешіктірілуі 30 қуннен аз	2.07%	245	(5)
- төлемнің кешіктірілуі 30 до 90 қүн	-	-	-
- төлемнің кешіктірілуі 91 до 180 қүн	-	-	-
- төлемнің кешіктірілуі 181 до 360 қүн	-	-	-
- төлемнің кешіктірілуі 360 қүн	100%	95	(95)
Саудалық дебиторлық берешек (жалпы баланстық құн) жиыны		94,384	
Кредиттік шығындарға бағалау резерві			(139)
Сатып алушылармен келісімшарттар бойынша саудалық дебиторлық берешек жиыны (баланстық құн)		94,245	
Темендегі кестеде саудалық және өзге дебиторлық берешек үшін 2018 және 2017 ж. Басы мен аяғындағы кезеңде орын алған күтілетін кредиттік шығындардың жөнілдетілген моделіне сәйкес кредиттік шығындарға бағалау резервтеріндегі өзгерістер түсіндіріледі.			
Миллион Қазақстан теңгесімен берілген	Саудалық дебиторлық берешек	Өзге дебиторлық берешек	
2017 ж. 1 қантар бойынша құнсыздану қоры	1,761	467	
Жыл бойы құнсыздану қорының үлғаюы	66	4	
Қалпына келтірілген	(13)	(1)	
Жыл бойы есептен шыгарылған сомалар	(516)	(37)	
2017 жылғы 31 желтоқсан бойынша құнсыздану қоры	1,298	433	
ХКЕС 9 қолдану	393	1	
Жыл бойы құнсыздану қорының үлғаюы	229	56	
Қалпына келтірілген	(459)	(1)	
Бизнесті сатып апудан түсім	21	-	
Тоқтатылған қызмет	(1,082)	(38)	
Сатуға арналған активтерге аударымдар	(203)	-	
Жыл бойы есептен шыгарылған сомалар	(58)	(80)	
2018 жылғы 31 желтоқсан бойынша құнсыздану қоры	139	371	

42. Қаржы тәуекелдерін басқару (жалғасы)

Топтың саудалық дебиторлық берешекке қатысты кредиттік тәуекелге бейімділігі негізінен ер сатып алушының дербес сипаттамасына байланысты болады. Клиенттік базаның демографиялық көрсеткіштері, сатып алушылар өздерінің қызыметтерін жүзеге асыратын нақты салаға немесе елге тән дефолт тәуекелін қоса алғанда, аз дәрежеде кредиттік тәуекелдің деңгейіне әсер етеді. Топ кредиттік тәуекелдің шоғырлануына бейім. 2018 жылды Топ табысының шамамен 69% (2018 жылғы 31 желтоқсан бойынша саудалық дебиторлық берешегінің 75%) негізгі жеті сатып алушыларға сатуға келеді (2017: 54% кіріс және саудалық дебиторлық берешегінің 29% негізгі жеті сатып алушыларға сатуға келеді). Топ ұқсас сипаттамалары бар контрагенттерді олар байланысты тарап болып табылғанда анықтайды.

Топ кредит саясатын қолданады, осыған сәйкес әрбір жаңа клиенттің кредит қабілеттілігі алдымен оған Топқа арналған стандартты шарттар мен төлемдер мен жеткізілімдерді жүзеге асыру мерзімдері ұсынылғанға дейін жеке талданады.

Топ саудалық және басқа дебиторлық берешекке қатысты сақтандыру өтеуін талап етпейді.

Географиялық өнірлер бөлігінде есептілік кезеңге арналған жағдай бойынша саудалық дебиторлық берешекке қатысты кредиттік тәуекелдің барынша жоғары деңгейі келесідей болды:

<i>Миллион Қазақстан теңгесімен берілген</i>	2018 ж.	2017 ж.
Үндістан	53,430	411
Канада	11,398	-
Қытай	11,348	17,570
АҚШ	6,886	3,702
Еуропалық Одақ	5,772	18,394
Қазақстан	4,217	16,128
Жапония	859	1,421
Ресей	114	243
Өзге өнірлер	221	47
Жиыны	94,245	57,916

2018 жылды Топтың анағұрлым ірі клиенттері China Nuclear Energy Industry Corporation, Yellow Cake plc., CGNPC Uranium Resources Company Limited, Directorate of Purchase & Stores (India), China Uranium Resources Company Limited, CAMECO Europe Ltd, Electricite de France (2017: China Nuclear Energy Industry Corporation, Urangesellschaft mbH, CNNC International (HK) Limited, CGNPC Uranium Resources Company Limited, HOKKAIDO Electric Power Company Inc., CAMECO Europe Ltd, A&R Merchants Inc) болып табылады. Есептілік күнге арналған жағдай бойынша бұл клиенттердің жиынтық дебиторлық берешегі 70,709 миллион теңге (2017 ж.: 39,751 миллион теңге) құрады.

Тауарларды іске асыру бойынша орташа кредиттік кезең 30 күн құрайды. Алғашқы 30 күнге дебиторлық берешек бойынша шот-фактура берілген күннен бастап пайыздар журмейді. Пайыздар Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкі бекіткен қайта қаржыландыру мөлшерлемесі бойынша өтмелеген қалдықтың салдары үшін есептеледі (2018 ж.: 9.25%; 2017 ж.: 10.25%).

**«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» Ұлттық Атом Компаниясы» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер – 2018 жылғы 31 желтоқсан**

42. Қаржы тәуекелдерін басқару (жалғасы)

Мерзімі өтпеген және құнсызданбаған берешек мерзімі өткен тәлемдері жоқ сатып алушылар жиынтығына жатады. Құнсыздану тәлемнің кешіктірілуі бар дебиторлық берешектерге қатысты мойындалды. Дебиторлық берешекті өтеуі мерзімі келесі түрде ұсынылған:

Миллион Қазақстан теңгесімен берілген	2018 ж.		2017 ж.	
	Саудалық дебиторлық берешек	Өзге дебиторлық берешек	Саудалық дебиторлық берешек	Өзге дебиторлық берешек
Мерзімі өтпеген және құнсызданбаған	94,205	245	55,844	169
Мерзімі өткен, бірақ құнсызданбаған				
0-30 қунға мерзімі өткен	16	-	582	-
31-120 қунға мерзімі өткен	24	-	1,326	-
120 қуннен астам мерзімі өткен	-	-	164	-
Мерзімі өткен, бірақ құнсызданбаған жиыны	40	-	2,072	-
Мерзімі өткен және құнсызданған				
120 қуннен астам мерзімі өткен	139	371	1,298	433
Мерзімі өткен және құнсызданған жиыны	139	371	1,298	433
Құнсыздануға арналған қор	(139)	(371)	(1,298)	(433)
Жиыны	94,245	245	57,916	169

Байланысты тараптар берген (Ескертпе 32) қарыздарға және қызметкерлердің қарыздарына (Ескертпе 29) қатысты кредиттік тәуекел берілген қаражаттардың қайтарылмау мүмкіншілігін туындайды. Бірлескен және қауымдастырылған кесіпорындар және қызметкерлер берген қарыздарға қатысты, Топ кредиттік тәуекелді қарыз алушылардың активтерінің кепілі түрінде қарызды қамтамасыз етуді ұсыну талаптары арқылы төмендетеді. Қарыз алушыларда кредиттік рейтинг болмайды.

Күтілетін кредиттік шығындарды бағалау (НЗБ)

Күтілетін кредиттік шығындарды бағалау – елеулі бағалау, оны алу үшін бағалау әдіснамасы, модельдер және бастапқы деректер пайдаланылады. Келесі компоненттер кредиттік шығындарға бағалау резервіне айтралықтай ықпал етеді: дефолтты анықтау, кредиттік тәуекелдің елеулі түрде ұлғаюы, дефолт ықтималдылығы, дефолт тәуекеліне бейімділік және дефолт жағдайындағы шығынның мөлшері, сонымен қатар макроэкономикалық сценарийлер модельдері. Топ есептік күтілетін кредиттік шығындар мен кредиттер бойынша нақты шығындар арасындағы алшақтықтарды төменету мақсатында модельдерді және модельдер үшін бастапқы деректерді тексереді және растайды.

Топ күтілетін кредиттік шығындарды бағалау үшін расталатын болжамдық ақпаратты, негізінен өзінің болжамдық макроэкономикалық моделінің нәтижелерін пайдаланады. Талдау үшін жеңіл интерпретацияланатын кейбір жорамалдар пайдаланылады, олар: ЖІӨ есү қарқыны, инфляция деңгейі, айырбастау бағамы және экономикалық көрсеткіш. Соңғы макроэкономикалық функцияға инфляция туралы болжам ғана кіреді. Перспектива туралы ақпарат есептік кезеңнен кейінгі келесі 12 ай ішінде дефолттың ықтималдылығы параметрлеріне енгізіледі. Келесі кестеде күтілетін кредиттік шығындардың деңгейіне сәйкес келетін ең елеулі болжамдық жорамалдар мен олардың салмақтық коэффициенттері 2018 жылғы 31 желтоқсан бойынша ұсынылған.

Айнымалы	Жорамалдар:					
	2018 ж.	2019 ж.	2020 ж.	2021 ж.	2022 ж.	2023 ж.
Инфляция деңгейі	6.2	7.2	6.3	6.4	4.2	3.7

42. Қаржы тәуекелдерін басқару (жалғасы)

Әтемпаздық тәуекелі

Әтемпаздық тәуекелі – бұл, көсіпорынның қаржылық міндеттемелерді атқару кезінде қыышылықтармен кезігү тәуекелі. Топ қолдағы ақша қаражаттарын қунделікті пайдалану қажеттілігіне байланысты тәуекелге бейім. Әтемпаздық тәуекелін Топтың Корпоративтік қаржы жөне қазынашылық департаменті басқарады. Басшылық ай сайын Топтың ақша қаражаты айналымын бақылайды.

Топ қарыз қаражатынан, сауда жөне өзге кредиторлық берешектен тұратын қаржыландырудың тұрақты базасын қолдауға тырысады. Топтың әтемпаздықты басқаруға тәсілі бұның қаншалық мүмкін екендігін қамтамасыз етуде, Топта залалдың туындауына жол бермейтін жөне Топтың беделіне нұқсан келтірмейтін өдetteгідей жөне қысылтаяң, кездерде де мерзімінде өзінің міндеттемелерін өтеу үшін жеткілікті әтемпаздық қаражаттың үнемі болуы. Топ әтемпаздық дәңгейіне күтпеген талаптарға жылдам әрі тиісті түрде әсер ету мүмкіншілігін алу үшін әтемпаздық активтердің әртараптандырылған портфельдеріне қаражатты инвестициялайды.

Әдette Топ күтілетін операциялық шығыстардың орнын толтыру үшін жеткілікті көлемдегі бірінші талап бойынша қолжетімді ақша қаражатының болуын қамтамасыз етеді. Сонымен қоса айрықша жағдайлардың өлеуеті ескерілмейді, олардың пайда болуын алдын ала қарастыру негізделмеген болатын, мысалы, табиғи апарттар.

Тәменде Топтың пайдаланылмаған қарыздары жөне әтемпаздық тәуекелін басқарудың маңызды элементі болып табылатын қысқамерзімдік депозиттерге орналастырылған уақытша еркін ақшалары туралы ақпарат берілген:

<i>Миллион Қазақстан теңгесімен берілген</i>	<i>2018 ж.</i>	<i>2017 ж.</i>
Қысқамерзімдік депозиттердегі сома	3,052	13,525
Шоттардағы ақша қаражатының сомасы	125,959	234,845
Қарыз бойынша пайдаланылмаған сома	85,485	35,177
Жиыны	214,496	283,547

Бұдан әрі келтірілген кестеде өтеуге дейін қалған шарттық мерзімдер бойынша есептік құнға арналған жағдай бойынша міндеттемелерді белу көрсетілген. Өтеу мерзімі кестесінде ашылған сомалар контрактілік дисконтталмаған ақша ағымдары, оған қоса алынған несиeler жөне қаржылық сақтандыру бойынша міндеттемелердің жалпы сомасы көрсетілген. Бұл дисконтталмаған ақша ағымдары қаржылық жағдай туралы есептілікке енгізілген сомадан ерекшеленеді, себебі қаржылық жағдай туралы есептілікте берілген сома ақша қаражатының дисконтталған ағымдарының негізінде есептелген.

Сома төлемге тіркелмеген болып табылған жағдайда, сома кестеде есептік қуніндегі шарттан шыға отырып анықталады. Валюталық төлемдер есептік кезеңің сонына спот айналым курсын пайдаланумен қайта есептеледі.

**«ҚАЗАТОМӨНЕРКӨСІП» Ұлттық Атом Компаниясы» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер – 2018 жылғы 31 желтоқсан**

42. Қаржы тәуекелдерін басқару (жалғасы)

Теменде 2018 жылғы 31 желтоқсан бойынша қаржылық міндеттемелерді өтеудің шарттық мерзімдері туралы ақпарат ұсынылған:

Милион Қазақстан тәңгесімен берілген	Баланстық күні	Келісімшарт бойынша ақша қаражаты- ның агымдары		Талап етілгенге дейін және 1 айдан аз	1 айдан бастап 3 айга дейін	3 айдан бастап 1 жылга дейін	1 жылдан бастап 5 жылга дейін	5 жылдан астам
		1	2					
Банк несиелері	90,429	92,367	30,974	16,913	27,739	16,741	-	-
Банктік емес несиелер	35,726	36,261	128	19,551	16,582	-	-	-
Шығарылған облигациялар	73,535	76,428	-	-	76,428	-	-	-
Сауда кредиторлық берешек	50,467	50,467	-	49,690	-	777	-	-
Әзге кредиторлық берешек	1,844	1,844	-	1,844	-	-	-	-
Тарихи шығындар бойынша міндеттемелер	2,865	3,197	-	194	581	2,422	-	-
Қаржылық жалға беру бойынша міндеттемелер	479	479	-	29	100	350	-	-
Шығарылған қаржылық сақтандыру кепілдер	89	13,935	-	13,935	-	-	-	-
Артықшылық берілген акцияларды ұстаушылар алдындағы міндеттемелер	265	265	-	-	-	265	-	-
Әзге қатысушыларға телеуге дивидендтер	244	244	-	244	-	-	-	-
Жиыны	255,943	275,487	31,102	102,400	121,430	20,555	-	

2017 жылғы 31 желтоқсан бойынша қаржылық міндеттемелерді өтеудің келісімшарттық мерзімі туралы ақпарат ұсынылған:

Милион Қазақстан тәңгесімен берілген	Баланстық күні	Келісімшарт бойынша ақша қаражаты- ның агымдары		Талап етілгенге дейін және 1 айдан аз	1 айдан бастап 3 айга дейін	3 айдан бастап 1 жылга дейін	1 жылдан бастап 5 жылга дейін	5 жылдан астам
		1	2					
Банк несиелері	120,931	136,644	32,823	12,886	48,982	38,046	3,907	353
Банктік емес несиелер	353	353	-	-	-	-	-	-
Сауда кредиторлық берешек	109,264	109,264	-	108,691	-	573	-	-
Әзге кредиторлық берешек	3,960	3,960	-	3,951	-	9	-	-
Тарихи шығындар бойынша міндеттемелер	2,567	2,803	-	204	614	1,985	-	-
Қаржылық жалға беру бойынша міндеттемелер	419	462	-	22	120	320	-	-
Шығарылған қаржылық сақтандыру кепілдер	96	14,732	-	14,732	-	-	-	-
Артықшылық берілген акцияларды ұстаушылар алдындағы міндеттемелер	265	265	-	-	265	-	-	-
Әзге қатысушыларға телеуге дивидендтер	253	253	-	253	-	-	-	-
Жиыны	238,108	268,736	32,823	140,739	49,981	40,933	4,260	

Кепілдер бойынша контрактілік ақша ағымдарының барынша көп сомасы 39-қосымшада ашып көрсетілген.

42. Қаржы теуекелдерін басқару (жалғасы)

Нарықтық тәуекел

Топ нарықтық тәуекелдің әсер етуіне бейім. Нарықтық тәуекел – бұл нарықтық бағаның өзгерісі Топтың пайдасына немесе оның қаржылық құралдарының құнына көрі әсер ету тәуекелі. Нарықтық тәуекелдер келесілер бойынша ашық ұстанымдармен байланысты: а) шетел валютасы, б) пайыздық активтер және міндеттемелер және в) нарықта жалпы және ерекше өзгерістердің тәуекеліне бейім үlestік құралдар. Нарықтық тәуекелді басқару мақсаты - нарықтық тәуекелге бейімділікті бақылау және оны рұқсатты шамада ұстап қалу, сонымен бірге инвестицияның табыстылығына қол жеткізу. Басшылық қабылданатын тәуекелге қатысты лимиттерді беркітеді және олардың тұрақты негізде сақталуын бақылайды. Алайда нарықта анағұрлым елеулі өзгерістер болған жағдайда бұл тәсілді қолдану осы лимиттерден жоғары залалдың алдын ала алмайды.

Теменде берілген нарықтық тәуекелге сезімталдық бір фактордың өзгеруіне негізделген, қалған айнымалы сипаттамалардың барлығы өзгеріссіз қалып отырады. Іс жүзінде бұлай болу екіталаі және бірнеше факторлардың өзгерісі – мысалы, пайыздық мөлшерлеме мен валюта курсының өзгерісі, арақатынас орнатуы мүмкін.

Валюталық тәуекел

Топ функционалдық валютадан белек валютада берілген сату, сатып алу және қарыздарды тарту операцияларын жүзеге асыра отырып, валюта тәуекеліне ұшырайды. Қарыздар валютада көрсетілген, опар валютага сәйкес келеді, онда Топтың қолданыстағы белімшелерімен ақша қаржатының ағымдары түрлендіріледі. Олай болса, негізінен туынды құралдарды пайдаланбай экономикалық хеджерлеу әсеріне қол жеткізеді. Шетел валюталарында берілген басқа ақша активтері мен міндеттемелеріне қатысты, Топ телем валютасын ескере отырып, болашақ шығыстарды жоспарлау арқылы шекті шамәда тәуекелге бейім нетто-ұстанымды ұстап қалуға тырысады. Топ негізінен АҚШ долларының ауытқушылық тәуекеліне бейім.

Топтың валюталық тәуекелге бейімділігі келесі үлгіде көрсетілген:

Миллион Қазақстан тәңгесімен берілген	2018 ж.	2017 ж.
АҚШ долларымен берілген		
Саудалық дебиторлық берешек	72,988	46,474
Байланысты таралтарға берілген қарыздар*	13,399	20,302
Банктегі ағымдық шоттар	77,526	212,119
Талап етілгенге дейінгі салымдар	1	1,937
Мерзімдік депозиттер	151	7,586
Әзге активтер	156	
АКТИВТЕР ЖИЫНЫ	164,221	288,418
Банктік және Банктік емес несиелері	(125,514)	(95,016)
Шығарылған облигациялар	(73,535)	
Саудалық және әзге кредиторлық берешек	(4,072)	(14,410)
Тарихи шығыстар бойынша міндеттемелер	(2,392)	(1,125)
МІНДЕТТЕМЕЛЕР ЖИЫНЫ	(205,513)	(110,551)
Валюталық тәуекелге бейімділіктің таза сомасы	(41,292)	177,867

* - Байланысты таралтарға берілген қарыздар тәңгеге деноминацияланған, бірақ тәңгеге қатысты АҚШ доллары бағамының өзгерісін индексациялау туралы ережеден құрапған.

**«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» Ұлттық Атом Компаниясы» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер – 2018 жылғы 31 желтоқсан**

42. Қаржы тәуекелдерін басқару (жалғасы)

2018 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша теңге курсының 14% өлсіреуі және АҚШ долларына қатысты 10% нығаюы (2017 ж.: 10%-ға өлсіреуі және 10%-ға нығаюы) тәменде көрсетілген сомаларға арналған кезеңге капитал мен пайданың немесе шығынның көлемін үлгіттар/(азайтар) еді.

<i>Миллион Қазақстан тенгесімен берілген</i>	<i>2018</i>	<i>2017</i>
АҚШ доллары бағамының 14%-ға үлгіауы (2017 ж.:10%)	(4,625)	14,230
АҚШ доллары бағамының 10%-ға азауы (2017 ж.:10%)	3,303	(14,230)

Теңге бағамының АҚШ долларына қатысты жоғарыда көрсетілгендей өзгерісі 2018 жыл ішіндегі тарихи нарықтық мәліметтер негізінде есептелген орташа квадраттық ауытқу көлеміндегі нарықтық тәуекелдің ықтимал өзгеруі болып табылады.

Уранның нарықтық бағасының өзгеру тәуекелі

Топ қызметі халықаралық нарықта АҚШ долларында белгіленетін уран бағасының ауытқуының әсеріне бейім. Топтың жыл сайынғы бюджеті уранның келесі жылға арналған болжамдық бағасының негізінде дайындалады.

Уран бағасы ауытқуға тарихи бейім және Топтың бақылауынсыз тәменде көрсетілген және олармен шектелмейтін көптеген факторлардың әсеріне ұшырайтын болады:

- атомдық электр станциялары тарапынан отын ретінде пайдаланылатын уранға сұраныс;
- қосымша көздер деңгейінің сарқылуы, яғни қайталап пайдалану және сұраныс пен ұсыныс арасындағы айырманы жою үшін аралас жоғары байытылған құрамдастардың болуы;
- Халықаралық атом энергиясы агенттігінің нормативтік актілерінің әсері;
- уран саласына тікелей қатысты өзге факторлар.

Есепті қүн жағдайы бойынша қаржылық активтері мен қаржылық міндеттемелеріне қатысты нарықтық бағалардың өзгеруі тәуекелінің елеулі ықпалы болған жоқ.

Сыйақы мәлшерлемесін өзгерту тәуекелі

Сыйақы мәлшерлемесінің өзгеруі, негізінен, жұмылдырылған қарыздарға, не олардың әділ құнын (белгіленген сыйақы мәлшерлемесінен борыштық міндеттемелер), не болмаса олар бойынша ақша қаражатының болашақ ағымдарын (айнымалы сыйақы мәлшерлемесі бар борыштық міндеттемелер) өзгерте отырып, әсер етеді. Жаңа несиeler мен қарыздарды тартқан жағдайда, басшылық Топ үшін өтеу мерзімі басталғанға дейін күтілетін кезең бойында қай сыйақы мәлшерлемесі анағұрлым тиімді болатындығын (белгіленген немесе айнымалы) өзінің кәсіби пайымдауының негізінде анықтайды. 2018 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың 37%-ға жуық (2017 ж.: около 21%) қарыз алу құралының белгіленген сыйақы мәлшерлемесі бар.

Есептілік қүніне Топтың пайыздық қаржылық құралдарының құрылымы сыйақы мәлшерлемесі бойынша келесідей топтастырылады:

<i>Миллион Қазақстан тенгесімен берілген</i>	<i>2018 ж.</i>	<i>2017 ж.</i>
<i>Белгіленген сыйақы мәлшерлемесі бар құралдар</i>		
Пайдалануда шектеулі ақша қаражаты	11,042	4,619
Мерзімдік депозиттер	218	8,472
Байланысты тараптарға берілген қарыздар	23,618	20,302
Талап етілгенге дейінгі салымдар	2,847	5,053
Банк несиeleri	-	(25,906)
Шығарылған облигациялар	(73,535)	
Банктік емес несиeler	(641)	(353)
<i>Таза позиция</i>	<i>(36,451)</i>	<i>12,187</i>
<i>Құбылмалы сыйақы мәлшерлемесі бар құралдар</i>		
Банк несиeleri	(90,429)	(95,025)
Банктік емес несиeler	(35,085)	-
<i>Таза позиция</i>	<i>(125,514)</i>	<i>(95,025)</i>

42. Қаржы тәуекелдерін басқару (жалғасы)

Белгіленген сыйақы мөлшерлемесі бар қаржылық құралдардың әділ құнының сезімталдығын талдау

Топ белгіленген сыйақы мөлшерлемесі бар қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелердің ешқайсысын өзгерістері пайда немесе шығын құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша бағаланатын құралдар үшін қарастырылған тәртіpte есепке алмайды. Сондықтан есепті құн бойынша сыйақы мөлшерлемесінің қандай да бір өзгерісі кезең ішіндегі пайда немесе шығын көрсеткішіне әсер етпейді. Алайда қаржылық активтер пен қаржылық міндеттемелер пайыздық мөлшерлеменің өзгеруі салдарынан әділ құнның өзгеруі тәуекеліне бейім. Пайыздық мөлшерлеменің ықтимал өзгерістері мұндағы қаржылық активтер пен қаржылық міндеттемелердің әділ құннына елеулі әсер етпейді.

Құбылмалы сыйақы мөлшерлемесі бар қаржылық құралдардың ақша қаражаты ағынына сезімталдығын талдау

Есептік қуні сыйақы мөлшерлемелерінің 50 (15) базистік тармақтарға артуы (азауы) 2018 ж. (2017 ж.: 70 базистік тармаққа артуы және 8 базистік тармаққа азауы); кезең ішіндегі пайда немесе шығын капиталы мен көлемін төменде көрсетілген сомаға азайтқан (арттырган) болар әді. Бұл жорамал басшылықтың ағымдағы нарықтық мөлшерлемеге, сондай-ақ экономикалық ортаға негізделген пайыздық мөлшерлемелерде ықтимал өзгерістердің негізделгендері бағалаудың көрсетеді. Осы талдау барлық басқа айнымалылар, атап айтқанда шетел валютасының айырбас курсы өзгеріссіз қалады дегеннен шығады және есептіліктік кезеңге өтмелеген міндеттеменің сомасы бүкіл жыл бойында өтмелеген болып қала бергені.

<i>Миллион Қазақстан тәңгесімен берілген</i>	<i>2018 ж.</i>	<i>2017 ж.</i>
50 (2018 ж.), 70 (2017 ж.) базистік тармақтарға артуы	(502)	(528)
15 (2018 ж.), 8 (2017 ж.) базистік тармақтарға азауы	151	60

Баланстық құнмен салыстырғандағы әділ құны

Келесі кестеде көрсетілген құралдарды есептемегендеге, Топ қаржылық есептілікте мойындалған қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелердің баланстық құны, қысқамерзімдік сипатына байланысты, олардың әділ құннына шамамен тең деп есептейді:

<i>Миллион Қазақстан тәңгесімен берілген</i>	<i>2018 ж.</i>		<i>2017 ж.</i>	
	<i>Баланстық құны</i>	<i>Әділ құны</i>	<i>Баланстық құны</i>	<i>Әділ құны</i>
Қаржылық міндеттемелер				
Банктік қарыздар	90,429	90,429	120,931	112,028
Банктік емес қарыздар	35,726	35,655	353	198
Шығарылған облигациялар	73,535	73,535	-	-
Тарихи шығындар бойынша міндеттемелер	2,865	2,255	2,567	2,019
Жиыны	202,555	201,874	123,851	114,245

Қаржылық міндеттемелердің әділ құнны бағалау кезінде басшылық келесідей жорамалдарды пайдаланды: (а) пайызызы қаржылық міндеттемелер және белгіленген пайыздық мөлшерлемесі бар міндеттемелер үшін қаржылық міндеттемелер нарықтық мөлшерлемеге барынша жақындағы тиімді пайыздық мөлшерлеме бойынша дисконттады; (б) құбылмалы мөлшерлемесі бар қаржылық міндеттемелер үшін қаржылық міндеттемелердің әділ құнны баланстық құннан онша ерекшеленбейді, өйткені ақшаның уақытша құнның әсері елеусіз.

Капиталды басқару

Топтың үздіксіз қызметін жалғастыруға қабілеттілігін қамтамасыз ету, инвесторлардың, кредиторлар мен нарықтың сенімін сақтау, акционерге табыстылықтың тиімді деңгейін қамтамасыз ету, капиталдың капитал құнны барынша төмендетуге мүмкіндік беретін оңтайлы құрылымын қолдау, сонымен қатар бизнестің көлешкі дамуын қамтамасыз ету мақсатында Топ капиталдың тұрақты базасын қолдау саясатын көздейді. Капиталға түгел капитал және Топтың қаржылық жағдай туралы шоғырланған есептілікті мойындалған қорлары кіреді.

42. Қаржы тәуекелдерін басқару (жалғасы)

Топ келесі көрсеткіштерге мониторинг жүргізеді:

- қаржылық тұрақтылық, кредитті басқару үшін қабылданатын шаралар, қарыз қаражаттарын іске асыру дәрежесін анықтау;
- табыстылық, шаруашылық қызметті жүзеге асыру барысында өтемпаздықты, активтерді және капиталды басқарудың жалпы өсерін анықтау.

Капиталды басқару үшін Топта сыртқа ұқсас ішкі сандық мақсатты көрсеткіштер бекітілген.

Топтың акционері борышты және қаржылық тұрақтылықты басқару саясатын бекітті, оның мақсаты Қаржы тәуекелдерін қаржылық емес үйымдар үшін борышты және қаржылық тұрақтылықты басқарудың бірыңғай қагидаттары мен механизмдерін қабылдау арқылы басқару болып табылады.

Топтың қаржылық тұрақтылығын бағалау үшін 2015 жылдан бері өзгермеген келесі басты қаржылық коэффициенттер пайдаланылады:

- қаржылық борыштың меншік капиталына 1–ден артық емес қатынасы;
- қаржылық борыштың пайдага қатынасы салық және пайыздар төлеуге, тозу мен амортизацияга дейін 3.5-тен аспайды (Борыш/ЕБІТДА).

2018 және 2017 жок. ішінде Топ, ковенанттарды қоса, капитал деңгейіне қойылатын сыртқы талаптардың барлығын сақтады (Ескертпе 35).

43. Қаржы құралдарының әділ бағасы

Әділ құнды бағалаудың нәтижелері әділ құн иерархиясының деңгейлері бойынша талданады және бөлінеді: (i) 1- деңгейге белсенді нарықтардагы бірдей активтер немесе міндеттемелер үшін белгіленетін бағалар (түзетілмейтін) бойынша бағалау жатады, (ii) 2-деңгейге – пайдаланылатын елеулі бастапқы деректердің барлығы активтер немесе міндеттемелер үшін тікелей (яғни, мысалы, бағалар) немесе жанама түрде (яғни, мысалы, бағадан туындылар) қадағаланатын болып табылатын бағалау әдісінің көмегімен алынған бағалаудар жатады; және (iii) 3-деңгей бағалаулары қадағаланатын нарықтық деректерде негізгі емес болып табылады олар бақыланатын нарық мәліметтерде негізделген бағалаудар болып табылады (яғни, бақыланбайтын бастапқы мәліметтерге негізделген). Қаржылық құралдарды әділ баға иерархиясындағы қандай да бір санатқа жатқызған кезде басшылық пайыздық пайдаланады. Егер де әділ бағаны бағалауда елеулі түзетуді талап ететін бақыланатын мәліметтер пайдаланылса, онда ол 3-деңгейге жатқызылады. Пайдаланылатын мәліметтердің маңыздылығы әділ бағаны бағалаудың барлық жыныстары үшін бағаланады.

Әділ құн бойынша бағаланбайтын активтер мен міндеттемелер, бірақ олар үшін әділ бағаның ашылуы жасалады.

Әділ баға бойынша бағаланбайтын барлық активтер мен міндеттемелерді бағалау, бірақ олар үшін әділ бағасын ашу жасалатын әділ бағаның 3-деңгейіне жатады

Иерархияның 3-деңгейіндегі әділ бағаны бағалау ақша қаражатының дисконтталған әдісінің көмегімен орындалған болатын. Құбылмалы пайыздық мәлшерлемесі бар туынды құралдардың әділ құны, белсенді нарықта белгілемесі жоқ, баланстық құнға тең қабылданған болатын. Белсенді нарықта белгілемесі жоқ белгіленген пайыздық мәлшерлемесі бар құралдың әділ құны ұқсас кредит тәуекелі мен ұқсас өтеу мерзімін болжамдайтын жаңа құралдар үшін қарыз алу нарығында қолданыстағы пайыздық мәлшерлемелерді қолданумен ақша қаражатының дисконтталған ағындары әдісіне негізделеді.

Амортизацияланған баға бойынша көрсетілетін қаржылық активтер

Құбылмалы пайыздық мәлшерлемесі бар құралдардың әділ құны әдетте олардың баланстық құнымен тең. Амортизацияланған баға бойынша көрсетілетін активтердің әділ құнының бағалау 3-деңгейге жатады. Белгіленген пайыздық мәлшерлемесі бар құралдардың бағалау әділ құны ұқсас кредит тәуекелі мен ұқсас өтеу мерзімі қарастырылатын жаңа құралдар үшін қарыз алу нарығында қолданыстағы пайыздық мәлшерлемелерді қолданумен ақша қаражатының дисконтталған ағындары әдісіне негізделеді. Пайдаланылатын дисконттау мәлшерлемесі контрагенттің кредит теуекеліне байланысты.

43. Қаржы құралдарының әділ бағасы (жалғасы)

Амортизацияланған баға бойынша көрсетілетін міндеттемелер

Өзге міндеттемелердің әділ құны бағалау әдістерін пайдаланумен анықталады. Белгіленген пайыздық мөлшерлемесі және белгіленген өтеу мерзімі бар құралдардың есептік әділ құны үксас кредит тәуекелі мен үксас өтеу мерзімі қарастырылған жаңа құралдарға арналған пайыздық мөлшерлемелерді қолданумен күтілетін дисkonttalған ақша ағындарына негізделеді. Талап ету бойынша өтелеңтін немесе алдын ала ескертілген жағдайда өтелеңтін міндеттемелердің («талап ету бойынша өтеуге жататын міндеттемелер») әділ құны міндеттемелерді өтеу туралы талап ықтимал мәлімдөлген бірінші қуннен бастап дисkonttalған талап ету бойынша төленетін сома ретінде есептеледі. Дисkontтаудың пайдаланылатын мөлшерлемелері өтеу мерзімі мен міндеттеме валютасына байланысты жылдық 3.3%-дан бастап 6.3%-ға дейін өзгереді.

44. Қаржылық құралдарды бағалау категориялары бойынша ұсыну

ХҚЕС (IAS) 39 «Қаржылық құралдар» сәйкес Топ өзінің қаржылық активтерін келесідей санаттарға жіктейді/бөледі: (а) пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық активтер; (б) өзге жиынтық кіріс арқылы бағаланатын қаржылық активтер және (в) амортизацияланған құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер. Категория «пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық активтер» санатының екі ішкі санаты бар: (i) пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша міндетті түрде бағаланатын активтер және (ii) осы санатқа бастапқы мойындау кезінде немесе кейін жатқызылған активтер. Топтың пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша есепке алынатын түнінді қаржылық активтен басқа қаржылық активтерінің барлығы 2018 жылғы 31 желтоқсан бойынша амортизацияланған құн бойынша санатқа енгізіледі (Ескертпе 9).

2017 жылғы 31 желтоқсан бойынша ХҚЕС (IAS) 39 «Қаржылық құралдар: мойындау және бағала» сәйкес Топ өзінің қаржылық активтерін келесі санаттар бойынша жіктеді/бөлді: (а) қарыздар және дебиторлық берешек, б) сатуға арналған қолдағы қаржылық активтер, в) өтеуге дейін ұстап тұратын қаржылық активтер, г) өзгерісі пайда мен шығынның құрамында көрініс табатын әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер. «Пайда немесе шығын арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржылық активтер» санатының келесі екі ішкі санаты болды: I) бастапқы мойындау сәтінен бастап осы категорияға жатқызылыптаған активтер және (ii) саудага арналған ретінде жіктелетін активтер. 2017 жылғы 31 желтоқсан бойынша Топтың сатуға арналған қолдағы қаржылық активтер ретінде жіктелетін белгілі бір инвестицияларынан басқа қаржылық активтерінің барлығы қарыздар және дебиторлық берешек санатына жатқызылды (Ескертпе 5).

2018 және 2017 жж. 31 желтоқсан бойынша Топтың барлық қаржылық амортизацияланған құн бойынша көрсетілді.

45. Бизнесі сатып алу

1-ескертуде көрсетілгендей, 2018 жылды Топтың құрылымында, бизнес сатып алушмен қоса, елеулі өзгерістер орын алды, олардың нәтижесінде 313,517 миллион теңге сомасындағы бизнес сатып алушдан пайда мойындалды (2017: 0 теңге):

45. Бизнесті сатып алу (жалғасы)

Тәменде бизнесті сатып алудан алынған таза пайда көрсетілген:

Миллион Қазақстан теңгесімен берілген

«Инкай» БК» ЖШС		
Қауымдастырылған кәсіпорынға инвестициялардың сатып алу күніне әділ құны	77,850	
Азайту: Инвестициялардың сатып алу күніне баланстық құны	(40,389)	
Бағамдық айырма резервін аудару	21,174	
Сатып алумен байланысты теріс гудвил	37,283	
Өтем құны	11	

Бизнесті сатып алудан алынған таза пайда жиыны – «Инкай» БК» ЖШС **95,929**

«Ақбастау» БК» АҚ и «Қаратату» ЖШС		
бірлескен кәсіпорындарға инвестициялардың сатып алу күніне әділ құны	250,107	
Азайту: инвестициялардың сатып алу күніне баланстық құны	(32,524)	

Бизнесті сатып алудан алынған таза пайда жиыны – «Ақбастау» БК» АҚ және «Қаратату» ЖШС **217,583**

Өзге	5
Бизнесті сатып алудан алынған таза пайда жиыны	313,517

«Инкай» БК» ЖШС

2017 жылғы желтоқсанда Топ және Сатесо «Инкай» БК» ЖШС-ын қайта құрылымдау бойынша мәмілені аяқтады. Келісім шарттары бойынша Топ өзінің «Инкай» БК» ЖШС-дагы қатысу үлесін 40% -дан 60%-ға дейін ұлгайтты және 2018 жылғы 1 қаңтардан бастап кәсіпорынға бақылау алды (Ескертпе 25).

Топ бақылауды қатысушылардың жалпы жиналысында және серіктестіктің байқау кеңесінде инвестициялар объектісінің елеулі қызметтің басқаруға қатысты шешімдер қабылдау кезінде көпшілік дауысты қамтамасыз ету есебінен алды. Сатылып алынған өншілес кәсіпорын Топтың табиги уран өндірісі нарығына қатысуын ұлгайтады және, күтілетіндей, өндіру және өткізу көлемдерінің ұлғаюы есебінен операциялардың пайда әкелуін жоғарылатады.

Тәменде табысталған өтеудің және оның құрамдастарының жалпы сомасының әділ құны иемденупер күніне көрсетілген:

<u>Миллион Қазақстан теңгесімен берілген</u>	
Ақша қаражатының төленген сомасы	11
Бұрын болған қатынастар бойынша міндеттемелер	(21,271)
Берілген сыйақы жиыны	(21,260)
Қауымдастырылған кәсіпорында сатып алғанға дейін болған инвестицияның әділ құны	77,850
Берілген сыйақы жиыны және сатып алған үйімдегі бұрын тиесілі үлестің әділ құны жиыны	56,590

Топ табысталған өтес жарғылық капиталдағы үлес құнының баланстық құнына негізделген. Топ жер қойнауын пайдалану шартының мерзімін ұзартуға (2045 жылға дейін) құзыретті органдың шартқа қосымшаларға қол қоюға және рұқсат етілген жылдық өндіру көлемін ұлгайтуға ықпал етті (жылына 4,000 тонна уранға дейін).

45. Бизнесті сатып алу (жалғасы)

Табысталған өтем сомасы мен сатып алған сәйкестендірілетін активтердің әділ құны және үйымды сатып алу кезінде қабылданған міндеттемелер мен шартты міндеттемелер арасындағы айырмашылықтар, бұдан әрі кестеде көрсетілгендей, сәйкестендірілетін активтердің, міндеттемелердің және шартты міндеттемелердің таза әділ құнының үйымның кезең ішіндегі кейінге қалдырылған салықты шегергендегі пайдалар мен шығындардың құрамында дереу мойындалатын иемденулерінің құнынан асу сомасын («сәйкестендірілетін активтердің, міндеттемелердің және шартты міндеттемелердің таза әділ құнының бизнесті біріктірулер кезіндегі иемденулер құнынан асу сомасын») мойындаға (теріс гудвил) екеледі.

Басшылық бұл сатып алуда пайданы мойындауды немесе капитал құрамында мойындауды талап ететін акционер ретінде мемлекетпен мәміле элементі бар-жоқтығын бағалады. Келісімнің екі тараф үшін де пайдалы болғандығын және Cameco алу кезінде «Инкай» БК ЖШС-на қосымша өндіргуе 20% құқығын беретін келісімнің бұрыннан бар екендігін назарға ала отырып, басшылық пайда капитал құрамында емес, пайда немесе шығын құрамында мойындалуы тиіс деген қорытындыға келді. Қосымша өндіргуе құқықтарды мемлекет бизнес жүргізудің әдetteгі шегінен тыс тіkelей енгізген жоқ, тек үкіметтің мұндай құқықтарды беруге қатысты тиісінше рәсімдері жүргізілгенен кейін ғана «Инкай» БК ЖШС-на берілді.

Теменде сатып алған активтер мен міндеттемелер және осы сатып алушмен байланысты теріс гудвил туралы 2018 жылғы 1 қаңтар бойынша ақпарат берілген:

<u>Миллион Қазақстан теңгесімен берілген</u>	<u>Әділ құн</u>
Ақша қаржаты және олардың эквиваленттері	1,036
Дебиторлық берешек	19,063
Қорлар	5,579
Табыс салығы бойынша алдын ала төлем	2,313
Жер қойнауын пайдалану құқығы	159,934
Негізгі құралдар	32,671
Өндіріске дайындау шығындары	43,582
Әзге активтер	4,830
Несиeler мен қарыздар	(38,955)
Кредиторлық берешек	(4,596)
Кейінге қалдырылған салық бойынша міндеттеме	(32,162)
Әзге міндеттемелер	(1,390)
Сатып алған таза сәйкестендірілетін активтердің әділ құны (топ ішілік берешектерді алып тастағанға дейін)	191,905
Азайту: топішілік берешектерді алып тастау	(21,271)
Сатып алған таза сәйкестендірілетін активтердің әділ құны	170,634
Азайту: Бақыланбайтын иелену үлесі	(76,761)
Азайту: Сатып алушмен байланысты теріс гудвил	(37,283)
Берілген сыйақы жыныны және сатып алған үйымдагы бұрын тиесілі үлестің әділ құны жыныны	56,590

Сатып алған активтер мен міндеттемелердің әділ құнын бағалауды тәуелсіз көсіби бағалаушы жүргізді.

Бағалаудың нәтижесінде «Инкай» БК ЖШС активтерінің әділ құны, негізінен, жер қойнауын пайдалану құқығын әділ құны бойынша бағалау есебінен, 109,160 миллион теңгеге үлгайды, мұның нәтижесінде балансстық құн 6,185 миллион теңгеден 159,934 миллион теңгеге дейін үлгайды. Негізгі құралдардың және тау-кен дайындық жұмыстарының әділ құны тиісінше 27,151 миллион теңгеге және 15,485 миллион теңгеге азайды.

Бақыламайтын үлес сатып алынатын бизнестің таза активтерінде бақыламайтын үлес иелеріне жататын үлесі болып табылады. Бақыламайтын үлес таза активтердің әділ құнынан пропорционал тәсілмен анықталды.

Кейінге қалдырылған 21,832 миллион теңге сомасындағы салық әділ құнның балансстық құннан асуы сомасына есептелді.

45. Бизнесті сатып алу (жалғасы)

2018 жылғы 1 қаңтарға Топта уран сатып алу көлісімшарты бойынша «Инкай» БҚ ЖШС алдында 21,271 миллион теңге сомасында, 18,846 миллион теңге сомага кредиторлық берешекті қоса, таза міндеттемелері бар болды, 524 миллион теңге сомага алынған аванстар, жолдарды пайдалану құқығы үшін алынған 2,701 миллион теңге сомасындағы ұзақмерзімді аванстар, сонымен қатар тауарлар мен қызметтер үсіну көлісімшарттары бойынша 800 миллион теңге сомага дебиторлық берешектері бар болды.

Сатып алған бизнес табысы 2018 жылғы 1 қаңтар мен 2018 жылғы 31 желтоқсан арасындағы кезеңде 25,625 миллион теңге құрады («Қазатомөнеркәсіп» ҰАҚ» АҚ еткізуін шегергенде), таза пайда 18,643 миллион теңге құрады.

«Қаратая» ЖШС, «Ақбастау» БҚ» АҚ

Топ және Uranium One Inc компаниясы «Қаратая» ЖШС және «Ақбастау» БҚ 50%-дан қатысу үлестері бар. 2018 жылы Топ және Uranium One Inc бірқатар құжаттарға қол қойып, қатысушылардың/акционерлердің барлық ендірілетін өнімді екі тарап үшін де әділ баға бойынша қатысу үлестеріне пропорционал түрде сатып алуы бойынша қатысушылардың/акционерлердің міндеттерін, сонымен қатар қызметті қаржыландыру үсіну міндеттемелерін бекітті. Екі тараптың да кәсіпорындардың активтеріне құқықтары бар және олардың міндеттемелері бойынша жауп береді, тиісінше, 2018 жылдан бастап бұл кәсіпорындар бірлескен операциялар ретінде жіктелді. Топ өзінің бірлескен активтер, міндеттемелер, кірістер мен шығыстардағы тікелей құқығын 50% қатысу үлесіне пропорционал мойындады, бұл баптар Топтың қаржылық есептілігінде жол бойынша шоғырландырылады. 2018 жылға дейін «Қаратая» ЖШС (50% қатысу үлесі) және «Ақбастау» БҚ (50% акция) инвестициялар үлестік қатысу әдісі бойынша есепке алынды.

ХКЕС (IFRS) 11 стандартына сәйкес, «Қаратая» ЖШС және «Ақбастау» БҚ АҚ бірлескен кәсіпорындардан бірлескен операциялар құрамына көшірілуі бизнесті сатып алу ретінде есепке алынады. Тиісінше, бірлескен операцияларды есепке алу әдісіне кешу кезінде активтер мен операцияларды мойындау ХКЕС 3 стандартына сәйкес иемденулер әдісі бойынша жүзеге асырылады.

Төменде табысталған етемнің және оның құрамдастарының жалпы сомасының әділ құны көрсетілген:

Миллион Қазақстан теңгесімен берілген	«Ақбастау» БҚ АҚ	«Қаратая» ЖШС	Жынысы
Ақша қаражатының теленген сомасы Бұрын болған қатынастар бойынша міндеттемелер	(5,333)	(3,205)	(8,538)
Берілген сыйақы жынысы	(5,333)	(3,205)	(8,538)
Бірлескен кәсіпорындарда сатып алғанға дейін болған инвестициялардың құны	110,837	139,270	250,107
Берілген сыйақы және сатып алған ұйымдағы бұрын тиесілі үлестердің әділ құны жынысы	105,504	136,065	241,569

Сатылып алынған активтердің әділ құнын бағалауды тәуелсіз кәсіби бағалаушы орындалды.

Табысталған етем мен сәйкестендірілетін сатып алынған активтердің және ұйымды сатып алу кезінде қабылданған міндеттемелер мен шартты міндеттемелердің әділ құны, төмендегі кестеде көрсетілгендей, «гудвил» сомасын мойындауга әкеледі. Кейінге қалдырылған салық «сатып алынатын компанияның сәйкестендірілетін активтерінің, міндеттемелерінің және шартты міндеттемелерінің таза әділ құнының сатып алған бизнестің құнынан асусы» ретінде мойындалды.

**«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» Ұлттық Атом Компаниясы» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер – 2018 жылғы 31 желтоқсан**

45. Бизнесті сатып алу (жалғасы)

Теменде «Ақбастау» БК» АҚ бойынша сатып алған активтер мен міндеттемелердің әділ құны және гудвил туралы ақпарат (қатысу үлесіне 50% пропорционал түрде) берілген:

<u>Миллион Қазақстан теңгесімен берілген</u>	<u>Әділ құн</u>
Ақша қаржаты және олардың эквиваленттері	1,513
Дебиторлық берешек	5,924
Қорлар	1,206
Жер қойнауын пайдалану құқығы	91,790
Негізгі құралдар	4,425
Өндіріске дайындау шығындары және барлау және бағалау активтері	6,273
Өзге активтер	1,385
Несиөлер мен қарыздар	(18,520)
Кредиторлық берешек	(780)
Өзге міндеттемелер	(899)
Сатып алған таза сәйкестендірілетін активтердің әділ құны (топшілік берешектерді алып тастағанға дейін)	92,317
Азайту: топшілік берешектерді алып тастау	(5,333)
Сатып алған таза сәйкестендірілетін активтердің әділ құны	86,984
Гудвил, сатып алумен байланысты	18,520
Берілген сыйақы және сатып алған үйымдағы бұрын тиесілі үлестің әділ құны жиыны	105,504

Бағалаудың нәтижесінде «Ақбастау» БК» АҚ активтерінің құны, негізінен, жер қойнауын пайдалану құқығын әділ құн бойынша бағалау есебінен, 92,600 миллион теңгеге үлгайды, мұның нәтижесінде баланстық құн 95 миллион теңgedен 91,790 теңгеге дейін үлгайды. Негізгі құралдардың құны 905 миллион теңгеге артты.

Кейінге қалдырылған 18,520 миллион теңге сомасындағы салық әділ құнның баланстық құннан асуы сомасына есептөлді және гудвилді мойындаудың негізгі себебі болып табылды.

2018 жылғы 1 қаңтарға Топта уран сатып алу келісімшарты бойынша «Ақбастау» БК» АҚ алдында 5,420 миллион теңге сомасында кредиторлық берешегі, сонымен қатар тауарлар мен қызметтер үсіну келісімшарттары бойынша 87 миллион теңге сомага дебиторлық берешегі бар болды.

45. Бизнесті сатып алу (жалғасы)

Теменде «Қаратай» ЖШС бойынша сатып алғынған активтер мен міндеттемелердің еділ құны және гудвил туралы ақпарат (қатысу үлесіне 50% пропорционал түрде) берілген:

<u>Миллион Қазақстан теңгесімен берілген</u>	<u>Еділ құн</u>
Ақша қаражаты және олардың эквиваленттері	372
Дебиторлық берешек	4,977
Корлар	1,716
Жер қойнауын пайдалану құқығы	123,268
Негізгі құралдар	7,167
Өндіріске дайындау шығындары және Барлау және бағалау активтері	6,134
Өзге активтер	616
Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері	(24,809)
Несиeler мен қарыздар	(2,235)
Кредиторлық берешек	(2,087)
Өзге міндеттемелер	(658)
Сатып алған таза сәйкестендірілетін активтердің еділ құны (топшылік берешектерді алып тастағанға дейін)	114,461
Азайту: топшылік берешектерді алып тастау	(3,205)
Сатып алған таза сәйкестендірілетін активтердің еділ құны	111,256
Гудвил, сатып алумен байланысты	24,809
Берілген сыйақы және сатып алған ұйымдағы бұрын тиесілі үлестің еділ құны жыны	136,065

Бағалаудың нәтижесінде «Қаратай» ЖШС активтерінің құны, негізінен, жер қойнауын пайдалану құқығын еділ құн бойынша бағалау есебінен, 124,123 миллион теңгеге ұлғайды, мұның нәтижесінде баланстық құн 61 миллион теңгеден 123,270 миллион теңгеге дейін ұлғайды. Негізгі құралдардың құны 914 миллион теңгеге артты.

Кейінге қалдырылған 24,809 миллион теңге сомасындағы салық еділ құнның баланстық құннан асуы сомасына есептелді және гудвилді мойындаудың негізгі себебі болып табылды.

2018 жылғы 1 қаңтарға Топта уран сатып алу келісімшарты бойынша «Қаратай» ЖШС алдында 4,027 миллион теңге сомасында кредиторлық берешегі, сонымен қатар тауарлар мен қызметтер ұсыну келісімшарттары бойынша 822 миллион теңге сомага дебиторлық берешегі бар болды.

«Байкен-У» ЖШС, «Қызылқұм» ЖШС және «Хорасан-У» БК» ЖШС

2006 жылы «Қазатомөнеркәсіп» ҰАҚ АҚ «Байкен-У» ЖШС және «Қызылқұм» ЖШС-дағы, тиісінше, 95% және 40% қатысу үлестерін өткізді, нәтижесінде Топ жоғарыда аталған кесіпорындарға бақылауды жоғалтты. 2014 жылы Топ Британиялық Виргиния арапдарындағы келесі жауапкерлерге: Power System International Limited (бұдан ері-PSIL), Swinton Investment and Finance S.A. және жеке тұлғаларға «Байкен-У» ЖШС және «Қызылқұм» ЖШС-на қатысу үлестері ресімделген оффшорлық юрисдикцияда тіркелген компания акцияларына құқықты мойындау туралы талап арызға бастамашылық етті. 2017 жылғы 28 қыркүйекте келіссөздер нәтижесінде жауапкерлермен келісімге қол қойылды, оның шарттары бойынша жауапкерлер Топтың иелігіне өз кезегінде «Байкен-У» ЖШС және «Қызылқұм» ЖШС қазақстандық уран өндіруші компанияларының белгілі бір қатысу үлестерінің жанама ұстаушысы болып табылатын PSIL компаниясындағы 99.91% акцияны табыстады. PSIL компаниясындағы қалған 0.09% акцияның иесі Nupco Limited компаниясы болып табылды, ол да Уэльс және Англия Жоғарғы еділ сотының конкурсстық өндіріс туралы бүйрұғы бойынша PSIL компаниясының акцияларын Топ пайдасына табыстады. Сонымен, 2017 жылғы қазаннан бастап Топ Британиялық Виргиния арапдарында тіркелген PSIL компаниясының жалғыз акционері болып табылады.

Жауапкерлермен келісім жасасып, PSIL компаниясы «Қазатомөнеркәсіп» ҰАҚ АҚ иелігіне көшкеннен кейін Британиялық Виргиния арапдарындағы сот қарауы тоқтатылды.

45. Бизнесті сатып алу (жалғасы)

2018 жылғы 3 қыркүйекте «Қазатомөнеркәсіп» ҰАҚ» АҚ, Marubeni Corporation, PSIL, Energy Asia Holdings Ltd және Energy Asia (BVI) Limited (EAL) арасында реттеу туралы келісімге қол қойылды. Бұл келісімге сәйкес, бірқатар шарттар орындалған жағдайда, тараптардың әрқайсысы тараптардың кез келгенінің қандай да бір одан арғы әрекеттерінсіз жоғарыда аталған реттеу шенберінде бір біріне және келген қауымдастырылған кәсіпорындарға болуы мүмкін наразылықтардан бас тартады. Шарттарға сонымен қатар біржолғы ақшалай сыйақыға айырбасқа «Хорасан-У» БҚ» ЖШС, «Байкен-У» ЖШС және «Қызылқұм» ЖШС-дағы «Қазатомөнеркәсіп» ҰАҚ» АҚ қатысу үлестерін қалпына келтіру кіреді.

2018 жылғы желтоқсанда Топ Energy Asia Holdings (BVI) Limited компаниясынан Energy Asia (BVI) Limited компаниясының 40.05% акциясын және «Хорасан-У» БҚ» ЖШС жарғылық капиталындағы 16.02% акцияны сатып алу бойынша мәміленің аяқталғандығы туралы хабарлады.

Жасалған мәміленің нәтижесінде Топтың «Байкен-У» ЖШС, «Қызылқұм» ЖШС және «Хорасан-У» БҚ» ЖШС-дағы иелену үлестері тиісінше 52.5%, 50% және 50% болды (2017 жылғы 31 желтоқсан бойынша иелену үлестері тиісінше 14.45%, 33.98% және 33.98% құрады).

2018 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топ көпшілік дауыс алу және байқау кеңесінде өкілдік ету жолымен «Байкен-У» ЖШС-ына бақылау алды. Топ сатып алған активтер мен міндеттемелерді есепке алу үшін баланстық құнды қолданды, әйткені есептік кезең аяғында бағалау бойынша есеп әлі аяқталмаған болды.

2018 жылғы 31 желтоқсан бойынша Топ «Қызылқұм» ЖШС және «Хорасан-У» БҚ» ЖШС-дағы елеулі ықпалын сақтап қалды. Топ 2018 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «Хорасан-У» БҚ» ЖШС-не бақылау Компанияның құрылтайшылық құжаттарына Топтың көпшілік дауысқа иелік етуіне мүмкіндік беретін езгертулердің акционерлердің мақұлдауы алынғанға дейін алынған жоқ деген қорытындыға келді.

«Байкен-У» ЖШС

Теменде табысталған өтем мен оның құрамдастарының жалпы сомасы иемденулер күніне көрсетілген:

Миллион Қазақстан тәңгесімен берілген

Ақша қаражатының төленген сомасы	34,193
Бұрын болған қатынастар бойынша міндеттемелер	(10,286)
Берілген сыйақы жынының	
«Байкен-У» ЖШС-не иемденулерге дейінгі инвестициялар, 5%	6,168
PSIL/EAL арқылы «Байкен-У» ЖШС-дегі иемденулерге дейінгі үлес, 9.45% тиімді	11,657
Берілген сыйақының және сатып алған үйімдегі бұрын тиесілі үлестердің әділ құнының жынының	
	41,732

Топ бітімгершілік келісім шарттарына сәйкес табыстаған өтем «Байкен-У» ЖШС, «Қызылқұм» ЖШС және «Хорасан-У» БҚ» ЖШС-ін сатып алу бойынша мәмілелерге олардың салыстырмалы алдын ала әділ құны негізінде белінді.

Инвестицияға дейін «Байкен-У» ЖШС және EAL компаниясындағы иемденулер XKEC (IFRS) 9 талаптарына сәйкес әділ құнға дейін қайта бағаланды.

Бұрын болған қатынастар бойынша міндеттемелер Топтан «Байкен-У» ЖШС негізінен уран жеткізілімі үшін дебиторлық берешегімен көрсетілген.

Қазіргі мезетте XKEC (IFRS) 3 «Бизнесті біріктіру» стандартына сәйкес Топ сәйкестендірілетін сатып алынған активтердің және үйімді сатып алу кезінде қабылданған міндеттемелердің және шартты міндеттемелердің әділ құнын бағалауды жүзеге асыруда. Бағалауды тәуелсіз көсіби бағалаушы орындауда және осы шоғырландырылған қаржылық есептілікті шығару күніне аяқталған жоқ. Сатып алынған активтер мен міндеттемелер және осы сатып алушмен байланысты туындаған гудвил туралы акпарат 2018 жылғы 31 желтоқсан бойынша баланстық (алдын ала) құн негізінде дайындалған.

**«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» Ұлттық Атом Компаниясы» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер – 2018 жылғы 31 желтоқсан**

45. Бизнесті сатып алу (жалғасы)

Теменде табысталған сыйақы мен сатып алғынған компанияның сәйкестендірілетін активтерінің таза алдын ала құны, сонымен қатар қабылданған және шартты міндеттемелерінің арасындағы гудвилді мойындауға әкелген айырма туралы ақпарат көлтірлген.

<i>Миллион Қазақстан тәңгесімен берілген</i>	Баланстық (алдын ала) құн
Ақша қаржаты және олардың эквиваленттері	28,420
Дебиторлық берешек	11,583
Корлар	2,049
Негізгі құралдар	10,880
Өндіріске дайындау шығындары және Барлау және бағалау активтері	19,017
Әзге активтер	2,816
Кредиторлық берешек	(2,142)
Кейінге қалдырылған салық міндеттемелері	(675)
Әзге міндеттемелер	(1,847)
Сатып алған таза сәйкестендірілетін активтердің баланстық құны (топішілік берешектерді алып тастаганға дейін)	70,101
Азайту: топішілік берешектерді алып тастау	(10,286)
Сатып алған таза сәйкестендірілетін активтердің баланстық құны	59,815
Гудвилл, сатып алушмен байланысты	15,215
Азайту: Бақыланбайтын иелену үлесі	(33,298)
Берілген сыйақы және сатып алған үйімдагы бұрын тиесілі үлестің құны	41,732
Теменде «Байкен- U» ЖШС-на иемденулерге дейінгі инвестицияларды қайта есептеу өсері көлтірлген:	
<i>Миллион Қазақстан тәңгесімен берілген</i>	
«Байкен- U» ЖШС-на иемденулерге дейінгі инвестициялардың әділ құны	17,856
Азайту: «Байкен-U» ЖШС-на инвестициялардың баланстық құны	(3,347)
Үлестік бағалы қағаздарға инвестициялардан болған әзге жиынтық кіріс құрамында мойындалған шығындарды шегергендегі жалпы пайда	14,509

45. Бизнесті сатып алу (жалғасы)

«Қызылқұм» ЖШС

Төменде табысталған өтем сомасы (алдын ала әділ құнға пропорционал түрде бөлінген) мен инвестициялар құнының тиесінше үлғауы көрсетілген:

<u>Миллион Қазақстан теңгесімен берілген</u>	
Ақша қаражатының төленген сомасы	2,010
Берілген сыйақы жыны	2,010
PSIL/EAL арқылы «Қызылқұм» ЖШС-дағы иемденуге дейінгі үлес, 3.98% тиімді	455
Берілген сыйақы және «Қызылқұм» ЖШС бұрын тиесілі үлестің әділ құны	2,465
Сатылып алынған 20%-дың алдын ала әділ құны (таза активтердің балансстық құны негізінде)	(2,388)
Иемдену нәтижесінде туындайтын, инвестициялардың құнында капиталдандырылатын гудвил	77

EAL арқылы «Қызылқұм» ЖШС-дағы Топтың тиімді үлесі 3.98% құрады («Қызылқұм» ЖШС-дағы EAL 40% үлесінен 9.95%).

«Хорасан-U» БК» ЖШС

Төменде табысталған өтем сомасы (алы ала әділ құнға пропорционал түрде бөлінген) мен инвестициялар құнының тиесінше үлғауы көрсетілген

<u>Миллион Қазақстан теңгесімен берілген</u>	
Ақша қаражатының төленген сомасы	3,909
Берілгенд сыйақы жыны	3,909
Сатылып алынған 16.02% -дың алдын ала әділ құны (таза активтердің балансстық құны негізінде)	(3,721)
Иемдену нәтижесінде туындайтын, инвестициялардың құнында капиталдандырылатын гудвил	188

46. Тоқтатылған қызмет

2018 жылғы 25 маусымда Топ «Самұрық-Қазына» АҚ-мен «МАЭК-Қазатомөнеркәсіп» ЖШС-на 100% қатысу үлесін сату туралы келісімге қол қойды. 2018 жылғы 3 шілдеде стратегиялық обьектін іеліктен шығару туралы Үкіметтің қауалысына қол қойылды. «МАЭК-Қазатомөнеркәсіп» ЖШС операциялары бөлек әлеулі қызмет түрі болып табылғандықтан, осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте бұл шығу тобы тоқтатылған қызмет ретінде көрсетілген. Пайда немесе шығын және өзге жыныстар кіріс туралы алдыңғы кезеңнің шоғырландырылған есебі «МАЭК-Қазатомөнеркәсіп» ЖШС-нің тоқтатылған қызметке көшірілуі нәтижесінде қайта есептелді. «МАЭК-Қазатомөнеркәсіп» ЖШС 100% қатысу үлесін өткізуіндің құны 17,853 миллион теңге құрады және таза активтердің құны 17,497 миллион теңге құрады. Көсіпорынның шығуынан пайда 356 миллион теңге құрады. 2018 жылғы 3 шілдеде Топ «МАЭК-Қазатомөнеркәсіп» ЖШС 100% үлесін «Самұрық-Қазына» АҚ-на өткізді. Бұл көсіпорын жұмыс істемейтін BN-350 реактор қондырысына іелік етеді (Ескертпе 4).

**«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» Ұлттық Атом Компаниясы» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер – 2018 жылғы 31 желтоқсан**

46. Тоқтатылған қызмет (жалғасы)

Төменде тоқтатылған қызмет бойынша нәтижелер талдауы мен ақша қаражатының қозғалысы көрсетілген:

<i>Миллион Қазақстан теңгесімен берілген</i>	<i>2018 ж. 1 қантардан бастап сату күніне дейін</i>	<i>2017 ж. 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде</i>
Кірістер Шығыстар	31,800 (30,329)	59,471 (56,865)
Салық салынғанға дейінгі пайда	1,471	2,606
Кіріс салығы бойынша шығыстар	(367)	(175)
Тоқтатылған қызметтен пайда	1,104	2,431
Операциялық қызметтөн түскен ақша қаражатының ағындары	(532)	1,985
Инвестициялық қызметтөн түскен ақша қаражатының ағындары	(509)	(1,145)
Қаржылық қызметтөн түскен ақша қаражатының ағындары	(772)	344
Ақша қаражаты және олардың эквиваленттеріне валюта бағамы еэзгерістерінің ықпалы	(16)	1
Ақша қаражатының және олардың баламаларының таза (азаюы)/ұлғаюы	(1,829)	1,185
Тоқтатылған қызметтөн акцияға келетін пайда	4	9
 Тәуелсіз бағалаушы жүргізген бағалауға сәйкес «МАӘК-Қазатомөнеркәсіп» ЖШС өткізудің күны таза активтердің баланстық күнына тең болып анықталды (бағалау мезетіне).		
<i>Миллион Қазақстан теңгесімен берілген</i>		
Негізгі құралдар	25,566	
Дебиторлық берешек	4,725	
Корлар	2,243	
Өзге активтер	1,469	
АКТИВТЕР ЖИЫНЫ	34,003	
Кредиторлық берешек	(4,809)	
Өзге міндеттемелер	(7,332)	
Несиөлер мен қарыздар	(4,365)	
МІНДЕТТЕМЕЛЕР ЖИЫНЫ	(16,506)	
Таза активтер	17,497	
Алынған өтем	(17,853)	
Еншілес кәсіпорынның шығуынан кіріс	356	

**«ҚАЗАТОМӨНЕРКӨСІП» Ұлттық Атом Компаниясы» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер – 2018 жылғы 31 желтоқсан**

47. Сатуға арналған активтер

Сатуға арналған активтердің құрамына «Қызылту» ЖШС (2017 жылғы 31 желтоқсан бойынша сатуға арналған ретінде жіктелетін), сонымен қатар KazPV жобасының кәсіпорындары: «Astana Solar» ЖШС, «Kazakhstan Solar Silicon» ЖШС, «МК «KazSilicon» ЖШС кіреді:

Миллион Қазақстан тенге	«Қызылту» ЖШС	KazPV	Өзге	Жиыны
Тау-кен активтері	2,270	2	-	2,272
Негізгі құралдар	553	-	-	553
Өзге ұзақмерзімді активтер	83	5	24	112
Ұзақмерзімді активтер	2,906	7	24	2,937
Ақша қаражаты	2	462	-	464
Дебиторлық берешек	535	273	-	808
Корлар	184	878	-	1,062
Өзге қысқамерзімді активтер	289	18	-	307
Қысқамерзімді активтер	1,010	1,631	-	2,641
2018 жылғы 31 желтоқсан бойынша шығатын топтардың сатуға арналған ретінде жіктелген активтерінің жиыны	3,916	1,638	24	5,578
Кредиторлық берешек	(3,244)	(88)	-	(3,332)
Өзге қысқамерзімді міндеттемелер	(1,812)	(412)	-	(2,224)
Өзге ұзақмерзімді міндеттемелер	(90)	(305)	-	(395)
2018 жылғы 31 желтоқсан бойынша шығатын топтардың сатуға арналған ретінде жіктелген міндеттемелерінің жиыны	(5,146)	(805)	-	(5,951)
Таза міндеттемелер	(1,230)	833	24	(373)

48. Есептік саясаттың 2018 жылғы 1 қаңтарға дейінгі ережелері

Қаржылық құралдары

(i) Бағалаудың негізгі тәсілдемелері

Қаржылық құралдар олардың жіктелуіне байланысты әділ құны бойынша, веіндік құн немесе амортизацияланған құн бойынша көрсетіледі. Төменде осы бағалауда әдістегінде сипатталары ұсынылады.

Әділ құн – бұл нарық қатысушыларының арасында еркіті негізде бағалау құніне активті сату кезінде алуға болатын немесе операциялар жүргізу кезінде міндеттемелерді табыстау кезінде төленген баға. Әділ құнның ең жақсы расталуы белсенді нарықтағы баға белгіленетін баға болып табылады. Белсенді нарық – бұл активпен немесе міндеттемелермен операциялар бағалаулар туралы ақпаратты тұрақты түрде алуға мүмкіндік беретін жеткілікті жиілікпен және жеткілікті көлемде жүргізілетін нарық.

Белсенді нарықта айналымдағы қаржы құралдарының әділ бағасы жеке активке немесе міндеттемеге белгіленетін бағаны олардың кәсіпорын ұстанатын санына көбейту кезінде алышатын сома ретінде бағаланады. Тіпті егер нарықтың әдеттегі тәуілдік сауда айналымы кәсіпорында бар активтер мен міндеттемелердің санын жүту үшін жеткіліксіз, ал жеке операцияларда позицияларды сатуға тапсырыс орналастыру белгіленетін бағаға ықпал етуі мүмкін жағдайда да іс осылай болады.

48. Есептік саясаттың 2018 жылғы 1 қартаға дейінгі ережелері (жалғасы)

Дисконталған ақша ағындарының моделі сияқты бағалау әдістері, сонымен қатар нарықтық шарттармен жасалатын үқсас операцияларға негізделген модельдер немесе инвестициялар объектісінің қаржылық деректерін қарастыру мөміле бағасы туралы нарықтық ақпарат қолжетіміз қаржылық құралдардың әділ құнын анықтау үшін пайдаланылады. Әділ құнды бағалау дың нәтижелері әділ құн иерархиясының деңгейлері бойынша келесі түрде талданады және бөлінеді: (i) 1 деңгейге сәйкесті активтер мен міндеттемелер үшін белсенді нарықтарда белгіленетін баға бойынша (тузетілмейтін) бағалау жатады, (ii) 2 деңгейге – барлық пайдаланылатын бастапқы деректер активтер немесе міндеттемелер үшін тікелей (мысалы, баға) немесе жанама (мысалы, баға негізінде есептелген) қадағаланатын болып табылатын бағалау әдістерінің көмегімен алынған, және (iii) 3 деңгейге қадағаланатын нарықтық деректерге айрықша негізделмеген бағалаулар жатады. Әділ құнды иерархияның деңгейінен деңгейіне аудару есептік кезеңнің аяғында орын алған болып есептеледі.

Өзіндік құн – бұл төленген ақша қаржатының немесе олардың эквиваленттерінің сомасы, немесе сатып алу құніне активті иемдену үшін табысталған өзге өтемнің әділ құны және оған мәміле бойынша шығындар кіреді. Өзіндік құн бойынша бағалау тек нарықтық баға белгілеуі жоқ және әділ құны сенімді бағалана алмайтын инвестиацияларға қатысты және ашық нарықта баға белгілеулері жоқ осында үлестік құралдарға байланған тұынды құралдарға қатысты қолданылады және осында үлестік құралдармен өтеуге жатады.

Мәміле бойынша шығындар қаржылық құралды сатып алуға, шығаруға немесе шығып қалуына тікелей жататын қосымша шығындар болып табылады.

Қосымша шығындар – бұл егер мәміле өтпей қалған болса, орын алмайтын шығындар. Мәміле бойынша шығындарға агенттерге (сауда агенттері ретінде болатын қызметкерлерді қоса), консультанттарға, брокерлерге, дилерлерге төленген сыйақы мен комиссиялықтар, реттеуші органдар мен қор биржаларына төленген жиындар, сонымен қатар мәншікті табыстау кезінде алынатын салықтар мен жиындар кіреді. Мәміле бойынша шығындарға борыштық міндеттемелер бойынша сыйақылар немесе дисконттар, қаржыландыруға шығындар, ішкі әкімшіліктік шығыстар немесе сақтауға шығыстар кірмейді.

Амортизацияланған құн – бұл қаржылық құралды бастапқы бағалаудың борыштың негізгі сомасын өтеуге телемдерді шегергенде, есептелген пайыздардың шамасына азайтылған немесе үлгайтылған, ал қаржылық активтер үшін – құнсызданудан шығындар (тікелей немесе бағалау резервінің шотын пайдалану жолымен) сомасын шегергенде шамасы. Есептегендегі пайыздарға мәміле бойынша бастапқы мойындау кезінде кейінге қалдырылған шығындардың, сонымен қатар тиімді пайыздық мәлшерлеме әдісін пайдаланумен өтептегендегі сомадан кез келген сыйақының немесе дисконттың амортизациясы кіреді.

Есептегендегі пайыздық кірістер мен есептегендегі пайыздық шығыстар, есептегендегі купондық кіріс пен амортизацияланған дисконтты немесе сыйақыны қоса (комиссия беру кезіндегі кейінге қалдырылғанды қоса, бар болған жағдайда) бөлек көрсетілмейді, қаржылық акуал туралы шоғырландырылған есептің тиісті баланстық құнына енгізіледі.

Тиімді пайыздық мәлшерлеме әдісі әрбір кезеңде құралдың баланстық құнына тұрақты пайыздық мәлшерлемені (тиімді пайыздық мәлшерлеме) қамтамасыз ету мақсатымен тиісті кезең ішінде пайыздық кірістер мен пайыздық шығыстарды бөлу әдісі болап табылады. Тиімді пайыздық мәлшерлеме – бұл есептің келешек ақша телемдерін немесе тусімдерді (келешек кредиттік жоғалтуларды қоспа) дәл дисконттау кезінде қаржылық құралдың күтептің бар болуы уақыты немесе, бұл орынды болған жерде – қаржылық құралдың таза баланстық құнына дейінгі анағұрлым қысқа мерзім бойына қолданылатын мәлшерлеме.

Тиімді пайыздық мәлшерлемесі өзгермелі құралдар бойынша немесе нарықтық мәнге төуелсіз белгіленетін басқа ауыспалы факторлар бойынша ақша ағындарын дисконттау үшін пайыздың келесі өзгеру құніне дейін, осы құрал үшін көрсетілген өзгермелі мәлшерлеме бойынша кредиттік спредті көрсететін сыйақыны немесе дисконтты қоспағанда, пайдаланылады. Мұндай сыйақылар немесе дисконттар құралдың күтептің барлық айналым мерзімі бойына амортизацияланады.

Келтірілген құнды есептегендегі келісімшарт тараптары төлеген немесе алған, тиімді пайыздық мәлшерлеменің ажырамас бөлігін құрайтын сыйақылар мен сомалардың барлығы кіреді.

(ii) Қаржылық активтердің жіккетеуді

Қаржылық активтер келесі санаттар бойынша жіктеледі: а) қарыздар және дебиторлық берешек, б) қаржылық активтер, сату үшін қолда барлары, в) өтеуге дейін ұсталатын қаржылық активтер г) өзгерістері пайда немесе шығын құрамында көрсетілген әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер. Өзгерістері пайда немесе шығын құрамында көрсетілген әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер екі ішкі топқа бөлінеді: (i) бұл санатқа бастапқы мойындау мезетінен бастап жатқызылған активтер және (ii) сатуға арналған ретінде жіктелетін активтер.

48. Есептік саясаттың 2018 жылғы 1 қаңтарға дейінгі ережелері (жалғасы)

Тұынды қаржылық құралдар әділ құн бойынша көрсетіледі. Тұынды құралдар активтер ретінде есепке алынады, егер бұл құралдардың әділ құны оң болып табылса және міндеттемелер ретінде есепке алынады, егер әділ құны теріс болып табылса. Тұынды құралдардың әділ құнының өзгерістері жыл ішіндегі пайдага немесе шығынға енгізіледі. Топ хеджирлеуді есепке алуды қолданбайды.

Басқа қаржылық құралдардың ішіндегі кейбір тұынды құралдар бөлек тұынды құралдар ретінде есепке алынады, егер олардың тәуекелдері мен экономикалық сипаттамалары негізгі келісімшарттың тәуекелдері мен экономикалық сипаттамаларымен тығыз байланыста болмаса.

Қарыздар және дебиторлық берешек бекітілген немесе анықталымды төлемдері бар, баға белгіленбейтін тұынды емес қаржылық активтер болып табылады, олардың ішіндегі Топ таяудағы келешекте сатуға ниеттілерін қоспағанда.

Барлық өзге қаржылық активтер сату үшін қолда бар активтер санатына кіреді.

(iii) Қаржылық міндеттемелердің жіктелуі

Қаржылық міндеттемелер келесі есептік санаттар бойынша жіктеледі: а) сатуға арналған, тұынды қаржылық құралдарды қоса, және б) өзге қаржылық міндеттемелер. Сатуға арналған міндеттемелер өзгерістері жыл ішіндегі пайда немесе шығын құрамында көрсетілетін әділ құн бойынша, олар тұындаған мерзімде көрсетіледі (қаржылық кірістер немесе қаржылық шығыстар ретінде). Өзге қаржылық міндеттемелер амортизацияланған құн бойынша көрсетіледі.

(iv) Қаржылық құралдарды бастапқы мойындау

Қаржылық құралдар бастапқыда әділ құны бойынша есепке алынады, бұған мәміле бойынша көтерілген шығындар қосылады. Бастапқы мойындау кезінде әділ құнның ең жақсы расталуы мәміле бағасы болып табылады. Пайда немесе шығын, егер әділ құн мен мәміле бағасы арасында нарықта осы мезетте қадағаланатын басқа үқсас құралдармен немесе кіріс айналымалылары ретінде айрықша қадағаланатын нарықтық деректер пайдаланылатын бағалау әдісіне растала алатын айырма бар болса ғана, бастапқы мойындау кезінде есепке алынады.

Заңмен немесе осы нарықтың қағидаларымен белгіленетін мерзімдерде табысталуы қарастырылатын қаржылық активтерді сатып алу немесе сату (стандартты шарттармен сатып алу және сату) мәміле жасау күніне, яғни Топ өзіне қаржылық активті табыстау міндеттемесін алғанда мойындалады.

Сатып алу бойынша барлық өзге операциялар кәсіпорын осы қаржылық құралдарға қатысты келісімшарт тарабы болғанда мойындалады.

Белсенді нарықта айналымда емес байланысты тараптарға берілген қарыздардың әділ құнын анықтау үшін Топ дисконттальған ақша ағындары моделі сияқты бағалау әдісін пайдаланады. Бастапқы мойындау кезіндегі, мәміле бағасына тең қабылданатын әділ құн мен бағалау әдісі бойынша анықталған сома арасында айырмашылықтар тұындауы мүмкін. Мұндай айырмашылықтар байланысты тараптарға берілген қарыздың әрекет ету мерзімі ішінде тең амортизацияланады.

(v) Қаржылық активтерді мойындауды тоқтату

Топ қаржылық активтерді мойындауды тоқтатады, (а) бұл активтер өтелгенде немесе осы активтермен байланысты ақша ағындарына құқықтардың әрекет ету мерзімі таусылғанда немесе (б) Топ қаржылық активтерден ақша ағындарына құқықтарды табыстағанда немесе табыстау туралы келісім жасасқанда және бұл ретте (i) сонымен қатар осы активтерге иелік етумен байланысты барлық дерлік тәуекелдер мен сыйақыларды табыстап, барлық дерлік тәуекелдер мен сыйақыларды сақтамағанда, бірақ осы активтерге қатысты бақылау құқығын жоғалтқанда.

Егер контрагенттің байланыспаған тарапқа барлық қарастырылатын активті осындаи сатуға қосымша шектеулер салу қажеттілігінсіз сату мүмкіндігі іс жүзінде жоқ болған жағдайда, бақылау сақталады.

(vi) Инвестициялар, сату үшін қолда барлары

Сату үшін қолда бар инвестициялар әділ құн бойынша көрсетіледі. Сату үшін қолда бар борыштық бағалы қағаздар бойынша пайыздық табыс тиімді пайыздық мәлшерлеме әдісі бойынша есептеледі және жыл ішіндегі пайдада немесе шығында кіріс ретінде көрсетіледі. Сату үшін қолда бар үлестік қаржылық құралдарға инвестициялар бойынша дивидендтер жыл ішіндегі пайдада немесе шығында, Топтың алынған төлемдерге құқығы белгіленгенде және дивидендтерді алу ықтималдылығы жоғары болғанда, көрсетіледі.

48. Есептік саясаттың 2018 жылғы 1 қаңтарға дейінгі ережелері (жалғасы)

Әділ құнның өзге өзгерістері өзге жиынтық кіріс шоттарында, инвестицияны немесе оның құнсыздануын мойында тоқтатылған, жинақталған пайда немесе шығын сомасы өзге жиынтық кіріс құрамынан жыл ішіндегі пайдада немесе шығында қаржылық кіріс құрамына көшірілген мезетке дейін, көрсетіледі.

Үлестік құралдарға инвестициялар иемденудің нақты құны бойынша есепке алынады, егер басшылық олардың әділ құнның шынайы жеткілікті дәрежедегі сенімділікпен бағалай алмаса.

Сатып алу үшін қолда бар инвестициялардың құнсыздану шығындары жыл ішіндегі пайдада немесе шығында осы активтерді бастапқы мойынданан кейін орын алған бір немесе бірнеше оқиға («шығынға әкелетін оқиғалар») нәтижесінде олардың туындауы мезетіне көрсетіледі. Үлестік құралдарға инвестициялардың әділ құнның олардың өзіндік құннынан елеулі немесе ұзақ тәмендеуі құнсызданудың күсі болып табылады. Құнсызданудан жинақталған шығынның сомасы – иемдену бағасы мен пайдада немесе шығында бұрын көрсетілген құнсызданудан шығынды шегергендегі ағымдағы әділ құн арасындағы айырма ретінде есептелетін – өзге жиынтық кіріс шотынан жыл ішіндегі пайдада немесе шығында қаржылық шығыстар құрамына көшіріледі.

Үлестік құралдарға инвестициялардың құнсызданудан шығындары қалпына келтірмейді, кейінгі пайда өзге жиынтық кіріс құрамында көрсетіледі. Егер кейінгі кезеңде үлестік құралдардың сату үшін ретінде жіктелген әділ құны ұлғаяса, және бұл ұлғауды пайда немесе шығын құрамында құнсызданудан шығынды мойындағаннан кейін әткен оқиғамен объективті түрде байланыстыруға болса, онда құнсызданудан болған шығындар ағымдағы кезеңдегі пайдада немесе шығында қалпына келтіріледі.

(vii) Өзара есепке алу

Қаржылық активтер мен міндеттемелер өзара есепке алынады және шоғырландырылған қаржылық ережеде таза шама тек көрсетілген сомаларды заңды түрде белгіленген өзара есепке алууды жүргізу құқығы, сонымен қатар не өзара есепке алу, немесе бір мезгілде активті өткізу және міндеттемені реттеу ниеті бар болған жағдайларда ғана көрсетіледі. Қарастырылып отырған өзара есепке алу құқығы (а) болуы мүмкін келешек оқиғаларға төуелді болмауы тиіс және (б) келесі жағдайларда жүзеге асыруға заңды мүмкіндігі бар болуы тиіс: (i) әдеттегі қаржылық-шаруашылық қызметті жүзеге асыру барысында, (ii) төлемдер бойынша міндеттемелер орындалмаған кезде (дефолт оқиғасы) және (iii) дәрменсіздік немесе банкроттық жағдайында.

Амортизацияланған құн бойынша көрсетілетін қаржылық активтердің құнсыздануы

Құнсызданудан шығындар пайдада немесе шығында қаржылық активті бастапқы мойынданан кейін орын алған және жеткілікті сенімділік дәрежесімен бағалауга болатын қаржылық активтермен немесе қаржылық активтер тобымен байланысты есептік келешек ақша ағындарының шамасына немесе мерзімдеріне ықпал ететін бір немесе бірнеше оқиғалар нәтижесінде («шығынға әкелген оқиғалар») олар туындаған сайын мойындалады. Егер Топтың жеке бағаланған қаржылық активі (оның бар-коқтығына байланыссыз) үшін құнсызданудың объективті дөлелі жоқ болса, бұл актив кредиттік төуекелінің сипаттамасы үқсас қаржылық активтер тобына енгізіледі және олармен жиынтықта құнсыздануға бағаланады. Топ қаржылық активті құнсыздандыру сұрағын қараган кезде назарға алатын негізгі факторлар оның мерзімінен кешіктірілген мәртебесі мен, бар болған жағдайда, қамтамасыз етуді өткізу мүмкіндігі болып табылады. Төменде құнсызданудан шығынның объективті белгілерінің бар болуын анықтауға негіз болып табылатын өзге негізгі критерийлер тізілген:

- кез келген кезекті төлемнің мерзімінен кешіктірілуі, бұл ретте уақытылы төлем жасамау есеп айырысу жүйелерінің жұмысындағы кешіктірулермен түсіндірілмейді;
- контрагент елеулі қаржылық қыыншылықтарды көруде, бұл Топтың қолындағы контрагент туралы қаржылық ақпаратпен расталады;
- контрагент банкроттық немесе қаржылық қайта үйымдастыруды хабарлау мүмкіндігін қарастыруда;
- контрагенттің төлемдік мәртебесінің контрагентке өсер ететін ұлттық немесе жергілікті экономикалық шарттардың өзгерістөрімен шартталған теріс өзгерісі бар; немесе
- қамтамасыз етудің, егер ол бар болса, құны нарықтағы жағдайдың нашарлауының нәтижесінде елеулі түрде төмендейді.

Егер контрагенттің амортизацияланған құн бойынша көрсетілетін құнсыздандырылған қаржылық активтің шарттары қаржылық қыыншылықтарымен байланысты келіссөздөр нәтижесінде қайта қаралса немесе қандай да бір өзгеше түрде өзгерсе, құнсыздану шарттарды қайта қаралғанға дейін бастапқы тиімді пайыздық мәлшерлемені пайдаланумен анықталады. Бұдан кейін шарттары қайта қаралған қаржылық активті мойында тоқтатылады және жаңа актив әділ құн бойынша мойындалады, бірақ тәк егер осы активпен байланысты тәуекелдер мен пайдалар елеулі түрде өзгерген болса. Бұл, әдетте, бастапқы және жаңа күтілетін ақша ағындарының келтірілген құнның арасындағы елеулі айырмамен расталады.

48. Есептік саясаттың 2018 жылғы 1 қаңтарға дейінгі ережелері (жалғасы)

Құнсызданудан шығындар әрқашанда балансстық құнды осы актив бойынша бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдаланумен дисконтулған күтілетін ақша ағындарының келтірілген құнына (өлі көтерілмеген келешек кредиттік шығындар кірмейтін) келтіретіндегі сомага резерв құру жолымен мойындалады.

Кепілмен қамтамасыз етілген қаржылық активтің қамтамасыз етуді алуға және сатуға шығындарды шегергендеңі күтілетін ақша ағындарының келтірілген құнын есептеуге кепілге өндіріп алу айналымының нәтижесінде туындауы мүмкін ақша қаржатының ағындары кепілге өндіріп алу айналымы дәрежесіне тәуелсіз кіреді.

Егер кейінгі кезеңде құнсызданудан шығын сомасы төмендесе және бұл төмендеуді объективті турде құнсыздануды мойындаудан кейін орын алған оқиғаға жатқызуға болатын болса (мысалы, дебитордың кредиттік рейтингінің жоғарылауы), бұрын көрсетілген құнсызданудан болған шығын жыл ішіндегі пайда немесе шығын арқылы құрылған резервті түзету жолымен қалпына келтірледі.

Өткізілуі мүмкін емес және оларға қатысты толық немесе жартылай өтеу мақсатымен барлық қажетті процедуралар аяқталған және шығынның түпкілікті сомасы анықталған активтер құнсыздануға қалыптастырылған резерв есебінен есептен шығарылады. Бұрын есептен шығарылған сомаларды кейін қалпына келтіру жыл ішіндегі пайда немесе шығын құрамында құнсызданудан шығындар есебіне есептеледі.

Табысты мойындау

Тауарларды сатудан алған табыс тауарларға меншік құқығымен байланысты тәуекелдер мен пайдалардың мезетіне мойындалады. Егер Топ өзіне тауарларды белгілі бір жерге дейін жеткізу міндеттемелерін алатын болса, табыс тауарды сатып алушыға жеткізу пунктінде табыстау мезетіне мойындалады.

Қызметтерді өткізу осы қызметтер көрсетілген есепке алу кезеңінде, келісімшарт бойынша көрсетілуі тиіс қызметтердің жалпы көлемінде нақты ұсынылған қызметтердің үлесіне пропорционал турде бағаланатын нақты операциялардың аяқталу сатысынан шыға отырып мойындалады.

Табыс ҚҚС мен жеңілдіктер шегеріліп көрсетіледі. Табыстың шамасы алынған немесе алуға жататын өтемінің өділ құны бойынша анықталады. Егер бартерлік мәміле бойынша алынған тауардың өділ құнын сенімді бағалау мүмкіндігі болмаса, онда табыс сатылған тауарлардың немесе қызметтердің өділ құны бойынша бағаланады.

Уран, тантал және бериллий өнімдерін жеткізудің шарттары сатып алушылармен жасалған нақты сату келісімшартымен, әдетте, Incoterms жіктемесіне сәйкес анықталады. Уран өнімін жеткізу: Incoterms шарттарымен тауарды физикалық нақты жеткізу күніне немесе тапсырыс берушімен анықталған конвертор есебінен бук-трансфер күніне жүзеге асырылады.

Бұл ретте бук-трансфер уран материалын бір мамандандырылған (конверсиялық/қайта конверсиялық) кәсіпорындағы бір тараппен көрсетілген материалдық шоттан есептен шығарумен бір мезгілде осындай материалды екінші тараппен көрсетілген шотқа жатқызууды білдіреді.

Электр энергиясын, жылу энергиясын және суды өткізуден алынған табыс ай сайын, тұтынушыларға электр ресурстары нақты жеткізілген есептік айдың аяғындағы жағдай бойынша өлшеуіш құралдарының көрсеткіштеріне сәйкес мойындалады. Электр энергиясын, жылу энергиясын және суды өткізуден алынған табысты есепке алу тұтынушылардың түрлері: жеке тұлғалар (халықтың қажеттіліктері үшін) және занды тұлғалар бойынша жүзеге асырылады. Табыстың сомасы құзыретті органдың тұтынушылардың әрбір санаты үшін бекітілген тарифтерден және есепке алу құралдарының көрсеткіштерінен немесе энергия ресурстары шығыстарының (тұтынудың) бекітілген нормаларынан шыға отырып анықталады.

Пайыздық кірістер пропорционал турде тиімді пайыздық мөлшерлеме өдісін пайдаланумен қаржыландыру уақытының ішінде мойындалады.

49. Есептік кезең аяқталғаннан кейінгі оқиғалар

2019 жылғы ақпанда Хорасан-У» БК» ЖШС құрылтайшылары компанияның құрылтайшылық құжатармындағы өзгерістерді мақұлдады, оларға сәйкес Топ байқау көнестінде көпшілік дауысқа ие болды. Нәтижесінде, осы күннен бастап Топ «Хорасан-У» БК» ЖШС-на бақылауды алды.

**«ҚАЗАТОМӨНЕРКӘСІП» Ұлттық Атом Компаниясы» АҚ
Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер – 2018 жылғы 31 желтоқсан**

49. Есептік кезең аяқталғаннан кейінгі оқиғалар (жалғасы)

Теменде берілген өтеудің және оның құрамдастарының жалпы сомасы сатып алған күнге ұсынылған

<i>Миллион Қазақстан тәңгесімен берілген</i>	
Ақша қаражатының теленген сомасы	-
Бұрын болған қатынастар бойынша міндеттемелер	(1,958)
Берілген сыйақы жыны	(1,958)
Қауымдастырылған көсіпорынға инвестициялардың сатып алғанға дейінгі бастапқы құны	11,470
Берілген сыйақының және сатып алған ұйымдағы бұрын тиесілі болған үлес құнының жыны	9,512

Бұрын болған қатынастар бойынша міндеттемелер «Хорасан-У» БҚ» ЖШС-нің уран жеткізілімі үшін Топтан дебиторлық берешегі болып табылады.

Қаіргі уақытта Топ XКЕС (IFRS) 3 «Бизнесті біріктіру» стандартына сәйкес, сатып алған сәйкестендірілетін активтерді, сонымен қатар сатып алу кезінде қабылданған міндеттемелер мен шартты міндеттемелердің еділ құнын бағалайды. Бағалауды тәуелсіз көсіби бағалаушы орындаиды және осы шоғырландырылған қаржылық есептілікті шығару күніне аяқталған жоқ. Сатып алған активтер, қабылданған міндеттемелер мен туындайтын гудвилл туралы ақпарат баланстық (алдын ала) ақпаратқа негізделді.

Теменде сатып алған активтер мен міндеттемелер туралы ақпарат берілген:

<i>Миллион Қазақстан тәңгесімен берілген</i>	<i>Тиісті баланстық құн</i>
Ақша қаражаты және олардың эквиваленттері	5,088
Дебиторлық берешек	7,523
Қорлар	6,180
Пайдаға салық бойынша алдын ала төлем	2
Негізгі құрападар	63
Өндіріске дайындау шығындары	20,386
Әзге активтер	6,112
Несиeler мен қарыздар	(17,441)
Кредиторлық берешек	(2,632)
Кейінге қалдырылған салық бойынша міндеттеме	(980)
Әзге міндеттемелер	(1,362)
 Сатып алған таза сәйкестендірілетін активтердің баланстық құны (топішілік берешектерді алып тастағанға дейін)	22,939
Азайту: топішілік берешектерді алып тастау	(1,958)
 Сатып алған таза сәйкестендірілетін активтердің баланстық құны	20,981
Азайту: Бақыланбайтын иелену үлесі	(11,469)
 Берілген сыйақы және сатып алған ұйымдағы бұрын тиесілі үлестің құны	9,512

Бақыламайтын үлес сатылып алынатын компанияның таза активтеріндегі бақыламайтын үлес иелеріне тиесілі үлес болып табылады. Бақыламайтын үлес сатылып алынатын компанияның таза активтеріндегі пропорционалды үлестің негізінде анықталды.